

СРПСКА ПРЕШ

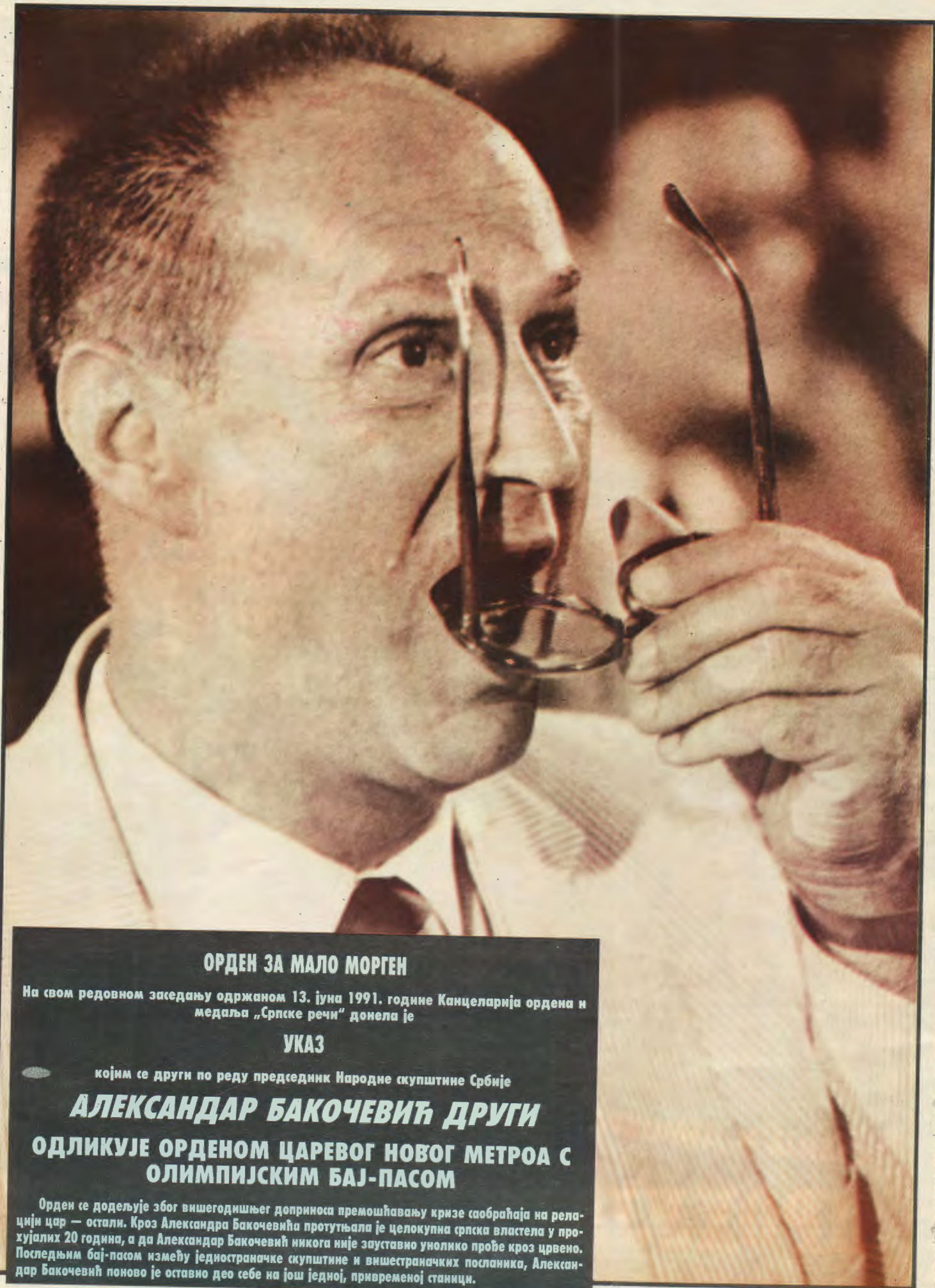
СЛОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 22 ● 24. ЈУН 1991. ● 40 ДИНАРА

СРБИЈА И ДЕМОКРАТИЈА

ПРОХУЈАЛО СА ВИХОРОМ

ИТАЛИЈА 2200 ИТЛ, ФРАНЦУСКА 6,30 ФРФ, ШВАЈЦАРСКА 3,50 ЦХФ, ШВЕДСКА 25 СЕК, АУСТРИЈА 30 АТС, СР НЕМАЧКА 5,80 ДЕМ, БЕЛГИЈА 40 БЕФ,
ХОЛАНДИЈА 4,00 ХФЛ, ГРЧКА 200 ГРД, НОРВЕШКА 25 НОК, ДАНСКА 25 ДКК

ОРДЕН ЗА МАЛО МОРГЕН

На свом редовном заседању одржаном 13. јуна 1991. године Канцеларија ордена и медаља „Српске речи“ донела је

УКАЗ

којим се други по реду председник Народне скупштине Србије

АЛЕКСАНДАР БАКОЧЕВИЋ ДРУГИ

**ОДЛИКУЈЕ ОРДЕНОМ ЦАРЕВОГ НОВОГ МЕТРОА С
ОЛИМПИЈСКИМ БАЈ-ПАСОМ**

Орден се додељује због вишегодишњег доприноса премошћавању кризе саобраћаја на релацији цар — остали. Кроз Александра Бакочевића протутњала је целокупна српска властела у прохујалих 20 година, а да Александар Бакочевић никога није зауставио уколико прође кроз црвено. Последњим бај-пасом између једностраначке скупштине и вишестраначких посланика, Александар Бакочевић поново је оставио део себе на још једној, привременој станици.

FORMULA

FORMULA

Журн

нови производ
Врање

Имајте при руци формулу

Да се лакше прикључите онима који имају свој стил — понудите им
своју цигарету ... **FORMULA**

Биће задовољни, јер **FORMULA** поседује све квалитете отмене цигарете.

СРБИЈО НЕ ЗАБОРАВЉАЈ!

Бр. 1 (50 дин)

Бр. 2 (50 дин)

Бр. 3 (50 дин)

Бр. 4 (100 дин)

Бр. 5 (80 дин)

Бр. 6 (100 дин)

Бр. 7 (120 дин)

Бр. 9. (80 дин)

НАРУЏБЕНИЦА —

Име и презиме _____
 Улица и број _____
 Место _____

1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____
 6. _____
 7. _____
 8. _____
 9. _____

Бр. 8
(минђуше 70 дин)

Адреса: ЗАМАК, 22320 Инђија, Обилићев венац 15, или на тел. 022/52-351

Пише: Богољуб ПЕЧИЋ

ЧЕКАЈУЋИ 9. СЕПТЕМБАР

Пише: Богољуб ПЕЧИЋ

Режим никада није признао да је после 9. марта био у стању класичног нокдауна. Удружена демократска опозиција не пориче да јој је недостајао добар завршни ударац. Једни, препаднути за власт, други — изненађени да би им се могла задесити власт, остављали су утисак немоћи, смушености, иако је очигледно преимућство било на страни опозиције.

Напослетку дошла је до изражаја техника владања, брижљиво негована деценијама у најбољој комунистичкој традицији. Пажљивим уступцима, који су се само маргинално тицали суштине власти, режим је амортизовао предност опозиције а вештом манипулацијом са Србима изван Србије, повратио изгубљено и чак стекао одређене предности.

У другој фази слабљења противника, комунисти су кренули на стратешко раздвајање опозиционог блока. Режимска штампа је отпочела с нападним хваљењем демократске странке и њене „величанствене победе“ и њених „мудрих челника“, при том ружећи Српски покрет обнове као странку насиља и хаоса. Демократизам је, заправо понуђена Пандорина кутија, и они су је, наивно захвални, отворили.

Упуштајући се у овај трговачки посао, Демократе су очекивале да ће се СПС сам по себи распасти те да ће њено распаднуто чланство ставити под свој кров, као еквивалент због дистанцирања од својих ледоломаца, СПО-ваца. Комунисти, су, опет, рачунали да ће лакоме и припитомљене Демократе, без „ударне песнице“ Српског покрета обнове, лакше држати под контролом и неговати их као своју „опозицију по жељи“. Истовремено су иницирали конституисање своје десне фракције од „црвених четника“, додељујући им улогу мунгоса, да дефинитивно прогутају СПО.

Нападнут од национал-комуниста и национал-фашиста, Српски покрет обнове, већ тада јасно профилсан као снага центра, брани се новим опозиционим савезом у који улазе Српска либерална странка, Нова демократија — покрет за Србију и отцепљено крило Сељачке странке Веселинова — Земљорадничка странка, али врата остају отворена и за Мићуновићеве демократе, чији се флерт са СПС-овцима показао шкодљивим.

Демократе, после дужег оклевања, изјављују да им нови савез — Удружена српска демократска опозиција — не одговара јер им, наводно, смета придев „српски“. Заиста чудно, поготову за оне који знају да дотичној странци не смета тај исти придев када се учлањује у Српски национални савет, који не само што је етнички чист, него је и формиран по налогу господина Милошевића.

Посреди је било, заправо, уверење да је Српски покрет обнове после 9. марта изгубио кредибилитет водеће опозиционе снаге и да су прохујала времена његове моћи када је могао да са својим присталицама приближи небо Тргу Слободе. Зато се улога Демократа 9. јуна свела на статус посматрача — са балкона Народног позоришта, одакле су се између стубова једва распознавале главе господина Ђинђића и господина Коштунице.

Тај 9. јун је био доказ прижељкиване бесмислице о наводном паду рејтинга СПО-а као што су то показивале неке страначке наручене и плаћене „анкете“. Једино тачним се испоставио популациони раст „црвених четника“ чија је мобилизациона база била СПС, а што су потврдили и локални избори у Раковици. Тамо је победио њихов фаворит, војвода Шешел после јавне промоције клања зарђалим кашикама и не би се рекло само Хрвата.

Комунистима је опет пошло за руком да понизе једног академика и још једног професора универзитета. Али када сва лудила прођу, када Срби престану да буду шампиони међусобне мржње и кад Србија не буде на коцки и коцкању, ствари ће бити јасне ваљда и Демократама.

Режимска штампа и телевизија држе и даље у строгој изолацији Српски покрет обнове. Насиље власти над његовим чланством не престаје. Зато ће Српски покрет обнове 9. септембра позвати 500 хиљада својих присталица да живим зидом, од Трга Слободе до Толстојеве улице на Дедињу, преграде срамоту Србије и остану на улицама Београда толико дана и ноћи док 9. јунски захтеви не буду испуњени. Биће то најмногуљуднији свесрпски Сабор у досадашњој историји Срба.

„БОРБА“ ЈЕ ПРЕСТАЛА ДА СЕ БОРИ

Чланак под називом „Збуњеност „доброту“ Вука“, (Борба — 11. 06. 91) ако ништа друго, бар је потврдио две старе тезе:

Прво, да је вековни интелектуални остракизам у Србији данас већи него што је био у давна доба Вука Караџића, Николе Тесле и других великих умова који су признање могли добити само у иностранству, далеко од своје земље која их је са презрењем одбацила и прогнала. Тај традиционални однос априорног неповерења и малтретирања својих најумнијих људи Србија данас свакодневно и недвосмислено потврђује. Сетимо се само Д. Михаиловића и Слободана Јовановића, највећих људи српске историје, људи који су од те исте Србије и тог истог српског народа проглашени ратним злочинцима, пресудом која до данас није укинута. Сетимо се само те страшне анатеме на њих бачене за ових 50 година. Сетимо се само тога и упоредимо са анатемом која је сручена на Вука Драшковића, анатеме, коју поједини „објективни“ новинари својим „брижним“ саветима и „високоумним“ коментарима, у ствари, само хране и потврђују.

И друго, потврђено је то да је после 9. марта због оваквих „објективних“, умерених и слаткоречивих новинарчића дошло до разводњавања, смиривања и минимизирања свега што је 9. марта постигнуто. Јер да је тада, као уосталом и сада, господин Иван Радовановић био на страни демократије (које му је, иначе, пуно перо), он вероватно не би користио сваку прилику да оцрни човека бр. 1 српске опозиције. Јер, његова интелектуална самопопадљивост, његова препотентна иронија и презир, те његове неаргументоване тврдње, озбиљнијег читаоца само могу натерати на благи, саосећајни осмех.

Поставља се, због тога, питање зашто Вук Драшковић толико смета госп. Ивану Радовановићу и њему сличнима. Наиме, јасно је због чега је он кост у грлу „режимској штампи“, али с обзиром да Борбу таквом не сматрамо, живо нас занима шта је то у враголастим брцима Вука Драшковића што је навукло толику срибу новинара Борбе.

Да ли је разлог у томе што су сада, после 9. јуна неке ствари много јасније; да ли је ово период отржењења оних који су најзад схватили да су они и њихове странке језз снажног лика Вука Драшковића пушта фикција на политичком небу Србије; да ли су најзад схватили због кога људи долазе на демонстрације; да ли је јасно овим странкама да без Вука не би могле да напуне ни обичног „Душка Радовића“ својим присталицама; да ли је ово крах њихових илузија па се сада у својој немоћи надмећу која ће више наружити СПО, ту исту странку која им је и омогућила егзистенцију на политичкој сцени Србије. (Да ли би Демок. странка имала и једног посланика да није СПО-а?) Да ли је паметније то или је било паметније да су се зарад виших циљева (ако их

уопште имају), зарад слободе и демократије удружили у једну разумну, цивилизовану коалицију, па када се остваре елементарни услови демократије, тада да гледају своје страначке интересе.

Или је можда госп. Ивану Радовановићу засметало то што је схватио да је једини Вук тај који плаче заједно са Србијом, радује се заједно са Србијом, да је то човек који је целог себе дао Србији. Можда овој господи смета и то што подвесно осећају да Вук то ради ИСКРЕНО за разлику од њих...

У свом тексту И. Р. даље тврди да се власт консолидовала. Молим вас, да ли оставка потпредседника владе, министра полиције, просвете и здравства, оставка председника Скупштине, штрајк Универзитета, општи хаос у Синдикату, а то све у само 3 месеца, у било којој држави света може да значи консолидацију власти?

Да не узима себи превише слободе И. Р. кад говори једног академика (ПРАВОГ) Николе Милошевића, једног у свету признатог Косте Чавошког и једног од најобјективнијих и најхрабријих новинара З. П. Пироћанца назива неуспелим, лакрдијашким прелуцавањем с влашћу. Које аргументе он износи у прилог својих тврдњи?

Морам напоменути да сам се са својих десетак пријатеља (сви млади интелектуалци на завршним годинама студија са високим просеком), одушевљено вратила са Трга Слободе. Сви смо били сложни у констатацији да се лепша, продуховљенија, мудрија реч скоро није чула на овим нашим просторима. Били смо срећни што најзад интелектуална мисао и мудрост добија прилику да се вине у небо наше несретне и глупошћу измучене Србије. Интелектуални дух, дух разума за који смо мислили да се и „Борба“ бори.

Зато смо били запрепашћени видећи да „Борбин“ новинар, не само што напада најлепши део Вуковог говора (онај у коме Вук говори о хегемонизму на основу науке, културе, демократије, памети и економије насупрот мржњи и примитивизму), већ у извесном смислу фаворизује Војислава Шешеља називајући га ПРОМИШЉЕНИМ, понавља ПРОМИШЉЕНИМ!!! српским политичарем. При томе, он као да је заменио тезе — Вуково „Не дам моју омладину у рат, нећу да гину због двојице диктатора“ и Шешељево „Хрвате треба убијати гвозденим кашикама, а нама Србима не треба Југославија, не треба Европа, не треба нама ни свет. НИКО НАМ НЕ ТРЕБА, МИ МОРАМО САМИ, ЈЕР СВИ СУ ОНИ НАШИ НЕПРИЈАТЕЉИ? СВИ ОНИ МРЗЕ СРБЕ...“ Ако је ово једна промишљена изјава, онда Радовановић себе заиста може сматрати промишљеним новинарем.

Успут, подсетили би врлог текстописца и на састав људи са Трга Слободе 9. јуна (својом приватном камером мој пријатељ, снимко је цео скуп, па стога имамо и доказе за своје тврдње). Тамо се, наиме, изузев пар шешељевско-милошевићевских провокатора нису налазили никакви људи са јагњетим кожама, шубарама и кокардама, жедни крви и бојних поклича, већ је то махом била београдска омладина, професори факултета, лекари, уметници, као и пуно младих родитеља са децом. Ако се дакле њихове „старке“, бермуде, наочаре за сунце као и пар врло

елегантних шешира правих београдских госпођа могу повезати са руљом жељном рушења и „Јуриша“, тада се мора признати да дотични Радовановић има висок степен имагинације. Да ли је дотични негде у свом тексту споменуо америчке заставе које су се тога дана вијориле из срца Београда или он тај детаљ сматра безначајним? Ако се томе дода његово незадовољство што Вук није викнуо „Јуриш“ и што га иритирају његове смирене речи, морамо се запитати ШТА ТО ВУК ДРАШКОВИЋ ТРЕБА ДА УРАДИ ДА БИ СРПСКА ЈАВНОСТ БИЛА ЗАДОВОЉНА. Пошто су нам наиме, свима још увек у сећању квалификације његовог понашања од 9. марта као рушилачког, неодговорног и издајничког, постављамо питање Ивану Радовановићу: Који је, господине, Ваш рецепт за остварење демократије? Немојте схватити лично, али стиче се утисак да сте Ви оличење оних људи који ћутке и у миру чекају да други за њих изборе слободу, па чак налазе за сходно и да плују по тим људима (Ваше перо много је нежније према онима који су на власти). Или сте можда, од оних који здушно подржавају status quo?

На крају, остаје нам да се запитамо — у каквим то водама „Борба“ плови, и нису ли је случајно захватили ветрови необјективности.

Управо због тога истичемо бојазан да је полако напуштају они читаоци због којих се она највише и винула у просторе популарности и омиљености. Напуштају је студенти, млада памет ове земље Србије, памет која је решила, упркос свему да овде остане и бори се за правду и истину.

Уз констатацију да нисам члан ниједне странке, поздрављам вас речима В. Игоа:

„ЈЕДНА ЈЕДИНА РЕЧ КОЈА СЕ НЕСМОТРЕНО ОМАКНЕ, И КОЈУ ДОКОПАЈУ НЕПОЗНАТИ ЗУПЧАНИЦИ МОЖЕ ДА ВАС ОДВУЧЕ ПОД КО ЗНА КАКВЕ ТОЧКОВЕ“

Александра ЂОРЂЕВИЋ
студент из Београда

П. С. Иако ово неће спречити Радовановића да и даље пише у складу са својом свешћу, подсећамо га само, да је овог пута одабрао погрешну „ЦИЉНУ ГРУПУ!“.

ВРАЋА МИ СЕ ВЕРА У ЉУДЕ

У броју 17 Вашег листа објављено је моје писмо под насловом „Документи једног времена“ и ја Вам се овом приликом најтоплије захваљујем на уступљеном простору. Наиме, од тада па до данас ја имам престано позиве телефоном а примила сам и велики број писама. Сва ова јављања су доbronамерна и у мени се вратило веровање у људе и у истину. Најважније ми је да Србија васкрсава и да се заплашени људи охрабрују, успавани буде, а кукавице и издајнице стоје.

Додуше, још има оних који задржавају свој претходни став, али ја се више не осе-

НАСТАВАК НА СТР. 75

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ

ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:

Богољуб ПЕЈЧИЋ

УРЕДНИЧКИ КОЛЕГИЈУМ:

Вук Драшковић, Милан
Коменић, Слободан Ракић,
Александар Чотрић, Љиљана
Јорговановић (ДЕСК), Ана
Борковић.

ДИЗАЈН:

Дејан Ђуровић

САРАДНИЦИ:

Славица Лазић, Александар
Цветковић, Милован Бркић,
Бора Ђорђевић-Чорба,
Сандра Петрушић,
Александра Јанковић, Душко
Богдановић, Зоран Петковић,
Ђорђе Вукоје (фоторепортер).

АДРЕСА: Главни и одговорни
уредник: хотел „Југославија“
(с.879), 11080 Земун, тел.
011/600-222 локал 9979.

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:

Народног фронта 43/4, соба
23, тел. 683-952 и 642-233
локал 149, 11000 БЕОГРАД.
ЖИРО РАЧУН: динарски
60801-603-27652, девизни
60811-620-128-25731-74956-
-33 (са назнаком за „Српску
реч“).

ТЕЛЕФАКС:

011/683-952

ПРЕПЛАТА:

650 динара (годишња), 325
динара (полугодишња). За
иностранство 120 ДЕМ или 72
УСД годишње.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДРУГОГ
ПОНЕДЕЉКА

Рукописи и фотографије се не
враћају.

Штампа ДП „БОРБА“,

Косовска 26, Београд

Мишљењем Секретаријата за
информације Републике
Србије бр. 413-01-221/91-01
од 15. 2. 1991. године
одређена је стапа пореза од
3%

МИТИНГ 9. ЈУНА:

**БЕЗ
(ПРИЖЕЉКИ-
ВАНЕ) КРВИ**

СТР. 10-13

СПО У ГРЧКОЈ:

**НАЈВЕЋЕ
ПОЧАСТИ**

СТР. 17-19

**„СРПСКА РЕЧ“
АНАЛИЗИРА
СКУПШТИНУ:**

**НЕОПРАВДАНО
ПРИСУТНИ!**

СТР. 20-22

**(НЕ)НАРОДНИ
ПОСЛАНИЦИ:**

**БАКИ
АНЂЕЛКОВИЋ
— ВАРВАРИН
У БЕОГРАДУ**

СТР. 23

**ЗА „СРПСКУ РЕЧ“
ГОВОРЕ:**

**АЛЕКСАНДАР
ПРЉА**

**ДРАГАН
ВЕСЕЛИНОВ**

**ВЛАДАН
ВАСИЛИЈЕВИЋ**

ЉУБО СИРЦ

**КОМУНИСТИЧКО
ПЛЕМСТВО:**

**ВОЈИСЛАВ
ШЕШЕЉ**

**МИЛАН
ПАРОШКИ**

**МИЛОВАН
ВИТЕЗОВИЋ**

**ЈОВАН
СТРИКОВИЋ**

ЖАРКО ПАПИЋ

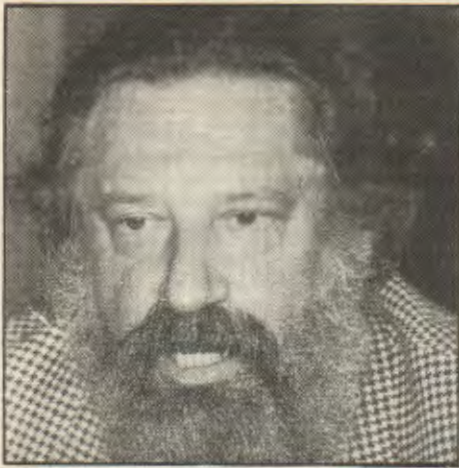

СТР. 31-39

СРБИ У ХРВАТСКОЈ:

**ДА ЛИ СУ
СТАВЉЕНИ НА
КОЦКУ?**

СТР. 48-50

НЕТАШЛУК

Јован Рашковић, дијаспора у Београду, са 500 километара удаљености, у „Борби“ оштро критикује неофашизам у Хрватској.

Што ти је фашизам! Испред тебе — не видиш га. Окренеш дупе — он извири.

ВОЈСКОВОЂЕ

Један од следећих џем-сесна Скупштине Србије могао би почети реченицом Боривоја Петровића: „Посланик Шешељ је оправдано одсутан. Он је у рату“.

А пошто је његово име поменуто, посланик Шешељ би устао и тражио реплику.

БОЉЕ МЕЧКА?

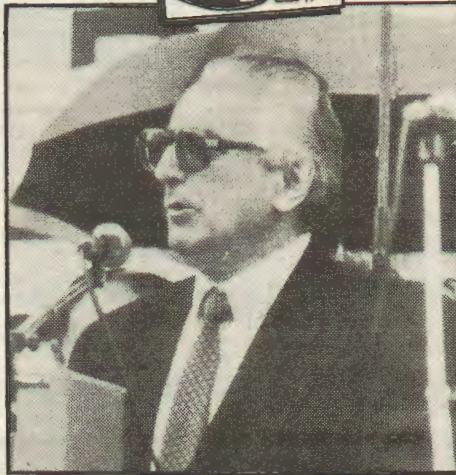
Кад смо већ код фашизма, духови су се нешто много узбудили на могућност да су чаккали мечку, а истерали — Шешеља.

СПЛИТ ЈЕ СВЕТИ СТЕФАН

Сунце. Тераса. Ђус. Хавана, Поглед на море.

Вила „Далмација“ је овог лета имала своје прве туристе. Туђман, Милошевић, Изетбеговић у Сплиту. Рамбо, Елиот Нес, Ал Капоне на Светом Стефану...

Један је био Тито.

ШТО ДА НЕ?

Један од симпатичнијих у новим предлозима хрватских закона је онај по коме би сви који нису хрватски држављани били проглашени странцима.

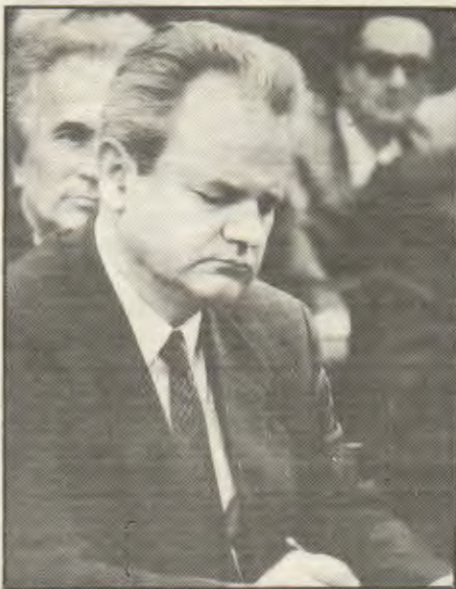
Туђман би, рецимо, био орхидеја

КАНТОНИ И ТАМПОНИ

Алија Изетбеговић категорично одбија кантонизацију Босне и Херцеговине.

Против тампонизације није се много бунио. Од три тампона, један ће увек да преостане.

ЏО СТЕНА

Дипломатска шушкања кажу да је амерички амбасадор Зимерман, након трчања по Југославији и обећања Милошевића да ће Месић ипак бити изабран, Милошевића недавно отерао у... (непреводива игра речи).

Инцидент је заташкан, јер и Американци знају за Џоа Стену.

ОРУЖЈА И ИГАРА

Адмирал растурене му војске Стане Бровет приметио је у савезном парламенту како се у земљу све више увози оружје, од тенкова до бомби.

Да ли је то био валај због страха за безбедност у земљи или од све озбиљније конкуренције увозног оружја домаћим произвођачима?

И АЛБАНЦИ СОЦИЈАЛИСТИ

На свом недавно одржаном конгресу албанска Партија рада променила је своје име у Социјалистичку партију Албаније.

Користећи искуство својих колега из Србије, у Тирани су схватили да и они без неизвесности не могу у комунизам.

РАДИО НИЈЕ ТВ

Шешељ није успео да уђе у Радио Београд и својим пиштољем растерује комарце као што је то радио у студију „ТВ Политика“.

Ко зна шта би све било да је Шешељ ушао

са својом артиљеријом у Радио Београд. На телевизији се пиштољ видео, на Радију би се можда чуо.

ЛОПТА НИЈЕ КОЦКАСТА

Горан Триван са свитом посетио је Музеј „Црвене звезде“ и уверио се да лопта европских првака није коцкаста како га уче Влајко Јовић и неки старији народни посланици.

Горане, Горане боље да те тата учио да играш фудбал, или свираш хармонику него што те гурао у политику.

Ко са социјалистима тикве сади, о каријери му се, министре, лупају.

ПОГОДИ КО САМ?

Самостални синдикат ЈАТ-а приговорио је Скупштини Србије због укључивања Србислава Милованова у подбор који би требало да утврди стање у овој ваздухопловној компанији, због како се наводи, дуга од 41.051 динар ЈАТ-у, начињеног у време владавине прошлог директора.

И у време избора било је на изборној јединици г. Милованова неких ружних инсинуација око његове кримић-прошлости.

Добро, бре, када ћете већ једном да утвисте да је гос'н Срба посланик опозиције?

КОНСТРУКТИВАН ПРЕДЛОГ ОПОЗИЦИЈЕ

Да, да, очи вас уопште не варају. Наша опозиција уме и то. А у вези са горепоменим летећим предузећем. Нико се није сетио да да у скупштинску расправу овако формулисан захтев: нека лепо опозиција, а посебно СПО, надокнади штету ЈАТ-а. Па да, ко руши Београд, економију а однедавно и авионе мора то и да плати. То је такорећи питање части.

ИЗБЕГЛИЦА ИДЕ У ГЛУМЦЕ

Милан Парошки је напустио СПО. Док је слушао савете Вука Драшковића догурао је и до народног посланика, а сада очигледно пошто прелази у глумце-аматере требају му савети неког другог. Можда Радомира Баја — Шарановића садашњег министра за културу и филмског редитеља.

Преко скупштине — до „Оскара“!

НАМАЦУПАВАЊЕ

Сви су изгледи да ће др Фрањо Туђман врло брзо да напусти политику и да се врати свом првотном занату „војсковође“. Овај генерал (зна се чији), видели сте уосталом то на екрану, намацупао се и наколмовао као онај (зна се ко), коме је двадесет и кусур година верно служио. За заслуге др Туђмана биће му додељен чин фелдмаршала. Да би се докле разликовао од Оног.

УА! УА! УААААААА

Зачуо се карактеристичан урлик из кабинета др Бранка Костића, пошто је прочитао информацију о доласку Џемса Бејкера у посету Југославији. Разлог једу није, како бисте помислили, бојазан од исхода посете америчког министра. Него је Бранку понестало буника у кући, а не зна чиме би иначе понудио вишег госта.

И ТО НАМ ЈЕ ХВАЛА

Ево још једног доказа да међународна антисрпска коалиција сеже до на крај света. Када смо, онако у шали, у једној хумористичкој емисији поменули Зимбабве, замало да дође до дипломатског инцидента. А када је Месић вређао Камерун — ником ништа?

Па после помажи несврстане.

ТАЈНИ АГЕНТ КРЕМПИТА

Да ли је, како се шушка, Жељко Ражнатовић-Аркан откупљен или је „отпевао“ оно што су поверљиве уши хрватске демократије желеле да чују, тек контроверзни вођа „Звездених“ навијача „чека“ у Београду правоснажност пресуде по којој му следеује пун пансион у Лепоглави наредних годину и осам месеци.

И док он у пријатном амбијенту своје посластичарнице описује новинарима своје страдање, они мање познати ухићеници Срби би врло радо ангажовали Арканове адвокате. И „адвокате“.

МИШКО РАЗМИШЉА

У разговору са новинаром једне београдске ревије народни посланик Мишко Бојовић се поверио да зна људе који узимају пилуле за спавање да би спавали и по три дана, јер немају шта да једу.

Аграр нам је тропа, али зато „Галеника“ уводи четврту смену.

ДАМЈАНОВ ЗЕЛЕНКО

Др Драгутин Зеленовић је с гнушањем одбацио могућност да чланови његовог кабинета примају минималне личне дохотке, констатујући успут да то и није захтев опозиције. Не, дошли Марсовци.

МИТИНГ ЈЕ БИО, А НА МИТИНГУ...

БЕЗ (ПРИЖЕЉКИВАНЕ) КРВИ

Или: арена је љута што је остала без гладнијатора

О деветојунском митингу писало је већ толико политичких аналитичара и списатеља по малим и великим новинама, по телевизијама и томе слично, да се најпре мора одговорити на питање: зашто толико и како о једном од низа политичких догађања, у земљи у којој се такорећи сваки дан нешто догађа и то углавном ружно?

Можда је управо у томе ствар. У мору ружних збивања, експлозија, рушења, киднаповања, убистава, десило се један обичан дан, дошли су неки нормални људи, млад, леп свет углавном. Испунили су највећи трг у Београду, са својим партијским заставама, са сликама и транспарентима, са жељом да се тога дана друже са истомишљеницима. Дошли су из својих села и вароши, закупљеним аутобусима, возовима, ређе личним аутомобилима. Дошли су из неких периферија и радничких предграђа, дошли су на опозициони скуп да самим својим доласком покажу, јавно и недвосмислено да су против актуелне власти и против поретка који та власт брани.

Није то њима први митинг. Али је необичан по томе што га је први пут организовала Удружена српска демократска опозиција, уставари Српски покрет обнове са неколико мањих странака и први пут без друге, по броју опозиционих посланика у парламенту, опозиционе странке — Демократске. Та чињеница је изазвала доста нагађања о судбини самог митинга. Каква ће бити посета? Шта ће бити његов крајњи циљ? Хоће ли бити инцидента? Прогнозе у погледу посете биле су углавном скептичне. Можда због тога, после митинга, толико пребројавања учесника и њихово смањивање на неке заиста смешне цифре. Изгледа да се препун Трг Републике, културних и уљудних људи, који не урличу, који не

позивају на крв и рат, који пристојно изгледају и пажљиво слушају своје партијске прваке, не уклапа у већ створену слику о опозицији и опозиционарима, а нарочито о најјачој опозиционој партији, Српском покрету обнове и њеном лидеру Вуку Драшковићу.

Како сад те људе звати рушитељима, хулиганима, букачима, кад је све било европско? Како и даље сатанизовати Вука, кад је Вук одржао мудар, уман и људски говор?

Говор који и прилични једном писцу, интелектуалцу, човеку који од српства не прави занимање. Говор опозиционог првака, који има храбрости и поштења да у временима доиста смутним и тешким каже опоре истине и по неку која не прија просечном српском уху, али је истина. Није да Вук не зна да је аплаузе лакше мамити распаљујући страсти, националне нарочито. Али он зна да су мук и тишина после изговорених истина и опомена, па и кад су непријатне и горке, делотворнији. Ову земљу је лако разбијати. То већ успешно раде ситни феудалци, најпре и највише српски, а обол дају и остали.

Рекосмо, дакле, да су многи прижељкивали да митинг не успе. Да буде мало људи. Да пада киша, а по могућности и снег, што су званични СПС-овски метеоролози обећали, како духовито рече писац Душко Ковачевић. То су прижељкивали најпре они што су на власти и њихова партија. У том смислу су слали и узорења народу да не долази на митинг. Јер, митинг је „против српства“. То су прижељкивали и српски неофашисти, којима званична политика и званичне новине и телевизија широм отварају простор и тиме само потврђују своје блиске узајамне везе. То су изгледа прижељкивали и неки од опозиционих лидера, да би доказали да се без учешћа њихових странака не може.

Неуспех деветојунског митинга, из различитих разлога, прижељкивали су многи. Као да је тог дана требало да се деси неко чудо,

па пошто се није десило, војни аналитичари и ситни калкуланти, попуњавају своје рубрике образлагањем тога што се није десило. Све то што се дешавало у вези са потоњим митингом, то што се пише о њему, што се слодострасно врши селекција углавном негативних написа из стране штампе, све то говори о самој суштини поимања митинга, демонстрација, политичких скупова и самог политичког догађања.

А сви ти аналитичари и друштвени хроничари, свесно занемарују неколике просте, једноставне чињенице. Најпре ону, зашто опозиција у Србији уопште демонстрира и митингује. Због вруће погаче сигурно не. Па просто зато, што је то једини начин да демократску јавност Србије обавести о својим погледима, ставовима, пројектима. Ваљда је више сваком јасно, колико је бесмислена толико пута поновљена фраза: борите се у Скупштини, у институцијама. Тамо где због апослутне бројчане надмоћи владајуће партије и због неприкосновеног положаја председника Републике, заиста не постоје никакве шансе за било какву парламентарну борбу. Новине, Телевизија. Оне су толико државне, толико режимске, да о томе не вреди трошити речи. Часни изузеци и по које опозиционо гласило, мала су снага за снажнији прекрет на пољу јавне речи. Монопол Јовићеве партије и ту је апсолутан. Остају, дакле, једино политички скупови, ма како се они звали, остају тргови и усмена реч као некад у доба Филипа Вишњића. Да је то срамота за Србију не треба доказивати.

Без учешћа демократске јавности у политичком животу, без њеног притиска и захтева не да се ништа учинити у држави у којој се њен председник када дође у парламент понаша као да је учинио велику милост божију. У држави у којој тај исти председник, мрзовољно саслушавши народне посланике, на крају надмено изјави да он нема ништа да мења у својим ставовима, јер ништа вредно није ни чуо у дебати. А демократска јавност Србије тек се формира. Митинзи и слични политички скупови у таквој земљи, још имају своју сврху.

Девети јун, по мерилима модерним и културним, по мерилима европским и светским, остаје забележен као један пристојан политички догађај који организаторима може служити на част. Кад се сличне манифестације десе по европским престоницама, онда их наше новине бележе као нормална догађања у политичком животу ове или оне земље, ове или оне партије. Али кад се то дешава у Београду и кад је организатор српска опозиција с Драшковићем на челу, онда је то нешто друго. Ако нема поклича, јуриша, разбијених лобања, није се ништа ни десило. тешко се и мучно стиже до Европе у свему, па и у поимању политичке културе. Проклети Балкан сувише притиска.

Милорад ДАНИЛОВ

ПОУКЕ 9. ЈУНА

ПАЗИТЕ СЕ ОД КРАЂЕ

**Између могућности
компромиса и могућности
притисака, треба се одлучити
за обе.**

глашење Видовдана за државни празник...). Није наодмет подсећање на захтеве СПО у погледу стварања једног српског националног тела, што је владајућа партија касније као идеју, уз помоћ привржених српских интелектуалаца, преузела као своју. Не иде ли се са овим захтевима УСДО на руку властима и оставља простор да покупе славу тиме што ће у неком критичном тренутку по себе овакве захтева преузети као своје и опет убрати кајмак? Од озбиљних захтева изречених 9. јуна, онај који се тиче формирања националне гарде је врло незгодан и несугласан са исказаним демократским и мирним намерама у политичкој борби УСДО. Не сме се превидети оно савремено обележје сваке политичке опозиције утемељено на грађанској димен-

Да би се профилисала дефинитивна оцена опозиционог митинга од 9. јуна биће неопходан бар још један сличан скуп, не само због нужних поређења већ и због тога да се јасно утврди да ли је све оно што се дешавало у вези с тим митингом парадигма стања у Српском покрету обнове (УСДО), или стања унутар српске опозиције.

И по неким медијским обележјима, али и по расположењу дела учесника јунских демонстрација, могло се наслутити да ће карактер и домети скупа бити мерени аршинима оног мартовског, по опозицију и демократију у Србији, бруталног облика односа власти према њеним опонентима. Мора се признати да су очекивања била у нескладу са политичком тежином захтева УСДО, а амбиције организатора знатно мање него код оних који рушење једног атрофираног режима посматрају само кроз физички окршај. Стога је јасно да су се присталице оваквог метода политичке борбе разочарале у Вука Драшковића, али и у могућности опозиције уопште, не само у овај њен новоудружени део (УСДО). Но то је мера овдашње политичке зрелости.

Уосталом, бесмислено је приговарати неагресивности, митинга ако су га сами организатори (укључујући као обезбеђење неколико хиљада својих чланова) таквим учинили.

Требало би пре свега анализирати две ствари: **карактер ових** и **могућих, будућих демонстрација**, те захтеве који се овим путем испостављају властима у Србији. Познато је да се у демократским земљама незадовољство одређеном политиком исказује на неколико начина, пре свега мирним, парламентарним методама, али и демонстрацијама које такође могу бити мирни израз бунта, наравно, и жестоки обрачун с властима. Последњих стотинак дана су показали две важне ствари. Прво да је утицај парламентарне опозиције сведен на политички фолклор као и то да се мартовском варијантом демонстрирања може постићи врло мало. Нити је овог јуна било упутно организаторима митинга да изазову јуриш на покварене ватрењаче, нити је било реално очекивати да ће се српско руководство поново одлучити на брутално спречавање демонстрација. Намере Вука Драшковића и његове екипе су биле донкихотовске онолико колико је разумно очекивање да се митинзима може срушити човек (и политика) чија су промоција и успон засновани управо на митингашким методама. Међутим, ако се овај облик политичке борбе схвати као **континуирани притисак** на власт и начин да се она **непрестано подсећа** на присуство, могућности и снагу оних који не мисле као она, онда ће јавни протести ове врсте и убудуће имати свој смисао.

Далеко је проблематичнија ствар у вези са бројем и снагом захтева који се овим путем постављају партији на власти. Јунски захтеви су по свој радикалности били далеко **блажи** него они у марту. Једни су били стереотипни (слобода јавног обавештавања, проглашавање државном, односно јавном својином целокупне имовине некадашњих СК и ССРН), други помало „декоративног“ карактера (уклањање црвене звезде са државних знамења, обележја Брозове владавине, про-

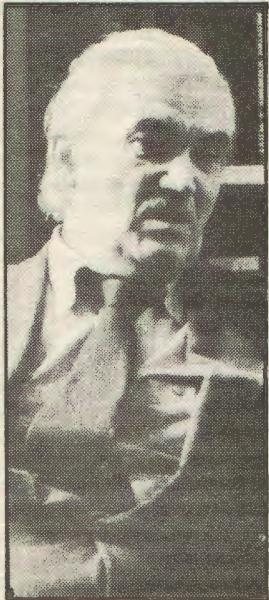
зији. У Србији је то поготово значајно јер 30 одсто становништва чине националне мањине. Ако је неко у свом националном радикализму (што није једнако патриотизму) и спреман да превиди ову чињеницу, онда не сме занемарити међународно политичко мњење које ће и сада, а и убудуће пазити и мерити степен свачије демократичности са положајем мањина у појединим земљама. Ниједна опозициона партија не сме, без обзира на своју бројчану снагу и углед, да се одрекне ма и једног облика међународне помоћи и политичког признавања.

Драшковић јесте још једном показао да је у стању да лако и брзо окупи велики број својих присталица, да српском руководству стави до знања да и даље мора рачунати на утицај СПО, те да је Милошевићу и даље највећи противник. Међутим, то није ни довољно у предстојећем политичком животу Србије, нити је упутно једнострано се одрећи сарадње са осталим опозиционим партијама у Србији. Драгоцено је то што Вук било каквим митинзима, макар они личили на политичке хепенинге, показује да опозиција није пензионисана, без обзира да ли су оцене и критике по вољи. Критика оних који ћуте мора уследити, при чему не треба бити ни сујетан ни горд. СуперIORност се може исказати и спремношћу на компромисе, јер у некој будућој деоби колача власти пресуднију улогу може имати неко ко је начинио више уступака него онај који је порушио више мостова и покидао више веза. Подсећање на нечије ћутање и политичко калкулисање утолико може бити делотворније у грађењу утицаја унутар Србије и Југославије, али и у креирању међународног угледа.

Милан БЕЧЕЈИЋ
новинар ЗАПАДА

ИЗДАЈА ДЕМОКРАТА

Пише:
Никола
МИЛОШЕВИЋ

Издаја је тешка и патетична реч и писац ових редова користи је само за невољу, јер не види којом би другом, прецизнијом речју означио одлуку Демократске странке да не приступи Удруженој српској демократској опозицији.

Из објављеног документа о оснивању управно поменуте опозиционе коалиције јасно се види шта је њен први и основни циљ. Први и основни циљ овог новог облика опозиционог удруживања јесте да српски бољшевички режим, који је Србију довео до економске беде и потпуне политичке изолације, најзад оде са политичке сцене. Управо тога ради УСДО и захтева хитно расписивање првих истински слободних избора, у условима потпуне равноправности страначког надметања, како се не би поновили претходни, неравноправни избори, организовани од стране владајуће странке, чији монопол над телевизијом, штампом, државном благајном и политичком полицијом ваља што је могуће пре укинати.

Онај ко из доктринарних, тактичких, личних или било којих других разлога, не жели да помогне остваривању овог првог и главног циља Удружене српске демократске опозиције, објективно издаје ствар борбе против комунизма. Шта друго уосталом може бити чин којим се, како год да окренемо, објективно подржава једна већ увелико корумпирана бољшевичка власт која је и само српско име изнела на рђав глас широм земаљске кугле?

Истине и правде ради, ваља, међутим, рећи, да је извршен број функционера Демократске странке, иначе, нимало случајно, људи од несумњивог политичког и моралног интегритета, подржао акцију оснивања УСДО, а пре свега потпредседник ове странке, господин Коштуница. На прелиминарним разговорима о оснивању новог опозиционог блока,

господин Коштуница показао је много разумевања за овај политички потез, сугеришући извесне измене које су у потпуности прихваћене, и наговестио да ће његово гледиште по свој прилици прихватити и Извршни одбор демократа, који, како је рекао, има потребна овлашћења да доноси одлуке ове врсте.

Међутим, на првој конференцији за штампу УСДО, потпредседник Извршног одбора демократа Радослав Стојановић, демантовао је на један у најмању руку груб и неприличан начин потпредседника своје странке, као да је у најмању руку његов послани, тврдећи да је све што је овај високи функционер демократа изјавио о приступању новом опозиционом блоку само његово приватно мишљење и да о томе коначну одлуку може донети једино њихов Главни одбор.

Цело ово замешатељство постаје ипак много мање заплетено и мутно, имамо ли у виду да је у време кад је господин Коштуница настојао да своју странку укључи у ову нову акцију за рушење постојећег бољшевичког режима, кључни човек странке Драгољуб Мићуновић боравио у иностранству на једном од својих многобројних туристичко-политичких пропутовања. Чим се председник Главног одбора вратио у земљу, одлучио је да опет узме ствари у своје руке и да покаже ко је газда у кући. У ту сврху повукао је Мићуновић три одлучујућа потеза. Прво је јавно дезавуисао потпредседника странке, уз помоћ свог комесара са специјалним овлашћењима Радослава Стојановића, да би затим прескочио Извршни одбор и одлучивање пренео на чланове Главног одбора којима суверено управља одлажући после свега тога скупштину демократа на којој је могло доћи до непријатних разговора, будући да у чланству странке има и приличан број антикомунистички расположених појединаца.

Разуме се да је читаву ову своју троделну операцију Драгољуб Мићуновић могао извести само захваљујући томе што има потпуни монопол политичког одлучивања, који његови страначки опоненти, премда људи несумњиво већег интелектуалног угледа, и политичког интегритета ни једног тренутка не могу довести у питање, услед деловања оног закона који би се, по аналогiji са једном познатом Михелсовом формулацијом, могао назвати „гвозденим законом тираније“.

После свега тога могли бисмо се запитати има ли господин Мићуновић уопште неку своју политичку филозофију, или је његова једина политичка филозофија да са владајућом бољшевичком странком по сваку цену одржи мудар вивенди?

Одговор на ово питање понудио нам је и нехотично харизматски вођ Демократске странке у једном интервјуу, објављеном у листу „Време“ од 27. 5. о.г., у коме се налази једна психолошки крајње индикативна дефиниција политике. По Драгољубу Мићуновићу, политика је „вештина прављења компромиса“.

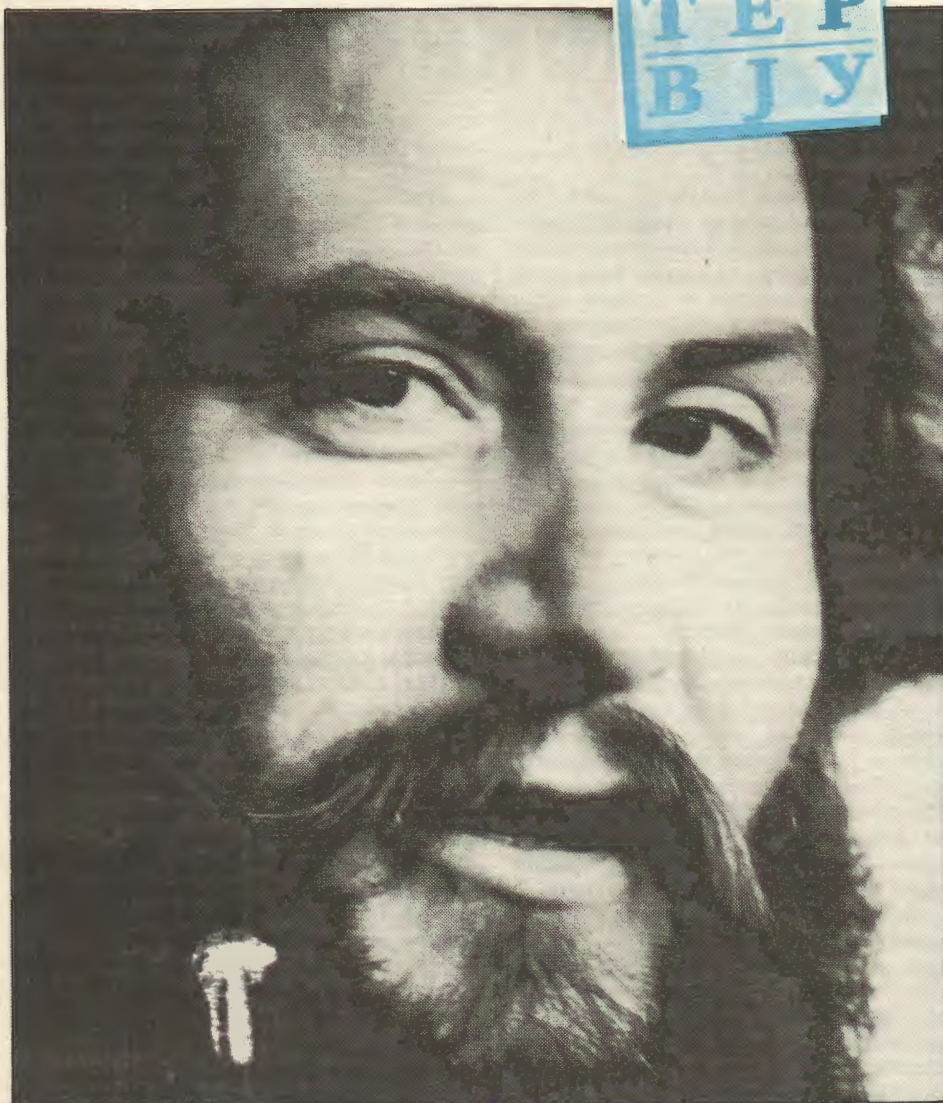
Нема сумње, политика је поред осталог и вештина прављења компромиса, али политика која није ништа друго него та од стране господина Мићуновића толико хваљена вештина, није политика већ политиканство. Политика сведена на компромисе лишена је било каквих принципа и у пракси се своди на тражење и изнајажење заједничког језика чак и са тоталитарним режимима а у нашем, српском случају, чак и са бољшевичким режимом Слободана Милошевића.

Лидер Демократске странке извлачи и овај логични закључак из свог схватања политике, осврћући се на приговоре који су му од стране опозиционих делатника упућивани због неколико тајних разговора што их је водио са Слободаном Милошевићем у време мартовских догађаја. Тим поводом господин Мићуновић каже како чињеница да је лидер српских бољшевика „прихватио захтеве демонстраната“ говори о томе „да се и са њим ипак може споразумети“.

Оставићемо за ову прилику по страни то што је г. Мићуновић прихватио преговоре са српским комунистичким вођом не тражећи да се најпре из затвора пусти Вук Драшковић, ухапшен усред Скупштине у својству преговарача, а оставићемо по страни и чињеницу да је Слободан Милошевић пристао на „споразумевање“ тек под накнадним притиском демонстраната који нису имали намеру да се разиђу. Задржаћемо се само на оцени првог човека Демократске странке да се и са Слободаном Милошевићем „ипак може споразумети“.

У ових неколико речи сажео је г. Мићуновић целокупну своју политичку филозофију, или тачније, целокупну своју политичку мудрост. Свеколика делатност неприкосновеног лидера демократа на домаћој политичкој сцени, своди се на настојање да се са српском бољшевичком влашћу нађе некакав споразум, односно компромис.

Били бисмо, међутим, неправедни према господину Мићуновићу кад не бисмо признали да у неким случајевима он ипак уме да одступи од своје тактике споразумевања. Кад је реч о странкама из Удружења српске демократске опозиције, лидер демократа неће да зна ни за споразуме ни за компромисе. Исти овај филозоф споразума и компромиса који тврди да се чак и са Слободаном Милошевићем може споразумевати, сматра да не може бити никаквог споразума са УСДО. Залажући се за то да се компромиси праве чак и са комунистима, челник Демократске странке неће да зна ни за какав компромис са онима који би комунисте хтели да руше. Његова политичка филозофија дакле збиља јесте та фамозна вештина прављења компромиса, али само када су у питању српски бољшевици и њихов лидер Слободан Милошевић.

**ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ, НАРОДНА СЕЉАЧКА СТРАНКА
ЈЕДНЕ ГАЋЕ ЗА
РЕЗЕРВУ**

Може ли данашња Србија напред са „светим тројством“ централно-планске економије, обнове строге контроле штампе и националног закрвљивања — што карактерише социјалистичку владавину? Одговор вам је вероватно познат. Нажалост, понекад се чини да ће опозиционе странке морати да пређу и у опозицију према сопственим посланицима у Скупштини, каже проф. Веселинов.

Можете ли нам рећи разлоге одбијања Народне сељачке странке да уђе у новоформирану коалицију „Уједињена српска демократска опозиција“?

Уједињена опозиција Србије је постигла и добре резултате. Најбољи резултати уједињене опозиције јесу уклањање харизме Слободана Милошевића као представника српске свести и српских свејугословенских интернационалних интереса. Коначно, резултат УОС

био је и осведочавање становништву да је режим социјалистичке владе у Србији недемократски. Један од резултата УОС је и тај да и партије различитих програмских опредељења, па чак и веома супротних на истом питању, могу успешно сарађивати на блиским циљевима као што је то уклањање недемократског режима, завођење слободе штампе, унапређења парламентаризма, нови избори на пропорционалном систему... Моје (и даље) мишљење је да пре него што се основни задатак целе опозиције не оствари, а то је уклањање једног недемократског режима, не вреди се успут сакупљати у уже колективе опозиционих странака. Нагло сужавање партијске сарадње на групу странака, свеједно што оне могу бити и озбиљне странке, по мом мишљењу нагло смањује ударну моћ опозиције.

Да ли то убудуће искључује сваку даљу сарадњу на неким конкретним пројектима?

Ни у ком случају. Напротив, УОС и даље постоји, иако умањена за чланство великог СПО. Ми остајемо отворени за сарадњу и сарађивањемо. То није дато блискошћу наших личних односа, појединих партијских вођа, па тако и мом задовољству што могу изузетно плодно сарађивати са Вуком Драшковићем, већ се ради о чињеници да смо сви уједињени блиским политичким интересима, и што се мене тиче настојањемо да те интересе заједнички унапређујемо.

СТРАХ ОД КРИТИКЕ

Објасните нам порекло „титуле“ „Веселинов-аутономаш“.

Ја претпостављам да се један део политичких снага у Београду, не у Новом Саду, уплашио чињенице да сам ономад, пре годину и по дана, успео да подигнем једну странку која негира или која не жели да пристане на социјалистичку расподелу власти која је извршена пре 2-3 године у Србији. Странка је критиковала ту расподелу власти као унутрашњи обрачун у комунистичкој странци а не као расподелу власти која проистиче из нове економије (која није ни била на виделу), нове технологије, нових унутар-југословенских и међународних односа. Моја је жеља била да укажем јавности да се у Србији није радило о позитивној редистрибуцији власти, већ о чистој редистрибуцији моћи у оквиру истог режима и да становништво из тог неће добити ништа. Људи који су схватили и који знају да многи не мисле као режим и његови мислиоци, апологете — уплашили су се тога да се режим може критиковати. Претпостављам да су знали да могу имати изванредан углед код сељака и да могу један део становништва повући за собом. То их је онда нагнало да ме назову именима, која с обзиром на пропаганду и њен утицај на становништво, могу да ме удаље од јавности. Никада код мене нису могли прочитати ни једну реч о сепарацији Војводине нити о сепарацији Србије од Југославије, нити о сепарацији било чега од Југославије. Код мене су само могли наилазити на анализе и критике социјалистичког уређења и његове декаденције, за који је заслужан режим Слободана Милошевића на првом мес-

ту, и где сам тврдио да Србија ни у ком случају не може да буде тешка централистичка држава, јер тим путем ће се погоршавати сви њени унутрашњи проблеми. Тврдио сам да српска држава мора да се заснива на меканом децентрализованом политичком територијалном уређењу, на реприватизацији друштвене својине, дакле на слободи капитала и одлучивања. А то онда не подразумева ову расподелу власти у Србији нити централно-планску економију коју поново заводи република Србија, нити значи покушај обнове строге контроле штампе и националног закрвљивања српског народа са свим другим народима у Југославији. Они су знали да се ја не слажем ни са карактером режима ни са расподелом власти у њему, јер је то старорежимска расподела власти. Зато сам и критиковао нови устав републике Србије јер је то устав власти, то је устав ратне државе, то је устав државе која унапред не признаје да има границе а тврди да је држава, то је устав државе која не жели да изнутра трансформише своју политичку, економску и социјалну структуру.

НЕЗРЕЛО СТАЊЕ У ОПОЗИЦИЈИ

Ваша странка припада парламентарном делу опозиције, али чини се да сте више присталица ванпарламентарног деловања?

Ја сам одувек говорио да ме више занима једна добра улична акција од сто парламентарних говора. Дуго сам студирао политиколошку литературу и релативно је добро знам и нисам уопште склон да преценим значај парламента нити сам склон да потцењујем значај политичког живота изван парламента. Данас када је српска скупштина под апсолутном контролом социјалистичке партије за мене је природно да се баланс који одговара гласачком и политичком расположењу становништва између осталог постиже и ванпарламентарним облицима политичког утицаја на јавност. Отуда уважавам политички значај и митинга и притисака и демонстрација и нисам склон да подржим неке говорнике у скупштини Србије који мисле да притисак не спада у политику. Ако је притисак нешто што не спада у политику онда политика нема смисла.

● Претпостављам да би се у том смислу могла упутити и критика опозиција која је пропустила да после догађаја од 9. марта искористи насталу ситуацију за брже обарање режима Слободана Милошевића.

Незрело стање у опозицији у Србији, њена неспособност да одреди унутар својих редова грађанску и националну платформу доводи до тога да је перманентно плен владајуће странке. Наравно, режим је преузео национални програм различитих политичких струја у Србији још пре него што је уопште дошло до стварања странака код нас. Он успешно неутралише опозицију националне провенијенције тиме што не жели да се бави унутрашњим проблемима Србије већ покушава да себе одржава на власти изазивањем спољних инцидената. Наравно, национална опозиција у Србији то зна али није у стању да пронађе довољно снажну методологију политичких односа да објасни свима: демократија прво у Србији па упоредо са тим и код других. Београд не сме да дозволи да њим управља Книн. Док год национална опозиција Србије то не

уочи, пронађе метод да то докаже становништву, Милошевић ће помоћу сто хиљада Книнана држати у покорности осам милиона Срба. А то неће ићи у корист ни Србима у Србији ни Србима изван Србије јер је у питању одржавање политичке напетости на полуратном стању и на психози рационалисане потрошње. То је у суштини одржавање ратне привреде. Милошевић то зна, али њему то годи јер се тако одржава на власти. Његовој психичкој структури одговара таква врста политике.

Квалитет многих заступника опозиционих

Како сте доживели митинг 9. јуна?

Број присутних доказује да Српски покрет обнове није изгубио подршку. Нажалост, није ми познат унутрашњи састав људи на митингу. Ако би он био претежно провинцијалан, онда би то значило да СПО није у стању — слично осталим опозиционим странкама — да изведе београђане на улице. Београд ће решити питање власти у Србији, а не провинција.

странака, па тако и у парламенту, је на жалост нижи у односу на тежину питања која се постављају. Мени се понекад чини да ће наше странке морати да пређу у опозицију и према сопственим посланицима у скупштини, јер они чак нису у стању да следе дух политике својих партија. На лицу места, у директном односу са посланицима СПС **tele a tele**, они преузимају програмске потезе те партије или њену дневну политику знајући да је

Када социјалисти за себе тврде да нису болшевици то је тачно, јер болшевици су знали шта желе. Социјалисти немају никакав програм. Они су гори од болшевика, јер са њима унутру ви никад не знате на чему сте. Неко ко живи од дневног прагматизма, који нема програма, живи од крађе туђих програма па мора да их из друге руке интерпретира, он мора и силом да се служи, јер нема самосталне мудрости која ће тај програм спровести.

она изузетно блиска појединим начелима њихових националних партија. Они нису у стању да произведу националну алтернативу у односу на програм СПС. Наравно да је то изузетно тешко зато што је неколико деценија у Србији расла националистичка опозиција комунистичком режиму. Данас, када је комунистички режим преузео фундаменте њеног програма, извући се из њене политике, будући да смо

сви њени таоци више или мање, изузетно је тешко, али тај задатак морамо да решимо. Нисам сигуран да такав задатак може решити само једна странка. Чак мислим да ниједна странка у опозицији данас није у стању да самостално замисли и успешно заступа такав национални програм који би био алтернатива понашању СПС. Морамо једни друге помоћи. Зато верујем да су нам блискост и заједничка политичка акција неминовни.

РАТНИ ЛОГОР НИКО НЕЋЕ

Влада је у марту покушавала да на критике узврати позивањем на сто дана блиско поверења. Више се тих сто дана не помиње, иако су у међувремену пале две оставке у влади. Шта је по вама највећа слабост владе и њеног програма?

Српска влада изазива у јавности представу да је српска држава независна и да може да води независну економску политику. Сама политика стварања таквог утиска у јавности је лоша, јер чак и када би Србија била независна држава имала би таквих економских и политичких проблема за своје самоодржавање да уопште не бих желео да будем, ни за највеће своте новца председник владе у таквој држави. Самостална Србија да реши аграрно питање — мислим да уопште не може да га реши. Да реши питање својинске трансформације тешко да може, зато што је њена индустрија превасходно екстрактивна, тешкоиндустријска, тешкопрерађивачка, слабо развијена лака прерађивачка индустрија и минорно развијен терцијални сектор. Та држава сама да се издржава може једино кроз апсолутно либералну концепцију која је отвара економски, политички, саобраћајно и духовно према свима. Њој је увек нужан западни пролаз. А посвуда је Запад — то је Грчка, то је Босна, у неким аспектима и Румунија. Запад — то је Чешка, Словачка, Италија, Аустрија. Србији нема излаза као изолованој држави, она може онда само да се претвори у ратни логор, а и он неће дуго одржати јер такву државу у Европи нико неће.

Програм владе Србије изазива у јавности утисак да она може самостално да изађе на крај са собом. Нити је Србија независна нити би требало да буде независна. Србија данас нема у власти монетарну и царинску политику. Србија је неколико година уназад водила изолациону, бојкотну политику економије. При чему је бацала на колена своју властиту економику, избегавајући да се прожима вредностима европских интеграција. Данас су губици у привреди Србије четири пута већи од акумулације. Њој је потребна ширина да би решавала не само своја економска питања већ и питања запослености. Србија је оптерећена Косовом не само као политичким већ застрашујућим економским проблемом. Косово није подручје за исцрпљивање, за пласирање новца из исцрпљене Србије и Војводине да би се полицијским путем одржавала етничка равнотежа. То води пропадању свих заједно. Србија може да решава питања Косова заступајући меку децентрализацију, политику снажних политичких аутономија, али великих економских и технолошких и стандардизујућих интеграција са другим. Неке политичке снаге, нажалост и опозиција, тешко

схватају да ће се Косово најлакше решити уколико оно постане европски проблем. Оно није српски проблем и не може га Србија решити, не може ни Југославија. Косово мора да се разлије по Европи као вишак радне снаге, као долазак капитала у Југославију, а онда у Србију па и на Косово.

ИНТЕГРАЦИЈА НА АГРАРНОМ БУЏЕТУ

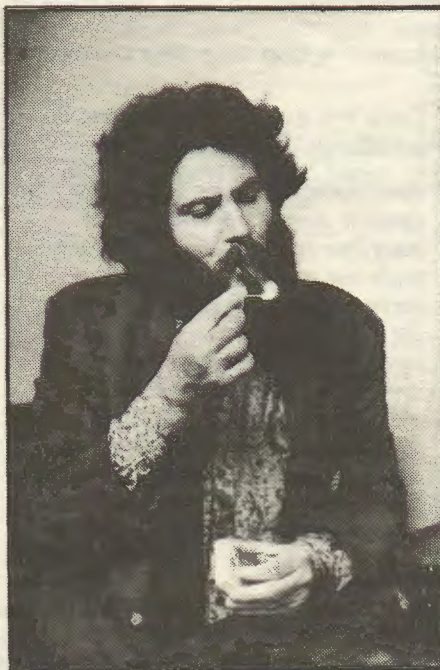
Покрајински премијер свој негативни став о политици СИВ-а базира на аграру, међутим, показало се да су многи конкретни потези власти у Војводини чиста демагошка парада. Верујете ли Ви лично и чланство Ваше странке савезном премијеру и због чега (верујете или не верујете)?

Ако неко упорно напада економију социјалистичким предлозима, избегава реприватизацију а подстиче национализам, контролише преко штампе јавну свест, онда наравно доводи до тога да ће његови властители сељаци једног часа и поверовати у оправданост такве политике али ће се одмах присетити да од такве политике ни динара нису добили. Сељацима је данас то јасно али им је, ипак, тешко да разаберу где престаје пропаганда а где треба да почне стварна економска политика. Нема аграрног економисте у Југославији, добро одшколованог, који вам неће одмах казати да су аграрне политике република и покрајина као изоловане политике економске бесмислице и огромна тешкоћа и сулуди напор за становништво. Цела интеграција Западне Европе се у суштини заснивала и још увек се заснива на аграрном буџету а он онда захтева специјализацију, територијалну специјализацију и апсолутни политички мир, дакле консенсус владајућих политичких снага. Оту да онај који хоће да се у Југославији води добра аграрна политика мора прво да смири страсти које су подигнуте ради заштите старог режима. Однос српских и војвођанских власти према Марковићу заснива се на њиховом одбијању да прихвате реформе, да прихвате реприватизацију и измену политичких односа у земљи који ће нићи на новој економији и међународним везама Југославије. У том је проблем, а није проблем у наводној пљачки српског народа од стране Анте Марковића.

Поменули сте страх режима од реприватизације. Откуда толико отпора унутар идеологије која за себе тврди да није болшевичка и да је са том традицијом рашчистила?

Режим са правом тврди да није болшевички. Греше критичари из опозиције који га називају болшевичким. Овај режим је дегенерација болшевизма, он је декаденција социјализма. Када социјалисти за себе тврде да нису болшевици то је тачно јер, болшевици су знали шта желе. Болшевизам се заснива на једној екстремној интерпретацији марксистичке мисли. Болшевици су знали тачно шта желе: уништење новца, уништење робе, централно-планско планирање економије и дистрибуција добара, социјални егалитаризам, привилегије за партијско-државни врх и спољна експанзија. То је био њихов програм. Социјалисти немају никакав програм. Они су гори од болшевика, јер са њима уистину ви никад не знате на чему сте. Неко ко живи од

дневног прагматизма, који нема програма, живи од крађе туђих програма па мора да их из друге руке интерпретира, он мора и силом да се служи, јер нема самосталне мудрости која ће тај програм спровести. Према томе то је режим нестабилности и силе. Зато су социјалисти, по мени, опасни. Они немају идеологију помоћу које би принудили становништво на верност. Једина њихова идеологија којом се служе јесте национално уједињење на

страху. Систем који се не заснива на смењу, на шали, на критици, на задовољствима, на слободи на конкуренцији, на знањима, већ се заснива на принципима: једно знање, једна држава, један краљ или газда, једна мисао, једна партија — таква је држава тоталитарна и опасна.

ИЗДУВАВАЊЕ СРБИЈЕ

Српска влада је признала неопходност промена пореске политике, па ипак оставља тај значајан посао за почетак наредне године. То мора да има и другачију позадину?

Пореска политика социјалиста се заснива на жељи да што је могуће дуже осигуравају минималну потрошњу становништва. Они не желе да пореском политиком подстичу развој, приватни сектор, напротив, они ће напаст и последњу оазу економије, знања и капитала да би покушали да отимањем новца одрже пресудну политичку равнотежу. Они сатиру Србију на социјалистички начин. То коначно води издувавању снага које има Србија. То је политика која иде у корист потрошње нападајући сваки извор дохотка, тако да из њега, уз помоћ новог егалитаризма, али све примитивнијег, све бешњег, покушава себе да одржи на власти.

Када наступа преломни моменат у социјалној издржљивости који би окренуо масе против власти?

То је непознато. Не постоји никаква математичка тачка аутоматске побуне на потрошачкој беди. Држава не мора да се плаши

побуне уколико људима уместо потрошачких циљева да голу егзистенцијалну безбедност и идеолошко оправдање за такву врсту живота. Држава то може данас успешно да чини. Становништву нуди социјалну безбедност на рационализованој исхрани (али то мора бити ратна исхрана и мора становништво, чак и женско, обући у униформе и натерати га у рат). Степен подношљивости становништва овог режима толико је висок да не можете очекивати бунт. Тај бунт би могао да уследи тек онда када људи не би могли добити ни порцију пасуља дневно, 200 грама хлеба, једне ципеле и два пара гаћа годишње. А то је тешко претпоставити да Србија није у стању да обезбеди људима.

КО ЖЕЛИ КРИВИЦУ?

Када социјалисти буду одлазили са власти за њима ће остати пустош. Да ли ће свака наредна власт бити свесна жртва на слеђеног стања, односно који су могући максимални домети те нове власти, у економском смислу?

Сви смо данас свесни да ће социјалисти оставити тотални економски хаос. Они не управљају никаквом економијом зато што су основне полуге власти и даље у рукама савезних институција. Оно што ће нам они оставити у наслеђе биће очајање становништва, неверица, неповерење у било кога, сулудо психичко стање, разорене породице... Када опозиција дође на власт, а желим да се то сада одмах деси, први потез који треба да учини, по мени, није економске већ политичке природе: да одмах смири политичко стање у земљи. Нуђењем оних решења са српске стране која би све друге ставила пред неку врсту свршеног чина. Циљ би био успостављање мира, демократије, поштовање грађанских права и унутрашње државне структуре унутар Југославије. Не с обзиром на институције и границе. Не морамо сви заједно. Свако нека на својој територији покуша колико може, али не оспоравајући важност преостатка савезних функција. Ако истовремено кренемо ка извлачењу из економске беде доћи ће и нова политичка организација наших републичких држава, као и конструкција нове југословенске државе. Не придајем много важности изразима федерација-конфедерација. То нема стварног значаја. Битно је да југословенски простор постоји и он ће постојати — нико не може да оде, то су све само административна решења која једанпут онеспокојавају а други пут охрабрују везе и интеграцију — упућени смо једни на друге.

Србија треба да повуче потез који онемогућава било коју хушкачку, националистичку и ратничку политику на другој страни, посебно у Загребу. И ако би повукла такве потезе, она сместа принуђује и тамошњи режим да се изјасни хоће ли да прихвати мир и конструктиван развој уз сарадњу Европе и међународну помоћ, или хоће да постане међународни кривац за стварање додатног лудила на Балкану и ширег сукоба.

Зато треба имати свет за савезника, а не као што сада Србија нема никог — само дише свој сопствени ваздух а не упија мирисе света.

Разговарао: А. ЦВЕТКОВИЋ

У ДУШИ ЈЕ ОСТАО ХИЛАНДАР

На позив владајуће грчке партије — Нове демократије — делегација СПО у саставу Вук Драшковић, председник СПО, Милан Комненић, председник Извршног одбора, Слободан Ракитић, шеф посланичке групе СПО у Скупштини Србије, и Илија Радуловић, потпредседник СПО, седам дана је провела у Грчкој. Отишли су као обични људи, вратили се као свеци. После Атине и Хиландара — другачије и није могло бити.

Тридесетпетоминутни разговор са грчким премијером Мицотакисом

Д а је такав седмодневни политички аранжман у Грчкој имала делегација српских властодржаца и њихове странке овдашњи медији би га зацело прогласили тријумфалним. Како се то догодило делегацији Српског покрета обнове, односно његовом лидеру Вуку Драшковићу, „ствар“ је прошла релативно незапажено и то на штету оних који је нису запазили.

Вука Драшковића и остале, који су у Атину допутовали на Конференцију демократских партија балканских земаља, дочекали су представници грчке владајуће партије Нове демократије, и то уз почаст, које се указују само високим државним функционерима. Већ првог дана боравка у Грчкој, након што

ју је примио југословенски амбасадор у Грчкој Милан Милутиновић, делегација СПО се у грчком парламенту састала са руководством Одбора за спољне послове најјаче грчке опозиционе странке ПАСОК-а, које је на разговор „специјално са СПО-овцима“ долетело чак из Солуна. Разговарало се о унутрашњим проблемима Југославије, међународном контексту југословенске кризе и могућој сарадњи две опозиционе странке. Посебан печат почетку седмодневног боравка у Грчкој дала је, међутим, чињеница да је тамошња издавачка кућа „Елиники Евроегдотики“ готово на сам дан доласка делегације СПО одштампала прве примерке грчког издања Драшковићеве књиге „Руски конзул“ у преводу сјајног момка Стефаноса Сотиринуа, бившег одличног београдског студента и неу-

морног пратиоца СПО-оваца током боравка у Грчкој, и његове младе супруге Јасенке Пешић. Иако се очекивало да ће књига привуће пажњу грчке јавности због сличности између Драшковићеве теме и неких рак-рана грчке политичке сцене, ни сам издавач није очекивао такво интересовање седме силе. На изузетно посећеној конференцији за штампу, односно промоцији књиге, Вук Драшковић је више од два сата одговарао на питања новинара, а затим дао и неколико десетина интервјуа. Све то био је повод и разлог да већ сутрадан Вук Драшковић у Грчкој постане медијска личност број један. Готово све новине, радио и тв-станице из Вукових одговора извлаче заједнички наслов „Македонско питање за нас не постоји“. Цитирају се (за Грке веома значајне) Драшковићеве речи да је „македонско питање решено Балканским ратовима 1913. и да би било која промена споразума из 1913. значила рат који нико не жели“; став против успостављања „зелене трансверзале“ на Балкану и обнављања Османлијског царства; да балканску сарадњу треба да обезбеде пре свих Грци, Срби и Бугари; да опасност прети од Ватикана и Аустрије, који подстичу Хрватску и Словенију на отцепљење; да се ипак противи распаду Југославије; да све данашње границе на Балкану треба да остану неповредиве и непромењиве; да је Слободан Милошевић након недавне посете Грчкој одбио да коментарише „македонско питање“ и турску окупацију Кипра итд.

И док су новине пуне Драшковићевих слика и речи делегацију СПО прима генерални директор владајуће Нове демократије Антонис Згарделис са сарадницима и у име своје странке нуди СПО-у разноврсну и безрезервну помоћ, почев од моралне и политичке до материјалне, а „ради остваривања демократије на Балкану и у Србији“. Разговара се о конкретној међупартијској сарадњи и уочава

Поздравна реч Вука Драшковића

Вук Драшковић у друштву са Жаком Сантером, председавајућим Европске економске заједнице, и Константином Мицотакисом, грчким премијером.

истоветност погледа на многа значајна питања.

Следи „шлаг“ — позив делегацији СПО на разговор са грчким премијером и председником Нове демократије Константином Мицотакисом. Г. Мицотакис разговара са СПО-овцима дуже од 35 минута и у срдачном и неформалном разговору интересује се за „стање демократије“ у Србији те статус и могућност деловања демократских опозиционих странака у Србији, посебно СПО као најснажније међу њима.

НОВИ ПРЕДСЕДНИК

Кад је г. Мицотакис изложио своје погледе на проблеме који су дотакнути у разговору Вук Драшковић је приметно да би он, г. Мицотакис, према ономе што је рекао, „глатко“ могао да буде председник СПО-а, на шта се грчки премијер од срца насмејао. Можда је и то био разлог што је СПО био једина странка међу свим учесницима Конференције, коју је Мицотакис примио у издвојеној посети.

На свечаној вечери у Хилтону: (слева надесно) Милан Комненић, Слободан Ракитић, Илија Радуловић, амбасадор Милан Милутиновић са супругом, Јесенка Пешић, Вук Драшковић и Стефанос Сотирну.

Следећег дана следи још један значајан сусрет — са министром спољних послова Грчке Андонисом Самарасом, по многима другим човеком на грчкој политичкој сцени. Речено је да је „југословенско питање“ кључна тема којом би ЕЕЗ морала да се позабави. Постигнут је висок степен сагласности око улоге ЕЕЗ у решавању југословенског чвора и реалних путева да се југо-криза разреши мирним путем. Самарас је с нескривеним разумевањем прихватио становишта СПО и Вука Драшковића о разматраним проблемима и предложио операционализацију идеја које би допринеле ублажавању политичких тензија у Југославији, на Балкану и Европи.

ЛИЧНИ ПРИЈАТЕЉ

Након изразитог слагања са ставовима Вука Драшковића, г. Самарасу, којем иначе предвиђају блиставу будућност, а најмање место будућег грчког премијера, није преостало ништа друго него да изјави како, после свега, „не може а да Вука Драшковића не сматра својим личним пријатељем“. Два дана касније упитао је Вука Драшковића због

чега на Конференцију није довео и своју жену, наравно о трошку Нове демократије, кад су то „право“ искористили београдски Демократи. Драшковић је одговорио: „Да се плаћало — дошла би и сама!“

Четвртог дана боравка делегације СПО у Грчкој почела је и Конференција демократских странака балканских земаља. Из Југославије су у међувремену пристигли представници Демократске странке и Нове демократије — Покрета за Србију из Србије, Реформиста и СДС-оваца из БиХ, Демоса из Словеније и Народне странке из Црне Горе. Конференцију је отворио премијер Мицотакис. Конференцији је присуствовао и Жак Сантер, председавајући Европске економске заједнице, с којим је Вук Драшковић пре почетка рада Конференције такође неформално и отворено разговарао. Издвајамо делове из поздравне речи Вука Драшковића, јединог говорника првог дана рада Конференције, којег је, поред г. Мицотакиса, готово целокупна грчка штампа следећег дана у дугим изводима цитирала:

Све балканске и европске земље морају да националним и верским мањинама загарантују максимум права које мањине уживају у Европи и свету. Обдарене максималним правима, мањине морају на себе да преузму и обавезу максималне лојалности према држави у којој живе.

Југославија је највећа балканска држава, а српски народ највећи у Југославији. Иако изложен полувековним страдањима и понижењима, српски народ је имао много снаге и хришћанске доброту да не узврати и да не плане гневом. Трпели смо оно што нико, осим Срба, не би трпео. На нашој земљи комунисти су партијским декретима проглашавали нове нације и државе. Са Косова, из престонице наше културе и памћења, прогањани смо од националне мањине, коју смо наградили правима каква немају мањине нигде у свету нити су их икада имале. Шиптари су добили аутономију, националну академију наука, национални универзитет, националну телевизију... чак и право да Шиптар буде шеф Србије и шеф Југославије... У Хрватској нам се прети новим геноцидом. Више од милион усташа убили су хрватске усташе у другом светском рату. Логор Јасеновац, удаљен око 100 километара од Загреба, већи је господо, 42 пута од Маутхаузена. И, сада, после свега, у Хрватској су на власти дошле пароле, заставе и програми из 1941. године!

... Свака подршка сепаратизму Хрвата или Шиптара подршка је неправди, подршка је злочину и објава рата српском народу.

... Срби су за Југославију. Њене деобе нема без рата, а ми, иако најбројнији народ од Беча до Константинопоља, рат не жељимо...!“

ИНЦИДЕНТ

Занимљиво је да је одмах после Драшковићевог говора један члан делегације

Демократске странке замерно Драшковићу због „инцидента“, јер је говорио о конкретним унутрашњим стварима, односно Косову (уместо, ваљда, да говори о трендовима светске демократије и смислу живота као таквог, као што је, рецимо, говорио Мићуновић). Већ сутрадан сличан „инцидент“ направно је и грчки министар спољних послова Самарас, који је за истом говорницом оштро напао грчке Турке због националног и верског сепаратизма, што је прошло без квалификација из редова Демократа.

У наставку рада Конференције разматрани су многи проблеми, почев од технологије изборних кампања, до очувања људских права и проблема националних мањина.

Конференција је завршена свечаном вечером, коју је за преко триста грчких и иностраних званица у хотелу „Хилтон“ приредио премијер Мицотакис.

Након вечере делегације се враћају у хотел Интерконтинентал, а СПО-овци одлазе у Солун, одакле треба да се „пребаце“ на Свету гору, у извориште српске нације и вере — Хиландар.

ОДБИЈЕНО ПОНАВЉАЊЕ СРАМОТЕ

Иако су више него љубазни домаћини из Нове демократије делегацији СПО понудили хеликоптер да их пребаца до Хиландара, понуда је уз захвалност глатко одбијена.

Два сата аутомобилом од Солуна до обале Халкидика, затим још сат глисером грчке светогорске обалске страже до Хиландара. Величанствена возња из 21. у 12. век. Истим, недирнутим, путем, којим су ишли Краљ Милутин и Цар Душан, пешке до небеског манастира. Уместо игумана Пајсија, који је већ трећи дан на игуманском сабору у Кареји, делегацију СПО дочекује његов заменик епитроп Василије са монасима. Манастирска звона звоне. Са свим црквеним почастима, које се указују патријарху, владикама и државним првацима, дочекују се браћа из СПО, посебно Вук Драшковић — „обновитељ свеколиког српства“. Гости се поклањају пред Мајком Тројеручицом и Светим Симеоном, пред моштима Лазара и Стефана... Отац Василије води их кроз манастир, показује непроцењиво културно и историјско благо, најлепше иконе на свету, рукописе старе хиљаду година, па и онај Светог Саве, над којим је тешко не заплакати. Келије, гробови српских великана, лични предмети српских владара. Дванаести век у грешним људским рукама.

КРАЉЕВИ

Отац Василије показује Вуку Драшковићу просторију у коју улазе и у коју су улазили само краљеви. Драшковић завирује кроз врата и разгледа унутрашњост. „Ући, ући!“, рекао му је отац Василије. И овај је ушао.

Отац Василије са делегацијом СПО у хиландарском дворишту

Поклон пред Тројеручицом

Специјално за ову прилику дозвољено је и оно што је иначе забрањено. Репортеру и сниматељу НТВ Студио Б дозвољено је да снима шта и колико жели. Хиландарска чудна, а њих је много, израњају из хиљадугодишње али брижљиво неговане патине. Неизрецива раскош и богатство српске историје улазе у душу и у њој остају. А онда, одједанпут, све прераста у тугу. Монаси се присећају недавног боровка председника Републике Србије у Хиландару.

ДОШАО ДА ПАДНЕ

За Милошевића је обезбеђен интерни назив — Фараон. Као што је за Тита био — Злогласни. „У Хиландар је ушао као Муја“. „Није дошао у Хиландар, он је извршио десант на Хиландар“. „Заједно са једним грчким министром, са пет хеликоптера слетео је на лук и купус у башту“ (место слетања је дословно 20 метара од манастирских зидова, прим. изв.). „Планирао је да остане у Хиландару три сата и петнаест минута, да овде и руча. Остао је сат и петнаест. Добио је

чашу воде. Није се поклатио Тројеручици ни Светом Симеоу. Нисмо му дали да се упише ни у књигу утисака, звона нису звониле“. „Ми смо, у ствари, дочекали тог грчког министра, а ми не водимо рачуна ко је с њим“. „На телевизији су касније намонтирали све као да је примљен са свим почастима, а у Хиландар је дошао да падне“.

Три сата касније делегацију СПО-а испраћају вином, маслинама, хлебом, парадајзом и речима „Дођите нам, браћо, опет!“. После Хиландара више ништа није као пре. Сат до копна, два до Солуна.

Следи Зејтинлик. Одавање почести српским војницима палим на Солунском фронту.

Једна тужна ноћ. И поново Београд. Делегација СПО била је у Грчкој. У 21. и 12. веку. Гост Нове демократије и Хиландара. Оно што није нашао у отаџбини Српски покрет обнове је видео у Грчкој. Видеће једном и код нас.

А. БОРКОВИЋ

НАД ПОСЛАНИЧКИМ ГРАДОМ КОЈ ЈЕ БИЛА ТИХА... ТИХА КАО ДАН У ЈЕДНОСТРАНАЧКОЈ СКУПШТИНИ!

дневног реда. На седницама је у просеку било присутних по **221**. посланик, то јест са седнице је у просеку увек било одсутно по **29** народних посланика.

ПРВИ ГЛАС КРАЉЕВСТВА

Владајућа већина у парламенту господари и његовом говорницом. Тако од укупно **1024**

дискусија које су записнички констатоване, скоро **шездесет посто** отпада на посланике СПС (укупно њих 590 је излазило да говори). С друге стране, посланици СПО су добили реч 174 пута, што је 3,39 пута мање него ли што су говорили социјалисти. Ово је најбољи доказ који оповргава тврдњу да је опозиција та која блокира рад парламента. Ако то не важи за СПО, не важи ни за опозицију посмат-

рано **укупно** јер је само 308 опозиционих посланика (из свих партија заступљених у скупштини) говорило у посматраном периоду, а то је скоро упола мање него ли што су говорили социјалисти. Дакле СПС посланици су ти који владају скупштинском говорницом — што се времена проведеног за њом тиче — и да су они ти који могу да скрате или продуже рад скупштине.

Каса Ференц	ДЗВМ	9	2	0	0	0	0	0	0	2
Керлета Миленко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Керменди Ференц	ДЗВМ	4	0	0	0	1	0	0	0	0
Кертес Михаљ	СПС	3	1	0	0	0	0	0	0	2
Кондић Борислав	СПС	1	4	0	0	0	0	0	0	0
Костић Милан	СПС	1	2	0	0	0	0	0	0	1
Костић Слободан	ГГ	1	3	0	0	0	0	0	0	3
Костић Смиљко	СПС	1	4	0	0	0	0	0	0	1
Костић ?	?	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Ковач Михајло	СЈ	1	0	0	0	1	0	0	0	12
Ковач Оскар	СПС	1	0	0	0	2	0	0	0	4
Коштуница Војислав	ДС	0	0	0	0	6	0	0	0	12
Кречединац Милан	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Крстић Сава	СПС	0	0	0	0	3	0	0	0	1
Кулић Мирко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Кулић Живко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Латинковић Душан	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	8
Лазаревић Радомир	ГГ	0	3	0	0	0	0	0	0	2
Лазаревић Слободан	?	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Лазић Бранко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Лазић Предраг	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Лилић Зоран	СПС	2	0	0	0	0	0	0	0	5
Луѓићи Тефик	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Махмутовић Алија	СДА	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Маловић Драган	СПС	0	0	0	0	1	0	0	0	11
Маравић ро	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	4
Маринковић Небојша	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Марјанц Дане	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	4
Марковић Драган	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Марковић Душан	СПС	0	1	0	0	2	0	0	0	5
Марковић Илија	СПС	0	2	1	0	0	0	0	0	6
Марковић Исидор	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Марковић Михајло	СПО	0	0	2	0	2	0	0	0	17
Марковић Ж. Данило	СПС	2	1	0	0	0	0	0	0	12
Матковић Душан	СПС	0	3	0	0	0	0	0	0	1
Машић Томислав	СПС	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Михајловић Марија	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Михајловић Милоје	?	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Михајловић Велимир	?	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Мијаиловић Предраг	СПО	0	0	0	0	3	0	0	0	12
Миковић Милан	СПО/ГГ	0	0	0	0	4	0	0	0	13

Микуш Јано	ГГ	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Милосављевић Стојан	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Милованов Србислав	СПО	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Миловановић Томислав	СПС	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Милутиновић Иван	СПО	0	0	0	0	3	0	0	0	10
Милутиновић Јездимир	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Милутиновић Мирослав	СПО	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Мирковић Драгољуб	СПС	0	2	0	0	0	0	0	0	1
Мирковић Душан	СПС	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Митровић Љубиша	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Митровић Живојин	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	4
Мићуновић Драгољуб	ДС	3	0	0	0	0	0	0	0	11
Нађ Шандор	ДЗВМ	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Недељковић Војислав	СПО	0	0	2	0	0	0	1	0	3
Николић Александар	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Николић Душан	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Николић Јован	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Николић Милан	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Новаковић Љубиша	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Пал Шандор	ДЗВМ	3	0	1	0	0	0	0	0	10
Панков Радован	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Пантовић Василије	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Папић Миле	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Паловић Радивоје	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Парошки Милан	СПО/НС	0	0	4	0	0	2	1	0	35
Пауновић Зоран	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Петровић Боривоје	ГГ	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Петровић Драгослав	СПО/НС	0	1	0	0	0	0	0	0	7
Петровић Милан	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Петровић Мирко	ДС	0	0	0	0	4	1	0	0	13
Петровић Петар	СРСЈВ	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Петровић ?	?	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Поповић Војислав	СПС	0	0	0	0	2	0	0	0	1
Поповић ?	?	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Прља Александар	СПС	2	2	0	0	0	0	0	0	2
Радојевић Миле	СПС	0	0	0	0	2	0	0	0	1
Радовић Александар	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Радовић Радован	СПС	2	0	0	0	0	0	0	0	12
Радошевић Славомир	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Рајковић Живојин	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Ракићић Слободан	СПО	1	0	0	0	0	2	0	0	7

Први глас скупштине је господин **Батрић Јовановић**. Скупштински ветеран је говорио колико укупно и сви посланици ДЗВМ, СССС, и СЈ. **Тридесет седам** пута је Батрић добио реч да искаже своје мишљење. За њим у ступу иде **Милан Парошки** који је своје говоре витлао по сали парламента укупно 35 пута (не рачунајући реплике којих је било на стотине). А међу истакнуте ораторе високо се пласирао и господин **Милош Бојовић** који је одржао тридесет и један говор. На све те говорнице одговорила је Влада и министри својим иступањима, а њих је било укупно 60.

Може се утврдити постојање једног ужег активног језгра посланика које чине **Батрић Јовановић, Милан Парошки, Милош Бојовић, Марковић Михајло, Алексић Драгослав, Урошевић Радомир, Зоран Ђинђић, Зоран Хорван, Петровић Мирко, Антоније Исаковић, Милан Миковић, Радмило Богдановић, Михајло Ковач, Војислав Коштуница, Данило Ж. Марковић и Зоран Соколовић**. На ове посланике отпада укупно 283 дискусија. А чланови овог активног језгра парламентарца уједно су и ти који одређују тон и смер рада скупштине. Тако су они углавном предлагачи закона, амандмана, одлука, и сличног.

Међу њима је витални Батрић Јовановић најактивнији. Тако је он чак осам пута покретао

законске иницијативе. Други са израженом законодавном иницијативом је демократа Војислав Коштуница, који је имао 6 амандмана на предложене законе. За Парошког је предлагање амандмана ситан посао и он се определио да сам пише законе: скупштини је поднео укупно **четири** предлог закона. Међу посланицима СПО као активнији законописци се јављају **Михајло Марковић** (два закона и два амандмана), и **Војислав Недељковић** са два предлога закона.

БОЈКОТ СОЦИЈАЛИСТА

О квалитету предложених закона (а њих је углавном предложила Влада), говори и податак о поднетим амандманима. На све законе је стављено укупно 83 амандмана, и што је посебно интересантно, као предлагачи тих амандмана јављају се **социјалисти**: у чак четрдесет и једном случају (то је половина од свих амандмана). Из овог податка је јасно да су предложеним **законима незадовољни и сами посланици владајуће странке**, а то другим речима значи да су посланици **владине странке незадовољни радом своје Владе**. О томе речито говори и податак да је највише одсуства са седнице било онда када је на дневном реду било разматрање програма Владе. Тада је чак **седамдесет** посланика од-

суствовало, и на тај начин изразило тихи бојкот програмом који је Влада понудила.

Кад смо код апстинената, тада је вредно пажње и то да је највише одсуства забележио посланик СПС-а **Ратко Ристић**: од укупно 19, он није присуствовао на 16 седница. На другом и трећем месту по изостанцима налазе се Ференц Каса и Тибор Варади са 11 односно 10 одсуства. Укупно је са свих седница одсуствовало 160 посланика, од тога је социјалистичких 121, ДЗВМ 23, СПО 6, ДС 4, а посланици групе грађана одсуствовали су са 18 седница док остали имају по једно или два одсуства. Када говоримо о одсуствима треба рећи и то да се на примеру одсуствовања види и слаб квалитет вођења записника, јер се у њима појављује несклад између броја присутних и одсутних, а то значи да је евиденција скупштинске службе лоша. Осим тога често се дешава и то да се у записнику појављује, на пример, презиме Јовановић без имена, иако међу посланицима има више од десет Јовановића, тако да је често немогуће утврдити ко је шта говорио и шта предлагао.

А о свему што се тиче квалитативне стране анализе биће речи у једном од следећих бројева „Речи“.

Драгослав ГРУЈИЋ

Рибаћ Миливоје	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Ристић Предраг	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ристић Ратко	СПС	15	1	0	0	0	0	0	0	0
Росић Илија	СПС	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Секуловић Богдан	СПС	0	0	0	0	2	0	0	0	1
Сечеи Михаљ	ДЗВМ	1	3	0	0	0	0	0	0	0
Симеуновић Верица	СПС	2	1	0	0	0	0	0	0	1
Симин Вељко	СПС	0	6	0	0	0	0	0	0	6
Симић Александар	СПС	2	1	0	0	0	0	0	0	3
Симић Радисав	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Симоновић Велимир	ДС	0	0	0	0	2	0	0	0	12
Скендеровић Антун	ДСВХ	0	0	0	0	2	0	0	0	5
Соколовић Зоран	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Старчевић Миодраг	СПС	0	0	0	0	2	0	0	0	6
Стевановић Живомир	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Стојановић Милорад	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Стојановић Мирослав	ГГ	0	5	0	0	0	0	0	0	0
Стојић Димитрије	СПС	0	2	0	0	0	0	0	0	1
Столић Живко	СПС	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Стриковић Милорад	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Суботић Јосиф	?	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Танасковић Крста	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Тасковић Александар	СПО	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Терзић Радош	ГГ	0	0	0	0	2	0	0	0	3
Тешић Миладин	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Тешић Радомир	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Томић Јован	СПО	0	0	0	0	2	0	0	0	4
Тошић Миладин	СПС	0	0	0	0	3	0	0	0	5
Трајковић Момчило	СПС	0	1	1	0	0	0	0	0	5
Трифунковић Богдан	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Трнавци Халил	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Унковић Слободан	СПС	5	0	0	0	0	0	0	0	2
Урошевић Милош	СПС	4	0	0	0	0	0	0	0	2
Урошевић Радомир	СПО	0	0	0	0	0	0	0	0	17
Варади Тибор	УЈДИ	9	1	0	0	0	0	0	0	2
Вељковић Ранђел	СПС	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Видаковић Драган	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	7
Витић Милан	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Влаисављевић Миленко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Војводић Тоде	ДС	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Вукашиновић Раде	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	4

Вуковић Љубиша	СПС	3	0	0	0	0	0	0	0	4
Вуковић Влатко	СПО	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Вучићевић Слободан	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Вучковић Рајко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Вучковић Слободан	ДС	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Зечевић Борђе	ДС	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Живковић Милоје	?	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Живојиновић Велимир	СПС	0	1	0	0	0	1	0	0	5
Златановић Радослав	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	6
Золтан	?	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Зоран Лилић	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Жебељан Петар	?	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Шљивић Милан	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Шолаја Стеван	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Шовљански	?	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Шошевић Слободанка	СПС	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Шулаја Стеван	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Швабић Милан	СПС	1	0	0	0	1	0	0	0	1
Ђинђић Зоран	ДС	0	0	0	0	3	0	0	0	15
Ђордан Слободанка	СПС	0	2	0	0	0	0	0	0	1
Ђорђевић Горан	СПС	1	0	0	0	0	0	0	0	7
Ђорђевић Јовица	СПС	0	1	0	0	0	0	0	0	4
Ђорђевић Растко	СПС	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Ђорђевић Жарко	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Ђурђевић Војислав	СПС	0	1	0	0	2	0	0	0	1
Ђетковић Зоран	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Ђирковић Зоран	СПО	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Чолак Ивица	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Чубела Ференц	ДЗВМ	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Чутовић Милисав	СПС	0	0	0	0	0	0	0	0	2

Легенда

- 1— Оправдано одсутан
- 2— Неоправдано одсутан
- 3— Предлог закона
- 4— Предлог измена и допуна закона
- 5— Амандман
- 6— Предлог одлуке
- 7— Предлог за образовање комисије или одбора
- 8— Предлог резолуције
- 9— Број дискусија

ДОБРОДОШЛИЦА АЛЕКСАНДРУ БАКОЧЕВИЋУ

ДОЛАЗАК СТАРОГ ОПСЕНАРА

У наредном периоду Скупштином ће владати два човека — Александар Бакочевећ и Радован Божовић.

Нови председник Скупштине Републике Србије господин Александар Бакочевећ је познат као човек који је спреман да служи све режиме и све људе. Богате политичке биографије и дуготрајне каријере, неисцрпних амбиција и огромних способности за превртање по политичком сазвежђу. Био је директор „Политике“, ТАНЈУГА, челник ССРН Србије, градоначелник Београда, члан ЦК СКС... Сада је председник Олимпијског комитета, председавајући српске делегације у Већу република и покрајина Скупштине СФРЈ, посланик СПС у српском парламенту и члан Главног одбора СПС.

Поред првог олимпијца Скупштина је добила и новог шефа социјалистичке парламентарне групе — Радомана Божовића. Док Бакочевећ скупља уметничке слике којима краси своје одаје, дотле млађани Божовић скупља функције. Тренутно има девет значајнијих: Народни је посланик, председник Извршног већа Војводине, шеф делегације Војводине у Скупштини СФРЈ, шеф посланичке групе СПС, професор суботичког факултета и титоградског универзитета, председник Одбора за односе са Србима ван Србије, члан Извршног одбора СПС за Војводину и неформални уредник свих војвођанских медија, укључујући и филм.

Из ових кратких биографских белешки једно је сигурно. То су људи коју знају шта је успех и како га стећи. Колико ће нам то помоћи можемо претпоставити по њиховом доса-

дашњем раду.

Али, једно је сигурно: то су људи који се не боје посла и чија огромна енергија нема граница. За њих је политика игра без граница. Сасвим је сигурно да није случајно то што обојица припадају „тврдој струји“ унутар СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ, јер они су наименовани на та места управо зато да би консолидовали партијске редове и унели већи ред и дисциплину у гласачку машину социјалистичке странке. Њен рад је до сада најчешће радио у празно, а за то су партијски лидери оптужили досадашњег председника Скупштине. Јавна је тајна била да ће Унковић бити смењен јер је превише мек према опозицији и недовољно енергичан у одбацавању њених предлога. Ако се подсетимо да за време његовог вођења у скупштини није прихваћен ни један од захтева опозиције, остаје нам да се запитамо шта ће тек бити са предлозима опозиције под вођством послушног Бакочевећа.

У исто време када су обављене ове рокаде, у Скупштини унутар владајуће странке је извршена смена сличног карактера. На место главнокомандујућег дошао је проверени Борисав Јовић, а место министра полиције добио је официр за везу унутар Социјалистичке партије Зоран Соколовић. Све те кадровске вртешке и мућкалице говоре да се унутар СПС-а врше значајна персонална престојавања и груписања. Победу у овој партији однела је струју догматика и проверених кадрова, какво ће нам лето они искадрирати видећемо на јесен. Или ће можда зима доћи већ у јулу?

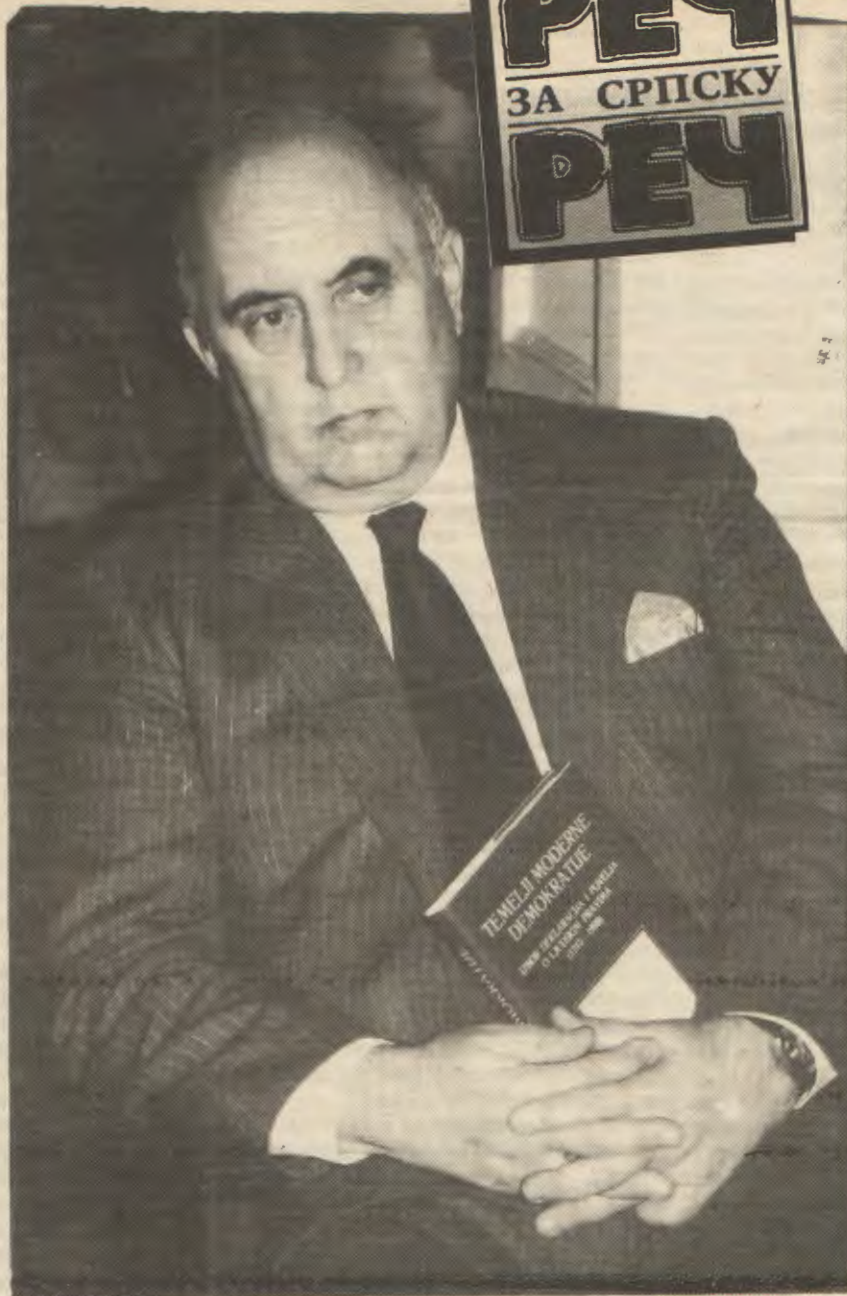
НЕОБЈАВЉЕНИ ПОДАТАК

Влада Републике Србије је на седници од 30. априла задужила Министарство финансија да на име помоћи додели општинама у Војводини пет милиона динара за делимично санирање трошкова које су општине Бач (милион) и Шид (пола милиона) имале у прихвату и збрињавању пребеглог српског становништва из Републике Хрватске. Остатак суме (од три и по милиона) је додељен покрајинском Црвеном крсту за пружање помоћи породицама лошијег материјалног стања код којих су смештене избеглице.

Извршавајући ову наредбу оперативни штаб Министарства је из средстава солидарности Републике за отклањање елементарних и других већих непогода одредно да се поменуте паре пренесу са буџета Републике наведеним корисницима.

Истом одлуком је општини Книн удовољено тако да ће добити бесповратни кредит три милиона динара. Наиме, синдикат Книна је у јесен 1990. године на име кредита за помоћ становништву САО Крајине у снабдевању животним намирницама добио од друштвеног предузећа „Сипро“ из Београда 4,3 милиона динара. Ових дана је синдикат Книна обавестио српску Владу да није у могућности да овај дуг врати, јер су радници углавном изгубили посао или су запослени у предузећима која су пред стечајем и зато је затражио помоћ од Владе Србије.

АЛЕКСАНДАР ПРЉА, ПРВИ ЧОВЕК „ПОЛИТИКЕ“

НИСУ СВИ СОЦИЈАЛИСТИ „ТАКВИ“

Током разговора са господином Прљом на трен нам се учинило да то није „наш стари познаник“. Нови главни уредник листа „Политика“ осећа (рекло би се чак фаталну) привлачност према „нашем, српском листу“. Нека нам буде опроштено ако смо се нескромно препознали.

Колико је с новим уредником „Политика“ нова (или она „стара добра“) просудићете сами, а њен продати тираж је у овом тренутку 135.000 примерака — најнижи од 1946. године.

Више новина Вам је ових дана тражило интервју и све сте их одбили. За „Српску реч“ сте пристали да говорите. Да ли је посредни неки политички интерес, или простодушна благодарност?

— За овим разговором немам никакав политички интерес, јер ја уопште не видим себе као професионалног политичара, као човека коме је политичка каријера циљ и мотив живота. То што сам народни посланик и

председник одбора у једној струци где сам провео толико година, у међународној, не чини ме амбициозним политичарем који би своје проступке мотивисао политичким интересима. Ви знате добро да нисам из Српског Покрета Обнове, него сам социјалиста и то сам одувек био: демократски социјалист. То сам био и онда када није било Социјалистичке партије. Ово вам говорим због тога да бисте схватили да ја нисам човек који је као уредник спреман да се подреди партијској дисциплини и хијерархији. Дакле, ја сам одувек био човек који се не идентификује са политиком, а ни са неком партијом, чак и ако сам јој идеолошки близак. Када се мени учини да неки лист жели да на један професионални и објективни начин пише о друштву, а поготову ако је тај лист српски, ако је у Србији, ако је наш, ја онда осетим, ако тако могу да кажем, привлачност према том листу. Ето зашто сам пристао да Вама дам интервју, а нисам хтео да дам интервју неким другим новинама које излазе у Београду. Ако у новинама и медијима налазим да је то само изнуђеност или нека прикривена полузлурадост према Србији у ширем смислу, тада избегавам да са њима комуницирам. Да се не бих свађао, ја једноставно са њима не пристајем да разговарам и на тај начин отклањем проблем, ако га има.

Код вас сам запазио пар пута, мада морам да будем искрен и да кажем да не читам редовно „Српску реч“, једном или двапут и нешто што ме заиста наљутило. Није ми било стало да то исправљам, ја сам то избегао.

УМЕМ ЕНЕРГИЧНО ДА ОДБРУСИМ

Можете ли да се сетите онога што Вас је наљутило?

Наљутило ме је онда када сте олако додали једну нулу, па је информација испала крајње погрешна.

Мислите на податак да сте од Француско-југословенске банке у Паризу добили 40000 француских франака?

— Да. Мене је звала та банка као републичког секретара, али ван непосредног контекста Владе у Француску, у вези с неким кредитима ПТТ-у. Како би то био државни — дакле јавни, а не пословни споразум око кредита који је био са три посто нижом каматом, што су најповољнији услови за ту врсту посла, тамо сам укупно био три-четири дана. За то време, поред авионске карте, добио сам на име дневница четири хиљаде ФФ, (о чему постоји уредна и ваљана документација код Банке). А то што сам добио је мање него што би добио било који чиновник администрације да је службено ишао на тај пут. Ето, то је истина, а не оно што је писало у Вашим новинама да сам ја тамо и то од Зечевића добио четрдесет хиљада франака! Ви сте тој суми додали једну нулу. То мене посебно вређа, јер ја у животу нисам никада био оптужен да сам добио незарађено макар и један франак или динар, а у педесет и пет година се са таквом врстом после не почиње.

Не чини ли Вам се да „Српска реч“ данас почиње да личи на „Политику“ у доба владавине Миновића, да постаје све више лист који ђоном иде на људе и појаве?

— Има два проблема који бих у одговору на ову сугестију садржану у питању хтео да

отклоним. Прво, не прихватам да је „Политика“ била и пре мене „ђонашка“, нити је то сада. И друго, ја сада радим готово са истим људима који су и пре мене правили тај лист. То су ипак моје колеге које су пролазиле различите фазе како-кад, и ја не бих желео да им замерам због нечега што су у послу радили. Не бих желео да нападам ни Жику Миновића, претходног главног уредника „Политике“, који је сада директор куће. Нас двојица смо сада у врло коректним односима.

Какви су Ваши односи, Вас главног уредника и директора куће Миновића?

— Нормално уређени по сада важећем Закону о информисању. Он се апсолутно не меша у уређивање листа, јер за то нема никакве основе. За све што се појави у листу ја сам дакле тотално одговоран. И не само да се бивши уредник не меша у редакцијске послове листа, него до сада, за ова два месеца од како сам главни уредник, није било покушаја мешања у моје послове ни са које друге стране: знају људи да сам ја тај који потписује новину и који неће допустити да неко други уређује његов лист.

Зар баш тако стоје ствари?

— Апсолутно. Много мање је било покушаја мешања у редакцијску политику који би долазиле изван куће него што мислите. Искрено речено, једном или два пута је до сада било нешто као покушај интервенције. То је мање-више био покушај утицаја из политичких кругова и они не долазе по правилу од стране партије којој припадам, него много чешће од стране људи који су у опозицији. Али све у свему, таквог покушаја притисака и утицаја је врло мало, јер мене људи познају као човека који није од оних који би пристали да потписују новину у којој се појављује нешто са чим се не слажем.

За мене је познато да и када сам био мање важан у листу и у тежим околностима од ових данашњих, у доба једнопартијског система, да сам био спреман да енергично одбрусим на интервенције политичке врсте и да одбијем притисак и покушај диктата. Дозапет на ово место, мислио сам да ће се ти покушаји утицаја на уређивање много чешће дешавати, али са задовољством могу да кажем да ми се практично не дешава да неко интервенције или покушава да води неку своју политику у нашој новини.

С друге стране, ја имам велико поверење у људе са којима радим. Ето, рецимо, ја најчешће видим само прво, основно издање и никада, бар никада до сада нисам ништа изабацио из листа, нити сам наређивао ноћном уреднику деска шта да изостави, односно избаци из политичких и непрофесионалних разлога.

МИЛОШЕВИЋ НИЈЕ ЗА АРЕНУ

Један од ваших заменика је и Пајић, новинар-политичар који је у доба после Осме седнице био политички комесар задужен за чистке у штампани. Како се са таквим новинаром може правити једна релативно пристојна новина?

— Тачно је да је он партијски функционер, али је тачно и то да он има неку врсту минулог рада у листу „Политика“ и на тој основи има разумљива дуготрајна и стечена редак-

цијска права. Пошто је сада раздвојена функција главног уредника од директорске, ми смо сем тога мислили да је најбоље за нас у кући да Пајић буде тај човек који ће одржавати везе са људима у спољњем свету, онима ван куће. Његов посао је нека врста менаџерства. Он има и дужност да се брине за финансије, да уређује однос унутар куће и одржава важне контакте. Укратко речено, он је на неки начин преузео оне послове које је за „Политику“ до сада обављао др Миновић у својству директора. Он је сада нека врста заступника главног уредника на тим пословима, а то је урађено да бисмо ослободили главног уредника административних послова. Њему је остао и чин. Могу да кажем да је Пајић човек са којим ја уопште немам сукоба, јер је лојалан сарадник у послу. Он је мање на уређивачком послу, а пре свега је ангажован око врло значајних организационих питања.

С друге стране, ми смо изабрали новог заменика главног уредника, младог и што је важније човека који је потпуни ванпартијац, који никада није био ни у каквој врсти професионалног политичког ангажмана и коме је новинарство једина професија. То је **Момчило Пантелић**. Он је дете „Политике“, веома је угледан новинар у листу и он осим мене има све уређивачке компетенције у листу које се тичу дневне политике. Пајић се стара о неким старим рубрикама и фељтонима.

Пре неки дан сте рекли да је Скупштина „арена“ у којој председник Републике нема шта да тражи?

— Нисам тако рекао. Био сам огорчен тиме што је г. Мићуновић добио реч, а да претходно није отворена расправа. Мене та врста непоштовања процедуре увек изнервира, зато што мислим да када није отворена расправа, тада нико, баш нико нема права да говори мимо дневног реда. Нису у праву они који ме критикују због те метафоре, јер ја сам рекао да би ми такво понашање личило на једну другу арену, која са парламентом нема никакве везе. Значи, ја сам интервенисао управо због тога да бих спречио да се Скупштина претвори у једну врсту арене — међупартијске. Дакле, нисам рекао да је парламент арена, него напротив.

Моја интервенција је била одбрана парламента и његове уставне позиције, као и уставног положаја и достојанства председника Републике. Зато сам рекао да би свако инсистирање на томе да председник дође и говори у Скупштини могло да личи на међупартијску арену, а сложићете се са тим да парламент то не сме да постане. Ја сам ово разјаснио и са доктором Мићуновићем. Рекао сам му недавно, у приватном разговору, да треба сви ми да се понашамо у складу са правним правилима и процедуром која је предвиђена пословником о раду Скупштине. Јер би у противном дошли докле да је бесмислено постојање сваке институције.

СВИ ПОТЦЕЊУЈУ ВЛАДУ

Велико је питање како може да се говори о парламенту као носиоцу суверености у једном систему који је налик латиноамеричком президентизму, систему апсолутне председничке власти...

— Наш је систем најсличнији систему Пе-

те Француске републике под Де Голом, то је парламентарно председнички систем.

Хтео сам да питам колико је у таквом систему парламент аутономан извор власти, а колико је слушкиња дневне политике?

— Наша Скупштина уопште није у позицији да буде слушкиња партијске власти и дневне политике. Кроз ово ваше питање проговара једна врста менталитета који не трпи поделу власти. С друге стране, тачно је и то да се део власти не понаша тако као да постоји подела власти. Ето, ту ја видим извор потенцијалног неспоразума.

У нашем уставном систему као демократском систему имате, као и у француском: избор председника Републике општим правом гласа је врхунски конститутивни акт таквог типа Републике. Тако је председник изабран општом вољом свих грађана државе, а тај избор је, како Французи кажу, суверени чин Републике, а наравно не и монархије. И зато је у таквим системима најјачи мандат онај који се даје председнику, јер њега бирају сви и на њега се тиме преноси грађанска сувереност, огромна одговорност, али и власт.

Ми, и то посебно желим да истакнем, не разумемо положај Владе у нашем систему. Ми је потцењујемо, то важи посебно за опозицију, али и за парламент у целини, па и за председника Републике. У нашој пракси Влада је потцењена као носилац велике политичке моћи и одговорности у тој квази држави Србији. Наша јавност не разуме положај Владе у систему поделе власти. Уставно гледано, Влада је у позицији која јој даје велика овлашћења и огромну моћ. Истина је да њој мандат даје председник Републике, али он не може да је смени, смењује је парламент. И у највећем делу националне политике она је та која води ствар. У сваком систему велики је ударац пад Владе, и ја мислим да се опозиција мало поиграва са тим покушајима рушења српске Владе. Велики је догађај пад Владе, њен пад сам по себи увек носи многе последице које нису пријатне чак и за оне који траже обарање Владе.

Код нас је посебно опозиција идентификовала Владу и председника Републике, ваљда због тога што су из исте странке. А треба знати да су то две различите ствари, и зато се треба трудити да се у парламентарном понашању избегне свака врста таквих идентификација, јер без обзира што Владу саставља владајућа странка, она није одговорна њој, нити председнику који јој даје мандат, већ Скупштини која јој изгласава поверење или је смењује. Ја овим што говорим просто желим да одбраним дух институција, залажем се за конституционализам и поштовање постојећих закона. То бих исто говорио и да је СПО тај који је формирао Владу. Оног тренутка када ове ствари схватимо, ми ћемо имати опуштенији лагоднији живот у парламенту који би са мим тим доносио боље резултате.

ОПШТИНСКЕ ДРЖАВЕ СУ НАС УПРОПАСТИЛЕ

Није ли тај некавалитетан рад нашег парламента последица и наслеђеног менталитета, пре свега скупштинске већине која се према Влади понаша као према својој комисији, радном телу чије одлуке беспоговор-

но прихвата и даје им легитимитет?

— Морам да кажем да тога има, и ја имам делимично тај утисак. Могу само да поновим да Влада има, и то треба схватити, огромна овлашћења и да она никако не сме да буде третирана као одбор Скупштине, већ као политички субјект са великом моћи и одговорношћу. Како ће она то искористити то је њен проблем. Чини ми се да је ова Влада то схватила и да је почела да се бави правим послом, то јест да влада, а да би то могла она претходно мора да створи један систем који би био у складу са данашњим политичким и друштвеним односима. Један од послова који је Влада отпочела је стварање новог административног система.

То је врло добро интенционирана реформа која је од историјског значаја за Србију. Њен је циљ да укине све те општинске државе које су личиле на феудалне државице и које су нас упропастиле. Не знам како ће та административно територијална реформа успети, али она је врло добро замишљена.

Ако је по среди реч о толико важном питању које се тиче власти на локалном нивоу, како објашњавате да још увек нису расписани избори за локалну власт, иако су рокови који су за те изборе уставно предвиђени одавно прошли? Влада у свом програму уопште није предвидела да донесе законе о локалним изборима. Хоће ли их уопште бити?

— Морам да вам кажем да не знам. Не бавим се тиме, а то је посао Владе и за одговор на то питање морали бисте да питате неког од њених чланова. Али кад ме већ питате могу да кажем своје мишљење. Пре свега у свему што данас радимо ради се о нечему новом и због тога се сусрећемо са великим тешкоћама, како ми у парламенту, тако и они у Влади. Ево, на пример: ми смо у Скупштини изгубили два месеца, јер је опозиција мало на процедуралним зачкољацима, мало на суштинским питањима, стално натурала теме које су ван основног посла који стоји пред нама. Такво њихово понашање није било баш најсрећније решење, јер су и они тим својим по-

нашањем довели Владу у ситуацију да не може да ради на конкретним законима који су од животног значаја за Србију. Молим вас да ме поштедите навлачења на терен где бих био присиљен да судим о намерама, али морам да констатујем да је радом парламента господарила опозиција са својим иницијативама, она је иако малобројна била агилнија и стално нам је наметала неке теме за које сам уверен да нису од суштинског значаја, или бар већина тема које је опозиција наметала немају такав значај за нашу Републику. Али, несумњиво је корист и од оваквог лутања, јер то је једно искуство које ће свима нама користити, а посебно онима који ће доћи после нас.

Нема никакве сумње да ми имамо огроман дефицит политичке културе. Колико времена ће нам бити потребно да азбуку парламентаризма савладамо?

— За то нема правила. Али ја се уздам у велики таленат који Срби имају за разумевање јавних, политичких ствари. Ми смо народ који изазива себи проблеме, али уме и да их реши. Традиција српског народа постоји, у нашем народу живи дух парламентаризма, иако га у пракси нисмо имали више од педесет година. Ми имамо оно обележје великог народа како то кажу Французи да „увек знамо шта нам се у кући дешава“. То је једно обележје великог народа да зна шта им се дешава у јавним пословима. Што се тиче времена потребног за то учење ја мислим да ће оно бити изузетно кратко.

НА „БРИФИНГЕ“ НЕ ИДЕМ

Шта мислите о директом телевизијском преносу рада парламента у контексту овог питања? Каква је његова педагошка функција у стварању политичке културе?

— Морам да кажем да директан телевизијски пренос јесте врло демократска ствар и да је у извесном смислу драгоцен, али такође и то да у извесном смислу смета раду Скупштине. Треба бити паметан па наћи праву меру између тога, јер чињеница је да смета ра-

ду Скупштине када посланици знају да их камере стално сликају, а с друге стране тај пренос има велику информативну и контролну улогу. Ја морам да признам да не знам како ту наћи праву меру. Директан телевизијски пренос је по себи једна противречност суи генерис, има своју добру и лошу компоненту. Са гледишта рада и ефикасности он несумњиво смета, а са становишта јавности рада он је изузетно значајан.

Кажете да опозиција својим деловањем блокира парламент. Зар није чудно тврдити тако нешто обзиром на број посланика опозиције

— Ја нисам рекао да она блокира парламент, него да му тежиште рада премешта. Она не даје Влади да сиђе у сферу производње закона, зато јер је сматрала да је од значаја да се расправљају теме које је она форсирала. Ја такво њено залагање уважавам, али хоћу да кажем да је и она тиме одговорна за то што до сада нисмо успели да урадимо све оно што смо морали урадити, и да за све што није урађено није одговорна искључиво Влада. Посебно Демократска странка има велику вештину у коришћењу процедуралних могућности, има велику иницијативност и морам да кажем има неколико веома квалитетних посланика, реторичара, интелектуалаца који су у стању да покрећу неке значајне теме и да их наметну свима који их слушају.

Шта мислите о кокетирању Социјалистичке партије са екстремном десницом?

Не знам о каквом кокетирању говорите. Не правим се луд када ово кажем, ја немам никакву партијску функцију и не идем ни на какве партијске састанке. Никада и нигде. Сва моја активност у СПС-у исцрпљује се у не баш уредним одласцима на састанке посланичке групе. Не одлазим редовно, стигнем да одем на сваку другу-трећу.

И то бих посебно вама у „Српској речи“ хтео да кажем, а ви видите да ли ћете да објавите. Ја никада до сада нисам отишао ни на какав „брифинг“. За мене сте говорили да су „неки другови“ били на брифингу од четири сата у СПС-у и да би сада ми који смо тамо били, требало да дођемо на договор и у СПО. Одговорно тврдим да никада нисам био на таквом брифингу у СПС-у, нити ћу да дођем у било коју другу партију, па ни у СПО. Не осећам никакву потребу да се договарам са људима који су на политичким функцијама, јер себе сматрам одговорним једино професији и јавности за коју радим.

КОМУНИСТИ СУ НЕСТАЛИ...

Добро. Вратимо се посланицима, пре свега онима који долазе из СПС-а? Мени се чини да код вас постоје две групе посланика. Једни би били они који себе виде као народне трибуне, а други су они који себе схватају као део гласачке партијске машине...

Извините, али ја морам овде да вас прекинем. У вашем виђењу ове ствари осећа се један менталитет који је за мене до краја неприхватљив, а који овакву формулацију, ово питање чини крајње бесмислено. Бар је то моје мишљење, јер пре свега данас у Србији нема једне такве партије коју ви својим пита-

њем претпостављате. Она стара комунистичка партија је потпуно нестала из јавног живота у Србији и нема ничега што би могло да нас асоцира на неко време једномишљеништва и диктатуре. Можда вас је на оваку погрешку навело то што посланици СПС имају апсолутну већину у парламенту и због тога вам се могло причинити да је реч о људима који би пристајали на некакве директиве. Ово што се тврди да су посланици СПС преоушени комунисти и бољшевици, нема никакве везе са правим стањем ствари. Ја разумам да опозиција на томе инсистира, јер је то добра муниција у пропагандном рату против СПС-а, али понављам да је то тврђење које апсолутно није истинито.

Да ли би сте могли да укратко исказете ваш новинарски и политички кредо?

— Врло радо. Најпре, ја сам демократа и социјалиста. Значи, ја сам за оно што се зове владавина народа и за политичку демократију која почива на основним принципима поштовања грађанских и људских слобода. Дакле,

близак сам оној струји какво је једно крило социјалистичке партије Француске које води мој пријатељ Шевенман. Мислим да социјалистичка идеја није неспојива са слободом и демократијом. Верујем да у једној земљи која је сиромашна и са садашњим стањем какво је у Србији идеја социјализма има своје место и има будућност. Ја сам у то чврсто убеђен.

С друге стране, не желим да будем политичар. Стицајем околности, у једној фази отварања слободе, што је увек процес, ја сам радо пристао да се као дугогодишњи јавни радник опробам у једном изборном одмеравању. На то сам пристао посебно зато јер изборе ценим као једна опробан критеријум јавног поверења. Свој улазак у парламент сматрам једним врло значајним личним проверавањем којим је потврђен мој дугогодишњи јавни рад пре свега као новинара. Да вас подсетим: у мојој изборној јединици СПО је

добрио четири и по хиљаде гласова, реформисти (чији је кандидат био мој бивши директор Драган Марковић) седам стотина, а ја тринаест хиљада. То је једна ствар која човеку не може а да не прија, јер говори о поверењу које има код народа.

Али ја нисам политичар...

БИО БИХ АМБАСАДОР

Стално то говорите, а били сте чак и министар?

— Био сам једно краће време на том месту јер сам настојао да помогнем обнови Србије и њеног јединства, и у том смислу сам врло гласно, не познајући тада уопште лично Слободана Милошевића, подржао тај покрет који се тада око њега свио. Ја мислим да је тај покрет историјски много значајан Србији, и ако се добро схвати, и Југославији би могао да значи.

Али никада ми није била жеља да будем професионални политичар, поготову нисам спреман да жртвујем неке своје принципе зарад политичке каријере. Могу једино отићи у иностранство као шеф неког дипломатског представништва. Мени је струка спољна политика и за то сам се годинама квалификовао.

Добро, вратимо се ономе што јесте.

— Дакле, кад нисам политичар делујем као новинар и осећам се пасионираним новинаром, све своје могућности и способности сам посветио тој професији. Све друге могућности и струке сам оставио зарад новинарства. Најјача моја страст је новинарство, а политика је једно опробавање које ме подстиче да допринесем неким идејама за које се залажем као политички, јавни делатник. И то је један од мотива због чега нисам желео да примам плату у парламенту.

Што се новинарства конкретно тиче мислим да сваки лист има права на свој избор политичке опције коју ће заговарати и то је оно што листу даје тон. Такође мислим да великим дневним листовима политички тон даје главни уредник, али они се око те генералне политичке концепције изјасне на општем нивоу, и на начин који је частан. А при томе је посебно важно да лист, то јест људи који њиме руководе не смеју никада да дозволе себи да игноришу оно мишљење које им се не допада, не смеју никада да прећуткују политичке опције које су активне у друштву. Ја сам се у својој каријери новинара трудио увек тако да радим, и ово гласање којим су људи у „Политици“ недавно изабрали мене за главног уредника говори да је такав поштен и професионалан однос према послу заслужио поштовање људи који ме познају већ тридесетак година. Мени лично је то гласање којим сам изабран за уредника драже од оног којим сам добио посланичко место у Скупштини.

Минимум од онога што тражим од својих сарадника је да не може бити ничега у листу што није истина, али и то да у листу не може не бити нешто што се десило у животу. Најбоље је све објавити одмерено, уз „слушање“ обеју страна. Потом је неутуђиво право и листа да има своје мишљење и да заузме свој став, допадало се то некоме или не.

Драгослав ГРУЈИЋ

БЕЗНАДЕЖНИ СЛУЧАЈЕВИ ИМА ЛИ СРБИЈА ВЛАДУ?

Председник Србије, по конституисању Скупштине почетком фебруара, даје мандат г. Зеленовићу да састави владу. Није, на жалост, спорно да се Србија и тада налазила у тешкој кризи, па да је и због тога постојала потреба да што пре добије нову владу. Стара влада г. Радмиловића је тада само отаљавала посао, а њена неспособност била је увелико потврђена.

Са друге стране, Милошевић већ 10. децембра прошле године знао да је успео да постане председник Србије и да му је један од првих послова да, после консултација, одреди мандатора нове владе. Због тога, смо

Захтев да падне нешто што не постоји, само је један од апсурда са којима се сусреће српска опозиција. У критичном тренутку, власт би Зеленовића могла прогласити непостојећим, а опозиција не би имала аргументе да докаже супротно.

се сви надали, да је Милошевић још крајем 1990. године одредио Зеленовића за мандатора и да ће одмах, у року од три—четири дана по званичном добијању мандата, представити своју владу и програм Скупштини. Ништа од тога! Као да живи у земљи у којој је све у реду и да се ради о рутинској промени владе (попут недавне промене у Француској), Зеленовић тек крајем фебруара представља своју владу, и то непотпуну — без министра за науку и технологију. И што је још горе: БЕЗ ИКАКВОГ ПРОГРАМА. Пошто је већ споменуто Француска, сетимо се: председник владе и неколико министара су промењени у њој за САМО ЈЕДАН ДАН.

НИКАД КОМПЛЕТНИ

После догађаја од 9. марта, јасно је било свима да министар полиције мора да оде. Председник Србије и његова власт одуговлаче (што су они уосталом увек и радили), да би, ипак, под притиском студентског протеста Богдановић, после месец дана, дао оставку, затим г. Зеленовић још месец дана тражи новог министра и (гле чуда) налази га у првом реду Скупштине.

У међувремену, потпредседник владе Велимир Радивојевић даје оставку — замена је већ поодавно у току.

Тек што је Зеленовић одредио новог министра полиције, те министра за науку и технологију (мада је њихов избор крајње споран), министар просвете проф. др Димитрије Димитријевић подноси оставку, из здрав-

ствених разлога, у току штрајка на Београдском универзитету. Тако од формирања, у току четири месеца, ова и оваква влада никад није била комплетна и имала је, практично, стално по два министра у оставци! Не заборавимо да је и министар индустрије, Матковић, споран. Не због све горих резултата рада (што није спорно), већ због беспримерног позивања на међусобна грађанска обрачунавања 11. марта на Ушћу. Не заборавимо да су тражене оставке и председника владе Зеленовића, због 9. марта и обмане јавности око „упада“ у Столац, Глину и где све не још; а и министра омладине и спорта Тривана, у вези с теразијским догађајима, 10—14. марта. Најзад, Удружена српска демократска опозиција — УСДО на демонстрацијама 9. јуна захтева оставку председника и целе владе!

КОМУНИЗАМ ЈЕ ПОЧИШЋЕН

Вратимо се „избору“ министра полиције Соколовића, (досадашњег вође парламентарне групе посланика владајуће партије) и др Јовића за министра науке и технологије (Др. Јовић био директор Института у Винчи за време катастрофе у Чернобилу; прославио се тада замагљеним резултатима о радијацији у Србији). Било како било, неспорно је да је новим постављењем Соколовића за шефа полиције, власт јасно показала да жели крајње политизовану полицију, под својом непосредном контролом.

Оно што није нимало неважно јесте да Зе-

леновић и данас нема програм владе! Додуше, влада је врло помпезно и вешто презентовала нешто што је назвала „програм“. Вешто, јер је техника приказивања програма била добра, нарочито ако се пореди са садржином. Тај називи програм био је списак жеља, без икакве везе са реалношћу. „Програм“ је предвиђао у које пројекте ће влада усмерити средства АКО добије иностране кредите, АКО прода концесије, АКО инострани партнери желе да уложе новац у заједничке пројекте, АКО... Сами чланови владе и састављачи овог „програма“ су изјављивали да они не дају гаранције да ће доћи до тих средстава, али да верују да ће се то ипак остварити. Онда долази саопштење министарства спољних послова САД о примени амандмана Никлс—Бентли. Међутим, треба јасно рећи: то саопштење је само званична потврда онога што се практично дешава већ од „избора“ у Србији: Србија не добија више средства из иностранства. Пројекти су или замрзнути, или условљени променом политичке ситуације. Средства која статистичари представљају као некакав „улаз“ иностраног капитала, само су књиговодствена вредност опреме за мешовита предузећа и ништа више. И тако, на жалост, „програм“ владе оде као санак пусти.

Резултат: Србија није имала владу, већ само групу која је „глумила“ владу, држала полицију као инструмент власти и финансијске манипуланте који су: упадали у платне системе, појели задње остатке пензијских пара, пресипали здравствени и образовни динар у фондове за куповање социјалног мира. Оно што је најгоре, Србија само још више и више губи време. Европа је предузела велико спремање од 1988. године. Комунизам је већ почишћен из бивше Источне Немачке, Мађарске и Чехословачке, заказани су превремени избори у Пољској и Бугарској за јесен... Албанија преживљава последње комунистичке тренутке. У Србији се промене само изигравају са „најдемократскијим“ изборима и Уставима: прво са изборима у јесен 1989. године са више комунистичких кандидата, затим са амандманима на Устав, па са Уставом који је писала и усвајала само комунистичка партија, па са „изборима“ децембра прошле године, без слободе јавног информисања, са изборним законом и системом који је одредила комунистичка партија...

И тако, док се друге земље развијају, Србија пада све ниже и ниже и требаће године да би се земља вратила на ону тачку у развоју када је захватило зло комунизма.

Зоран М. ЦВИЈИЋ

Кад Синдикат преузме ствар у своје руке, тј. на своја заштитничка плећа натовари и дужну бригу о социјалистичкој радничкој сиротињи, срећнија стварност се намах зацерека у изгледност далеких перспектива. Као дан свима постане јасно да би не само радничка класа, но и други социјални слојеви без његових врлих акција заглибили још дубље и просто свима дође да се постиде што синдикатски (мало)бројни бирократски апаратчић није бар мало боље плаћен за свој напорни и надобудни рад у свакој доба, у свакој ситуацији и на сваком месту.

Ових дана је и преургентни посао пре-структурирања унутрашње и спољне организације као и омасовљења, без пардона завршио у плиткој сенци још плиће берзе намењене слоју без џепова. Та јединствена акција код нас и у свету, омогућава многим да за кеш или на чекове (и без покрића) покупују више килограма шерпи за само 120 дин. по кг, више стотина комада хлеба (лепиња неутврђене тежине, али најмање од сто гр.) за 10 дин по комаду; више десетина килограма фротира и разних рестлова, што је идеална прилика да се креације индијске моде омасове на нашим улицама. То је такође најјединственија прилика плиткоцепашима да за само 3 старе милијарде купе 5 литара вискија на који су неизоставно толико навикли да без њега не могу. Видео-рикордери, мини линије, скоро цабе. „Тошиба“ телевизори од једва 5-6 минималаца, вишенаменски уникати непроцењиве примењено-уметничке вредности, миксери, соковници и слично, коначно постају доступни гологузим радницима. Треба истаћи: за ову прилику су неке братске словеначке фирме снизиле цене беле технике за целих 15%. Брат брату, има свашта и све по мери џепа модерног социјалистичког кулака. Тај исти веселник, може тамо да купи и потпуно нову кошуљу (додуше у распадању од стајања) за само 150 динара, па чарале, сапун, бонбоне, смрзнуте риблије специјалитете...

На пример кафу која је у редовној продаји достигла астрономску цену од 240 динара, тамо можете да купите за једва 230. Како највероватније не полажете много на квалитет, нешто зрновито и кафолико наћи ћете и за само 180 динара.

СИНДИКАТ: БЕРЗА „ПЛИТКОГ ЏЕПА“

СПЕЈС ШАТЛ ЗА ТРИ ЧРВЕНЕ!

Најновија акција београдског синдиката за сиромашне слојеве била би корисна да су у питању артикли који живот значе грађанима, а не синдикату. Али, два добра нема

Али, ако је и кафа луксуз којег сте се одрекли до даљњег, те сте у ХРАМ СПАСА отрчали само ради куповине брашна, шећера и уља, заиста ћете ушарити: литар уља стаје свега 27, килограм брашна 5,5, а шећера 14 динара. Колика је то огромна уштеда за ваш буџет одмах ћемо израчунати. Куповином само 20 килограма брашна и 10 литара уља, али уз срећу да продавачицама не мађака ситниша за курсор, уштедећете 100 динара. Целу осмину минималца можете сачувати куповином само 100 кг брашна и 40 литара уља. Кад сте лепо све покуповали можете да се заштитите и бар једним (јефтиним), скоро природним вештачким цветићем.

На жалост, оваква плитка благодет није довољно распрострањена у унутрашњости, али свакако ће и локални општински синдика-

ти ускоро следити овој светли пример. Биће то огроман, а можда и пресудан плус његовом височанству Синдикату за победу у неравноправној борби с Владом, у актуелном пренемагању ко је већи заштитник сиромашних. Колико је та борба неравноправна говори у прилог и то што је и овај, ненадмашно оригиналној иницијативи Синдиката — доскочено. Ево како: са сваким даном повећава се број продавница у којима се у бесцење може купити ексклузивна роба из Румуније, Пољске, Русије, заплењена од препродаваца. Тамо можете проћи још јефтиније: за само 100 динара можете купити чак и ципеле (додуше комбиноване величине, нпр: лева бр 37, десна 40, али има коме само тако и одговара), а тек џемпери, хаљине, кошуље... Наш савет је, ако баш морате да прихватите обе ове погодности (да комбинујете дакле), облачите се у новокомпонованим фри-шоповима, а за храну је ипак сигурнија плитка берза. Као хибрид то двоје, ускоро можете постати и скуп плен страних фоторепортера...

(НАПОМЕНА: Уколико по читању ових редова појурите у ДОМ СИНДИКАТА, ипак добро претходно погледајте цене по продавницама, јер се лако може догодити да рачуница коју смо извели за вас, буде и негативна).

Ако ни до 17. VI не будете смогли ни новца ни чекова, те ваши кућни магацини остану да зјапе као чељусти гладних звери, бригу на страну. Са СИНДИКАТОМ нема неизвесности! СИНДИКАТ мисли за вас и на вас! СИНДИКАТ је дефинитивно доскочио скупоћи и (не)имаштини. Најновији перпетуум мобиле (под радним називом ЈЕСТИ А НЕ ЖВАКАТИ) ДОЈУЧЕРАШЊИХ синдикалних функционера је ту. СИНДИКАЛНЕ КАРТИЦЕ. За њих ћете свакодневно моћи све и свашта да изнесите из свих продавница које буду за то одговарајуће обележене. Није прецизирано када ће бити стартоване у промет, као ни ко (сем запослених у Синдикату) и под којим условима може да их поседује. После уобичајене пробе у главном нам граду, ова појава ће попримити верованто широке републичке размере. Није искључено да Синдикат Србије успе продати овај патент својој сабраћи у другим сувереним југословенским парцелама. Ако не за новца, оно за јединство...

Јаска ЈАКОВЉЕВИЋ

МАЛИ САВЕТИ - ВЕЛИКА ПОМОЋ ГЛАСАЈТЕ ЗА ШЕШЕЉА!

Ни са њим нема неизвесности: и на порођај ићи ћете са пиштољем

Војислав Шешел је у овом, „случајно“ значајном предизборном тренутку, вероватно једна од најчешће помињаних јавних личности. Иако сам тврди да није вођа, он је свакако политичка фигура (можда и стилска, рецимо хипербола) са највише надимака, функција и титула које је или сам себи доделио („четнички војвода“, „војсковођа“, „јунак“, „борац за права Срба“) или их прибавио уз „малу помоћ“ утицајних пријатеља (челник Српске Радикалне Странке, Четничког покрета, кандидат за посланика на територији општине Раковица). Он је свугде присутан: у Крајини и Покрајини, новини, кафани и телевизији. Питање је само да ли ће у одсудном тренутку изненада са машинком искочити из торте коју смо наручили, а о конзервама и да не говоримо.

Воја, Шешко или војвода, изузетно успешно дела у оквиру актуелно опуномоћеног десног крила СПС-а. У тренутку када је главница СПС-а готово потпуно истрошена (уз хумористичку серију „Бољи живот“, још само седнице скупштине и њени СПС-комедијаши уносе смех у огољени живот нације која је одувек имала смисла за сатиру), кредит више пута превареног народа може се доделити само црвеној десници, јер је у питању исти производ, али у нешто другачијој амбалажи. Слагање између представника званичне власти и др Шешеља заиста је беспрекорно: и у „левој“ и у „десној“ варијанти нема неизвесности, познати су и пријатељи и удружени непријатељи, а Србима се достојанствено нуди рат.

Свако ко стане на страну самозваних спаситеља (ДВА ПРАВНА ЛИЦА НЕ ТРАЖЕ ПИСЦА!) постаје пријатељ и херој. Они који не пристану да буду с њима, не само да су њихови непријатељи, већ и издајници читавог српског народа. Тако, др војвода шета по Великој Србији, прети и на свој начин обећава остварење својих снова свим Србима света. Он зна како да „подиђе“ и засвира на „танке жице“ стрпљивог Србина и брижне Српкиње. Када је реч о злостављању деце, губицима родитеља, браће и пријатеља не треба много вештине да се пробуде биолошки засновани механизми реаговања у ситуацијама које угрожавају опстанак (вероватно би и пчеле заплакале да им дежурни трут покаже како ће им малтретирати децу!).

Као што су најгори редитељи, у дубини душе садисти, баш они који задају овако ниске ударце да би, када публику расплачу, могли да се самозадовољно повуку у позицију умишљених спаситеља, тако су и најопасније вође оне које експлоатишу дубоке људске пориве и страсти. За разлику од озваничених непријатеља појединих држава, за којима је била расписивана стварна потерница, наш Шешко дела сасвим легално ван икаквог закона. Дилинџер је, тако гледајући, заиста био наиван, јер ако ништа друго, није смео да у званичној ТВ-емисији покаже пиштољ. Наравно, када би др Шешеља упитали како ће родитеље и децу, уплашене претходно виђеним крвопролићима умирити пиштољем, вероватно би одговорио да је све то за њихово добро. Још једном циљ оправдава средство. Да је, можда и саговорника упуцао, и то би по чувеном дијалектичко-материјалистичком тумачењу о јединству супротности, било за добро жртве. Ту заиста нема неизвесности.

Завист је код г. Шешеља превладала оче-

кивану људску захвалност, водећи суманутој мржњи и стварању пакта с ђаволом. Наравно, то што је ђаво баш црвен, није нимало случајно, јер још једино комуниста може да разуме овакве безбожничке пориве.

Војвода језди болесних амбиција. Циљ више није спасење народа, већ убеђивање истог српства да је права ствар само она коју у руци држи Шешел (пиштољ, петокрака, зарђала кашика, каква је уосталом разлика?). За очекивати је, зато, да би приликом евентуалног ступања у Народну скупштину, Војислав Шешел изменио имена неких улица, зграда, па можда и историјских личности. Зашто оставити непријатне асоцијације? Наравно, ово би могао бити само један од неколицине будућих потеза великог војводе, а све у здушном настојању да овај народ престане да се лаже (Један каже: „Не сме народ да се бие!“; други каже: „Не сме да се лаже!“, а сви знамо да сме да се краде!).

То што је носилац актуелне „ленте“ (Мистер универзум десног СПС-а) баш човек који је раније прогањан од комуниста, није тешко објаснити. Још у концентрационим логорима примећено је да су неки затвореници, згажени и смождени претходном нацистичком тортуром, ускоро почели да и сами усвајају понашање и уверења својих прогонилаца. Тај механизам назван је „ИДЕНТИФИКАЦИЈА СА АГРЕСОРОМ“.

Дакле, ако је Раковица једном била црвена, зашто се са новонасталим агресором — „спаситељем“ поново не би зацрвенела од студа?! Осим ако народ сем спремности да не једе корење, покаже и одбијање да загризе у бунике!

Сандра ЈАНКОВИЋ

ТАКО ЈЕ ПИСАО (И ГОВОРИО)

КНИНЦА

vojislav šešelj

И у поститовском времену господин Војислав Шешел је ватрени обожаваца свога учитеља и његовог дела. Данас га назива „зликвцем“ и „злочинцем“ а да се не запита колико је и сам допринео величини Јосипа Броза. На читаоцима је да то и пресуде а „Српска реч“ објављује само део магистарског рада „Црвеног војводе“ објављен у научном часопису „Идеје“ (стр. 99—111)

opštenarodna
odbrana
u socijalističkom
samoupravnom
društvu

specifični oblik
primjene marksističke
teorije o naoružanom
narodu

Теорија о наоружаном народу као конститутивни део марксистичке политичке теорије представља, свакако, једну од основних вредности из богате заоставштине Маркса, Енгелса и Лењина. Без обзира што њене коријене проналазимо још у теоријским остварењима буржоаских мислилаца, концепт наоружаног народа је оригиналан марксистички концепт који се супротставља покушајима грађанске теорије да прикрије класну суштину војне организације, њену потчињеност државној организацији и функцији главног ослонаца политичке власти у класном експлоататорском друштву. Маркс је утврдио и теоријски уопштио два основна историјска типа војног организовања: 1. војну организацију наоружане и самоорганизоване класе (милицију) и 2. државну војну организацију. Уз то је сагледао класну суштину и историјску условљеност и сврсисходност и једног и другог типа и оцијенио да је војно питање битно питање пролетерске револуције, те да радничка класа не само не смије запостављати него га у одређеним ситуацијама мора поставити у први план и на њега дати адекватан одговор.

ГЕНИЈАЛНОСТ ТИТОВЕ ЛИЧНОСТИ

Захваљујући Титовом генијалном сагледавању реалне друштвено-историјске ситуације, у којој се у одређеном периоду нашла југословенска радничка класа, те југословенски народи и народности уопште, и његовим револуционарним визионарским тежњама у које су utkane тежње читаве епохе револуционарног преврата. Комунистичка партија Југославије, односно Савез комуниста Југославије успјешно је разрадио и спровео у дјело специфични облик стваралачке примјене марксистичког концепта о наоружаном народу који је најбоље одговарао конкретним условима и специфичностима аутохтоне југословенске револуције и самоуправног социјалистичког друштва, главне историјске тековине величанственог револуционарног преображаја.

Успешност политичке и војне стратегије народноослободилачког рата и социјалистичке револуције открива генијалност Титове личности и величину његовог дјела у својој

пуноћи и ширини. Управо на тим оригиналним искуствима народноослободилачког рата израсла је концепција општенородне одбране и друштвене самозаштите као јединствено класно одређење радничке класе, диктирано њеним егзистенцијалним и виталним интересима, и оптимално рјешење примјерено реалним друштвеним условима и међународној ситуацији.

ЛЕЊИНОВ СТВАРАЛАЧКИ ДОПРИНОС

У том свјетлу треба посматрати и однос између марксистичке политичке теорије и марксистичког концепта одбрамбеног организовања, односно марксистичке теорије о наоружаном народу. Како каже Никола Љубичић: „Организација одбране и начин вођења рата у сваком друштву одређује се и развијају у друштвено-историјским оквирима у којима дјелује мноштво значајних чинилаца. Али само два чиниоца, која су међусобно тјесно повезана одређују начин организовања за одбрану и начин вођења рата. То су: развијеност производних снага и природа друштвених односа.

Лењина историјска заслуга и стваралачки допринос заснивају се на досљедној борби против опортунизма и издаје, против искривљавања смисла и суштине Марксовог и Енгелсовог учења о пролетерској револуцији и диктатури пролетаријата и на улијевању нове животне снаге марксистичкој теорији о наоружаном народу. Лењин је до краја одредио двије основне компоненте концепта и теорије наоружаног народа и обје у потпуности примјенио у пракси, остварујући улогу наоружаног народа као субјекта пролетерске револуције и улогу наоружаног народа као стуба диктатуре пролетаријата. Лењинска Црвена армија представља стваралачки, у пракси примјењен Марксов концепт наоружаног народа, прилагођен објективној друштвено-историјској ситуацији која је одисала специфичностима и неподлијегању крутим шаблонским оквирима.

С другим свјетским ратом отпочиње нови период револуционарног преврата побједом југословенске и албанске револуције, а касније кинеске, корејске, кубанске, вијетнамске, камбоџанске, лаоске, анголске, етиопске

итд. И у овим револуционарним захватима наоружани народ је одиграо улогу субјекта и потврђен је, као незамјенљив, концепт војног организовања који се у специфичним друштвеним условима одликује богатством форми и садржаја. Па ипак, то није у значајнијој мјери дјеловало стимулативно на даљи развој теорије пролетерског типа војног организовања. Свијетли изузетак представља југословенска марксистичка теорија и њени главни носиоци Тито и Кардељ који нису прихватили никакве шематске рецепте и догматске шаблоне него су марксизму пришли стваралачки и успјели да изнађу оптималне облике и начине његове примјене у југословенским условима. Поред Тита и Кардеља, у даљем продубљивању и оживотворењу теорије о наоружаном народу истакнуту улогу својим теоријским радовима одиграли су посебно Никола ЉУБИЧИЋ И ВИКТОР БУБАЊ.

НОБ — ИНСТРУМЕНТ НАРОДНЕ ВЛАСТИ

У складу с тим, у реферату на Једанаестом конгресу СКЈ друг Тито истиче: „Законом и другим самоуправним актима регулисали смо надлежности и међусобне односе свих субјеката у овој сфери друштвених послова. Тим прописима смо регулисали само најнеопходније, оно што нам обезбјеђује јединство система и ефикасно дјеловање у миру и рату свих чинилаца одбране и самозаштите. Остављене су широке могућности стваралачког самоуправног и самоиницијативног дјеловања свих друштвено-политичких заједница, организација удруженог рада и друштвено-политичких заједница, организација удруженог рада у погледу организовања, обуке, опремања, снабдијевања, па и начина употребе и дејства јединица територијалне одбране.“ То првенствено води негирању подвојености оружане силе и радничке класе у чијем интересу и егзистира оружана сила.

„Народноослободилачка војска остала је до краја наоружани народ, и то — по томе

што је била инструмент народне власти (ту власт је бранила, а и стварала), што је по садржају била израз непосредног учешћа становништва у оружаном борби (дакле, људски фактор, све покретачке снаге револуције, био је субјект нове народне војске, а не објект, „ратна снага“ неке отуђене ратне политике), што је изражавала националну равноправност свих наших народа и народности и што је начином попуне, унутрашњим односима свјесне дисциплине и, нарочито, изградњом старјешинског кадра непосредно из редова свих слојева народа (а не из редова „специјалиста“) била војска новог типа, потпуно различита од класичних стајаћих војски“.

СК — ВОДЕЋА И УСМЕРАВАЈУЋА СНАГА

Кључну улогу у оживотворењу концепције и доктрине и остваривању система општенародне одбране и друштвене самозаштите игра Савез комуниста Југославије као водећа, идејна и политичка субјективна снага самоуправног социјалистичког друштва. Савез комуниста је конститутивни дио политичког система социјалистичког самоуправљања са, уставним путем одређеним, задатком да стваралачки учествује у свим активностима усмјереним у правцу разрјешавања објективних друштвених противрјечности, боље речено да покреће и предводи такву активност. Савез комуниста је, према томе, битан фактор подруштљавања одбрамбене и заштитне функције друштва.

У реферату друга Тита, у Основним тезама за припрему ставова и докумената Једнаестог конгреса Савез комуниста Југославије, као и у Тезама за припрему докумената Седмог конгреса Савеза комуниста Босне и Херцеговине, те у конгресним резолуцијама значајна пажња посвећена је мјесту и улози

општенародне одбране и друштвене самозаштите у политичком систему социјалистичког самоуправљања и задацима Савеза комуниста у процесу даљег подруштљавања одбрамбене и заштитне функције друштва и развоја концепције, доктрине и система општенародне одбране и друштвене самозаштите. Између осталог, друг Тито је истакао: „Савез комуниста, као водећа и усмјеравајућа снага друштва, има посебну политичку одговорност и кохезиону улогу и у општенародној одбрани и друштвеној самозаштити. Својом идејно-политичком акцијом, сталним присуством и утицајем, Савез комуниста и у овој области мора остварити континуитет своје јединствене револуционарне политичке линије.“

Савез комуниста Југославије као водећа идејно-политичка снага; авангарда радничке класе, има посебно мјесто и улогу у систему општенародне и друштвене самозаштите који су потенцирани његовом одговорношћу за очување тековина народнослободилачког рата и социјалистичке револуције. Улога Савеза комуниста истовремено је водећа и кохезиона, његов циљ и задатак је стално учвршћивање и обезбеђивање јединства општенародне одбране и друштвене самозаштите као јединственог система који се у својој комплетности и комплексности заснива на јединственим идејним и политичким основама и штити уставни поредак, територијални интегритет и независност СФРЈ.

САМОУПРАВЉАЊЕ И НЕСВРСТАВАЊЕ

Захваљујући улози Савеза комуниста у нашем друштву и његовом максималном ангажовању у циљу стварања свих услова за не сметано одвијање процеса одумирања државе и подруштљавања политичке сфере друштва, друштвена самозаштита се појављује као једна од основних функција друштвено-

но-политичког система, самоуправно право и обавеза радних људи и грађана, свих субјеката политичког самоуправљања. И у процесу реализације концепта друштвене самозаштите, који чини јединство с концептом општенародне одбране, још увијек су присутне одређене објективне тешкоће и субјективне слабости које су резултат неодговарајућег приступа овој надасве значајној друштвеној функцији, покушаја монополисања послова самозаштите или потцјењивању улоге субјективних организованих снага.

Наше самоуправно социјалистичко друштво унапријед се одређује за вођење искључиво праведног и одбрамбеног рата. То је диктирано природом наших основних друштвених вриједности и потребом да карактер и циљеви евентуалног рата који ћемо водити повећа с југословенском несврстаним спољнополитичком активношћу и мирољубивом оријентацијом. Сви друштвени потенцијали и сви друштвени субјекти најлакше се могу мобилисати кад треба водити рат у циљу одбране независности, суверенитета и територијалног интегритета, те слободног и несметаног развоја наших народа и народности. Зато политика несврставања и спољнополитички погледи и принципи који полазе од равноправности свих држава, без обзира на њихову економску и војну снагу, и потребе за мирољубивом и активном коегзистенцијом земаља с различитим владајућим идеологијама и друштвено-политичким системима представљају значајан чинилац у изградњи одбрамбене концепције и војним припремама земље. Истовремено, оваква спољнополитичка оријентација, која је израсла из самих темеља нашег друштвено-политичког система, обезбеђује нам најширу подршку свих напредних снага у свијету у борби за остварење праведних циљева.

Црвени војвода поздравља своје оклопне јединице

На митингу Удружене српске демократске опозиције (УСДО), 9. јуна на београдском Тргу републике, уз Вука Драшковића није било једног од његових доскора верних пратилаца — Милана Парошког, директора Покрајинског завода за заштиту споменика Војводине и народног посланика, који је парламентарну визу добио од своје Народне странке и СПО. Одсуство Парошког неки су правдали због одласка на један међународни симпозијум, али нико није могао да објасни због чега његова Народна странка (скромног чланства и утицаја) није пришла новој коалицији српских странака. Међу члановима СПО се увелико прича о разлазу са Парошким, а припремљена је, наводно, и својерсна оптужница којом би се Парошки спаковао у архиву СПО.

Повода за овај и овакав разлаз нема у неком јавном сукобу Драшковића и Парошког, па би се списак разлога могао свести тек на сазнање да је у последње време дружење и сарадња између Парошког и др Војислава Шешеља постала несносна по најуже руководство СПО-а. Њихов тимски рад посебно је био запажен на митингу у славонском Јагодњаку, где се уместо мудрих речи једног парламентарца Парошки упустио у доливање уља на ватру.

Што се тиче два последња, најрадикалнија скупштинска захтева Милана Парошког — да Србија призна САО Крајину и да ова република формира своју националну војску (што, за сада, није прихваћено) — постоји само делимична сагласност са захтевима УСДО, и то у погледу стварања некакве националне гарде. У погледу других скупштинских наступа Парошког мало је сагласности сем што он и даље фигурира као ледоломац опозиције. Међутим, многи тврде да овај врсно полемичар, солидног образовања и велике енергије, савршено обавља посао по укусу догматско и националистички устројеног дела у посланичким редовима социјалиста — изговарајући оно што они мисле.

Милан Парошки, несуђени студент Академије драмских уметности, дипломирао је на Факултету политичких наука где је, квалификујући се за новинарски посао, био и председник партијске организације СК. Своју склоност ка политици неколико година је исказивао у новосадском „Дневнику“, где је ватрено заступао партијску политику и марксистички поглед на свет. Његови педантни „хроничари“ сачували су од заборава неке од његових „раних радова“. Пишући о дOMETИМА технолошке револуције Парошки је закључио: „Радничка класа у бројним земљама располаже фантастичним средствима за производњу. Марксистички гледано, тиме ће бити створени предуслови за истинске социјалне револуције... Самоуправљање, дело ове радничке класе и изузетних њених вођа, и визионара, тиме ће (купљењем мрвица са светског стола — прим. М. Б.) бити прикраћено, осиромашено...“ Човек који се данас истиче скидањем звезде са чела ондашњих визионара, пре пет-шест година је скидао „квинслишка знамења“ која би данас да врати. У серији текстова против проф. Драгољуба Петровића, професора новосадског Филозофског факултета, због његовог „памфлета“ „Помиримо пријатеље — непријатељи су смирени“. Пет-

ДРУГИ О НАМА: ПРЕВИРАЊА У СРБИЈАНСКОЈ ОПОЗИЦИЈИ

ДА ЛИ ЈЕ МИЛАН ПАРОШКИ СКРИВЕНИ АДУТ СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА

ровића је осудио због „виспрено смишљених инсинуација да би пољуљале углед НОБ, револуционара и револуције, коначно и Савез комуниста“. Тада је исписао и једну заиста чудну опаску: „Личност која мисли и делује мора бити и одговорна за последице свога дела, без обзира да ли их је тако замишљала“.

Буде ли се СПО, или ко други, упустио у састављање досијеа Парошки, сигурно се неће зауставити на овим његовим политичким и идеолошким контрадикцијама и преобраћањима. У редовима СПО се све озбиљније шушка да је Парошки уочи другог круга избора радио против њиховог кандидата **Тадидје Качара**, а у корист(!) ривала **Радомана Божовића**. Уз ову причу помињу се и неке велике паре, али и велике батине које је Парошки довио у једном селу. Многи верују да је етикета аутономаштва која је приписана Парошком, а касније му послужила као улазница у опозицију, само маневар и виспрен прорачун Милана Парошког. Није искључено у једном

врло могућем јавном обрачуну дојучерашњих политичких љубавника да се потегне и дилема да ли је Парошки у мају 1989. године угостио о трошку свог Завода Слободана Милошевића?!

Да ли би Милан Парошки, уз Шешеља, да буде још један трн расцепа Српског покрета обнове, а у корист српског руководства коме као политички пандан треба милитантна десница као „добар полтрон свих власти“ како су га назвали његови радници у Заводу, незадовољни директоровим руковођењем, Парошки је у сваком случају обезбедио своју блиску политичку будућност. Сигурно ће му бити опроштена нова истраживања, као и нека од старих („зар се очекује да ће се чизмом и палицом решити проблем Косова?“) — и због његове младости (36 година) и због политичке употребљивости.

(„Запад“, 14. 06. 1991.)

ТЕК ОДШТАМПАНО

У продаји се налази фото-монографија

9. МАРТ 1991.

Најцеловитији приказ бурних мартовских догађања.

256 фотографија 53 фото-репортера редакција: ТАНЈУГ, YU PHOTO TEAM, Политике, Политике Експрес, Илустроване Политике, Интервјуа, Борбе, Вечерњих новости, Напла Маћар Со, Вечерњег листа, Слободне Далмације... уз текст Милоша Васића омогућавају Вам да сачувате доказ о једном времену у коме сте живели и борили за успостављање демократије у Србији.

Фото-монографију можете поручити по цени од 495 динара на адресу: К.А.-М.Е.Н.К.О, П. Фак 6, 11253 Сремчица

Овим неопозиво наручујем _____ примерака фото-монографије „9. МАРТ 1991.“ по цени од 495 динара, што укупно износи _____ динара.

Име и презиме: _____

Улица и број: _____

Пош. бр. и место _____

или на телефоне 011/681-144, 864-309

ГРОБАРСКА „ШУШКАЊА“

Очекује се да ових дана буду објављене све појединости о великој афери Зорана Соколовића у трговини местима за сахрањивање покојника на Новом гробљу у Београду.

Према првим подацима Зоран Соколовић, новоименовани министар полиције Србије, уз помоћ својих Књажевчана и Београђана организовао је „бизнис“ са продајом места за сахрањивање на Новом гробљу. „Бизнис“ је до сада Соколовићу донео зараду од око 75.000 западнонемачких марака, с обзиром да је одавно познато да на београдском Новом гробљу нема места за свакога смртника.

— У више наврата добијали смо наређења од управника гробља да је наложено из „виших кругова“ да се „томе и томе“ додели место за сахрану покојника — рекао нам је М. Б. радник на пословима грађевинског уређења земљишта на Новом гробљу.

Сазнали смо да је у више наврата до сада било и прекопавања породичних гробница по налогу Соколовићеве екипе, јер, наводно, власници тих гробница нису уредно измиривали обавезе према ДП „Ново гробље“.

Оглас до даљњег отворен, али понуде прима лично Зоран Соколовић — Соћа па од његове добре воље, али и платишне моћи интересента зависи да ли имате шансе да почитавате на некој од парцела још увек елитног Новог гробља.

„ШКОЦКА БРЉА“

У главном одбору СПС-а на Студентском тргу више се не пије виски или „шкотска брља“, како је од миља зове Михајло Милојевић, социјалистички челник у овој згради.

Службеници, навикли на „шкоцку брљу“, у општој беспарици сада на рачун СПС-а купују само црногорску лозу, а нађе се и ту и по која флаша „Вињака“ из Крушевца.

Ако залута по која боца вискија, онда је то, кажу, од Бате Живојиновића који то добија од људи којима треба да реши проблеме у Комисији за представке и жалбе Народне скупштине Србије.

КРИВЕЦ 24 САТА У СУДУ

Окружни Привредни суд у Београду има свог новог „крунског сведока“: то је Иван

ОВИХ ДАНА...

ТРАЧЕВИ СЕ НЕ ДЕМАНТУЈУ

А ко покуша да демантује оно што овде пише признаће да се не ради само о трачу

Кривец. Њега сви туже, а и он је човек који много зна о разноразним махинацијама својих колега са телевизије.

Против њега је поднето више пријава за финансијске махинације, али је Кривец кључни човек који треба пред полицајцима да пропева о махинацијама од којих је имао личну корист, али за које треба да одговарају композитор Милутин Поповић — Захар, Михајло Тошић, Мирјана Јохан (са програма „202“ Радио Београда), као и група људи из рачуноводства телевизије.

МИНА ЗА ДРАГАНА ТОМИЋА

Компанија „Југопетрол“ ових дана је поприште жестоких борби за фотељу српског шеика. Неспоразуми између Драгана Томића и његовог сада већ бившег пулена Зорана Тодоровића — Кундака доживели су кулминацију.

У сарадњи са Тахиром Хасановићем и генералским сином Зораном Даљевићем припрема се пуч у коме би досадашњи генерални директор „Југопетрола“ био смењен.

С друге стране Томић деобом огромних плата (чистачица примила последњу плату око 45.000 динара) покушава да придобије колектив уз себе.

АУТОР „ГОДИНА РАСПЛЕТА“ ДОБИО ОТКАЗ

Док ви драги читаоци и даље мислите да је аутор књиге „Године расплета“ Слободан Милошевић, прави писац више не ради у председниковом кабинету.

Жељко Симић, београдски публициста изгубио је подршку свог великог покровитеља

па сада своје слободно време троши у Пионирском парку, смишљајући тезе за своју антикомунистичку колумну у листу „Политика“.

„ПРОСВЕТА“ ИЗИГРАНА ИГРАЧКАМА

Београдска „Просвета“, једна од највећих издавачких кућа у нас, налази се пред стечајем. Сламка спаса за коју су се ухватили радници „Просвете“, дајући све свеже паре на набавку увозних играчака које су требале да обезбеде велики капитал за излазак из кризе, сломљена у вртлогу приватних интереса и пљачке мале групе људи. Примера ради помиње се да је провизија који је предложио овај „избавитељски“ посао „Просвети“ вреди 300.000 америчких долара.

Да би обезбедили новац, радници „Просвете“ продали су широм земље 75 својих књижара приватницима, одрекли се пет месечних плата, снизили цену књига и за три четвртине да би на крају резултат свега био — вероватни случај.

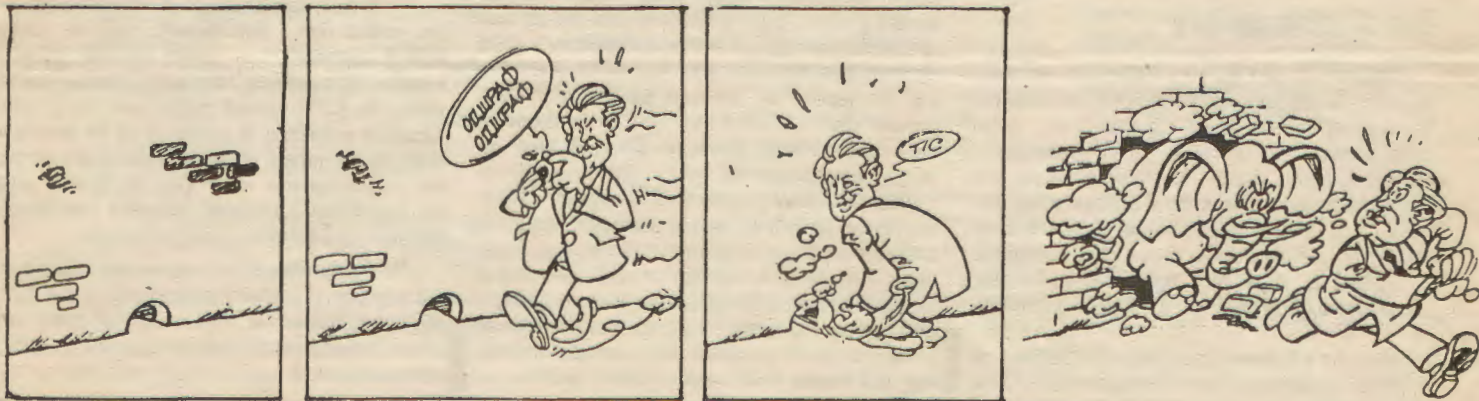
Саша Јерков, не заборавите, још увек има место на Филолошком факултету, па слом у „Просвети“ за њега неће бити тако трагичан.

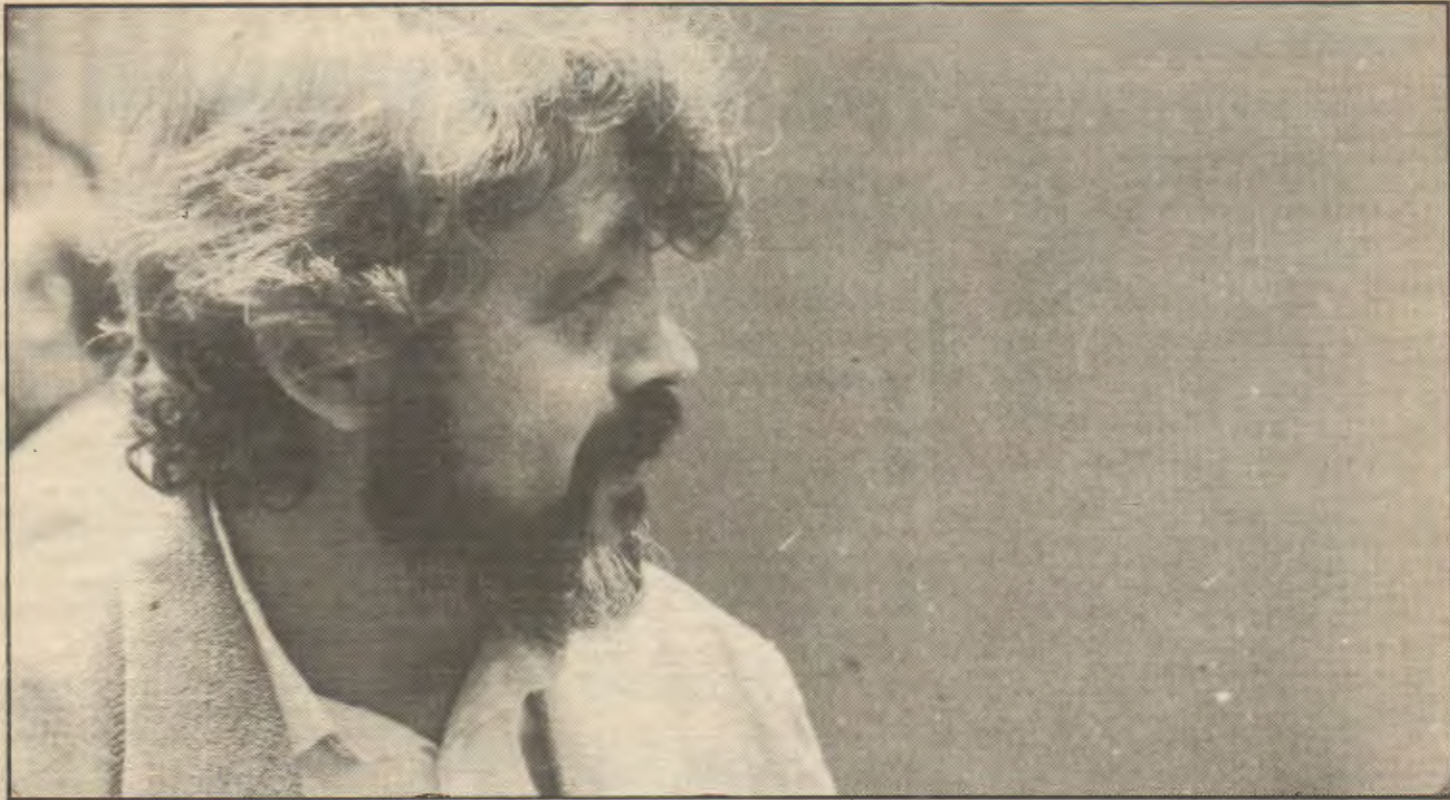
Саша, где ће остали твоји радници?

КРАХ ТВ И РАДИО „ПОЛИТИКЕ“

Социјалистички Берлускони по свој прилици неће издржати. Колапс „Политикиних“ новинских издања и огромни трошкови које производи телевизија у коју је уложено око два милиона долара сада Живорада Миновића доводе до лудила.

— Све мора да опстане по цену минималних личних доходака унутар целе куће, то се сада пре свега односи на радио „Политику“ — рекао је срдито Миновић на последњем Колегијуму директора и уредника, где су му саопштени лоши финансијски резултати досадашњег пословања медија.

КАКО СЕ МИЛОВАНУ ВИТЕЗОВИЋУ ДОГОДИО СТАН И КЊИГЕ МОРАЈУ ДА СТАНУЈУ

Књижевник, сценариста, песник и творац крилатице „догодио се народ“ која је са Ушћа кренула у Србију, ускоро ће се наћи на суду где ће му се судити — у име народа. А све због књига...

Повод је крајње баналан. По завршетку посла за „онога за кога треба“, песник је решио да свије гнездо. Истина, већ је имао трособан стан, али и многочлану породицу те вредну библиотеку која никако није трпела централно грејање. Ред је био наградити песника, те му је обећан стан у Улици Вука Караџића бр. 2. Нормално, заслуге су биле такве да уопште није било битно што у том стану већ има станара.

Али, вратимо се на почетак.

СТАН — СПОМЕНИЧАРУ

Почетак је био 20. јуна 1989. године. Тада је извесна персона **Ивана Докић**, без заслуга за свој народ, али власница два стана, склопила уговор о поравнању са Грађевинском организацијом „Дом“. По овом уговору она је уступила своје **две куће** у Катанићевој улици, које су биле предвиђене за рушење, а заузврат је добила стан у Улици Вука Караџића 2. Пошто је стан био прилично руиниран, „Дом“ је на себе преузео и обавезу адаптације.

Из куће у Катанићевој, радници „Дома“ су пренели санитарије, како би адаптација била

јефтинија, и радови су ишли својим током, тако да су **Ивана Докић** и њен супруг **Жарко Катић**, већ после десетак дана прешли у нови стан. Почели су да се куће, али прво изненађење стиже почетком августа.

Општина Стари град послала им је решење о принудном исељењу, јер су — бесправни станари! Иста та општина је месец дана раније, преко Заједнице становања, склопила уговор са **Иваном Докић** којим је она постала легални носилац станарског права.

Можда ово безакоње и не чуди, јер је у то време општином Стари град владао чувени **Бата Лукић** кога је тек успела касније да скине „Политика“ добро вођеном акцијом у којој су разоткривене многе злоупотребе општинара. Зли језици су причали да је повод „одстрела“ Бате Лукића био такође баналан — није хтео да изда дозволу за кафић сину др Живорада Миновића.

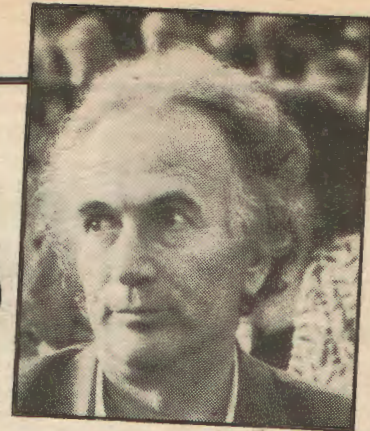
По добијању решења за принудно исељење **Ивана Докић** се слатко насмејала општинској бирократији. Вероватно су измешали папире, како то већ код нас бива — мислила је **Ивана**. Није ни слутила да сè, уместо папира, већ увелико мешају — карте. Нешто касније стиже и друго решење за принудно исељење, али **Ивана** опет не реагује.

Међутим, 27. августа на њеним вратима се појављују милиционари и екипа за избацивање ствари и људи из станова општине Стари град. Тако је испражњен стан у Вука Караџића. Само су остале италијанске плочице, каде и wc-шоље које су већ биле уграђене.

Шта ће, куд ће, **Ивана** се са супругом вратила у своје полусрушене куће. На сву срећу, из једне је био извађен само под и проваљен зид; а друга је била без wc-а и купатила, тако да је могло да се живи. Скоро као у цивилизованим земљама. Верујући у правду, јер то је било време кад су још постојали овакви људи, **Ивана** је почела да обилази надлежне другове, а тадашњи министар за народ **Михаљ Кертеc** је прима у свом кабинету обећававши да ће се неправда исправити.

Међутим, сазнавши да је нови станар њеног стана поета **Витезовић**, који се уселио већ 8. септембра — само десетак дана по њеном избацивању, **Ивана** је с разлогом посумњала у Кертеcове речи. Било јој је јасно зашто је избачена из стана, те да би могла ускоро да се нађе и на улици избачена и из својих полусрушених кућа. Песник је био један од првобораца антибироградске револуције. Носилац споменице Осма седница.

Да би легализовали песниково становање у стану који је добио од Извршног већа Србије, са којим иначе није имао никакве везе, осим можда евентуалних симпатија, песник убрзо откупљује део стана и тиме постаје су-

А КАКО ЈОВАНУ СТРИКОВИЋУ... „ПСИХО“ МИМО РАНГ-ЛИСТЕ

Политички се образујући на „Манифесту комунистичке партије“ др Стриковић је схватио да због поступака, као што је избацавање самохране мајке и њене следе кћерке из стана, не би требало да се стиди. Напротив. Само очврснути кадрови добиће битку против реакције.

У пратећој булументи др Јовића на предизборном скупу СПС у Раковици, појавио се и др Јован Стриковић „угледни“ неуропсихијатар и директор болнице „Свети Сава“, председник општинског одбора СПС за Савски венац и народни посланик у Скупштини Србије. „Доктор за душу“ се пред пар стотина преосталих присталица социјализма у „црвеној Раковици“ расквочао хвалисањем да зна које је јаје мућак.

Наравно, довољан му је летимичан поглед у огледало.

Друг Стриковић нема проблема са законом (а требало би да их има) још од првог јула 1988. године. (Са лекарском се етиком дотични још раније развишао.) Тада је (1. 6. 1988.), знајући са колико утицајним органом, има посла, крајње хладнокрвно обмануо Основни суд удруженог рада у Београду.

Суду се, наиме, обратила Стојана Јовановић, радник болнице „Свети Сава“, приговором на одлуку Радничког савета болнице којом се „др Јовану Стриковићу додељује стан, јер му је претходно додељен неодговарајући за задовољавање стамбених потреба његовог домаћинства“. У ту сврху замениће се стан у коме Стриковић живи и стан у Новом Београду, за троипособан или четворособан и једноособан или гарсоњеру. Незамениви Стриковић је на тај начин требало да реши стамбени проблем по формули која је у самоуправљању измишљена за тзв. „кадровске станове“, што ће рећи мимо ранг-листе по којој се годинама вуку смртници. Одлука је донета на седници РС од 23. 12. 87. Стојана Јовановић се обраћа суду пет месеци касније, међутим поступак није ни отворен, јер је у међувремену галантни директор Стриковић обавестио суд да се спорна одлука опозива.

Лажи овог неуропсихијатра проћердане заклетве убрзо су откривене (иако би он у сваком тренутку могао да се закљони иза циничне игре формом): одлука од 23. 12. 1987. јесте опозвана, али не и она којом се заправо ушло у завршну фазу читавог посла — 21. марта 1988. РС легализује закључивање уговора између болнице и железничке стамбене задруге „15. април“ о замени станова (на које се односила опозвана одлука).

Тако се Стриковић уселио у луксузан стан од 94 квадрата у улици Генерала Жданова. Остварио се његов давнашњи сан да дође у строги центар Београда, из улице Кестенова

бр. 11 у „сељачком“ Жаркову (некада село, данас периферијски крај главног града).

Др Стриковић је проучавајући социјалистички морал из „Манифеста комунистичке партије“ постао својевремено болнички секретар ОО СК и кроз свакодневну општу праксу схватио да избацавање Стојане Јовановић и њене следе кћерке из стана није поступак којег би комуниста требало да се стиди.

Несрећна жена се, додуше, у стан („прогутан“ заменом) у Новом Београду бесправно уселила. Чекала је безуспешно десет година да сви руководиоци реше стамбене проблеме, да би са својом хендикепираном девојчицом „правно“ дошла до крова над главом. Али, нашла се на путу похлепном неуропсихијатру, окруженом утицајним друговима. Акција избацавања из стана изведена је брутално, у присуству власти. Вероватно је слепа девојчица пружила отпор.

Да би себи осигурао залеђе Стриковић на разне начине корумпира своје сараднике. Инвестиција се исплатила: „реагујући“ на писмо Стојане Јовановић, објављено у „Политици“, погођеним због откривања мућке директора осетио се читав Стручни колегијум. У одговору који су потписали начелници одељења, просто заудара од осмоседничарске мелодраматике („ударца на болницу која је међу првима формирала медицинске екипе за помоћ Косову, чији радници су међу првима уписали Зајам за Србију, дали помоћ за Алексинац), нема сумње да га је у коверат спаковао лично директор.

Преконоћни СПС-овац ефикасно блокира све покушаје Стојане Јовановић да допре до јавности и надлежних државних органа у Србији. Од 26. априла прошле године траје њен безуспешан поход кроз институције. Њен поднесак Комисији за друштвени надзор Скупштине републике Србије „шета“ се до Комисије за представке и предлоге Скупштине града Београда да би завршио у кошу друштвеног правобраниоца самоуправљања општине Савски венац.

Целокупна документација о моралној димензији „најбољег међу најбољима“ на његовој изборној јединици достављена је Народној скупштини. Али, да ли ће бити подељена посланицима, велико је питање. Зато вам са особитим задовољством промовишемо великог „хуманисту“ са Савског венца.

А. Ц.

ласник, а Градски друштвени фонд за грађевинско земљиште и путеве подноси тужбу против Иване тражећи да се уговор о поравнању између ње и ГРО „Дом“ прогласи ништавим.

ТУЖБА ЗА ПЕСНИКА

После годину дана суђења, које је обилвало правим правним бисерима, као када се тужилац позвао на недостатак активне легитимације, то јест да уопште и не може да тужи Ивану — што је преседан незабележен у аналима правосуђа, па све до ступања у спор ГРО „Дом“ као сведок на страни тужиоца, што је такође мали бисер јер у случају да је Фонд добио спор, ГРО „Дом“ би био принуђен да добро одреши кесу и исплати Ивани повећу одштету за двогодишње малтертирање — тек, после десетак рочишта донета је пресуда.

Суд је одбио тужбу Фонда сматрајући да овај није ни могао да тужи Докићеву јер не располаже спорним правом. У исто време, одбијена је и противтужба Иване. Обе стране су пресавиле табак, па су се жалиле на помену пресуду. Посебно је интересантна жалба Милорада Гајића, адвоката Иване Докић, у којој је, између осталог, написано:

„То што општина Стари град није поштовала конституисано станарско право на спорном стану, то је сасвим друга прича. Наиме, све стране у овом поступку као да се праве луде о ономе што је збиља посреди, а што сви знају: спорни стан подарила је бирократска врхушка Миловану Витезовићу за његове признате политичке услуге. Међутим, до поклона је дошло мало касно, тек пошто је тим станом располагано за предметно расељавање из Катанићеве улице.

На жалост, у овом случају, бирократска свемоћ је прешла све границе законитости да би одржала своју вољу да награди свог миљеника, па је зато првотужена, која је потрошила последњи свој динар у адаптацију спорног стана, безобзирно избачена на улицу и враћена у своју полуразрушену кућу. Заста, да човеку застане дах пред количином исказане бирократске безобзирности“.

У међувремену, док Окружни суд не донесе коначну пресуду поводом целог овог случаја, за 12. јули заказано је суђење на коме ће се појавити и песник. Против њега и Предузећа за управљање становима у државној стожини општине Стари град, Иване је поднела тужбу захтевајући да се донесе пресуда којом се поништава уговор о становању између Заједнице становања и Милована Витезовића, те да се Витезовић исели из стана у Улици Вука Караџића 2 у року од 15 дана.

Можда оваква пресуда и не би пала тешко песнику, с обзиром да је задржао и стари стан у Булевару револуције, са неке три собице. Али, и суд би о томе морао да води рачуна, то би било кобно за његову библиотеку од 5.000 књига које су непроцењиве за српску културу. Јер, као што рекосмо, централно грејање убија књиге.

О томе како је песник стекао ову библиотеку — другом приликом.

Небојша ВУКОВИЋ

САМОУПРАВЉАЧ У ПИТОМЦИ КОМУНИСТИЧКОГ ПЛЕМСТВА: ДР ЖАРКО ПАПИЋ ПАРИЗУ

Пре две недеље, на заседању ОЕЦД, иза табле са натписом Југославија могло се видети и једно ведро, насмејано лице. Они који не заборављају тако брзо, могли су препознати др Жарка Папића, теоретичара самоуправљања и догматског марксисту. Др Папић који је био типичан представник догматске мисли, данас у Паризу, у својству амбасадора ОЕЦД, без стида представља самоуправљачку Југославију.

Није потребно много познавати личност и дело др Жарка Папића, па знати зашто ову земљу више нико не цени. Али, због тога што таквих има много, диљем света, биће корисно подсетити се теоријског, што ће рећи научног доприноса др Папића самоуправној, социјалистичкој Југославији.

Жарко Папић рођен је 1947. године у Сарајеву. Било му је потребно само 17 година да заувек стекне класну свест: тада је, наиме, примљен у партију. (За њега лично вероватно је и због тога велика штета што му се партија распала: за три године славио би тридесет година верности партији. Али, зато је сигурно прославио „сребрну свадбу“ 1989. године.) После све личи на биографију успешног човека и „научног радника“ (јер у свету који је изграђивао др Папић сви су били радници.) Пошто је дипломирао на Економском факултету у Београду, као човек са завидним партијским стажом за своје године, а и као неко ко се већ показао способним да догматски мисли, постао је члан секретаријата ГК Београда, где је већ 1973. године оштро осуђивао технократизам и друге негативне појаве у нашем друштву.

И у следећих петнаест година, до пада чувене владе Бранка Микулића, др Жарко Папић наставиће да идеолошки осуђује негативне појаве у нашем друштву. Биће уводничар на многим партијским и осталим скуповима, а као економиста по вокацији, у стручним коментарима даваће оцене о нашој економији. Радо је писао у „Борби“, „Комунисту“, а љубазно се одазивао где год су га звали. То му је омогућило да постане члан Извршног комитета Председништва ЦК СК Србије, да буде члан Извршног већа Скупштине СР Србије, па извршни секретар Председништва ЦК СК Србије, потом и председник Комитета за науку и информатику СР Србије, да би републичке оквире превазишао на месту генералног директора Савезног завода за друштвено планирање. Уз то је, поред великих партијских и политичких обавеза, стигао и до доктората, до више објављених књига, уз активно учешће на трибинама и осталим политичким и научним скуповима. Биографија која би могла да изгледа импозантно, да није реч о идеолошком специјалцу најгорег комунистичког типа, на коме би нам позавидели и Мао и Ким или Сунг. Погледајмо и зашто

ДИЈАЛОГ ПО ГАДАФИЈУ

Тачно пре десет година, када се налазио на месту извршног секретара Председништва ЦК СК Србије, др Папић је у свом догматском стилу, писао о дијалогу: „Прихватам мишљење о значају и потреби јачања и ширења дијалога у нашем друштву...“ Типичан идеолошки приступ, где се људи попут др Па-

пића налазе у позицији да нешто прихвате или не прихвате, јер они су судије у име Партије. Тако је, дакле, почео питомац комунистичког племства своје виђење дијалога, констатујући да је „дијалог само саставни део и израз социјалистичке самоуправне демократије, у ширем смислу, социјалистичког самоуправљања...“ Овде коментар није потребан, зато наставимо да уживамо у Папићевом виђењу дијалога: „Без самоуправљања нема реалне друштвене основе за ширење дијалога, те оспоравање самоуправљања значи и оспоравање дијалога ма како нам се чинило да критика саме могућности самоуправљања доприноси „ширењу дијалога“. (Ову врсту концизног догматизма, као и извођење доказа по скраћеној логичкој формули, можемо наћи само још у чувеној Гадафијевој „Зеленој књизи“. Ако се тамо чињеница о разлици између мушкараца и жене тумачи тиме што су мушкарци мушког а жене женског рода, код др Папића никакве разлике не постоје — јер се на крају све своди на самоуправљање. Али, то ћемо тек видети. Уосталом, ево и закључка текста „О критичком дијалогу“, који је објављен у Марксистичкој мисли бр. 2 за 1981. годину, одакле је „Политика“ пренела „најзанимљивије делове“. Баш јој хвала.

Дакле, закључак: „Зашто између развоја социјалистичких самоуправних демократских односа у нашем друштву, демократског дијалога, с једне стране, и идејне борбе Савеза комуниста за социјалистичко самоуправљање, са друге, нема никакве противречности. Напротив, реч је о двема странама истог процеса — о развоју социјалистичког самоуправљања“. (Овде не желимо да се бавимо Папићевим стилем. Он је био типичан за оно доба идеолошких погрома). Верујемо да је забавно следити његове идеје. Његове јавне трагове. Јер, слика о моралном лику др Жарка Папића овде се даје само на основу оног што је он сам, јавно, и с пуном свешћу, урадио. Кад бисмо томе додали и оне подземне, прљаве ствари, којима се бавио, била би то црна слика овог једног човека, стравична осуда једног времена, и трагична визија наше будућности. Зато, ипак, бирамо мало веселије ствари, као што су рецимо Папићеве књиге.

ОРГАНСКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА?

Да Папић изван самоуправљања није умео ни да мисли, нити да се на било који начин креће, показују већ само наслови његових књига: САМОУПРАВЉАЊЕ И ИНТЕЛИГЕНЦИЈА, САМОУПРАВЉАЊЕ И ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ, КРИТИКА КРИТИКЕ САМОУПРАВЉАЊА, САМОУПРАВНО ПЛАНИРЊЕ, САМОУПРАВЉАЊЕ И НАЦИЈА.

Јасно је какав човек може преживети пораз своје империје, пораз свих својих умних и душевних потенцијала, пораз своје младости, погубни пораз људског достојанства изазван таквим догматским идејама. Само човек који спада у врсту, јер то није ни група, ни сој, на жалост тако честу у XX веку, и тако честу овде, врсту менталних љигаваца. Уместо да овде, у првом реду оних који су људски, професионално, политички, одговорни за беду у којој живимо, сноси последице система у ко-

ји је уткао све своје способности, систему који му је омогућио да буде питомац његовог идеолошког моћног (а људски бедног) племства, др Жарко Папић у Паризу обавља важну функцију, бивајући награђен за своје интелектуалне (и не само интелектуалне) гадости. Он, и ко зна колико њему сличних спадају у ред оних који су повлашћени, који не сnose последице тегабне свести. Они су, попут вечне ватре, вечно на власти. Дух његовог имена одаје ту моћ.

Али, вратимо се књигама. Јер оне су др Папићу доносиле не мали публицитет, интервије, звање човека од интелигенције. А ево како он, у књизи „Критика критике самоуправљања“ види интелигенцију:

„Наш комунистички покрет, као једну од својих најбољих традиција, имао је изграђивање сопствене „органске“ интелигенције марксистичког усмерења и револуционарног ангажмана... Тај покрет који је једино, и доследно, као једну од својих најјачих традиција, имао заправо гушење сваког интелектуалног помака, сваке мисли, др Папић види као спаситељски. А као главни проблем неразвијене интелигенције види недовољно развијено самоуправљање! У складу с тим да се све необјашњиво може објаснити самоуправљањем. „Основни узрок, иторијски, статичне репродукције интелигенције, јесте у непотпуном и спором развоју самоуправних односа на релацији материјална производња, с једне — сфере надградње, с друге стране“.

Папићева опседнутост интелигенцијом има дубоке корене, и они нису само идеолошки (чак и онда када изјављује да „ми мистификујемо интелигенцију“). Јер, као питомац комунистичког племства он је сретао људе који су били истински образовани, који су пропутовали свет и које је свесни интерес окренуо на страну једне догматске идеологије. Они нису били лишени извесног шарма — шарма који ће Папић целог живота покушавати да стекне. Отуд је оно зрнце људскости у њему осећало неку другачију моћ знања, мудрости и мистификације, али је он за свој свет био привезан чврстим идеолошким уверењима

и ограниченим менталним могућностима. Специјалац у њему увек је говорио јасније од приученог човека какав је био и јесте (јер образована надилази завршетак факултета, или докторат). Зато је 1979. године и могао да пише: „Критичност, о којој говорим, уосталом једино и привлачи Савезу комуниста и његовој друштвеној улози. Она је део његове покретачке, идејно-водеће улоге у нашем друштву, његовог у историји више пута успешно провереног начина приступа проблемима, начину мобилизације радних људи на њиховом решавању“.

ПРАВО НА СИСТЕМАТСКО „ГРЕШЕЊЕ“

За овакав тон Папић је добијао само похвале, па поводом једне од његових књига критичар „Борбе“ пише: „Текстови у Папићевој књизи назначују прецизну линију разграничења између двије врсте друштвене критике: оне која, поједностављено речено, гради, и оне која разграђује“.

Папићева критика, уз његове многобројне истомишљенике и следбенике, изградила је систем у коме је само њима добро, и после кога је опет само њима добро. Зато је тај систем Папић увек бранио од оних који су имали другачије мишљење, о чему сведоче и његови „полемички текстови“ поводом „Ножа“ Вука Драшковића и књиге „Стварно и могуће“ Добрице Ћосића, урштене у његову књигу „Самоуправљање и нација“.

Учешће у идеолошким погромима није га спречавало да суделује у економској пропасти земље. Тако је годинама био заговорник стабилизације и сличних разарајућих програма, вођених уз стручну пажњу Папића и њему сличних питомаца. Уверен да је увек на правом путу нападао је све који другачије мисле, јер он никада није сумњао у исправност своје Вере и Доктрине. Зато је био потпуно сигуран у грешке других.

„Наравна ствар, грешке па и оне у буквално политичком смислу, су могуће и најчешће објективно ничу на низу кадровских проблема у средствима информисања... Међутим, веома би опасно било 'право на грешку' која може да значи само одступање од јасне изражене и потврђене оријентације и опредељења, заменити правом на систематско 'грешење', што би објективно значило 'право' на другу оријентацију и њен легалитет“.

Доследно на бранику Догме, др Жарко Папић је све дао да се та друга другачија оријентација не оствари. Он је био послушни, захвални питомац комунистичког режима, и чињеница да сада седи у Паризу, ведар и насмејан, казује да је тај систем још увек на власти, иако више нико не може да спречи те друге оријентације и њихов легалитет. Али, људи попут Жарка Папића показују како је важно да се тај стари систем до краја и заувек сруши, са њиховим симболима, њиховом вером, јер су ширили такво Зло и духовну пустош да ће нам бити потребно много година да њихов трули дах заувек избришемо и заборавимо.

И да нас по свету представљају нови, морално чисти и умни људи, који ће овом народу вратити углед и достојанство.

Никола МИШКОВИЋ

МАЊЕ ОД СЛУЧАЈА

„ЛИЈЕПА НАША“ НЕНАМЕРНО

**Или: Како се догодило да
митинг СПС почне хрватском
химном, а да је неко приметно**

Већ помало заборављена прича о ХДЗ-овском оружју која је пар месеци колала Сремом, чији је сиж: у митровачкој католичкој цркви пронађено је више сандука „калашњикова“ (и ко зна каквих све још бојних справица), уз обавезно повезивање са именима (за провинцијске прилике) недодирљивих и премоћних моћника, па и црквених великодостојника. Званично је окончана као случај класичног чаршијског митоманизирања. Званична изјава одговорног лица СУП Сремска Митровица који је провео детаљну истрагу гласи: Оружја за сада није било. Битно је нагласити за сада.

Изјава је и јасна и нејасна, али прихватљива. И прича има оправдање. Равница, дуга, монотона, кишовита зима, а народ докон по старом добром обичају смишља нова предзнања. Добро дође и као превентива — упозорење: ако није, не значи и да бити неће.

Једно је ипак сигурно. На срећу, ретко, али догађа се да ветрови из правца Винковаца донесу у периодичним налетима благ, подношљив али смрдљив и непријатан мирис међународне нетрпељивости.

О постојању таквог једног воња пре десетак дана се дефинитивно разговарало чак и у митровачкој Скупштини. Ево о чему је реч:

Чуведеног плишаног (р)еволюционарног 9. марта 1991, кад се на улицама Београда с једне стране догађао што народ, што опозиција, што студенти, а са друге Митевић, власт и полиција (уз исход делимично и у најгрубљим цртама познат и јавности), у Сремској Митровици је са почетком у 19 часова, уз интонирање мелодије ЛИЈЕПА НАША, а у организацији СПС одржан митинг. Како је замишљен искључиво као громогласан израз подршке онима С ДРУГЕ СТРАНЕ, химна Хрватске која се на овим просторима добро памти, изазвала је згранутост и велико негодовање малобројних митингаша. Епилог овог догађаја, како рекосмо у Скупштини.

На заједничкој седници свих већа Скупштине општине, 19. марта, делегати Младен Вучковић и Слободан Марић поставили су питање: како је до овога могло доћи? Затражио је да се све испита и о томе обавести јавност. Обавезу да нађе одговор поново је преузео МСУП. Тако је после месец дана ис-

траживања, тог 23. маја, саопштио резултат. У најкраћим цртама: све се догодило случајно, а у највећој мери ненамерно и што је најважније, без зле намере. Уосталом ево и комплетног одговора: „Пре почетка митинга, радник ПСЦ „Пинки“, Грујичић Драгомир, који је задужен за разглас, имао је код себе касету у издању „Југотон“ Загреб на којој су се налазиле химне „Хеј Словени“, „Лијепа наша домовина“, „Интернационала“, и „Југославија“, а то са „А“ стране певано, а са „Б“ стране инструментално. Грујичић Драгомир је, не проверавајући да ли је ова касета премотана на почетак, пустио касету на разглас и истог момента почела је химна „Лијепа наша домовина“ која се на наведеној касети налазила одмах иза химне „Хеј Словени“. Након реакција окупљених, прекинута је емитовање наведене химне.

Приликом утврђивања околности под којима је дошло до емитовања химне „Лијепа наша домовина“ радници СУП-а Сремска Митровица нису утврђивали постојање основане сумње да је овом приликом извршено кривично дело или прекршај јавног реда и мира“.

Тако се, док је народ испредао чудне приче о невероватним пикантеријама, некако у исто време наивно и спонтано, иако не цела, ендехазијска ода винула над небом „свог“ бившег пространства и још једном чежњиво легла по костима (званично признато) близу остам хиљада жртава.

Случај је случај. Нарочито кад то и СУП уврди и званично саопшти. Али онај воњ... било би добро да га никад ни повремено нема.

J. J.

УМИЈЕЋЕ ШКОЛОВАЊА

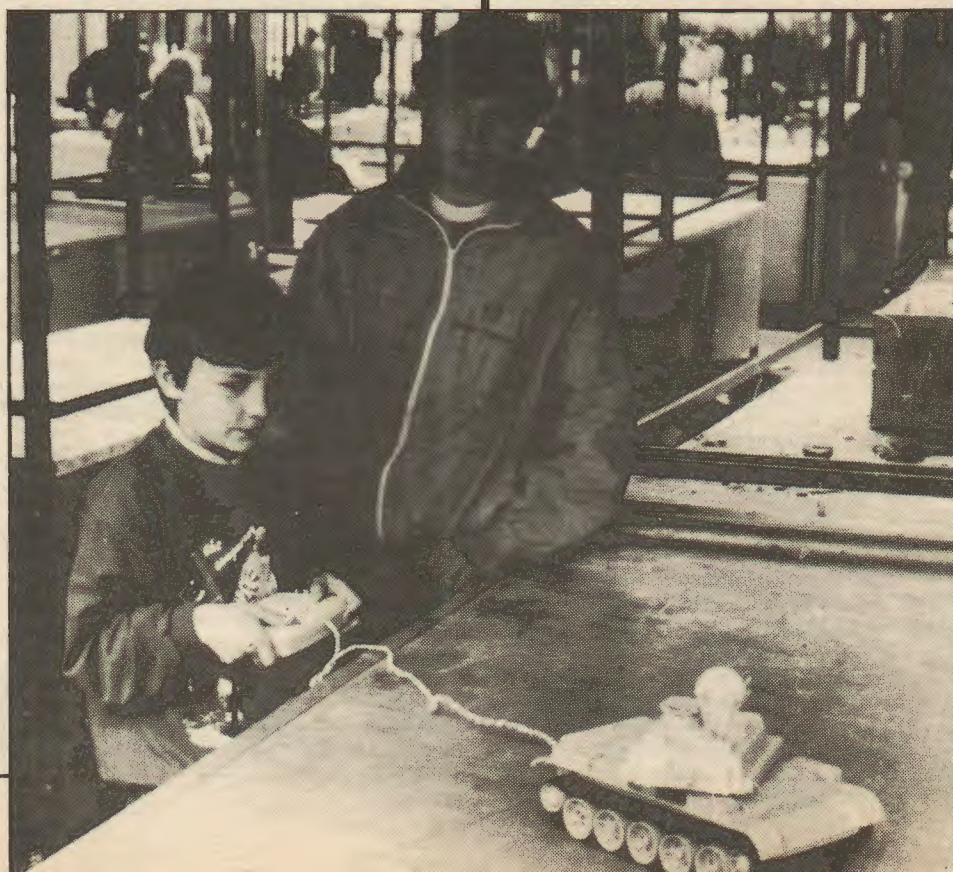
ШПРЕХЕН ЗИ ТИТО?

**Уџбеници за немачки језик
још увек славе Дан младости.
Иако се овај бивши празник
некада учио са потерница,
ствари су данас сасвим
другачије.**

Ученици првог разреда гимназије, који уче немачки језик на целој територији под административном управом Србије, ове године су, уочи 25. маја, обрађивали тему пригодну том датуму: Дан младости. Уџбеник „Немачки језик за први разред средње школе“ издат је у мају 1990. године, за школску 1990/91 годину. Издавачи су Заводи за уџбенике Београда и Новог Сада.

НЕМАЧКИ АКЦИЈАШИ

По састасвљачима овог уџбеника, „многа недеља пре рођендана председника републике Тита, кроз целу Југославију, од села до села, од града до града се носи штафета“ да би је на крају „одушевљена“ маса предала „вољеном Председнику“. Да, недај Боже, не би било сумње, аутори подвлаче да се та традиција наставља и данас, после 1980. године. У тој лекцији је искоришћен и спорт: деца окренута спорту, нарочито у тим годинама, уче се да поводом тог празника одржавају многа

спортска такмичења за пехар „Маршала Тита“.

Није ова лекција усамљена у овом „уџбенику“. Ученици иду и у музеј, у четвртој лекцији. Не у Народни музеј или Музеј фресака. Погађате, посећују Музеј 25. мај. У њему разгледају изложене штафете, наводне поклоне „вољеном“ председнику попут дубровачког топа из XVII века и оригиналног римског мозаика из IV века, са неког археолошког налазишта из наше земље. У лекцији не пише ко је те експонате и у чије име поклонио. Такође, деца нису обавештена који су то „добри пријатељи из иностранства“ (шах Реза-Пахлеви, цар Хаиле Селасије, Иди-Амин звани Дада, Гадафи итд.) чији се поклони налазе у поставци музеја. Лекција је написана у дијалогу, у коме Београђанин каже свом госту: „Сигурно је врло интересантно за тебе, такав музеј ниси никад видео“.

Наравно, пре одласка у музеј, ученици се идеолошки изграђују у првој лекцији овог „уџбеника“: на радним акцијама, на прузи Брчко-Бановићи. Питања у оквиру лекције, на која наша деца треба да одговоре су: „Да ли си учествовао на радној акцији?“, „Да ли су твоји рођаци били на радним акцијама и шта су ти причали?“ итд. У том и таквом „уџбенику“ се обрађује и Спартакијада, и млади у ДДР-у...

Очекивали бисмо да уџбеник немачког језика садржи лекције посвећене немачкој књижевности. Кога од многих књижевника немачког језика уврстити у уџбеник? Између Гетеа, Шилера, Рилкеа, Мана, аутори су се одлучили за Бертолда Брехта!

ЂЕНЕРАЛИ СА НЕРЕТВЕ

Подсетимо се: у Београду је 9. октобра прошле године, на Педагошкој академији одржана трибина „Школа у вишепартијском друштву“. Данас би адекватнији назив био „Школа у демократском друштву“, али тада смо се још увек борили за вишепартијско друштво, јер је г. Слободан Милошевић још увек прихватао само нестраначки плурализам. Било како било, на тој трибини званичници из Просветног савета Србије покушали су да убеду аудиторијум да су програм и уџбеници ослобођени култа личности и идеолошких садржаја, али убрзо су били демантовани од других учесника навођењем примера из уџбеника и обавезне лектире. На пример, у лектиру за осми разред осмогодишње школе, уврштена је такозвана народна песма „Бој на Неретви“ која почиње:

„Мили друже чуда големога,
у штабу је свијетло о поноћи,
црно вино друже Тито пије
и уз њега сиви соколови
сиви соко Ковачевић Саво,
и његових девет комесара“
и тако даље и даље на пет страница и свега и свачега, не недостају ни „чупави четници“, ни „ђенерали дични комесари, ни...“

Допустите ми да завршим речима академика Николе Милошевића изговореним на тој трибини 9. октобра прошле године: „У нашим школама се још увек слави онај који није изучио ни машино-браварски занат како ваља“. Нажалост и данас се слави тај исти!

З. Ц.

ТОП ЛИСТА-КОМУНИСТА

1. Аца „Муса“ Никוליћ
„Кад ухвати трећи канал, ал' ће бити орал-анал!“

2. Радован Радовић
„Жирскопе цени, речитошћу плени, кад га сретнеш—скрени!“

3. Антоније „Луле“ Исаковић
„Мислим... Хоћу... То јест... Ја... Зашто... Знате... Како да...“

4. „Војвода“ Шешелј
„Месиневу браду са завишћу гледа, ћосави Воја грнзе се од једа“.

5. Живорад Игић
„Једног лоше имитира, све нас добро ритира!“

6. Батрић Јовановић
„Бно је труба и пре социјалних зуба“.

7. Душан Митевић
„Пажња! Немојте га дирати, јер ће експлодирати!“

8. Душан Матковић
„Сравнимо Терзије, направимо лом, а онда назад у старачки дом!“

9. Радмило Богдановић
„Бно је добар... српски гробар“.

10. Душан Чукић
„Збивања минула с врата нам га скинула“.

ВРЕМЕ ЛУДИЛА И ХАОСА

**ДР ВЛАДАН
ВАСИЛИЈЕВИЋ, НАУЧНИК
И ЧЕЛНИК СРПСКЕ
ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ**

Туђман и Милошевић су људи који нису дорасли ни политички, ни људски, ако хоћете ни етички, веома сложенем и одговорном задатку, који су себи поставили да реше. Напросто, они су истрошени људи. Ако су некада имали неке идеје, данас их очигледно више немају.

Ушуми још нико није направио правну државу, па то нису могли ни комунисти, који су за себе говорили да су људи "посебног кова"! Тако каже др Владан Василијевић, научни саветник у Институту за социолошка и криминолошка истраживања у Београду, експерт Комитета за међународно кривично право Светског удружења за међународно право, Међународног удружења за кривично право, члан Савета директора европског центра за истраживање и документацију у друштвеним наукама и један од оснивача Српске либералне странке.

Комунизам је, вели г. Василијевић, Хрватима, Словенцима и Македонцима донео државе, Муслиманима и Црногорцима нацију, а Србима зло. Срби ће бити слободни само онда када се ослободе загрљаја комунизма, а њега има пре свега у владајућој партији Србије.

Чега има више, чега мање, можемо се ценкати, али је неспорно да данас у Југославији има највише посткомунистичког лудила и хаоса.

— Југославија је последњих 45 година била вулгарна партијско-полицијска држава. Све то време је била ликвидирана правна

држава. То се наставља и данас. На власти су нациократе које опстају производећи кризу. „Мајстори“ за деструкцију, за рушење, а тотални неспособњаковићи за конструкцију, за грађење. Ни воду не носе у канти, већ у сити. Све што узму у руке — одмах се поквари. Уместо да спашавају ојађене, изнемогле, трауматизоване, изманипулисане, осиромашене и покрадене југословенске народе, они их гурају у веће безнађе.

Мислите на фамозну „шесторицу“?

— На њих и њихове клике. У случају „шесторице“ очигледно је да свако говори са своје властите позиције, да тврдоглаво покушава да истера оно што одговара његовој власти, пре свега њему, стварајући тако услове за каснију манипулацију националним осећањима сопственог народа, који је потпуно необавештен и који стално живи под хипотеком нерашчишћених односа из времена рата и после рата. Као та фамозна „шесторица“, пример очигледне политичке јаловости и деструктивности је и Председништво СФРЈ, један сасвим „погрешан орган“.

СВЕ СКУПЉА „ЗАБАВА“

На списак „политичких негативаца“ се може ставити и Скупштина СФРЈ, за коју сте недавно написали да представља циркус.

— Кажем да је Скупштина Југославије циркус зато што је нелегитимна, неуставна, зато што такозвани делегати постоје а њиховог „делегатског система“ нема, што сами себи продужавају мандат у недоглед. Народ би, кад би постојала демократија (које очигледно нема), требало да одлучи ко ће га представљати у тој Скупштини, али народ нико не пита ни за шта. Делегати и та Скупштина као да постоје зарад себе, а не зарад народа.

У републикама су посланици, у Југославији делегати! Нонсенс до нонсенса, запетљаница какву свет није видео. Онда имате савезну владу која доноси одлуке које земљу воде у катастрофу, без обзира да ли то та влада жели или не. Она практично не одговара никоме. Требало би да одговара том циркусу који се зове Скупштина, али циркус није кадар низашта друго осим за увесељавање и забаву. Међутим, проблем је у томе што се од трагедије прави забава. Што дужи траје та трагедија, забава ће бити све скупља и неће моћи нико никада да је плати.

Та запетљана ситуација се, зар не, одражава и на спољнополитичку позицију Југославије и војску?

— Свакако. Спољна политика, која је окосница живљења у савременој међународној заједници, налази се такође под притисцима те грозоморне, неуре и непаметне унутрашњо-политичке ситуације. Слично је и са ЈНА. У колоплету сукоба, интереса, превирања, брзоплетости, у општем националном и политичком галаматјасу, војска се опредељује за онога ко да више, ко јој пружа неку већу сигурност у коришћењу властица које су енормне. Војска је прегломазна, прескупа, она исисава огроман део енергије и богатства ове земље на нерационалан начин, јер она садашњим условима у свету нема шта да тражи што се тиче њених

основних функција.

То, наравно, не значи да је војска овој држави, ма каква она била, непотребна?

— Разуме се да не мислим да је војска непотребна. Али указујем да се она (зло)употребљава као додатна полицијска снага, и то веома скупа. Истичем очигледну чињеницу која је опасна: војска је под јаким утицајем група унутар југословенске политике, она се сучељава са неким другим групама, а све то скупа представља још један иницијатор за продубљивање југословенске кризе. Излазак војске на улице Београда 9. марта најречитији је пример колико се она (зло)употребљава и колико она сама дозвољава да буде (зло)употребљена. Та акција је поткопала њен углед, на извесан начин ју је постидела. Зато нисмо ни чули право објашњење њене употребе 9. марта 1991.

ЈОВИЋ ЈЕ РУЖНА УСПОМЕНА

Прошли месец, мај, као да је био месец кулминације југословенске кризе. Првих дана маја умало што није упаљен фитиљ општег грађанског етничког рата у Југославији, а онда, после извесног стишавања, пошто су жртве поканене, криза се наставила у Председништву СФРЈ у вези са избором Стјепана Месића. Како то коментаришете?

— Ја сам Србин и нико ми не може оспорити да сам мање Србин од Слободана Милошевића, Борисава Јовића, Зеленовића, од било кога ко се зариче над судбином и будућношћу Србије. И управо као Србин, могу да кажем: ако је без проблема пре годину дана за председника изабран др Јовић, чије ће председниковање остати упамћено као врло ружна успомена, прво српском народу, па онда осталима, тада ја не видим потребу да се у овом тренутку праве велики проблеми око ступања на то место Стипе Месића. Прави проблем је то Председништво СФРЈ, као још једна лоша комунистичка оставштина и подвала Јосипа Броза, а не сам Месић, о коме ја иначе немам високо мишљење.

Они су се заклели, а не ми — грађанске маленкости, да ће поступати по Уставу. Председништво је дете тог Устава, зато они треба да поступају по том Уставу. Уосталом, та функција у условима у којима живимо не представља много, да не кажем да не представља ништа.

Јер су се републике, по ономе што сада чине, дочепале дизгина, раде шта хоће, њихова руководства не слушају никога...

— Да, и нико им се не може супротставити, па макар доносили одлуке које су потпуно супротне том уставу и укупним интересима земље. Нећу „открити Америку“ ако кажем да Председништво Југославије игра онако како свирају републике, и то на баналан, смешан начин, који илх увесељава или растужује југословенски аудиторјум.

Процењујете ли да је ова дуга игра око Месићевог неизбора на почетку била осветла за првотни неизбор у Скупштини СФРЈ чланова Председништва из Црне Горе, Војводине и са Косметом?

— Као и игра са Јовићевом оставком, и то је изведено без политичког стила, неуко, профано, инфантилно. А последица тога је

раздраживање Југославије и засмејавање света. И још може да нас кошта гомилу пара које по свету просе српски, хрватски и остали, као и савезни министри. Не само тај актуелни случај, већ штошта што се збива на југословенском политичком простору, указује да игру воде нелегитимни представници народа, јер све што чине је у корист штете народа Југославије.

Како повратити легитимност у Југославији?

„У Хрватској је једна варијанта десног национализма, национал-социјализма, или нацизма, а у Србији имамо један бољшевички модел националног питања, који је довео до катастрофе свуда где је био присутан“.

— Сва искуства цивилизованих, правних држава пружају једноставан, демократски сврсисходан одговор: Југославије као правне, па према томе и демократске државе нема док се нелегитимна и нелегална Скупштина СФРЈ у садашњем саставу не распусти, док се не распишу избори за Уставотворну скупштину. Пре тога би, поједностављено речено, требало организовати један округли сто у смислу правне установе која ће да припреми одлуке од далекосежног значаја у току овог прелазног периода, а затим да Уставотворна скупштина донесе нови устав Југославије, којим ће се решити положај административних или федералних јединица, или другачије, како би се наставио нормалан живот државе као такве. То је једини легални, легитимни, цивилизацијски расплет југословенске

„Последња ура“ је да опозициони посланици иступе из Скупштине Србије на промишљен и примерен начин, макар били жестоко, као што ће бити, оптужени за парламентарну кризу, и 'издајство Србије'."

кризе. Друго „решење“ је сулудо проливање људске крви, које неће донети ништа осим несреће, злог памћења, владавине неразума, обнављање балканског усуда и ко зна шта још.

ГРЧЕВИТЕ РЕАКЦИЈЕ „МАЛИХ ЉУДИ“

У садашње преговараче, у „шесторицу“, Ви се уопште не поуздајете?

— Колико је мени познато — у њих се не поуздаје нико. Они иису способни да ишта ураде, што су уосталом и показали. Туђман и Милошевић су људи који нису дорасли ни политички, ни људски, ако хоћете нијетички, веома сложенем и одговорном задатку, који су себи поставили да реше. Напросто, они су истрошени људи. Ако су некада имали неке идеје, данас их очигледно више немају. У модерним друштвима такве индивидуе на озбиљним политичким трибинама не пролазе. Сличних примера, наима, у савременој Европи нема.

На основу чега, господине Василијеви-

ћу, Ви кажете да су режими у Хрватској и Србији врло блиски?

— И Србија и Хрватска, што се тиче устројства власти, имају апсолутно исту ситуацију. И тамо и овамо је једна изразито ауторитарна власт, лишена сваке контроле. У парламентима доминантну улогу имају партије које су на власти са изразито већином посланичких места, тако да могу да спроводе сваки наум за који се одлуче. Оба режима су наглашено националистичка. Разлика је само у нијансама. У Хрватској је једна варијанта десног национализма, национал-социјализма, или нацизма, а на другој страни имамо један бољшевички модел националног питања, који је довео до катастрофе свуда где је био присутан — најречитији је пример садашња Русија и оно што се у њој збива.

Ако та два система наставе са својом политиком, ако се не ставе под контролу, разуме се демократску, они могу само да доведу до грађанског, то јест етничког рата.

У југословенским мас-медијима је, сви смо сведоци, рат свих против свих. Као да ће се олово, које се користи за штампарски слог, сваког часа прелити у топовску ђулад! Међутим, медијски рат се води и у самој Србији и, истине ради, ваља рећи да галаматијас не прави само владајућа странка, која је на удару, већ и неке опозиционе групе и партије.

— Да, слажем се, али то је комплексан проблем. У условима изражене ауторитарности система у Србији, а као и последица вишедеценијског Брозовог тоталитаризам, у нашој републици је доста безнаћа у политичком животу. То је довело до тога да се из политичког живота искључи свака способност здравог расуђивања и вођења политике на један пристојан начин, уз коришћење политичке културе, изоштреност политичких мисли и свега осталог. Међутим, ја „малим људима“ не замерам на грчевитим, експлозивним, оштрим реакцијама, која знају бити некултурна и неумесна. Време је некултуре и неумесности, ружно и зло, опасно и несигурно. А људи морају реаговати. То су нормални, сасвим људски, одбрамбени механизми. Грешка је у систему, нипошто не у људима.

ОПОЗИЦИЈА НА СТРАНПУТИЦИ

Ви сте критичар и владајуће странке и опозиције. А један сте од оснивача опозиционе Српске либералне странке! Шта, заправо, замерате српској опозицији, пре свега оној у Парламенту?

— Опозиционе партије су, ступајући на вишестраначку политичку сцену у Србији, која је последња у Југославији одшкринула врата друкчијем политичком мишљењу и организовању, показале крајњу неспремност. Заправо, људи који су кренули у тзв. опозиционе воде политике нису искористили ту прилику на начин који је једино могућ у политици: успостављањем одређених позиција према владајућој странци. Они су правили превише уступака и то често без озбиљних разлога. Уместо да приморавају владајућу странку да чини њима уступке, догађало се супротно. Тиме опозиција губи, топи свој идентитет и престаје да буде „контролор“ и коректив власти.

Да ли су опозиционе партије погрешиле

што су изашле на изборе, кад су сами лидери странака говорили да су избори некоректни, нерегуларни, недемократски?

— Увек сам сматрао да је излазак на изборе у Србији 9. и 23. децембра лане био брзоплет и непромишљен потез. Али је очигледно да су људи који су се упустили у то били политички неискусни, а неки су имали у виду сопствене а не опште интересе. Општи интерес Србије, онда и сада, о чему је опозиција морала да води рачуна као о *condicio sine qua* поп демократије јесте да је Србији потребна јака опозиција. А догодила се мање-више формална опозиција.

Прави потез је био 23. новембра, кад је саопштено да ће избори бити бојкотовани и одлучно захтевано и повлачење председника Милошевића и партије која је на власти са кључних позиција. Одустајање од тога одвело је целу опозицију на странпутицу с које не видимо како ће више да се врати.

Проф. др Радослав Стојановић из ДС, за разлику од Вас, каже да су избори били легитимни, али да нису били демократски...

— А ја тврдим да нису били ни легитимни ни демократски. Да би се обезбедило да избори буду легитимни и демократски, неопходно је да се народ нађе у ситуацији да може да изабере оно што му највише одговара. Да би то могли да учине, људи мора да одлично познају програме свих који су у тој конкурентској борби. А наш народ у Србији знао је само за један програм — Социјалистичке партије Србије и за њену крилатицу „С нама нема неизвесности“, при чему је та крилатица била крајње вешто, али нечасно формулисана. Јер, није речено у чему нема неизвесности — у злу или добру. Показало се да је добро веома далеко, а да је зло практично наставак једног затеченог стања које је у то време владало.

ВАН ИЗ ЖИВОГ БЛАТА

Другим речима — народ је био изманипулисан?

— Заиста би било лицемерно тврдити супротно. Сви главни медији су били у служби промоције Социјалистичке партије и у неприципјелној, да не кажем некултурној хајци на опозиционе странке. Уосталом, један од бивших шефова Телевизије Београд, мислим да се презива Витас, после пада је отворено, у духу свог презимена, „животворно“, признао да је СПС победила захваљујући њиховим услугама!

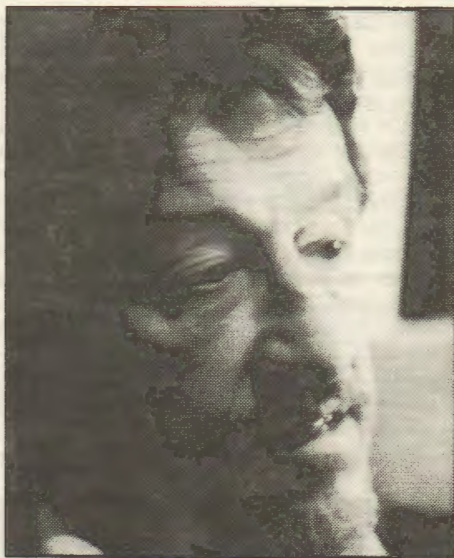
Имате ли утисак да је присуство посланика опозиције само украс на реверу апсолутно доминантних социјалиста — комуниста у Скупштини Србије?

— То је очигледно. Јер, у тој ситуацији, добивши педесетак посланичких места у Парламенту, значи петину, српска опозиција, је, што је веома значајно, пред лицем међународне јавности, која полаже на демократију и људска права, дала легитимитет демократичности једној ауторитарној власти, а била је немоћна да се са том влашћу у било ком погледу у опозиционом смислу ухвати у коштац. На тај начин опозиција је помогла тим властима, јер они сада могу да иступе пред иностранством и кажу „ми имамо вишестраначки парламент!“

Решење је, дакле, да опозиција напусти Скупштину и изазове парламентарну кризу у Србији?

— Сматрам да је „последња ура“ да опозициони посланици то учине, да најзад признају јаловост свог присуства у том телевизијско-скупштинском шоу. Дакле, да иступе из Скупштине на промишљен и примерен начин, макар били жестоко, као што ће бити, оптужени за парламентарну кризу у Србији и „издајство Србије“.

Једина часна опозициона борба данас јесте ванпарламентарна борба, јер се историјска одговорност не може делити са онима који „српски брод“ вуку у живо блато. Ванпарламентарна борба, и криза у Скупштини, сада су једини начин да народ у овој републици, који данас много више зна него јуче, и опозиција, изврше притисак на власт за нове

Снимко: Славенко БУЈОВИЋ

„Економски истрошена, недемократска, ауторитарна, спремна на све да сачува власт једне партије, која је из дубине корумпирана и кроз протеклих 45 година 'комунистичког живота' потпуно обезвређена као политичка снага, таква Србија и њена владајућа странка не може да помогне никоме — ни једноме Србину у Србији, а онда, самим тим, ни Србима у дијаспори“.

вишестраначке изборе. Нема сумње да ће се, у том случају, најзад видети каква је Србија: демократска, у шта верујем, или бољшевичка, што јој се потура.

Кад је реч о томе, у Парламенту се највише расправља о положају српског народа у дијаспори. Може ли Србија да помогне деловима свога народа, пре свега у Хрватској, који су изложени негацији и шиканирању?

— Увек сам сматрао и говорио да се мора водити рачуна о Србима у дијаспори. Али у томе треба бити политички реалан и максимално целисходан. Економски истрошена, недемократска, ауторитарна, спремна на све да сачува власт једне партије, која је из дубине корумпирана и кроз протеклих 45 година комунистичког „живота“ потпуно

обезвређена као политичка снага, таква Србија и њена владајућа странка не може да помогне никоме — ни једноме Србину у Србији, а онда, самим тим, ни Србима у дијаспори. Наиме, сматрам да је велика заблуда и владајуће странке и дела опозиције кад говоре да ће створити могућности да сви Срби живе у једној држави. Како? То ниједном нису рекли! Импровизаторски, непромишљено о томе говорити и стварати од тога готов политички капитал, по мом мишљењу, додатни је злочин према српском народу и његовим интересима. Неке небулзне приче о прекрајању граница, о пресељењу Срба са вековних огњишта, не желим да коментаришем.

„ЗАБОРАВНОСТ“ ПРЕД ЗЛОЧИНОМ

Како гледате на војну делатност неких српских странака? Мислим на војничке акције у одбрану Срба у Славонији и Крајини?

— Радикално десни део српске опозиције, пре свега господа Шешељ и Јовић, који су очигледно под јаким утицајем званичне политике, предузимају неке кораке које оцењујем као непромишљене. Јер, ако је суверенитет једне републике светиња, онда је и суверенитет друге републике светиња. Србија може и мора да тражи интервенцију регуларних снага да се заштити народ који је изложен шиканирању, прогону и другим облицима негације, али се не може дозволити да се наоружане групе или формације са тла једне федералне државе пребацују на тле друге федералне државе и да тамо дејствују као војне формације. Рат није објављен! То је, чак, тежак злочин према Међународном кривичном праву. У најновијој кодификацији, која је у току, у крилу Уједињених нација, управо таква понашања третирају се као злочини против мира и безбедности човечанства. Иста је ситуација и са дотурањем оружја. То ми заборављамо или, нажалост, наши политичари и наши стручњаци који саветују власт то не знају — ни у Београду, ни у Загребу.

Они који супротно мисле, и раде, казаће да док се установи ко је први запуцао биће касно! А они се, као што знате, тврди у намери да не дозволе да је иједна кап српске крви било где пролије, посебно не тамо где је био један од најбестијалнијих злочина геноцида у људској историји.

— Мислите да сам ја за проливање капи српске или било чије људске крви! Као и господа младе војводе, као и сваки Србин, устаћу у одбрану живота сваког Србина, и других честитих припадника других народ, али ми не пада на ум да пожаре гасим поливајући по ватри бензин. Једноставно, људски речено: Србима је доста ратовања.

Јер су демократска решења могућна?

— Да. Политика је вештина могућег. У политици је много путева, а не само један — главом кроз зид. Хоћу да кажем да политика има својих вештина, има својих зажарених потеза који могу да буду и опасни, који воде неким ивицама странпутица, али ако се све то сведе на праву меру и ако се зна да се попусти у правом тренутку онда су решења далеко изгледнија, него ако се без обзира на околности и потребе истрајава само на једној опцији.

Драган БАРЈАКТАРЕВИЋ

ПИТИЈСКИ ОДГОВОР САВЕТНИКА

После сарајевског „самита“, светска штампа примећује да је званична Србија, односно њен вожд Слободан Милошевић, Опроменила став и пристала на компромис! Париски „Либерасион“, рецимо, каже: „Док сви говоре о компромису, нарочито је уочљиво ћутање Србије и њеног вође Слободана Милошевића, кога често истичу као једног од главних криваца за националне затегнутости“.

Бечки „Курир“, пак, истиче: „Србија, која се до сада строго противила свим сепаратистичким покретима у вишенационалној југословенској заједници, сада се, међутим, чини да је спремна да попусти. Српски председник Милошевић, чије је ћутање о компромисном плану до сада тумачено као одбијање, јуче је овај план окарактерисао као прихватљиву основу за даље преговоре“.

Лондонски радио Би-Би-Си чак тврди да је Милошевић „поступио супротно препорукама српске Скупштине“, а његов саветник Владан Кутлеша, на питање да ли је Србија променила став, одговорио је: „Па, ја бих вам рекао одмах да то није тако, односно на први поглед јесте, а у суштини није. Тачно је да то изгледа да је промена, битна промена српског става. Међутим, и та промена српског става настала је као последица једног дела садржине платформе која је понуђена. Значи, оног момента када се у тој платформи нашло елемената који задовољавају и интересе Србије, тог момента је, сасвим природно, дошло и до промене српског става...“

Господине саветниче, да ли је Србија променила став или није? Ако овако јасно савете дајете и свом шефу, није се ни чудити његовом понашању! Туђманов саветник Марио Нобило, међутим, сасвим јасно каже да јесте промена става Србије и то образлаже овако: „Резултат је то, чини ми се, великих социјалних тензија, политичке ситуације у Србији, снага свих других које је Србија ујединила у својој политици против себе, а посебно међународног притиска, нарочито након краха у савезном Председништву, односно блокаде...“

Париски „Експрес“ томе додаје да је око (не)избора Месића „актуелну кризу започела Србија, која није желела то именовање, и њен лидер Слободан Милошевић, чији је апсолутизам очигледан“. Циришки „Велтвохе“, пак, истиче да је „Милошевић изгубио сваку уверљивост. Он се приказује као велики бранилац југословенске федерације, али истовремено парализује југословенски државни врх, савезно Председништво...“

ПРАЗНА ПРЕДИЗБОРНА ОБЕЋАЊА

И док за „Велтвохе“ Југославија „личи на аутобус који јури низбрдо са повареним кочицама“, „Франкфуртер алгемајне цајтунг“ истиче: „Југославија је на путу да се разреши као држава и да се претвори у лабав савез независних држава. Сви покушаји да се такав развој спречи су прошли, јер ни руководство Србије под Милошевићем, а ни армија нису желели да се покоре демократским правили-

МИЛОШЕВИЋ ИЗГУБИО СВАКУ УВЕРЉИВОСТ

пише: Никола БУРЗАН

ма игре о националној толеранцији, а то не желе ни сада“.

Радио Франс ентернационал говори о „екстремистичкој и антијугословенској политици“ српског руководства, а италијански „Пиколо“ каже: „Србин Слободан Милошевић, кога су на Западу критиковали због непомирљиве линије, у Скупштини је рекао да ће се Србија супротставити „све већим притисцима и политичким и економским претњама“ које упућују они које је Милошевић дефинисао као „страшни фактори“. У суштини, Милошевић је нагласио изразиту аверзију његове владе према економским, либералним реформама, чији је носилац Марковић, а које Европска заједница подржава“.

Са своје стране, бечки „Дер Штандард“ истиче: „Милошевић раднике и даље сматра својом клијентелом. У изборној кампањи прошле јесени обећао је да ће избећи велика отпуштања. У реду, који политичар у изборној кампањи нема пуна уста обећања? Али, сада предузећа која су зрела да оду под стечај, а пре свега индустрија челика, могу опстати само на рачун малобројних успешних предузе-

ћа, која се на тај начин такође терају у пропаст. То је прави зачарани круг. Нема пара за пензије, лични доходи се исплаћују са вишемесечним закашњењем, здравствено осигурање и школство су безнадежно задужени“.

ОПОЗИЦИЈА — ЈЕДИНА СВЕТЛА ТАЧКА

„Штандард“ затим пише: „Једина светла тачка: опозиција и средства информисања у Србији су се променили у позитивном смислу. Опозиционе странке, мада неискусне и са само једном четвртином посланичких места, осетно су повећале свој утицај, нарочито после мартовских демонстрација у Београду. Милошевић, додуше, чврсто држи у рукама велико новинско предузеће „Политика“ и државни радио, али постоји низ независних листова и часописа, као и независна телевизијска станица Студио Б“.

О успеху опозиције говори и француски радио: „Опозиција у Скупштини Србије је тражила и изборила да се о Милошевићевом реферату јавно расправља... Показало се да је најважније да овом јавном расправом председник и његова обраћања народу добију форму која више приличи декларисаној модерној демократији, а мање личи на ратоборни покрет маса са вођом на челу. После демонстрација од 9—13. марта ово је први озбиљнији покушај свођења Милошевића на људску меру“.

Исти радио говори и о низу оставки, које „потресају Скупштину, а тиме и власт владајуће Социјалистичке партије“, а затим истиче: „Ваљда у страху од етикета националне издаје, опозиција у Скупштини не пропутује Милошевића о ставу државе према све агресивнијој радикалној десници, необично присутној у главним медијима. Тако њему остаје незаслужени ореол разумног, умереног и озбиљног политичара, који штити стварни интерес свог народа колико год је то практично могуће. Тиме кривице за ратоборни имидж Србије падају на опозицију у парламенту, таман колико и на владајућу странку“.

На коју се радикалну десницу мисли, показује бечки „Ди Пресе“: „На крајњој десници у партијском спектру Србије налази се „Радикална странка“ десног екстремисте Војислава Шешелја. Његовим групама четника приписује се одговорност за терористичке акције на кризним подручјима Хрватске. У Београду има много гласова који тврде да је Шешелј заправо само марионета комунисте Милошевића“.

ЦРНА ГОРА: РАСПРОДАЈА ОКУПИРАНЕ ЗЕМЉЕ

ИДЕ МИЛО, НЕК' ГОРБАЧОВ ПУКНЕ!

Црногорска власт је прејака за малу Црну Гору. На продају су Буљарице, Јаз, чак и Скадарско језеро... То што су ове јединице и даље у саставу Црне Горе треба захвалити оној народној: има педера, ал' нема средстава.

позамашна свота за плаћена, како новине пишу, три шлепера оружја. Та набавка се некако може и толерисати, али право незадовољство Црногораца прокуљаће, ако се испостави да су пушке без бајонета. Бајонети би, наиме, олакшали ваљање коријења.

Неустрашиви Паја је почео да цвика. Не узда се више у Закон о МУП-у, којим је добио неограничена овлашћења, не тврди да тај закон представља оличење демократије и хуманизма чињеницом да штити „интерес владајуће партије, властодржаца и државно уређење“. Не, јер из дана у дан копни уздање у људе које плаћа. Они су се распричали на све стране. Тако да помињу Павлову умијешаност, са неколико начелника, у сфере оружја, волшебни нестанак читавих шлепера вискија. Неки тврде да управо захваљујући том вискију Пајо и његови сарадници не могу дочекати тријезни ниједно подне и да онда није за чуђење што јавно саопштава да о ономе што би требао да зна „не зна више од било ког грађанина“. Врхунац страха доноси присјећање на судбину његовог оданог сарадника Радмила Богдановића, што је још један од разлога да се потегне флаша. Огрезао је Павле у

За све је крив вишестраначки систем, рекао је недавно у интервјуу министар полиције Павле Булатовић. Сваки напад на њега, Мома, Мила, Савез комуниста, а и властодршце из сусједне братске Републике равно је велеиздаји. Зато се министар Павле побринуо да се учини све како би се опозиција што боље сатанизовала, донијели закони по којима ће у погодном часу бити обновљени голи отоци, похалсити све мисли и идеје. Побринуо се да у пензију пријевремено отпреми све неподобне милиционаре са припадностима од 10—16 хиљада Антиних динара, али да са њима пошаље и већи број оних који ће убирати лову из опустошеног фонда пензионера. Остало их је, међутим, поприлично оних који су и њега и осталу врхушку довели на власт, па осокољени сјајем и уживањем деспота, узму

себи за право да припитају за плате.

— Тути и паси — дрекнуо је Паја у слушалицу.

— Ако нема плата ми штракујемо — поручили су радници безбједности из Титограда.

— Можете само доћи за радне књижице, нерадници и несвјесни друштвени елементи једни — још жешће ће Паја.

— Долазимо — одлучно су одговорили безбједњаци.

Док су путовали до министровог кабинета, Паја је прикупљао храброст испијањем флаше вискија. А онда је без ријечи примио к знању, да његови поданици знају за све рачуне МУП-а, и оне на којима се чува лова за злу не требало, али и онај са којег је отпловила

гријеху, толико и тако, да му страначка припадност није никаква сметња да при сусрету са митрополитом Амфилохијем клекне, пољуби му руку и преклиње га за редовну молитву за његово спасење.

МИЛО ТРГОВАЦ

Премијеру Милу Ђукановићу предани рад на развоју и обogaћивању Црне Горе, одузео је сваки минут, па се за разговор треба најавити бар двадесетак дана раније. Због тога многи и одустају од разговора, убијеђени да толико премијер не може остати на власти. Монотонију је покушао да разбије путовањем на разговор са **Ђанијем де Микелисом**, али Микелис је то отказао. Мило се љути због тога на Лончара и Марковића. Још више је љут што је совјетски премијер у задњи час отказао посјету Црној Гори. Мило је зато у инат најавио посјету Совјетском Савезу, па нека се нађе мајчин син да му ту нешто поквари! Коначно ће и њему негде засвирати химна, али народ је у страху да ће Мило умјесто пара затражити азил, да ће народ остати обезглављен и несрећан без његовог владања.

Уочи тог, још непотврђеног путовања, у Титоград је долето још један економски стручњак и премијер каквог мајка још рађала није. Главом и брадом **др Радоман Божовић**. Грлили су се љетњи дан до подне, а онда је Мило почео са жалопојком. Ниђе динара да га Бог убије! Нема више за никога, сви ћемо на минималне плате, за пензије се не зна кад ће, већ се стално пита хоће ли их икад бит, толико је људи без посла, а богами ћу послати кући још 60 хиљада. Нико никоме не плаћа, а ови приватници неће добровољно да дају, али дат ће... Диванили су тако премијери и јадиковали како нико у бијелом свијету неће да чује за њихове јаде. Нико неће да им повјерује да је за све крив онај Анте и његове империјалистичке мјере. А онда су се договорили о сарадњи. Радоман је молио Мила да му не опорезује викендицу у Бару, а да ће он заузврат учинити све да помогне Црној Гори. Прије свега, заложити се (као предавач политичке економије социјализма на титоградском Економском факултету) да што прије произведе стручњаке који ће овај народ извести на пут. Како нема Црна Гора пара, Радоман је предложио да му умјесто пара Црногорци шаљу одговарајућу количину најквалитетнијих трава. Пошто су се договорили за Милову уобичајену провизију, Радоман је обећао да ће понудити и најбољи избор сјемена трава и разног коријења, а онда је дуготрајним љубљењем обиљежено склапање историјског посла премијера два напаћена и раздвојена народа.

Ова посјета је, дакле, била јавна, за разлику од оне коју је недавно учинио **Бора Јовић**, и највећи Србин социјалиста **Михаљ Кертеc**. Он је био гост МУП-а и договорио се о начину подјеле оружја, а потом је, последице његовог одласка, обзнањен његов интервју „Никшићким новинама“ који ће се памтити. У њему је изјавио да се „не боји Туђмана, колико српске неслоге“. Какви су том приликом пали купопродајни уговори, за сада се не зна, али је сигурно да сваки такав сусрет обиљежава епоху.

Мило се прославио као човјек који је при-

вукао страни капитал. Јавно се хвали како је продао Буљарицу, а стижу информације о продаји свеколиког Скадарског језера. Но, од свега тога неће бити ништа. Не само због тога што је Мило урадио у бесцење, колико што је озбиљност читавог посла озбиљно доведена у питање. Такав посао могао је, наиме, склопити било који пиљар у лијепој Југи. Провјером бонитета фирми купаца, испоставило се да је она која је намерачила на Буљарицу, нека коју је тешко наћи у каталогу енглеских предузећа, а још теже утврдити њено богатство. Она која жели да купи Јаз располаже капиталом од читавих 50 хиљада енглеских фунти. Ипак, све је то задовољило апетите југословенских преговарача, јер неке фирме и појединци су се договарали да од читавих 700 милиона долара, колико вриједе оба посла, могу узети за себе читавих 25 одсто. А они који су спремни то да плате могу да продају Буљарицу коме хоће и како се њима свиди.

СИРОМАСИ У ГОЛФУ

Али, питање је да ли би тај посао контролисала Милова финансијска полиција. Она, односно како је у новинама већ назваше, Миллове харачлије, већ од приватних предузетника убира припадљености. Послије тога ће јуришати на викендице, али се већ зна у које неће завирити, као што се зна да ни **Бранко Костић**, није намјеран платити оно што следи у држави. Још мање да ће контролисати рад Миловог брата **Аца Ђукановића**, познатог менаџера и музичког продуцента. Поред тога, он се бави и многим другим пословима, а посебно убирањем осигурања од менаџера намјерних да организују концерте у Црној Гори. Пожалио се тако један менаџер из Војводине да је Аци морао да изброји 2000 марака, како не би поред свих главобоља мислио о могућности изненадног отказивања концерта — подметања бомбе и тако даље и томе слично. Не зна се да ли се несрећни менаџер пожалио свом премијеру **Радоману** и да ли је Радоман то распрасио са Милом.

Било како било, тек **Момир Булатовић**, који се у изборној кампањи жалио да је његов текући рачун у минусу, недавно је заједно са Милом ушао у сопствене црвене голфове. То су урадили и неки други великодостојници и све то не би дизало праšину да до аутомо била нијесу дошли преко реда и да то неће платити неки несрећни грађани. Не само да је фирма „Домик комерц“ на волшебан начин отворена, захваљујући подршци црногорских властодржаца, па и члана Предсједништва Црне Горе **Хазба Нухановића**, него њено пословање и последице званичног затварања, једнако траје. Ојађено је око 350 грађана који никада неће видјети уплаћена аута, власник је склоњен у притвор, жиро рачун блокиран, а из притвора је доставио молбу Републичком секретаријату за привреду за отварање бензинске пумпе. Како и чиме, никоме није јасно, али ће засигурно премијер Мило Ђукановић уложити све да се та иницијатива реализује уз образложење да је то значајан доухват за размах новог развојног циклуса. Ко буде против, не гине му етикета саботера реализације програма развоја СК.

А када су такви у питању, по ријечима Мо-

мира Булатовића, они се не налазе само у другим политичким опцијама. Има их и у сопственим редовима. Тако је проширен круг непријатеља комунистичке власти, јер до сада нијесу толико убијеђиво дјеловали када су све приписивали опозицији. Она је толико слаба да и Парламент може без њених посланика да ради. Никога не занима што су они поново поручили да се не враћају у скупштинске клупе док се постављени захтјеви не ријеше. Њих је мање него што их треба отпуштати, па је емитовање нове оптужбе уједно и пријетња чланству СК да се случајно не усуде другачије мислити од главару СК. У противном, не гине отказ и квалификација за вегетеријанску исхрану. Све они то фино образложе у окупираној штампи, која опозицију оптужује и за прекомјерно падање кише, за недолазак туриста... У тој штампи они се јављају и као аутори прилога који аутоматски улазе у све убенике новинарства. Те своје врлине **Момир, Мило и Света Маровић** су испробали у београдској штампи, а посебно у старом НИН-у! Многи су лојалност доказивали куповањем ових новина. Један такав је надрљао и постао технолошки вишак. У рукама је имао НИН, наравно ослобођен, а у њему све и свашта о Милу. Када је то овај видео није било помоћи ни ваљаног изговора. Мило, једноставно, неће да има у државној служби човјека који не зна шта је дозвољено, а шта не. Читаоци „Српске речи“ и остале опозиционе и слободне штампе ризикују чак и затвор. Зато се и набавка врши обазриво, јер све врви од Милових шпијуна. А Милу и осталој комунистичкој дружини мјеста има само на окупираним територијама. Зато и немилице продају све што је за продају и размисљају о одласку са што више „зарађених“ пара.

ЉУДИ ЗА СВЕМИР

Многи снови ће остати пусти, а поготову онај о Црној Гори као првој еколошкој држави на планети. Мада су ту идеју прихватили као спасоносну и могуће оправдање за опште урнисање индустрије, појавио се непремостиви проблем одустајања иницијатора. Све је покварио **Бранко Костић** са његовим уврштавањем траве, коријења и свакојакх кора дрвета у основни достојанствени јеловник. Еколози су експресно поручили да еколошке државе без траве и не може бити и моле за неко друго рјешење исхране. Ови други су пак за претварање Црне Горе у највећи ресторан макробиотичке исхране, увјеравајући да је могућ и развој стоматологије, наводећи податак да кравама које конзумирају траву јужно од Комбината алуминијума, преко ноћи испадају зуби. Директор Комбината, **Данило Вуксановић** члан Предсједништва ЦК СК, већ је уградио нове, од најбоље алуминијумске легуре... Зашто би био једини?

Црногорски властодршци су прејаки за малу Црну Гору. Њихова убитачност се осјећа и у Југославији, а почела је да се тресе и Америка. Ни добро не ваља у великим дозама, а посебно толико сјајних и неподношљиво добрих идеја. Свемир пати за њима, мада би тек били запослени тамошњи еколози. Лансирање се припрема. Одбојавање само што није почело. Срећно!

Митар ПЕТРОВИЋ

МИЛАН ЂУКИЋ, ПРЕДСЕДНИК СРПСКЕ НАРОДНЕ СТРАНKE У ХРВАТСКОЈ

СТАВЉЕНИ СМО НА КОЦКУ

Положај Срба у Хрватској у чију је одбрану устала читава српска јавност, још више се компликује појавом нових актера на политичкој сцени. Након Рашковића и Бабића, Срби у Хрватској добили су и Ђукићеву странку, тзв. „српске народњаке“. О овој странци и њеном лидеру, јавност Србије мало зна. Иако се „Српска реч“ не слаже са многим ставовима Милана Ђукића, сматрамо потребним да осветлимо и овај збуњујући „политички детаљ“ за који нисмо сигурни да ли ће помоћи мирном разрешавању судбине Срба у Хрватској.

Од пре неколико недеља политичка сцена Хрватске богатија је за још једну — српску — странку. Уз заставе Европске заједнице, Југославије, Хрватске и Србије, те уз „Лијепа наша“ и „Хеј Словени“, основана је Српска народна странка.

У Загребу, недалеко од Јелачића плаца, у згради на којој се вијори европска заставица, окупљени оснивачи странке, гости и новинари морали су да пола сата пре почетка напусте већ пуну салу. Јављено је да је подметнута бомба. Како је аларм био лакан, коментари су ишли од: сигурно су СДС-овци, до: ма, ово не одговара ни Хрватима и: добар маркетиншки потез.

Шта год да је било, није дуго трајало. После пола сата, Милан Ђукић, председник Иницијативног одбора СНС-а упознао је присутне са својим политичким рефератом. Суштина програма СНС-а је у признавању легитимне хрватске власти, у спознаји неопходности суживота са Хрватима, у прихватању дијалога као јединог начина решавања свих питања, у борби за заштиту интереса Срба у Хрватској, у виђењу Југославије као демократске заједнице и заједничком стремљењу ка Европи.

Тешко да би се у нека друга (такође вишестраначка) времена имало шта приговорити оваквом партијском опредељењу. Али, СНС је још пре оснивања изазвала велику медијску пажњу у Србији. Најављена је као партија МУП-а Хрватске, а по Хрватској кружи „поверљива“ верзија о СНС-у као екстремном крилу ХДЗ-а.

ОПАСНИ ЗА ЕКСТРЕМИСТЕ

За Милана Ђукића, сада већ председника СНС-а, неопорно је утврђено да је помоћник Јосипа Бољковца, министра унутрашњих послова суседне нам републике. И не само то. Београдске новине су га препознале када је, маскиран, предводио хрватске специјалце у њиховом чувеном походу на Плитвице. О свему томе сам са Миланом Ђукићем разговарала у његовом уреду у хрватском Сабору, неколико дана после оснивања странке.

— Јесте ли МУП-овац, Бољковчев помоћник, маскиран специјалац и издајник српског народа који је сад основао и издајничку странку, као продужену руку владајуће Хрватске демократске заједнице?

— Ту нема шта да се коментарише. Колико видим, нисте дошли у МУП, него у Сабор. Писало вам је на вратима.

Одакле онда ти напади?

— Питајте београдску штампу. И део СДС-а у Хрватској.

Али и ви сте били члан СДС-а?

— Да, у време кад Милан Бабић није био нико и ништа у тој партији. Све је то сраман чин. Кад је реч о СДС-у, мислим да су сви они који су прошле године на плебисциту српског народа гласали за културну аутономију и данас су за миран суживот. Они данас не дају те епитете ни мени ни странци. То нам даје онај део СДС-а који води екстремну политику. Они тврде да је СНС странка која разбија српски народ у Хрватској. То није тачно. До оснивања СНС, СДС је била једина српска странка и она је разбила српски народ у Хрватској. Не само то, она је уништила све животне споне.

Према томе, СНС је опасна само за екстремну политику коју воде делови СДС-а са делом трулог центра ван републике Хрватске. А тачка на ту политику је стављена избором председника државног Председништва. Сада је и неписменом човеку јасно у какву игру су увучени и на коју коцку стављени Срби у Хрватској. Њима је дата улога жртвеног јагњета од појединаца који су вође екстремне политике, њих десетак, на челу са

Милан Ђукић, из Дилоља, општина Доњи Лапац, рођен 1947. Био члан СДС и председник Извршног већа општине Доњи Лапац. После тога економски саветник при Већу општина у Сабору Хрватске од 1. маја ове године, тзв. предстојник (координатор) Уреда за међунационалне односе у Сабору.

Слободаном Милошевићем из центра ван Хрватске који су морали српски народ у Хрватској држати као таоце.

Ако ми не представљамо ништа, ако нисмо моћни, ако немамо присталице међу часним Србима, ако су сви они у СДС-у, зашто се губи време и арчи простор у медијима? СНС онда треба пустити на миру и она ће нестати како је и настала.

ХРВАТСКА ВЛАСТ НИЈЕ ИМАЛА ДОВОЉНО СЛУХА ЗА СРПСКИ НАРОД

Ипак, откуда толико жестине у напади-ма на вас лично?

— Од како је Српско национално вијеће донело одлуку да је више не могу да будем председник Извршног већа општине Доњи Лапац. Ја до тада нисам одбијао ниједну консултацију у Загребу. Јован Рашковић ми је увек говорио — иди, Милане, знам да ћеш се умети поставити. А ја сам ишао, јер сам мислио да се једино разговором може тражити решење. И могу вам рећи да сам им (Хрватима — прим аут), најнезгоднији сарадник.

Уважавају ли вас?

— Они су људи с којима се може разговарати.

Да ли је и хрватска власт у нечему грешила?

— Наравно. Није имала довољно слуха за српски народ. За његов економски положај, менталитет, културни идентитет.

Само то?

— Па, не верујем да су то што су чинили чинили намерно. Зато што су морали знати да се свако учињено зло вишеструко враћа. А ту је реч о људима који су на власт дошли углавном без икаквог политичког искуства. Зато ту има поред субјективног, и доста објективног. Али се субјективно не решава ратом већ дијалогом. Јер, ви себи не смете дозволити да се понашате као господин Милошевић. Он овде потхрањује зло. А да се нешто овде деси, он зна да ниједан Србин жив не би дочекао некакову слободу...

А помоћ из Србије?

— Ни помоћ из Србије. То знати, а тако се понашати, је злочиначки.

Чини се да немате велике примедбе на хрватску власт?

— Она се једноставно није бавила осетљивошћу српског народа. Кренуло се са шаховницом, са амблемима, а све то пре Устава. Шаховница више није интересантна. Али је српском народу требало објаснити да је шаховница стара колико и грб Хрватске, да је постојала и у комунизму. Али зато што ју је користио Анте Павелић (са првим белим пољем и У на њему, што је била и прва верзија данашње заставе, наравно без У, па је недавно враћена на оригинални распоред поља — прво црвено — и додато јој је пет повијесних грбова: стари хрватски, грб Далмације, Славоније, Истре и Дубровника — прим. аут) требало је Србима неке ствари објаснити, да им се докаже да ту нема ничег новог.

Није ли нови хрватски устав с разлогом узнемирио српски народ у Хрватској?

— Кад се дошло до Устава, Бабићева по-

листика није дозволила да предлог Устава дође до српског народа. Да он види шта ту Срби као народ губе у односу на Хрвате...

И у односу на оно што су имали у претходном Уставу...

— И у односу на то. И да се онда легитимним путем, Уставној комисији Сабора поднесу захтеви у вези са свим што није јасно и с оним што иде на штрб српског народа. Али, од оснивања Српског националног вијећа (у лето прошле године, у Србу, а Устав Хрватске проглашен је децембра 1990 — прим.а.ут), и од почетка те хајке да Срби немају права у Хрватској, ниједан писмени захтев није стигао Сабору. Срби у Хрватској не знају шта је то што немају.

Али знају да губе посао?

— То се не може рећи ако се нема снимљено стање. То је Бабић рекао у неком интервјуу као одговор на питање како су Срби угрожени. А то се не може рећи ако немате податке о националној заступљености у укупном броју запослених и на функцијама. У вишестраначком систему немате више правило да Срби буду где хоће и шта хоће. С тим се морамо помирити. Али се нећемо помирити да Срба нема пропорционално свуда у Републици. Ја сам рекао да нама не треба Симо Рајић као потпредседник Сабора. Могла су сва четворица потпредседника Сабора бити Срби и ми ништа од тога не бисмо имали. Нама Србин треба у Фонду за развој, у Агенцији за реструктурирање привреде, у Комори, у МУП-у, где Ђукића нема, у локалној власти...

Мислите пропорционално броју Срба у Хрватској?

— Наравно. Заступници у Сабору не могу по броју утицати на гласање. Али, сваки предлог који штити интересе српског народа треба тако припремити и објаснити да мора да прође.

А ако неко мисли да би то било немогуће?

— Не може се бити пророк. Треба покушати. Треба, на пример, пратити примену Устава у пракси и реаговати на све што не ваља...

Ђукић о Рашковићу, Рашковић о Ђукићу

— Рашковић је двојна личност. Он је пробудно српски народ. Био његов Бог, светац. И тог момента, када је мобилисао српски народ, када га је претворио у покрет, морао је нестати са сцене. Не допустити да падне у раље једне екстремистичке политике Бабића и других. Овако, он није више прихваћен, јер га је с једне стране прегазио Бабић у сарадњи са Милошевићем, а с друге стране он не може да се склони формално са сцене јер народ, ипак, зна само за њега.

Рашковић каже да Ђукић са Ђукићем покушава оно што је покушао и с њим.

Шта ће бити сада ако пукну фондови за пензије, здравство и школство? Ако мом оцу Хрватска није домовина, већ му је то Србија, онда он с правом сутра може све то да очекује од Србије.

Знате, ни у најнеразвијенијим деловима Хрватске у којим су Срби већина, нема таквог сиромаштва у којем живе Срби у Санџаку или на Косову.

ЗЛОЧИНИ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Али и ти сиромашнији Срби шаљу помоћ Србима у Хрватској...

— Не треба нама млеко у праху и кукуруз. И Срби који заиста шаљу или новац, или другу помоћ преко наших радних организација треба да знају ово: та помоћ није стигла до домаћинствима којима је можда потребна. Завршила је у приватним радњама у којима је продавана па је новац дељен. Председници општина Доњи Лапац, Книн, Титова Кореница, они су продавали ту помоћ и делили новац. Погледајте их сада. И њих и њихова кола.

А да не говоримо о Фонду Никола Тесла

из којег се не зна куда је новац отишао. Па огромна средства извана за цркве и телевизију. Све су то отворени злочини. До пљачке оружја које је камионима Црвене Заставе из Крагујевца довожено „да се дели народу“. Ни мој отац нити било ко у Днопољу није добио ниједну пушку. Али их је зато било на тезгама у слободној продаји за по 8—9.000 динара.

Имате ли проблема због оваквог размишљања и изјава?

— Прете ми. Стижу писма. Запалили су ми и кућу и викендицу у Доњем Лапцу.

Нисте ипак објаснили зашто сте се толико замјерили својим бившим партијским колегама?

— Доњи Лапац је једина чисто српска општина у Југославији. Тамо је Мартићева милицијска станица, а онда је из те станице украдено оружје, из властите станице, и приватним камионима некуд одвежено. Ако Србе треба заштитити од евентуалног напада специјалца онда у сваком селу треба оставити бар по један митраљез. Био сам против те крађе. Ја сам сада овде сигурнији него мој отац доле, међу самим Србима. То је несрећа.

Шта мислите о присаједињењу Крајине Србији?

— Нема од тога ништа. Србији је тај мир био потребан да би она прва иступила из Југославије. Милошевићу треба велика Србија, а не федерација.

У Крајини живи једна седмина Срба у Хрватској. Која је то политика која за циљ има узимање 100 дужних километара и негде 30, а негде и један километар ширине територије на којој живе Срби, а заборавља на све друге, више од пола милиона Срба у Хрватској?

Да ли знате за потписивање лојалности хрватској власти од стране тих осталих Срба — наравно под притиском?

— Не кажем да тога нема, али тај притисак сигурно није већи од Мартићевог револвера.

Јулијана Мојсиловић

РАШКОВИЋА ЈЕ ПОЈЕО ВЛАСТИТИ СТРАХ

„Српска реч“ бр. 19)

Поводом разговора Славице Лазић са Јованом Рашковићем, и „алибија“ који му је понуђен да говори за „српску реч“ желим да се и мени укаже ваше помиловање и омогући, први пут да се огласим у вашем листу чијој промоцији сам присуствовао на Београдском суду.

О Рашковићевом коментару садашње драматичне ситуације у Крајини могу да кажем да је она последица вјековне тежње српског народа да се одвоји од својих непријатеља и кољача исто онако како је постојала и постоји жеља Хрвата да је присвоје и поробе.

Рашковићеви ставови од самог оснивања СДС мијењали су се низ длаку пробуђене српске националне свијести са тежњом да народ придобије за свој приватни проблем човјека ожењеног Хрватицом са којом је родио ћерку Југословенку а унуче васпитава да се понаша као и други Хрвати.

Суштина српско-хрватског односа се прелама на франковачко комунистичком и усташком геноциду извршеном у два свјетска рата овога вијека над читавим српским народом без накнаде било какве ратне штете.

О Рашковићевом коментару односа између њега и Бабића те о разлику СДС мислим да је заборавао да каже како је БАШ ОН СА ИДЕЈАМА ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА ЧАК ПРИЈЕ ОСНИВАЊА СТРАНКЕ ПОШАО НА ЦИЈЕПАНЬЕ СРПСКОГ НАРОДА НА НАЦИОНАЛИСТЕ И „ЛЕГУИРАНЕ“ ЈУГОСЛАВЕНЕ СА КОЈИМА СЕ НАЛАЗИО ПО ОСНОВУ МИЈЕШАНИХ БРАКОВА И СВОЈЕ ПСИХИЈАТРИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ.

СДС није формирана као странке српске политичке активности већ као странка уплаћених Југославена а српско име је добила због мог напада на њен програм идентичан програму СКХ, што су касније потврдили сви српски националисти који су је напустили или се повукли са руководећих мјеста.

Изродска тврдња да је Крајина још увек на хрватским територијама представља признавање комунистичких рјешења АВНОЈА и ЗАВНОХА којих су се већ давно одрекли Хрвати, Словенци, Муслимани и Македонци, а за њих се боре једино Милошевић и Булатовић са армијским врхом.

ДРУГО,

БАНАЛНА ЈЕ ФАРСА ДА ЈЕ СДС ИМАЛА БИЛО КАКВУ ИДЕЈУ О СРПСКОЈ КРАЈИНИ И ЊЕНОЈ АУТОНОМИЈИ.

Та се идеја спомиње први пут у оптужници Окружног јавног тужиоца Шибеник подигнутој против мене 24. марта 1989. године по КЗ СФРЈ чл. 133. затим преквалификован на 134.

Под Б) да сам 1. марта 1989. године у Обровцу захтијевао од председника и секретара Општинског комитета СКХ да се да подршка збору у Книну и тражио ДА СЕ ОДРЖИ МИТИНГ НА ПОДРУЧЈУ ЦИЈЕЛЕ „СРПСКЕ КРАЈИНЕ“, ШТО ЈЕ ИСТОГ ДАНА ПОНОВИО И У БЕНКОВЦУ ДОШАВШИ НА СЈЕДНИЦУ ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА СКХ.

Под Ц) да сам дао интервју НИНУ 12. марта и рекао како се СРБИ У ХРВАТској ОС-

ЈЕЋАЈУ КАО У РЕЗЕРВАТУ, ДА САМ ЗА КОНФЕДЕРАЦИЈУ У КОЈОЈ БИ СРБИ У ХРВАТској ДОБИЛИ АУТОНОМИЈУ.

Под Д) да сам У Вјеснику од 12. марта рекао да сам СРПСКИ НАЦИОНАЛИСТА И ДА МИ ЈЕ ОД РАНИЈЕ БИЛО ЈАСНО ДА СЕ МОРА ДИГНУТИ УСТАНАК.

То су факта која се увек могу доказати документима из судске архиве.

Тумачећи праве разлоге разлаза у СДС Рашковић покушава да осуди „радикалну струју“ као мањинску „која се залаже за снагу јачега“, премда је та струја и морално и духовно и материјално (ПО БРОЈУ ПРИСТАЛИЦА И НАОРУЖАЊА) далеко изнад Рашковићевог крила.

Он њу терети за зло нејединства које је ЛИЧНО ПОСИЈАО МЕЂУ ХРАБРЕ ЉУДЕ СВОЈИМ КУКАВИЧЛУКОМ ОГРНУТИМ У ГАНДИЈЕВЕ МИРОЉУБИВЕ ПРОТЕСТЕ.

Када је ријеч о добровољачким одредима за Крајину он је њихов непријатељ јер „није довољно бити побједник већ је много важније бити духовно надмоћан“.

Какав патос и какав цинизам?

Тако су мислили многи који су избјегли српске устанке у прошлости, тако је мислио његов отац, његов брат и он у другом свјетском рату, али су комунистичку побједу знали перфидно да користе.

Када говори о одлуци Србије да не прихвати уједињења САО Крајине и Србије он злурадо ликује због побједи болшевичке линије Ћосић — Милошевић у Парламенту Слободана Унковића.

Референдуми И МЕЂУНАРОДНА ПРАВА НИКАДА НИСУ ДОЛАЗИЛИ БЕЗ КОНФРОНТАЦИЈА И ОБРАЧУНА.

Познат по феноменалном импровизирању и кривим поређењима по Марковим формулама нашу је Крајину смјестио у Ирску, а по Франку у Баскију. Заборавио је да нас упореди са Де Головим Квибеком.

Што се тиче српске државотворне политике она ће увек остати на маргинама међународних збиља док се год са њом буду бавили Добрица Ћосић, Слободан Милошевић, Момир Булатовић и Јован Рашковић.

ПО МОГУЋНОСТИМА ШИРЕГ ИЛИ МАЊЕГ МЕЂУНАЦИОНАЛНОГ СУКОБА ОРУЖЈЕМ МИ СЕ СЛАЖЕМО, ОСИМ ШТО ЈА НИКАДА НИСАМ СХВАТИО ШТО РАШКОВИЋ МИСЛИ И КОМЕ ПОДИЛАЗИ КАД ГОВОРИ О „КРОАТОЦЕНТРИЗМУ И КРОАТИСТИЧКОЈ ЕТНОКРАЦИЈИ“ КОЈЕ СУ У НАРОДУ ПОЗНАТЕ КАО УСТАШЛУК.

ЕПИЛОГ СВАКОГ ОРУЖАНОГ СУКОБА, колико ја познајем историју као професионални војник БИВА УВИЈЕК РЕАЛНА ПОБЈЕДА ЈАЧЕГ А ИСТО ТАКО АЛИ СТРАВИЧНИЈЕ РЕАЛАН ПОРАЗ СЛАБИЈЕГ.

Осим часне изнимке у битци код Кане, која се изучава као феномен побједи с мањим снагама.

Само литерарне фразе „рат је увек пораз и побједник је оптерећен побједом“ понекад могу да се употребе као политикантске метафоре, иначе у II СВЈЕТСКОМ РАТУ ПОБЈЕДИЛИ СУ САВЕЗНИЦИ КОЈИ НИСУ КРИВИ РУСИМА ШТО СУ ИХ НАСАНКАЛИ МАРКС И

ЛЕЊИИ. У Америци, Енглеској и Француској није побједио поражени свјет, бар то се зна.

СРПСКИ НАРОД НИЈЕ ТОЛИКО ОПТЕРЕЋЕН СОПСТВЕНОМ КРИВЊОМ КОЛИКО ЈЕ ОПТЕРЕЋЕН „ВИСОКОМ“ ПСИХОПАТИЈОМ СВОЈИХ „МЕСИЈА“.

За 60 година повремених листања по хистографији и литератури још нисам пронашао народ или војску која је ДОБИЛА МИР БЕЗ РАТОВАЊА НИТИ ПОСТОЈИ ТАКАВ НАРОД КОЈИ ЈЕ СТАЛНО ЖИВИО У МИРУ.

Кад говори о страху од геноцида Рашковић се служи мојим старим изразима. Али што се тиче бартоломејске ноћи упоређење му је дефектно из више разлога. Зна се тачно да је то била игра инквизиције срачуната на тамањењу Јевреја па је обрачун са протестантима, калвинистима, хугенотима био симболичан. Али су зато Французи и Папини плаћеници поклати масу Јевреја КОЈИ НИГДЈЕ НИСУ ИМАЛИ СВОЈЕ ДРЖАВЕ СПОСОБНЕ ДА ИХ ОСВЕТЕ. А ШТО СУ ФРАНЦУЗИ КЛАЛИ ФРАНЦУЗЕ ТО НИЈЕ НИШТА НОВО. То се догађало и нама. Ако се Хрвати покољу између себе, одлично, лакше ћемо ми обрачунати са онима који остану. АКО ПОЧНУ КЛАТИ ЈЕВРЕЈЕ И СРБЕ ИМАМО ОДЛИЧНЕ УСЛОВЕ ДА БРЗО УЗВРАТИМО. Због тога се Рашковић вара ако мисли да су данас могуће бартоломејске ноћи по рецептима католичког запада.

САМО ДЕФЕТИСТА И ПАРАНОИДНИ ПЕСИМИСТА МОЖЕ ДА НЕГИРА ПРАВО НА СВОЈУ АУТОНОМИЈУ И ДАНАС И СУТРА.

Без непосредних веза са матицом земљом могу бити само Срби као мањине у оном дјелу Хрватске КОЈА ЋЕ ОСТАТИ НАКОН ОБРАЧУНА. Сви остали ће се ујединити као Јевреји па макар морали ослобађати комад по комад своје земље од својих Арафата. ХРВАТСКА НИКАДА ВИШЕ НЕЋЕ БИТИ ДРЖАВА СРПСКИХ ТЕРИТОРИЈА И СРПСКОГ НАРОДА. Све што ради Хрватска власт ради ОДЛИЧНО ПРОТИВ СЕБЕ И У НАШУ КОРИСТ.

По питању могућег упоређивања Срба изван Србије и Шиптара на Косову се слажемо, јер је и то Рашковић покупио из мојих јавних наступања. ОН ЈЕ ПРИЈЕ ГОДИНУ ДАНА ГОВОРИО САСВИМ СУПРОТНО.

Остали одговори госпођи Лазић мање више се уклапају у опште пропозиције српских националиста осим стидљивог понављања мудрих израза као што је „етноцентрична и етнократска држава“ а мисли и говори о усташкој држави ХРВАТског НАРОДА.

На крају обраћам се читаоцима са молбом да добро прочитају:

„И ДАНАС ОСТАЈЕМ ВЈЕРАН ОПРЕДЕЉЕЊУ ДА ВИШЕ ВРИЈЕДИ ЉУДСКА КРВ НЕГО РЕЖИМ, ДРЖАВА И СВАКА ДРЖАВОТВОРНОСТ“, како рече Рашковић.

Зар је то вођа једне српске странке? Зар га није срам Милоша Обилића и Цара Лазара, Стојана Јанковића, Илије Смиљанића и Гаврила Принципа? Зар га није срам јунака из „Времена смрти“ његовог ментора Добрице Ћосића? ОН НИКАДА НЕЋЕ СТИЋИ У ЦАРСТВО НЕБЕСКО. ОН ЈЕ АТЕИСТА И ПОЈЕШЋЕ ГА ВЛАСТИТИ СТРАХ. **Сима Дубајић**

ПРОТЕСТ ПРЕДСЕДНИШТВА СПО РАДНИЧКОМ САВЕТУ НИП „ПОЛИТИКА“

СРАМОТУ И ТЕРОР НЕЋЕМО ТРПЕТИ

СПО и остале чланице УСД не траже ништа него право на истину а за то право изборићемо се онако како будемо морали

ПОШТОВАНА ГОСПОДО!

Председништво Српског покрета обнове вам преноси најдубље огорчење Чланова наше странке диригованим, недемократским и Често фашистоидним уређивањем „Политике“, „Политике експрес“ и ТВ „Политика“. Од мноштва, навешћемо само неке примере.

1. Грађани Србије су систематично застрашивани да 9. јуна не дођу у Београд, на протестне демонстрације Удружене српске деократске опозиције. Грађанима је предочавано да ће УСДО да руши град, провоцира крвопролиће. Ниједан деманти УСДО није објављен.

2. На сам дан демонстрација, главни уредник „Политике“ А. Прља каже главном уреднику „Политике експрес“ С. Јовановићу: „Директива је да унишимо СПО, да га готово сасвим протерамо из куће „Политика“ и да заузмемо курс од пре 9. марта“!

3. Скуп од 100.000 људи „Политика“ је, у складу са овом директивом режимског врха, свела на свега 15.000 људи. Митинг, који је европска штампа оценила као „велики Час демократије“, „Политика“ назива бледим, неуверљивим, безначајним, промашеним. Том импозантном скупу, на коме је говорило 15 страначких првака и угледних имена наше културе, посветила је непуна три ступца, а и тада скривајући од Читалаца суштину онога што је било изречено. Минорним скуповима владајуће СПС, „Политика“ уступа по две-три своје стране.

4. „Политика“, „Политика експрес“ и ТВ „Политика“, такође по директиви режимског врха, неумерено и неуморно промовише фашистоидне наступе господина Шешеља, нове шуле СПС. Величају се лажи које он шири Србијом о СПО и осталим Чланицама УСДО, као и јавни његови позиви на клање читавих народа, позиви који дубоко вређају и срамоте српски народ, његову веру, културу, част и традицију.

5. Само је ТВ „Политика“, за последња два месеца, новој шути СПС уступила свој екран пуних 7 часова, никада се ни речју не оградивши макар од њених позива на клање.

Поштована господо!

Упозоравамо да ову срамоту и терор трпети нећемо. На демонстрацијама од 9. јуна УСДО је захтевала, између осталог, оставку свих СПС уредника, у првом реду господе А. Прље и С. Јовановића. Захтевамо да, у име

Чести српске културе, овим захтевима удовољите.

Не дозволите им да више срамоте славно име „Политике“. Не дозволите да провоцирају стрпљење нашег народа.

СПО и остале Чланице УСДО не траже ништа него право на Истину. За то право ми ћемо да се изборимо онако како будемо морали, ако нам га ускратити и ви, Чланови Радничког савета НИП „Политика“.

С најбољим жељама,

ПРЕДСЕДНИШТВО СПО

ЗАВЕРА РЕЖИМА ПРОТИВ ИСТИНЕ

(саопштење за јавност)

Председништво СПО одаје захвалност чланству странке на великом часу демократије одржаном на Тргу слободе у Београду. Посебно признање заслужује редарска служба СПО, која је показала да митинг од више од сто хиљада људи, кад их не нападне полиција, може проћи без иједног инцидента.

На жалост и срамоту Србију, онако како се понашала режимска полиција 9. марта јуче се понашала режимска штампа и телевизија, нарочито „Политика“. Комунистички уредници су обавили срамни задатак понижавања и својеврсног батинања истине и учесника демонстрација.

Изузев телевизије Студија Б и омладинског радија Б-92, готово сви остали престојнички јавни медији као да су се такмичили у минимизовању захтева митинга, ниподаштавању говорника и умањењу броја присутних. „Политика“ се, чак, усудила да објави цифру од само 15.000 демонстраната.

Удружена српска демократска опозиција захтевала је од ТВ Београд да митинг директно преноси. ТВ Београд је акредитовала 109 својих новинара и техничког особља, на Трг слободе упутила и двоја репортажних кола. Пренос је вршен, али не за грађане Србије, већ интерно, за руководство Србије. Јавности су сервирани само шути извештаји.

Учесници демонстрација знају колико их је било и шта се јуче догађало у Београду. Ре-

жим и његови поклицари у „Политици“ и ТВ Београд ускоро ће сазнати да ће Удружена српска демократска опозиција на Трг слободе извести пола милиона поборника демократије, ако сви њени захтевају не буду испуњени.

Према оценама извештача страних листова, агенција и телевизијска станица, Србија је јуче, још једном, показала да се не мири са комунистичким режимом и да је српски народ одлучно опредељен за пут ка демократији.

Европа се и јуче уверила да се српски народ дистанцира од своје болшевичке власти и даје само питање времена када ће УСДО, као кошава, такав режим да одува. (крај)

ПРЕДСЕДНИШТВО СПО

ЗАХВАЛНОСТ ЧЛАНСТВУ И РЕДАРСКОЈ СЛУЖБИ: са демонстрација 9. јуна у Београду

БОБАН ФИЛИПОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ОО СПО ЈАГОДИНА

СРБИЈИ НЕ ТРЕБАЈУ БОГДАНОВИЋИ

Момак са јагодинске калдрме, бивши власник кафића и приватни галериста широј јавности постао је познат када га је поводом деветомартовских догађаја министар у оставци Радмило Богдановић назвао „јуришником и човеком сумњивог морала“. После тога милиција је даноноћно стражарила пред министровом виллом у Јагодини а Филиповић истиче да је то било без икаквог разлога. Иритиран гласинама како се чланови и руководство СПО плаћају хиљадама марака Филиповић је у локалном листу то и потврдио. Каква су реаговања?

Откуда приватни галериста на челу једног ОО СПО?

— Веома занимљиво питање. Питање које доста говори. Ја као галериста, као човек из света уметности, свим срцем и душом схватам сву суптилност нашег покрета и схватам програм СПО као програм моје душе, мог срца и разума и програм мојих патриотских осећања. Такође мислим да није случајно што на челу нашег покрета стоји један несвакидашњи уметник — најтиражнији српски романописац господин Вук Драшковић а што су одмах до њега европски признати књижевници Милан Комненић, Слободан Ракићић и Младен Марков. Мислим да је све то резултирало и да се на челу једног ОО нађем ја као приватни галериста и мислим да сам као такав једини од свих председника ОО СПО. Иначе међу нашим члановима има много људи из света уметности чиме се наш покрет наравно дичи и мислим да је и то још један доказ да смо ми она права странка која је на путу обнове светосавског духа и морала.

● **Да ли је тачно да сте због Вашег политичког ангажмана били принуђени да затворите галерију?**

— И то је тачно. Та моја галерија била је врло разрађена и, слободан сам да кажем, позната и у српским оквирима. Међутим нисам могао да одговорим обавезама на обе стране а отишао сам тамо где ме је више вукло срце. Наравно и карачлијска пореска политика српске владе допринела је таквој мојој одлуци. Ипак нисам одустао од галеријског рада. Ускоро у Будимпешти отваравам своју галерију. Све сам средио и чекам само папире. Тамо ћу презентирати наше сликаре и бићу срећан уколико имало допринесем њиховој афирмацији. Прошле године тамо сам већ организовао изложбу Сретка Див-

љана који је потом код нас био проглашен, у једној анкети, сликаром године. Сматрам то једним од својих највећих животних успеха.

● **Вашим доласком ОО СПО Јагодине веома брзо се прочуо бројним акцијама. Колико у томе има личне заслуге?**

— Не бих то назвао заслугом већ љубав-

Са трибине у Јагодини: Бобан Филиповић, Вук Драшковић и Михаило Марковић

љу и оданости једној идеји. Наш одбор организовао је бројне трибине, књижевне вечери, промоције... Сваких 10-15 дана нешто се догађа. Успели смо да изборимо просторије. Имамо телефон и телефакс. Стално нам је доступан простор у локалном листу и на радију. Такорећи сва врата у граду на Белици за нас су отворена. Свакако да је то плод коректног понашања свих наших чланова јер од оснивања до данас од наше стране није забележен ни најмањи инцидент. У Извршном одбору немамо људе који имају било какву мрљу, све су то људи чисте прошлости. Мислим да је то било одлучујуће за успех нашег Одбора. Ипак, био бих лажно скроман уколико не бих рекао да и ја нисам, макар мало, томе допринео. Јер ја сам дете овога града, сви ме познају, са свим суграђанима сам био и остао у добрим односима. И зато су за мене сва врата у овом граду увек отворена.

● **И поред свега тога кандидати за наредне посланике СПО Јагодине нису прошли на децембарским изборима. Због чега?**

— Сви обшти проблеми рефлектовали су се и у овој средини. Пораз смо доживели и што смо у игру ушли исувише поштено без обзира на упозорења из Централне управе. Баш због тога смо свесни да смо прави представници овог покрета јер смо правдољубиви а нисмо бољшевици и лопови. Можда смо мало погрешили и у избору. Није преовлађујуће да ли је неко раније био члан СК или не. Људи се деле на добре и лоше. Поштене и непоштене. И никакве друге поделе не постоје.

● **Како ће бити на наредним, локалним изборима?**

— Питање је да ли ће до њих уопште и доћи. Али уколико буде дошло раније грешке нећемо поновити. Нећемо више бити наивни да верујемо да су сви поштени као ми. Ми ћемо такви наравно бити и даље али полазићемо од тога да су сви остали лопови. Па макар и да нису. До максимума ћемо појачати контролу. Сем тога бројним акцијама од децембра ми смо удвостручили чланство. Посебан акценат дајемо на бригу о развоју овога града и томе смо већ посветили неколико трибина. Са тиме ћемо наставити и на даље. При крају смо и реализације програма „Јагодина 2000“ који садржи све стратешке одреднице развита нашег града. Мислим да ће све то по нас повољно резултирати.

● **Има тврдњи да су баш Јагодинци 9. марта јуришом пробали кордон милиције. Да ли је то истина?**

— Ја не бих тако рекао. По завршеном боју сви су били храбри и сви су били у првим редовима. Да не испаднемо као партизани који су учествовали у свим биткама а неки од њих ни барут нису омирисали. Деветог марта у првим редовима била је сва свесна Србија. Било је и нас, Јагодинаца, нешто више од три стотине али и свих осталих који су часно желели да разбију баријеру мрака и омражену Бастиљу. Уколико би се одазвали јер смо свесни да само од нас зависи будући хуманији живот и судбина наше деце. Иначе, уопште није битно ко је био у првим редовима. Неће ваљда за то нико да очекује медаље, одликовања и пензије као што су претходно радили они нечастивници. Највећа награда и највеће задовољство због тог високо моралног чина

крије се у нашим душама. И то се ничиме не може надокнадити.

● **Али баш због учешћа на тим демонстрацијама министар у оставци Радмило Богдановић назвао Вас је јуришником. Једино Вас поимено од 200-300 хиљада учесника демонстрација.**

— Заиста ми је непријатно што је само моје име поменуто у том контексту у извештају анкетног одбора. Вероватно због ТВ снимка где сам неколико пута био кадриран у гро плану а и именовани друг ме од раније врло добро зна како је и он Јагодинац. У чланку у новинама том „врлом“ другу сам одговорио да нисам никакав јуришник и захтевао да се отворе сви моји картони и досијеи које његова служба поседује. Како је својевремено рекао и господин Вук данас ми је жао што нисам макар једну ноћ провео у притвору. Бар због пијанства. Али заиста нисам. Не пушим, не пијем, сви ме познају као фино васпитаног момка. Нисам криминалац и нисам имао никаквих сукоба са законом. Додуше, као момчић од 17-18 година пар пута сам се онако српски и витешки, како и приличи тим годинама, потукао са вршњацима. Песницама и часно. Као и сви у тим годинама. То су моји једини „грехови“.

● **Због тих клевета упућена је тужба против Богдановића. Шта је било са њом?**

— Поступак је у току и до суђења ће сигурно доћи без обзира на његов посланички имунитет јер се надам да ће он бити и разрешен те почасту коју ни у ком случају не заслужује. Додуше, за њега се још увек не зна ни да ли је министар у оставци или посланик јер у име министра прима честитке својих партијских истомислјеника другова Милошевића и Јовића поводом Дана безбедности. Али све ће доћи на своје. Велика му је грешка што је нечасним методама и преко сумњивих људи покушао са мном да разговара и заказивао ми састанке на сумњивим местима. Чак су и моју супругу звали телефоном на некакав разговор. Шта ли они само са њом имају? А добро је познато како са женама на таквим разговорима удбаши причају. Наравно да се ни ја нисам упецао на ту јефтину удицу. Поручио сам му да ОО СПО Јагодина има своје просторије а ја као председник тог одбора канцеларију. Ако жели да разговор нека се најави па нека дође. Евентуално бих га примио и у своју кућу. А тужбу бих једино повукао када би он испунио три услова.

Први: да ми се јавно извини преко скупштинске говорнице и свих новина у којима је објављена клевета.

Други: Да се извини целокупном чланству Српског покрета обнове које је преко мене изблатио.

И треће: да јавно каже ко је наредио да се народ у Србији батина и убија.

Наравно познавајући њега, уосталом као и друге бољшевице сумњам да ће до тога доћи те тужба неће бити повучена а њему ће бити суђено.

● **После мартовских догађаја говорило се да милиција чува Богдановићеву кућу у Јагодини. Од кога и због чега?**

— То не бих знао да кажем. То вероватно знају они који су то наредили. Данима и ноћима наоружани милицијци стражарчили су и пожарчили пред том вилом. Можда су они

или тај ко им је издао наређење били свесни шта су учинили па су се плашили одмазде народа. Што се чланова СПО тиче ми никада нећемо оскрнавити име нашег Покрета и на срнути на било чији интегритет и имовину. Као Општински одбор пензијал смо званично саопштење и објавили га у новинама и на радију и захтевали да се то срамно стражарчење прекине. Поручили смо да, што се нас тиче, „врли“ друг може сутра доћи у наш град да крчка своју пензију и да му неће фалити длака с главе. Али ако се они боје природе или оног одозго који непогрешиво изравнава рачуне ту им ми не можемо ништа помоћи. Јер ниција није горела до краја.

Иначе та кућа направљена је на један врло ружан начин и то знају сви Јагодинци. Узурпиран је плац, измештен зелени појас, грађевински материјал „атерирао“ је на волшебан начин... Знају добро Јагодинци све те марифетлуке и можете питати било кога на улици. Ја сам у обраћању министру тражио да упоредимо како је и на који начин ко направио кућу од нас двојице. Којим кредитима? Под којим условима? Роковима отплате? И што је најважније с којих позиција? И на крају сам се запитао: треба ли овој данашњој Србији која се, понајвише захваљујући СПО поново буди, поштење једног Радмила Богдановића или поштење једног Бобана Филиповића?

● **Зашто сте у локалним новинама објавили саопштење у коме се каже како председник ОО СПО Јагодине прима 4.000 марака недељно а чланови по 1.000?**

— Било је толико злонамерних гласова да то једноставно више није могло да се поднесе. Ти гласови нарочито су били „темпирани“ пред наше важне акције. Причали су како ја примам од СПО по тридесетак старих милијарди и сличне глупости. На то их је вероватно навела моја тврдоглавост у борби за правду и истину. Ти плаћени лажови не могу да схвате каква је српска душа. Причали су још како имам кућу, локал, аутомобил, лепо се облачим. Али нису причали како сам четири године физички радио и копао канале по иностранству. Е, па кад су већ желели да чују учинио сам им то задовољство. Написао сам како примам 4.000 марака недељно, плус 1.000 за сваки митинг а чланови по хиљаду плус сто за митинг. Рекао сам да имам секретарице, аутомобиле, бесплатна зимовања и летовања, плаћене карте за коњичке трке, утакмице и ланч пакете а да се на свакој трибини тискамо да будемо што ближе господину Вуку који из два џака вади монете од по сто марака и баца. Наравно да је то било једно саркастично реаговање али нам се догађало после тога дана да нас зову телефоном и питају како и они могу то да добију. Одговорили смо им — потпишите приступницу и делићете све са нама. Наравно и батине.

● **На какав пријем наилази СПО у Јагодини и Поморављу?**

— Још док смо радили у илегалу настојали смо да изградимо један специфичан имиџ и да покажемо народу да нисмо никакви хулигани, „мрачне силе и авети прошлости“ како нас Абдерићани називају по новинама. У томе смо, слободан сам да кажем, успели а нарочито после децембарских избора збили редове, још боље се организовали и наше

чланство се удвостручило. У нашем Покрету, ако је то некоме битно, има више интелектуалаца и жена него припадника свих осталих партија заједно. Тачно је и да има људи који су некада били у сукобу са законом али зар и то нису људи као и сви остали. Ниједан наш члан до сада није својим понашањем оскрнавио Покрет и вероватно зато му народ тако масовно и прилази. Томе су допринеле и наше бројне акције. Нарочито оне после избора. Организовање светосавске академије, светосавског бала, прославе српске Нове године, дочек Бадњака... Све то по први пут од 1946. године у граду на Белици. Сада радимо на томе да обновимо све посечене записе по селима. Такође ћемо у Кочином селу где је Коча Анђелковић подигао устанак оформити један етнологски музеј — са предметима, одећом, оружјем из оног доба који ће вечно подсећати на њега. У току је конституисање тог Друштва. Такође ћемо помоћи и изградњу цркве коју то село још увек нема. Помагаћемо и при изградњи и обнови свих светишта у нашем крају.

● **Какав је однос власти и народних посланика према СПО у Јагодини?**

— Одмах морам да кажем врло коректан. Када би тако било у сваком граду где би нам био крај. Већ сам рекао да су у овом граду сва врата за нас отворена. У почетку је било неспоразума али је касније све легло. Просторије смо добили понајвише захваљујући ангажману Јована Цветковића, председника СО и народног посланика. И други народни посланик, такође члан СПС-а, др Родољуб Тодоровић врло је коректан. Ми код њих можемо да одемо увек — без најаве што дозвољено говори. Када би сви посланици СПС-а били такви Скупштина би заиста личила на народну а не на овакву каква јесте. Сигуран сам да се наши посланици неће наћи у рубрици „Српске речи“ — „ненародни посланици“.

● **А других странака?**

— На жалост незадовољавајући. То је најблажа реч коју могу да употребим. Слободан сам да кажем да смо те просторије у којој се сада налазе све опозиционе партије ми изборили. Међутим, очекивали смо да се договоримо и према бројности чланства и квалитету рада издвојимо канцеларије. Када смо тамо отишли сви су се већ били уселили а ми, који смо то изборили, учинили смо последњи. Нарочито су некоректна господа из Демократске странке. Све заједничке акције приписују себи а чак се ките и нашим. Још од почетка, приликом организовања митинга, гледали су на нас као на малоумнике и физикалце који треба да им поставе бину и разглас одакле ће они просипати памет. Јесте да нас везује заједнички циљ — да срушимо бољшевизам али таквом односу долази крај. Већ сам рекао да наш Одбор има више интелектуалаца и жена него све остале партије у граду на Белици заједно. Имали смо и највише акција и о нама се највише чуло. О популарности да и не говорим. Откуда им онда право да се тако понашају? Али ти односи морају се средити на врху јер се одатле и рефлектују на општинске одборе. Све долази само по себи. Уз нас је две трећине Јагодине. А мислим да исти однос важи и за Србију. Ми смо већ победили.

Бајо ЦАКОВИЋ

СМЕДЕРЕВСКИ „ДИЈАЛОЗИ“ КАРДЕЉ ЖИВИ У БАДЊЕВЦУ

Мирољуб Ђорђевић, возач ГСБ-а и његов пријатељ Зоран Петровић, пољопривредник, чланови СПО-а из Смедерева, по пријавама сеоских социјалиста добијају два пута недељно позиве на „информативне разговоре“ у станици милиције

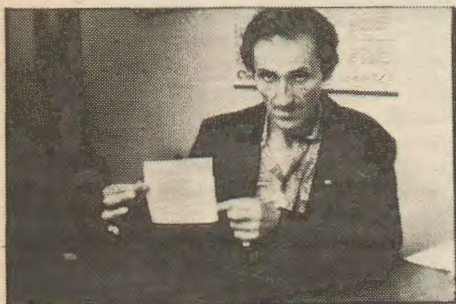
Редакцију „Српске речи“ посетио је Мирољуб Миле Ђорђевић, возач ГСБ-а и члан СПО-а из Бадњевца надомак Смедерева: разлог је полицијска тортура коју он и чланови СПО-а из Бадњевца трпе од локалног полицајца, само зато што припадају странци Вука Драшковића. Ђорђевића и његовог пријате-

ља Зорана Петровића, пољопривредног произвођача из истог села, такође члана СПО у последње време редовно позивају на „информативне разговоре“ у локалну полицијску станицу.

— Све је почело 1. јуна — прича Ђорђевић — када сам по повратку са посла сазнао да је мог оца Данила испред куће изврешао Драгослав Ранковић — Кардељ, лажноборац из овог села. Упозорио сам „Кардеља“ да мог седамдесетогодишњег оца остави на миру...

Петог јуна Ђорђевићу је стигао позив за разговор у локалну станицу милиције.

— Знали су тачно да сам тога дана слободан. Иследник је од мене тражио оружје, ножеве и секире. Нису ме физички злостављали, али је то био циничан и провокативан разговор. Обавестили су ме да следи покретање поступка против мене. Пријаву нисам још увек добио, али према подацима које су ми у станици милиције узели, сваког дана очекујем

пријаву.

После тога Ђорђевић је цео случај коментарисао у локалној кафани ФК „Бадњевац“ са својим пријатељем Петровићем, после чега је уследио нови милицијски позив за информативни разговор 12. јуна на који Мирољуб Ђорђевић није хтео да оде. На разговор је позван и Зоран Петровић. Ђорђевић то објашњава чињеницом да су га и сеоски социјалисти који за сарадњу са полицијом уживају њихову заштиту пријавили за наводно ремећење реда и бучан разговор.

— Главни социјалистички идеолог у селу је Божидар Милановић, унук окорелог комунисте који нас је и пре и после рата терорисао. Он води „хајку“ против свих оних који су чланови СПО-а — искрен је Ђорђевић, признајући да више не жели да иде на информативне разговоре без разлога, већ зато што то желе локални комунисти у спрези са полицијским властима.

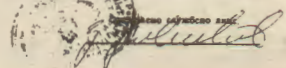
„Могу само да ме ухапсе, ако имају разлога за то. Једино ћу се тада појавити поново у милицији“ — каже Ђорђевић.

В. Р.

Секретаријат за унутрашње послове
Број: 44
Датум: 22. 06. 1991.

ПОЗИВ

Назив члана: **ЂОРЂЕВИЋ МИРОЉУБ**
Улица: **УЧНА**
Број: **30**
Датум: **22. 06. 1991.**
Иницијали: **М. Д.**
У СЛУЧАЈ НЕПОДАВАЊА ОВОМ ПОЗИВУ ОБИЉАВАЈУ СЕ НА ОСНОВУ ЧЛАВА 151 СТАВ 3 ЗКП

СЛУЧАЈ САВЕ ВЛАДЕТИЋА

ДРЕС МЕЊА АЛ' ЋУД НИКАКО

У Сомбору кола новокомпонована пословица: „Сава дрес промену ал'ћуд никако!“. Наравно, реч је о много спомињаном Сави Владетићу, бившем самозваном посланичком кандидату Српског покрета обнове, бившем и свемоћном председнику МО СПО-а из Сомбора, човеку о којем смо својевремено писали у „Српској речи“. Бивши удбаш, професор књижевности у сомборској гимназији, после дебакла у децембарским изборима на брзину напусти СПО, опра човек руке и брже боље потричи да новинарима подели изјаве, ето, како је за његов тотални фијаско посланичког кандидата у сомборској изборној јединици 161 крива странка, потом нико други него председништво СПО-а у Београду на челу са г. Миланом Комненићем. Лупи Сава и остаде жив. Социјалистичке новине објавише ту његову изјаву и повећаше тираж.

Опра Сава руке ал не опра и дуг. МО СПО у Сомбору остави дуг око 30 милијарди старих динара. Иако га је председништво МО СПО-а у Сомбору више пута позивало да тај дуг у безданској штампарији „Војводина“ санира и измири, од Саве ни гласа ни абера. Недавно се појавио на оснивачкој Скупштини

Српске радикалне странке у Сомбору. И то као кандидат за потпредседника странке. Незванично сазнајемо да је на тој оснивачкој скупштини СРС-а сам себе предложио и изабрао за потпредседника странке. У његовом опробаном удбашком стилу и рецепту.

Вратоломије несташног Саве на политичком сомборском трапезу се настављају. Голуб летач и превртач вешто подмеће другима. Са петокраком у џепу постаде новопечени четник. Он, који је до пре извесног времена протеривао четнике из чланства СПО-а у Сомбору одједном постаде највећа сомборска четничка перјаница. Алал вера, брате Сава. У вештом прерушавању позавидео би ти чувени Арсен Лупен.

Да ли је Сава повукао за собом и неке поштене чланове СПО-а? Шта им је обећао? Шаку метака за прелазни рок, и као премију неки врат брата хрвата. У стилу свог будућег ментора војводе Шешеља.

Шалу на страну. Свако има право да бира странку и да се повлађује својим политичким осећањима. Општински Одбор СПО-а у Сомбору не оптужује своје бивше верне чланове који су прешли у СРС. Напротив, захваљује им се на досадашњој сарадњи. Замера им

само једну ствар. Што су насели сладуњавим причама брата Саве који би и жедног превео преко воде.

Незванично смо сазнали да војвода Шешељ крајем јуна долази у Сомбор на промоцију странке. Брат Сава се већ потрудио да га поданички дочека. Завратио је рукаве и меси гибаницу. Преправља говор који је на промоцији странке СПО-а у Сомбору пред десет хиљада симпатизера и пред Вуком прочитао. Почетак отприлике гласи: „Дозволите ми да поздравим господина Вука Драшковића највећег српског сина...“ Уместо Вука у пасус ће бити убачено име Војислава Шешеља. Сава говор чува за идући прелазни рок. Кад промени странку и дрес, да новом ментору на исти начин пожели добродошлицу.

Аферим, брате Сава! После добродошлице војводи Шешељу и гибанице у Градској кући наврати у просторије СПО-а. Та, то ти је тако у пролазу. Види брате шта ћеш са дугом. Директор штампарије „Војводина“, Перо Иванчевић ти шаље поздраве и рачун за твоје предизборне плакате којих си наштампао у толиком броју да би са њима могао облепити целу шуму око реке Амазона.

Бранко СВИЛАР

На Духове (27. маја) ове године у Сремској Митровици је одржана јавна трибина на тему „Актуелна политичка ситуација“. Гости трибине су била два народна посланика Скупштине Србије и са њима и један од њих људи нашег вишестраначког политичког живота.

Вест, сасвим обична. Двеста четрдесет девет је народних посланика, исто толико изборних јединица, сваки посланик обилази своју, комуницира са својим бирачима, информира их о раду Скупштине, одговара на питања, слуша предлоге и примедбе својих бирача, али и оних који нису бирали њега, а нису имали срећу да кандидат кога су бирали буде изабран. Једном речју, раде свој посао који се зове **НАРОДНИ ПОСЛАНИК**. Наравно, ако оваква идентична вест може да се прочита у штампи сваког месеца двеста четрдесет девет пута, у којој су другачији само место и датум одржавања, могло би се веровати да су сви наши народни посланици стварно **НАРОДНИ**.

Баш зато, ова вест је посебно важна за општину од око 100.000 становника, која има два народна посланика у Скупштини Србије, којима би, ако ништа друго, оно бар требало ускратити тај велики и важан придев **НАРОДНИ**. Тај придев су приграбили после децембарских избора, јер изабрао их је стварно народ (део), али, нажалост, врло брзо и та једина веза са народом се покидала. Нити они више виде и чују народ, нити народ види и чује њих, осим ако живи у истом селу или ако му је потребна медицинска помоћ.

На овој трибини нису учествовали Стеван Шолаја и Димитрије Стојишић (посланици митровачке општине). Гости су нам били посланици Зоран Хорван и Мирослав Милутиновић. Многима ова имена не значе ништа посебно, јер знају сасвим сигурно да се њихови посланици зову другачије, а требало би да им значе. Ово су народни посланици Српског покрета обнове који су у децембру изабрани у две изборне јединице у Београду, а не у Сремској Митровици. Но, тим посланицима није било тешко да на позив грађана који пет месеци нису имали везу са „својим“ дођу као „туђи“ посланици и обрате се народу који, уистину није њих бирао. Откинули су део себе од „својих“ бирача и дошли међу „туђе“, да им нешто кажу о свом раду у Скупштини и да одговоре на питања која су Митровчани желели да поставе. Митровица им дугује захвалност.

После овог се намећу бројна питања:

— да ли су ови „туђи“ посланици стварно туђи, поготово што су чланови опозиционе странке?

— да ли су „наши“ народни посланици стварно наши и да ли су народни?

— кога ови наши представљају, тј. не представљају!

— коме су одговорни ови наши?

— зашто ћуте у наше име?

Намеће се још нешто, а то је потреба да се овим „туђим“ посланицима Зорану Хорвану и Мирославу Милутиновићу слово „н“ у придеву народни напише великим словом. То су људи који путују дању и ноћу једним правцем, али у оба смера: из Скупштине у народ и из народа, ма где он био, назад у Скупштину

ГОСТИ ЗАМЕНИЛИ ДОМАЋИНЕ

На трибини о „Актуелној политичкој ситуацији нису се појавили посланици СПС које су Сремскомитровчани бирали — али су дошли посланици СПО

и тако редом, док их носи снага. Они, што их зовемо нашим су од нас отишли у Скупштину, али снага их је издала већ на крају првог смера. Њихов пут је једносмеран свих ових пет месеци.

Сигурно је да не бисмо постављали оваква питања да наше посланике можемо да, као и већину других, видимо за скупштинском говорницом, да чујемо шта мисле у наше име. Они се не јављају за реч: не износе проблеме, не предлажу решења, не постављају питања и на тај начин остављају утисак пред јавношћу да су у Скупштину Србије дошли из Елдорада или Земље чуда, а не из града који се прославио неизбројаним аферама „широког спектра“ или у најблажој варијанти да долазе из стационара за глувонемице.

Један од водећих људи нашег вишестраначког политичког живота, из кратке уводне вести са почетка овог текста, који је на овој **ЈАВНОЈ ТРИБИНИ** учествовао, један је од потпредседника Српског покрета обнове и председник Извршног одбора ове највеће опозиционе странке, господин Милан Комненић — књижевник из Београда. Њему, такође, није било тешко да директно из посете грађанима Лесковца дође у посету грађанима Сремске Митровице. Није дошао „мерцедесом“, како смо научили да долазе важни гости, а није ни дочекао са помпом како смо навикли да се у нашем граду дочекују важни гости. Добродошлица је била једна „сремска погача“ и бројна питања која Митровчани до сад нису имали коме јавно да поставе. Одговорио је на сва која су била постављена. Саопштио нам је ставове Српског покрета обнове у вези са насталом уставном кризом, мишљење о Анти Марковићу и Савезном извршном већу, обавестио нас о демонстрацијата које организује Удружена српска демократска опозиција 9.06.1991. године у Београду и захтевима који ће бити постављени тога дана.

Ова трибина је трајала, ни кратко, ни дуго, око два и по сата: ни кратко за оне који су постављали питања, ни дуго за оне који су одговарали на њих. Имао се утисак да су сви били задовољни, јер су сви обавили онај посао који се од њих очекивао. Грађани су задовољили властиту знатижељу, а гости су им у томе помогли својим конкретним и директним одговорима. Није се у атмосфери осећала напетост, ни неугодност, није се примећивало да све то изазива посебан напор ни једних ни других, а нису се видели ни трагови умора ни на једном лицу. Било је право задовољство присуствовати. Напор и умор и ако су постојали, остали су непримећени, а у први план се уздигао осећај да и о нама неко брине, да и

на овај град неко мисли, а и да је за тако нешто потребна само добра воља и отворено срце. Господа Милан Комненић, Зоран Хорван и Мирослав Милутиновић су показали да то имају. Хвала им.

Нажалост, то неким недостојаје.

Биса КУЗМИНАЦ

ПОСЛАНИЦИ СПО У МОШТАНИЦИ

Поводом 50. годишњице СП ОТПОРА, месни одбор СПО у Великој Моштаници 12. маја 91. год. је организовао другарско вече у ресторану „ВИС“ за све своје чланове и симпатизере. Славље је почело у последневним сатима и трајало до касно у ноћ. Разлог тој дужини дружења је и изненадна посета групе посланика СПО међу којима су били: господин Урошевић — посланик ове изборне јединице, господин Ракитић, господин Хорван и други као и књижевник господин Милан Комненић.

Група посланика је у преподневним сатима била на сахрани владике Николаја Велимировића у селу Лелићу крај Ваљева. Исте вечери посланици су посетили и Остружницу где се означавала годишњица прве Карађорђевог скупштине.

Славље у Остружници и Великој Моштаници су увеличали својом изворном и лепом песмом и чланови хора Вазнесенске цркве из Београда.

Иначе Месни одбор СПО у Великој Моштаници је веома активна популација која доследно спроводи програм своје националне партије то веома успешно. Све познатије су и популарнији у месту и околини.

Комисија за информисање при Месном одбору СПО Велика Моштаница

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ

НАШ ЛАЛЕ ИЗ БРИЗДЕНА

Са господином Предрагом Бркићем разговарамо о његовом раду и активностима српских родољуба на, за нас, другом крају света, али и о томе како Срби, у Аустралији гледају на политичку ситуацију у својој отаџбини

П Предраг Бркић — Лале је београдско дете. Као и многе друге поштене Србе политика га је отерала из родног града. Године је провео у Аустралији, али на своје порекло никада није заборављао. Активан је у раду српских националних организација, а долазак у Београд, после девет година одсуствовања, искористио је да се упозна са радом наших опозиционих партија.

Као и већини Срба у далекој Аустралији његове симпатије су окренуте према Српском покрету обнове и господину Вуку Драшковићу, за кога се сматра да је једини у стању да са ове лепе земље скине полувековну анатему — црвену петокраку, која јој квари углед у целом свету.

— Када сам отишао у Аустралију — каже Бркић — прво што сам наумио да урадим је да се прикључим слободној цркви у Бриздenu

која се зове „Свети Никола“. Прихватили су ме одмах и у Српској народној одбрани и у организацији српских четника „Равна гора“, која делује при слободној цркви. Видео сам одмах да наши Срби тамо чувају своју традицију и да се успешно боре за српство и поред разних наших непријатеља: усташких, македонских и југословенских организација.

● **Са којим организацијама сте имали највише проблема?**

— Са усташама одувек имамо прави мали рат. Чак су нас усташе и напале на једној утакмици, на финалу купа Аустралије у коме су играли српски клуб „Авала“ и њихова „Кроација“. Срби су тада ненадано извукли дебљи крај, али на наредној утакмици финала тог истог купа добро смо им вратили. Победили смо и као спортисти и као ратници. Скоро 40 наших је потом ишло на суд, тужили су

нас, али како је четничка организација у Аустралији званично регистрована, за разлику од усташке, чији припадници нису били ратни савезници ове земље, ми смо на суду добили процес. Фашисте, као што видите, нико не воли. Нас признају и познају као добар народ, цене што помажемо нашу цркву, што оснивамо српске клубове... а лепо гледају и на нашу традиционалну акцију — марш у знак сећања на ратнике погинуле у Првом и Другом светском рату којег организујемо сваке године на дан 25. априла. Ми, за узврат, учествујемо и у њиховим манифестацијама.

● **Какви су односи са Македонцима који живе у Аустралији?**

— Македонци се некако увек привијају уз Хрвате, а недавно су са њима и демонстрирали у Канбери против Срба. Они, дакле, као и Муслимани који су дошли из Босне, прате у акцијама Хрвате, окренули су се против нас, а у последње време, како се заострила и политичка ситуација у Југославији, и они су далеко оштрији и активнији. Ми смо те Македонце кроз историју, али и ово друго, увек ослобађали и ето: сада они желе да се ослободе од нас. И сада нам, као и увек кроз историју, окрећу леђа. Чак су у Канбери на демонстрацијама заједно са Хрватима и Шиптарима палили свеће за погинуле редарственике у Борову Селу, напали на нашу престолну цркву у Мелбурну па смо морали одмах да реагујемо код аустралијских власти да ту гнусну акцију стопира. Но, не могу нам они ништа. Срби су добро организовани. Поред Српске народне одбране ту је и Српски национални центар, Културни клуб „Свети Сава“ и „Дом Драже Михаиловића“ у којем су чланови борци Југословенске краљевске војске. Организацију српских четника води Илија Веселиновић, ту је и Рајко Вукојичић. То су изузетни људи који су у сваком моменту спремни да бране српство.

● **Добро сте значи организовани. Али, да ли сте и добро информисани о оном што се догађа у Србији?**

— Информације нам за сада стижу са закашњењем од неких десет дана, а највише добијамо видео траке. Срби већином у Аустралији воле и подржавају политику СПО и господина Вука Драшковића, па је нормално и да би највише материјала из рада ове отаџбинске партије хтели да виде. Ја сам између осталог дошао у земљу и због тога да помогнем да сарадња између СПО и слободних Срба у Аустралији буде боља. Прво би боље требало да се повежу СПО и Српска народна одбрана. Њени чланови би много учинили да помогну на разне начине српској браћи и отаџбини. Иначе, добре информације добијамо од Воје Стилиновића и Милене Аџић, који контакт са српском емиграцијом успостављају преко радио таласа. Они зблиља годинама раде за добробит целог српства и у Аустралији и у отаџбини.

● **Шта Срби у Аустралији мисле о политичарима који су се сем комуниста појавили на политичкој сцени Србије?**

— Рекао сам већ, највише присталица свакако има господин Вук Драшковић. Срби у Аустралији му никада неће заборавити ни то што је лично ишао да сачека на аеродрому митрополита Иринеја из слободне цркве у Америци. Показао је да је као паметан човек

За бољу сарадњу СПО и слободних Срба: Предраг Бркић-Лале

против раскола у цркви, што се не може рећи за Војислава Шешеља, који се уопште није као честит Србин окренуо цркви. Срби у Аустралији нису задовољни што није дошао да сачека Иринеја, јер је то најзаслужнији човек што су се Срби у свету одржали, посебно у Аустралији и Америци. Срби у Аустралији су кивни на Шешеља и што СПО стално онемогућава у раду и смета Драшковићу да иде правим путем. Нарочито су љути четници јер ни један прави четник није радио такве ствари. Четници нису нападали никада Србе већ су их бранили. Зато Војислав Шешељ за мене и за наше Србе тамо не може никада да буде војвода јер је такав и јер нема никаквих ратних војних снага. Он само прича и на њега не треба обраћати пажњу. Не знам да ли иза тога што ради против Вука Драшковића стоји владајућа или демократска странка, али то збиља нема никаквог смисла. Србима треба да буде на част да буду четници, а не да, као Шешељ, нападају Србе и српске странке зато што нису као он. Он не ради на јединству Срба већ само за себе или комунисте и ја ћу то нашим људима све објаснити када се поново вратим у Аустралију. Иначе, не слажемо се ни са његовим стварањем некаких добровољачких одреда. Вук је лепо рекао да ћемо бранити нашу отаџбину, али у евентуални рат не треба слати младе Србе у добровољачким одредима, већ треба створити праву српску војску. Иза чаркања Срба и Хрвата стоји неко ко је изнад Шешеља и ко хоће да задржи своју фотељу и власт. То није добро за српски народ јер зна се да српски народ може да победи сваког демократским путем, а не уз непотребну жртву као што је давао у прошлим ратовима.

● **Шта онда мислите да је сада најпотребније да учине Срби у домовини?**

— Сада је најпотребније да се комунизам обори и да не гледамо више петокраку. Ако скинемо комунизам онда ћемо већ у старту имати решене бројне проблеме, нарочито са другим нацијама: у Југославији, са Шиптарима, Хрватима... са Муслиманима који су такође почели да дижу главу горе, а не знају ни за своју нацију, ни за порекло. А Србија ће без комуниста добити цео свет. И нама у Аустралији та петокрака највише боде очи. Србима је задала много мука и рђи је мрзе.

● **Када оде петокрака хоће ли и пристићи ваша помоћ?**

— То се подразумева. Има много оних који само тај дан чекају па да се врате у отаџбину коју су са тугом због зликоваца на власти морали да напусте. Нико сада не жели да даје новац, мада су нам ја тражили. Али, нико не жели да га покраду, да му отму оно што је уложио. Јер, и овде, толико километара далеко од куће, комунисти нас прогањају и малтретирају, па како онда уопште да им верујемо. Доста људи нам је настрадало због УДБЕ у којој су људи који не признају ни светосавље ни крст. Такви под хитно треба да оду. Ми сви верујемо да ће томе много допринети господин Вук Драшковић и Српски покрет обнове и зато сви спремно гласамо за њега. Уосталом и Срби у Србији то најбоље знају. И када Вук скине петокраку нема Србина из Аустралије који за своју отаџбину неће нешто дати! Ту смо браћо, чекамо да помогнемо.

Александар ЧОТРИЋ

СПО У ФРАНЦУСКОЈ ОСНОВАН ИНИЦИЈАТИВНИ ОДБОР

Потпредседник СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ доктор медицинских наука Радмило Рончевић боравио је у Паризу од 31. маја до 3. јуна 1991. године, где је Основан иницијативни одбор СПО за Француску. Председник овог одбора је господин Александар Тешић — командант Чаруга, припадник покрета Ђенерала Драже Михаиловића, припадник Покрета отпора Француске, пуковник америчке авијације, председник удружења америчких ратника у Француској, носилац више америчких и француских одликовања, још увек врло виталан и релативно млад Човек од 62 године. Потпредседник одбора је господин Милорад Јефтић — Шиља, питомац 68 класе Војне академије у Београду, припадник покрета Ђенерала Драже Михаиловића, логораш у Немачкој, припадник покрета отпора Француске, носилац више француских и америчких одликовања.

Потпредседник Радмило Рончевић обавио је у Паризу више разговора са најутицајнијим Србима у Француској као и са представницима дипломатије и војних кругова Француске. Договорен је долазак господина Вука Драшковића у Француску и његов разговор са водећим личностима Француске политике.

Поводом прославе 120 годишњице Француско-Пруског рата, у коме се истакао Краљ Петар I, као официр француске војске, 2. јуна одржана је прослава у Орлеану, граду који је, у знак захвалности, подигао споменик Краљу Петру I. Др Рончевић, господин Тешић и господин Јефтић, у име СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ положили су венац на овај споменик. Венац Српског покрета обнове са натписом: „Оличењу демократије, патриотизма, Чојства, јунаштва и скромности, српском Краљу Петру I Карађорђевићу — СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ“, заузео је централно место.

У почасном строју француске армије био је и један младић Србин.

Првог јуна Чланови СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ из Француске, Швајцарске и Немачке положили су венац на споменик Краљу Петру I и Краљу Александру који се налази у центру Париза.

Већина учесника годишњег Сабора братства оца Јустина Поповића, који се одржавао тих дана у Монжерону код Париза, били су припадници СПО из Француске, Швајцарске и Немачке. Овом сабору присуствовао је и потпредседник др Радмило Рончевић.

Др. Радмило Рончевић и Александар Тешић — Чаруга полажу венац СПО на споменик краљу Петру првом Карађорђевићу

СПО У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ ЗА

ДЕМОКРАТИЈУ И КРАЉЕВИНУ

Чланови Српског покрета обнове у Великој Британији подржавају захтеве Уједињене српске демократске опозиције да председник Републике Србије и Влада поднесу оставке, да се, коначно, скине петокрака као услов демократизације Србије. У досад организованим демонстрацијама они су захтевали и повратак краља Александра Другог Карађорђевића, јер сматрају да би Србија само као монархија могла да обезбеди социјални мир и економски просперитет земље.

— Српски покрет обнове има велики број присталица у Енглеској — каже Недељко Пиплица, повереник СПО за Велику Британију — и сви се они окупљају да демонстрирају у Лондону у исто време када се одржавају демонстрације у Београду. Ми, углавном, подржавамо све захтеве нашег Председништва у земљи, с тим што истичемо и наше додатне, као на пример, да Србија треба да буде монархија.

У Великој Британији је, до сада, организовано десетак одбора СПО а чланови су претежно млади — друга и трећа генерација наших емиграната.

С. Р.

УНИФОРМИСАНИ ХАЈДУЦИ

Малтретирање присталица и чланова СПО не престаје. Жртва насиља је и Миодраг Дамјановић из Дрмна.

Хајдуци из Стига деценијама су пресретали сељаке из пожаревачког краја, и злостављали их. Данас хајдуци у Пожаревцу носе униформу, и запослени су у МУП-у Србије.

Господин **Миодраг Дамјановић**, из села Дрмна, код Костолца, кренуо је 11. јуна, око подне, камионом према Пожаревцу. Код кланца га заустави „ајдук“, у плавој униформи, затражи исправе. Г. Дамјановић пружи руку, да полицајцу-ајдуку дотури папире, али га, чим угледа да је човек из Дрмна, полицајац удари ногом у главу. Г. Дамјановић се био нешто сагао, да затвори торбу из које је извукао дозволу, а ајдук брже боље ногом у лице. И опсује му све по списку. „Показаћу ја вама из Дрмна, мајку вам јебем четничку“ — каже униформисани.

Крв је облила господина Дамјановића, а ајдук навали све жешће. Види у човеку четника, класног непријатеља. Тако му рекли у станици милиције, да бије све који нису комунисти. Зар у Пожаревцу, родном месту друга **Слободана Милошевића** и другарице Мирјане Марковић да се шетају „четници“, зар у граду на Морави да делују демократи, шта ту има да тражи СПО.

ВРАЊЕ

МИЛИЦИЈА ОДГОВАРА ЗА ТУЧУ

До инцидента и туче између чланова СПО-а и Српске радикалне странке 8. јуна у Врању дошло је након увредљивих и непристојних речи које је изговорно др Војслав Шешељ чиме је испровоцирао присталице Вука Драшковића.

Припадници врањске милиције како казнајемо из разговора са неким од учесника митинга једва су дочекали прилику да би се обрачунали са члановима Српског покрета обнове. У врањском Одбору СПО-а не искључују ни могућност сарадње између четника и милиције у овом граду, поготову након шопштења Секретаријата за унутрашње послове у коме се најоштрије демантују изјаве у којима се милиција оптужује за нацистичтво и сарадњу са Шешељевић четницима.

По свему судећи главни циљ врањског митинга је био да се испровоцирају нереди како би се милиција обрачунала са припадницима странке Вука Драшковића.

В. Р.

У болници у Пожаревцу лекар позове полицију, да пријави насиље, такав је пропис. Полиција не стиже. Са повредном листом

грађанин Дамјановић оде код истражног судије Општинског суда у Пожаревцу.

Судији није први пут да грађани пријављују ајдуке да их из чиста мира нападну и претучу, само ако закључе да нису црвени, или полуцрвени.

Начелник СУП-а Пожаревац **Мирослав Степановић**, кога смо телефоном питали о овом случају, био је врло љубазан. Каже да му је познато да је грађанин Дамјановић нападнут, али не може телефоном пружити никакве податке. Осим што тврди да милиционер-ајдук није суспендован. Још жури друмовима, да премлати „четнике“ и нелојалне грађане.

Син господина Миодрага Дамјановића, инжењер Новица Дамјановић на децембарским изборима био је посланички кандидат Српског покрета обнове, и већина сељака из Дрмна су чланови СПО-а. Отац је морао да плати синовљево ангажованост.

На демонстрацијама 9. марта једино је милицијска јединица, усред Београда, пуцала у демонстранте. Млади Бранивоје Милиновић убијен је од метка полицајца из Пожаревца.

Не пада ивер далеко од кладе, кажу. А српска КЛАДА је из Пожаревца. Некада смо у овај град, у Забелу, одводили кажњенике, криминалце, данас из овог града добијамо **ПРЕДСЕДНИКА.**

М. Б.

НОВО НАСИЉЕ НАД СРБИЈОМ

Иза комадања републичке територије на 19 округа крије се намера српског бољшевичког врха да преко окружних начелника, који би сам постављао, амортизује евентуални пораз на општинским изборима

Законским пројектом о територијалној организацији Републике Србије и локалној самоуправи, који би ускоро требало да се нађе пред посланицима Српског парламента у коме посланичка већина, као што је познато гласа по команди, српска бољшевичка власт припремила је ново насиље над Србијом. Јасно је да је циљ тог насиља стар колико је стара и сама бољшевичка идеја, а то је — најкраће речено — њен голи опстанак на власти. Јер, иза комадања републичке територије на 19 округа са превеликим територијама и нелогичним границама, који — како нам се лаконски објашњава — треба да „врше републичке послове“, крије се намера српског бољшевичког врха да преко окружних начелника, које би сам постављао, амортизује евентуални пораз на општинским изборима и на тај начин задржи сву власт у својим рукама. Због смишљања ове мучке стратегије, сасвим је јасно, дошло је до одлагања општинских избора, како би се сваки ризик —

када је власт у питању — избегао.

Предлог, у склопу тог законског пројекта, „да окружна места буду проглашена градовима и да задржавају део пореза и доприноса за свој сопствени развој“ треба да изазове забуну, темпирану пометњу и себичну отимачину између српских градова, чиме би се пажња народа усмерила на супротну страну од правог циља и намере власти. И док би се српски градови борили за статус „проглашеног града“, односно окружног места, бољшевици би из евентуално попусте и исправке током процедуре, провукли још једну маскирану превару и са 19 црвених окружних дахија обезбедили неометану и апсолутну власт над Србијом. То јест, продужили би изолацију и немоћ, привредну и друштвену агонију нашег народа.

Перфидна замисао упакована је у свечано рухо тобожње намере властодржаца да успостави структуру државне управе у Србији у духу старе српске традиције и по угледу на

савремену Европу. У јавност је лансирана патетична прича о новим срезовима са средњовековним називима, чија би романтична звучност требало да сакрије смисао игре са српском прошлосту и српском стварношћу. Уместо срезова који у Србији имају дугу и логичну традицију, утемељену у географским, историјским, социјалним и економским чиниоцима, предложено је — уствари — поништење те традиције и прибављање нових мотива и момената за међусрпске свађе и раздоре.

Против српског заветног слогана „Само слога Србина спасава“ српски непријатељи су сковали девизу „Не дај Боже да се Срби сложе“! У духу те девизе, смишљен је и предложен нацрт српских нових неспоразума у виду новог комадања српске земље и новог разбијања српске слоге. То може да користи само измислитељима те подвале, унезвереним српским бољшевицима, чија се машта храни сновима о новим српским трагедијама.

Из тог разлога, Окружни одбор Српског покрета обнове у Чачку упућује протест против најављених подела и жртвовања Србије у режији СПС-а и њених челника.

Витомир ЂАЛОВИЋ
председник иницијативног
окружног одбора у Чачку

КОМЕРЦ

Својим симпатизерима нуди предмете са обележјима странке:

1. Мајице	12. Оловке
2. Беџеве	13. Упаљаче
3. Значке	14. Кожне омоте за личне карте
4. Позлаћене значке	15. Кожне омоте за возачка документа
5. Привеске	16. Кварчне сатове
6. Позлаћене привеске	17. Заставе свих димензија СПО и Српске, такође свих димензија.
7. Налепнице	Предмете са ликом Вука Драшковића
8. Подметаче за чаше од плуте	18. Постере
9. Стоне календаре	19. Мајице
10. Заставице за кола	20. Беџеве
11. Ливене отвараче за флаше (бакарни, никловани, позлаћени)	

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем ком. _____

под бројем _____

Наручене предмете и трошкове поштарине платићу поштару ПУЗЕЋЕМ!

Име и презиме _____

улица и број _____

место и поштански број _____

Тел _____

бр. _____

л. _____

к. _____

ПОТПИС _____

КОМЕРЦ

**ВАМ НУДИ ЈЕДИНСТВЕНУ ПРИЛИКУ
ДА ПОРУЧИТЕ КАСЕТУ**

**ПЕСМЕ СРБИМА СВЕТИТЕЉИМА: СВ. САВИ,
СВ. АРХИЕПИСКОПУ АРСЕНИЈУ, СВ. КНЕЗУ
ЛАЗАРУ...**

СПО КОМЕРЦ

**ПРУЖА МОГУЋНОСТ НАБАВКЕ ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА ПО
НАЈПОВОЉНИЈИМ ЦЕНАМА. ЗА ВЕЋИНУ ВРСТА РОБЕ МОГУЋЕ ЈЕ
ОДЛОЖЕНО ПЛАЋАЊЕ.**

Информације на тел. 600-222, локал 9979.

**ПОЈЕ ДРАГОСЛАВ — ПАВЛЕ
АКСЕНТИЈЕВИЋ**

Цена касете је 150 динара. Поручи-
не и информације на тел. 600-222 лок.
9979

НА ГРИЛОВОЈ РАСКРСНИЦИ

Роман саздан на сопственом уставу, у време трајног процвата уставне кризе, једнако се да тумачити као амбициозна творевина циника, анархични гест креативног бунтовника или вешта екхибиција даровитог ствараоца који зна за предности безвлашћа. „Власт“ — у овом случају придобијање читалаца — осваја се балансирањем између тема, алузија и назнака за које им је време у коме живе и те како изоштрило чула и дозирања властитих преокупација, тема и асоцијација.

Пише: Љиљана ШОП

За Басарино најновије романсијерско трагање карактеристично је декларативно озаконење властитих правила приповедања и мишљења: хоћемо ли га схватити као иронију или као самозаљубљеност — наша је ствар. Роман саздан на сопственом уставу у време трајног процвата уставне кризе једнако се да тумачити као амбициозна творевина циника, анархични гест креативног бунтовника или вешта екхибиција даровитог ствараоца који зна за предности безвлашћа. „Власт“ — у овом случају придобијање читалаца — осваја се балансирањем између тема, алузија и назнака за које им је време у коме живе и те како изоштрило чула и дозирања властитих преокупација, тема и асоцијација. Резултат је шармантна прича која се једним делом храни сама собом (мистификујући па демистификујући збир произвољних симбола, метафора, слика и идеја на којима је заснована), док другим делом гута, вари, меље и у нову смесу претвара познате или препознатљиве састојке историје и митологије, религије и науке, а особито књижевности.

ВАН ШАБЛОНА

Светислав Басара се много труди око форме (што разумем), а особито му је стало да те муке спозна и осети читалац (што не разумем, изузев као чин освете или, из теорија књижевности, буквално примењену тезу о саучесништву). Сви ти позиви на вертикална и хоризонтална читања, лева и десна листања, мушка и женска огледања, превртања у огледалу и ваздуху било чије имажинације одувек су ми звучали помало сумњиво (особито након што су Милорада Павића прославили у

белом свету, свету који о нама ништа не зна а још мање се трси да нас заиста разуме). Писац одиста може да исприповеда што год жели, али његова упутства за читање својерестан су терор над природним умножавањем асоцијација и слободом интерпретирања (читалачког, дабоме, не и критичарског). Једном дата, упутства се могу доживети као игра, оригиналност, хумор, средство дистанце; понављана код многих, постају фраза, манир, поштапалица, неинвентивни декор, досадно опште место, израбљена стилска фигура.

Басара неће у постмодернисте. Четврти члан Устава романа *На Граловом трагу* гласи: „Роман нема никакве везе са масонским покретом званим Постмодернизам“. Овај отпор против критичарских категоризација, ово непристајање на олака теоријска етикетања и сврставања у мутно дефинисане шаблоне (чак и ако је декларативан, чак и ако је из арсенала нових непресушних мистификација свога места у сазвежђу савремених књижевних појава) сасвим је прихватљив и умесан. Манифестовање једног погледа на свет и литературу, магловито именовано постмодерном, допустило је уопштавања, класификовања и оцене које занемарују многе индивидуалне црте, продоре, разлике. Али, овом критичком довијању за синтезама које претерано не обавезују а добрано олакшавају сваки сусрет са новим или другачијим, истини за вољу, подоста су кумовали управо ствараоци који су у трагању за формама досегли препознатљив стереотип. У туђе се калупе ипак улази тек када се нагласи свој, прихвати нечији или репродукује сопствени. Стварање *фаме* о нечему па потом *фаме* о *фами* мач је са две оштрице.

Басара уме да приповеда. То расно, змијолико, течно приповедање дар је сам по себи, и понекад се самозадовољно одваја од онога *о чему се приповеда*. Пукотина, с почетка невидљива, шири се и прети *лепотом с премало смисла* која се онда упиње да самодовољношћу својом надокнади значењску празнину. Густав Мајринк је бајно начинио Голема. Басара га, пак, проналази међу историјским личностима без обавеза да укаже зашто баш њих, а не неке друге. Разуме се, говорим о „обавези“ проистеклој из аутономног смисла властите творевине, о релативној обавези унутар сопствене уметничке визије,

ни о каквој другој. У том смислу, овај роман ми више личи на дело Библиотекара (тих вечитих фалсификатора истине, да се послужим ауторовом симболиком), на завереничку рабоду обесмишљавања с циљем да њена разорна логика доведе до васпостављања какве нове (неизвесне) смислености. *Загробна полемика Карло Ружни — Гросман* има улогу уводне, историјске, психолошке, универзалне распре у којој доминирају два до сада материјализована приступа прошлости: владајући (званични) и сведочећи (са становишта првог апокрифан, а за приближавање истини пресудан).

СУД ЧИТАОЦУ

Фрагментарност, колажирање, привид документарности и истински документ, визуелизовање идеја њиховим графичким и ликовним представљањем, све су то елементи (већ виђени) чије је комбиновање, одбир и употреба у безброј комбинација једна од могућности да се сугерише расцепканост и неухватљивост стварности, бесмисао историје, непоузданост чулних и умних представа о свету, доминација зла у живљењу без Бога, терор технологије, немоћ разума итд. За избор и повезивање елемената аутор у *Предговору* формулише „алиби“ — везе између фрагмената „плод су параноичног повезивања чињеница“. Ко не верује, нека себе изд्रेसира и научи тајне „тродимензионалног сањања“, па ће чињенице ваљда повезивати и сам, овако или другачије, како му драго.

„Тражење грала алегоријски је изражавао идеал кршћанског живота“, читамо у Опћој енциклопедији. У тражењу наслова *На Граловом трагу* Басара се враћа родном крају и једно неонски непоуздано ГРИЛ омогућава му вешт узлет од профаног ка чудотворној посуди овечаном ореолом древне легенде. Лепо, духовито, оригинално, иронично и — непродуктивно у једном ширем смислу, јер у себе затвара једну индивидуалну слику, да не речем штос, виц, халуцинацију, али даље од тога морало би се другим путем!

„У роману *На Граловом трагу* има Бога. „Леп, занимљив почетак, макар и као иронично-уставно санкционисање богоимања у овим безбожничким временима. Одмах потом духовит демократски гест: „Независно од тога, роман могу читати и атеисти, идолопоклоници и неопредељени“. Можда је само моја кривица, или питање укуса (да не цитирам латинску пословицу на ову тему) што ја тог *бога овог романа* доконала нисам. Ако се крије иза Еванђеоских бициклиста Ружиного крста, онда није претерано озбиљан. Или само још није домислио тај свој нови, надајмо се бољи свет?

СРПСКЕ ЗАДУЖБИНЕ (6): АЛЕКСА КРСМАНОВИЋ

ДРУГА СМРТ ЗА 18 ГОДИНА

У Београду постоји улица Браће Крсмановића, али мали број зна да је Алекса један од њих. У Београду постоји и зграда Протокола, али нико не зна да је тај заштићени споменик културе оставштина Алексе Крсмановића. Не зна то више ни наш закон који је мафионичарским триком ову зграду увео у земљишне књиге на Град Београд.

Име Алексе Крсмановића не налази се нигде, а са њим је затрпа и његова судбина. Све што се о њему зна је да је био трговац и да је у младости радио у задрузи „Браћа Крсмановић“, да се касније одвојио и постао рентијер. Интересантна је чињеница да су многи његови шегрти, попут Луке Ћеловића, касније и сами постајали задужбинари. Све што је имао и све што је оставио за „патриотске цели“ било је премало да се његово име нађе у Енциклопедији.

Алекса Крсмановић је умро 25. III 1914. Иза себе је оставио тестамент који је готово

преседан у историји српских задужбинара, јер је једини око кога се није водио судски спор. Тим тестаментом сви су били задовољни, а он је био довољно богат да задовољи како своју породицу, тако и своју патриотску дужност. На жалост, није био довољно богат да задовољи и апетите наше послератне владе која је Задужбину опустошила и која се и даље довија на који начин да јој одузме још.

Основна идеја тестаamenta била је оснивање „Фонда Алексе Крсмановића на патриотске цели“. Жеља Крсмановића је била да се његово огромно имање не распрода све док је жива његова супруга Линка. Њој је на ко-

ришећење оставио вилу „Јелисавету“ на Сењаку и кућу на Теразијама, као и половину годишњег прихода са имања. По њеној смрти све то би прешло у руке Одбора задужбине који би и до тада функционисао на основу друге половине прихода са имања. Тестаментом није занемарио ни рођаке, а ни тадашње добротворне установе, тако да је велике новчане прилоге оставио: Друштву Св. Саве, Колу српских сестара, Савезу српских добровољаца, Црвеном Крсту и другим.

Задатак Фонда је био да скупи довољно средстава за подизање велелепне зграде са хуманитарном улогом на којој би писало „Алекса Н. Крсмановић — Српству“. Средства за његово подизање обезбедила би се распродајом огромних имања и већег броја зграда. Сем подизања овог дома задатак Задужбине је био да новац даје за патриотске циљеве, без икакве јасније одреднице који су то циљеви. Као извршиоца тестаamenta Крсмановић је наименовао директора Народне

банке — Стевана Гајића и одредио га за доживотног члана Управе Одбора. За остале чланове предвидео је: Војног министра, председника Академије наука, председника Државног савета и председника Општине.

ПРУЖАЊЕ ПОМОЋИ НЕДИЋУ

Задужбина је кренула са радом одмах после смрти Алексе Крсмановића. Располагала је са 2.866.801 динара готовог новца, са виноградима на Сењаку, са великим плацем у Кнез Михаиловој и хотелом Српска круна, са кућом и плацем у Балканској, плацем између Кнез Михаилове, Краља Милоша и Цара Уроша, на коме су постојале три куће, са пола Карађорђевог улице и великом зградом у њој, великим плацем између Цара Душана и Скендербега са три куће на њему, као и са још неколико мањих плацева. Године 1920. створени су сви услови за регистрацију задужбине, али тада се појавио проблем јер нико није тачно знао шта је Алекса Крсмановић подразумевао под патриотским циљевима и који су задаци Задужбине. Министарство просвете је потегло то питање, испитани су сви Алексини пријатељи, чак и супруга, али нико није знао више о томе. Дана, 15. 11. 1924. г. Задужбина је ипак регистрована указом Александра I као „Фонд Алексе Крсмановића на српске патриотске цели“.

Пун Одбор је конституисан тек по смрти Линке Крсмановић и тада је Задужбина била спремна за испуњење жеље оснивача. Приход се већ увећао двадесетогодишњом закупнином за имања и продајом дела имања могла се остварити жеља Крсмановића да се подигне нова зграда. Одређен је био и плац, али до тога никада није дошло.

Када је умрла Линка 1929, Задужбина још увек није располагала са овереним тапијама на имање, јер су четири гласиле на фирму „Браће Крсмановић“ и тек их је требало превести. Када су тапије сређене отпочела је економска криза и имања се нису могла продавати, бар не по повољној цени. Пре почетка рата имање је ипак стављено на лицитацију, али нико није био заинтересован за куповину.

Почетком рата Задужбински Одбор је спао на два члана што је искоришћено као разлог да се крајем 1941. постави Комесарска управа. Рад Задужбине је настављен током рата без већих проблема, чак су и извесне зграде попут „Српске круне“ и даље доносиле приход. Интересантно је да је у лето 1942. Задужбина први пут издвојила средства из својих прихода, мада по тестаменту још увек нису постојали услови за то, јер имање није било распродато, а нова зграда није подигнута. Учињено је то на иницијативу самог Одбора као и Министарства просвете да би се генералу Милану Недићу уручила помоћ приликом збрињавања српских избеглица из Хрватске. Министарство просвете је сматрало да се тада први пут указала прилика да се испуни жеља Крсмановића и да се његов новац да на српске патриотске циљеве.

Крајем рата смењена је и комесарска управа, а чланови одбора су или побегли, или ухапшени као ратни злочинци. Министарство просвете је инсистирало да се у Одбор врате два претратна члана и да се он употпуни са

новим члановима. Нова власт се није сложила са тим, чак није наименовала ни г. Гајића кога је Крсмановић одредио за доживотног члана Одбора. Задужбина је пребачена у руке Задужбинског одсека при Министарству просвете. Последње године рата нанеле су велику штету Задужбини, не само због рушења објеката већ и чињенице да закупнина више није стизала. Омладински дом УСАОС, АФЖ и друге организације бесплатно су користиле простор. Због тога нова управа захтева да буде ослобођена пореза, што им и успева законом из 1949. године.

Задужбина је радила једно време трудећи се да распрода имања, а да новцем који је имала финансира што већи број ученика и књига. То раздобље је било сувише кратко да би их припремило на оно што их је чекало. Дошла је и фамозна 1959. г. и законом о национализацији који је у случају Крсмановићеве Задужбине више лично на „Зону сумрака“. Перфидна игра је превазишла све границе и Задужбини учинила оно што историја никада неће моћи ни да разуме ни да оправда.

Као пример за то може нам послужити национализација земљишта у улици Косте Главинића. Задужбина је ту поседовала 6359 м² и издавала их је у закуп по цени од 12,5 д. годишње по квадрату, а продавала по 2000 д. квадрат. Држава је одузела око 6000 квадрата и Задужбини оставила парцелу са којом није могла ништа.

ПЕРФИДНЕ ИГРЕ СА ЗЕМЉИШТЕМ

Национализација земљишта је извршена 1960. и оно је предато у руке спортског друштва „Партизан“ са обавезом да ови у року од две године подигну спортску дворану. Као надокнада за Задужбину предвиђена је исплата од 300 д. по квадрату у року од 50 година. „Партизан“ није испунио део погодбе, тако да му је земљиште одузето 1963. и том приликом је Задужбини стигао допис да им се земљиште национализује. Задужбина, запањена овим гестом, шаље одговор да им је то земљиште национализовано још пре 3 године. На то им стиже нови допис да земљиште није национализовано јер „Партизан“ није отпочео са градњом, а национализација се може вршити само ради градње. Смисао целе игре је у био у томе што је цена национализованог квадрата за те 3 године пала са 300 на 100 д. Уговор о национализацији се цепа и пише се нови, а Задужбина узалудно покушава судским путем да остигне цену из 1960. Суд их упозорава да је цена квадрата од 50 до 100 д. и да су већ добили највећу откупину. Тада се Задужбина одлучује на нови очајнички

корак и тражи закупнину за последње 3 г. када је већ била власник и у том периоду. Ни „Партизан“ ни грађевинско предузеће „Ратко Митровић“ који су користили земљиште неће ни да чују за то, а закон је на њиховој страни пошто уговор између њих и Задужбине није никада потписан, јер тада земљиште и није било задужбинско.

На исти начин национализовани су и други објекти задужбине. Остала је без свега што је тог тренутка имала, а имала је веома много: Зграду Протокола на Теразијама, зграду у Кнез Михаиловој 56, зграду у Карађорђевој 46, две зграде у Браће Крсмановића, плус имања која су остала. Невероватно ниска цена је одређена да се исплати Задужбини и то у року од 50 г. Иза тога почињу године животиња у којима је та најбогатија задужбина сведена на формални рад.

ЦИЉ — ДОМ ЗА ДЕЦУ

Дана 12. 4. 1983. Задужбина је прешла у руке Фондације „Споменица солидарности“ и тек тада је поново отпочела са радом колико је то било могуће у оквиру скромних средстава. Сав приход који је стизао двајан је за добротворне сврхе, тако да је у том периоду послата помоћ дому за незбринуту децу „Христина Маркишић“ као и „Петру Радовановићу“ у Титовом Ужичу.

Данас на рачун Задужбине стиже све мање средстава. Инфлација је појела и те мале једногодишње оброке, а ревалоризација није извршена никад. У протеклој години укупан приход је износио 9044,10 д. и то захваљујући ИНИ (ако се то уопште може рећи у оквиру оваквих исплата) која у улици Васе Пелагића има своју пумпу на плацу од 300 квадрата и која је самоиницијативно одлучила да исплату подигне на 4680 д. У договору са „Споменицом солидарности“ исплату је подигао и „Металосервис“ на 2160 д. за мали плац у Мостарској. Из тога следи да „Протокол“ и остале зграде годишње плаћају 2204 д. заједно. Ти приходи ће сваке године бити све мањи, а 2009. ће потпуно престати, јер те године се званично завршава педесетогодишња исплата и вероватно ће се држава осећати као неко ко је измирио дуг.

Гледано у све те бројке, сасвим је извесно да се дом са хуманитарном улогом из средстава Задужбине неће никада подићи и да ће се Задужбина веома брзо угасити. А само зграда „Протокола“ (уколико би се издала по тржишној вредности) би била довољна да Задужбина испуни циљ свог постојања који је крајње хуманитаран. Секретар „Споменице солидарности“ Лука Мирковић, у разговору истиче да је смисао целе Задужбине управо у изградњи дома за децу без родитеља који би носио натпис „Алекса Крсмановић — српству“ и који би носио натпис „Алекса Крсмановић — српству“ и који би био подигнут само на оном месту уже територије Србије где је држава већ имала намеру да га подигне.

Једина нада која нам остаје да ће се овај велики добротвор отргнути од заборава је да ће се закони променити или да ће Фондација „Споменица солидарности“ успети да битку добије сама. А они су спремни да је воде.

Сандра ПЕТРУШИЋ

ГЛАС ЦРКВЕ

Вук Драшковић

САБРАНА ДЕЛА У СЕДАМ КЊИГА ПРВИ
ПУТ ЋИРИЛИЦОМ

ЗА САМО 700 ДИНАРА БРОШИРАНО ИЗДАЊЕ ТВРДИ ПОВЕЗ 1.200 ДИНАРА

1. СУДИЈА
2. НОЖ
3. МОЛИТВА I
4. МОЛИТВА II
5. РУСКИ КОНЗУЛ
6. ОДГОВОРИ
7. КОЕКУДЕ СРБИЈО

Литература која је послужила као основ обнове српске духовности. На 1650 страница пред вама су дела која објашњавају зашто је Драшковић постао идол српске омладине.

Књиге су штампане на 80-грамском папиру, формата 13 пута 20 цм. Претплатна цена: 700 динара; Броширано, тврди повез 1.200 динара. По изласку из штампе цена ће бити неколико пута већа. Поруџбине на телефон (014) 35-115, на адресу: ГЛАС ЦРКВЕ, Војводе Мишића 28, 14000 Ваљево.

Шаљемо искључиво поузећем, поштарина купца.

Књиге излазе из штампе половином априла.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем књиге комплет _____

(навести који повез)

(адреса)

(место)

ЗАПИСИ ИЗ БЕЗНАЂА

ПОМАНИТ'О ДРУГ

Одушвљен оним што су сљедбеници Јосипа Броза-Тита радили по Херцеговини за вријеме другог свјетског рата, илити револуције како смо ми извољевали говорити слиједећи наређену науку, православни српски живаљ Херцеговине давао је одушка својој муци и јаду и кроз пјесму. Није то била обична пјесма, пјесма веселница, пјесма која кријепи дух и подиже расположење, пјесма коју изискује расположење да би се уз њу, пјесму, и са њом виноуло у још веће висине, да би се стигло до лагодне опуштености која долази са смирајем веселја. Била је то битно другачија пјесма, пјесма срџбе и освете, пјесме којом немоћни, понижени и увријеђени народ обљежава за неко будуће вријеме злочинећег силника недоступног његовом,

народном, гњеву. То је обиљежје, освета, за историју. То је нешто што ће бити, најчешће, предмет вредновања ближих или даљих поколења, дакле по извјесном протоку времена када (не)дјело злорадника може да се сагледа чињенички, да се оцијени непристрасно, без диктата и диктатуре побједника (макар и над сопственим народом).

Једна од таквих пјесама-осветница коју је херцеговачки народ пјевао во времја зла била је „Крепо Мошо, црко Тито/Шегрт Владо поманито“. Кажу да је један од тројице у пјесми метнутих другова ових дана поманитао у страху од народног суда. Наиме, прича се, да је његов син прочитао у новинама шта је за вријеме рата његов „славни“ отац радио и као без душе дотрчао до њега са јединим логичним питањем: „Тата, је ли то истина?“ Одговор је био какав негдашњи (све)моћници обично дају у таквим приликама: „Револуција. Такво је било вријеме“. Овакво „објашњење“ није било прихватљиво за сина, окренуо се и залупио врата, пошто је претходно рекао оцу да га се стиди, да га не признаје и да више неће да за њега чује. Народни херој је, кажу, последице тога поманитао, сметнуо с ума, у страху од гњева и суда народа. А да је Друг правно „подвиге“ правно је: између осталог поубија цијело село своје српске браће, и приде пиша по унакаженим лешевима. Револуција?!

Поманитали Друг из пјесме народне имао је подоста својих другова хероја који се могу подичити сличним, или још и горим (ако је мо-

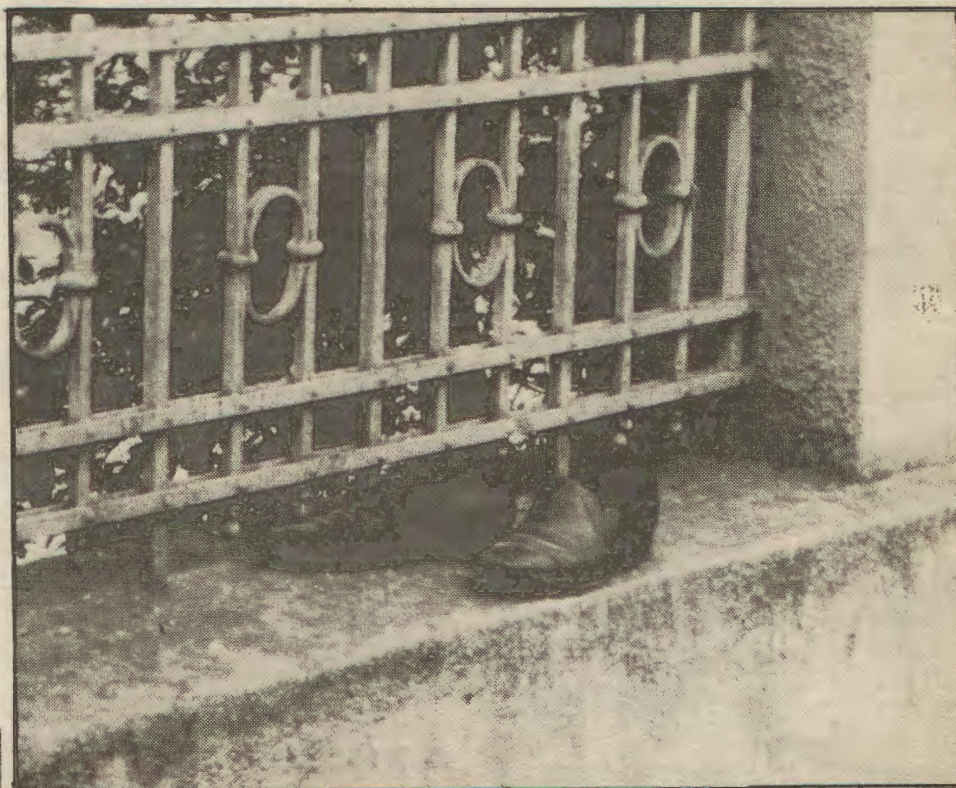
гуће) „подвизима“, као на примјер онај „ломни путник“, „мајка пролетерска“ који свога партијског друга својеручно мучи мукама Христовим, а уз пут му обећава „Нећеш курво умрети док све не признаш!“, или она јуначина која је у свезаном дјетету открила „непријатеља револуције“ па метком међу очи: „Да пашче не лаје по селу!“ Да ли су ови бидједници овако манитали да би постали народни хероји, или су (што је вјероватније) постали народни хероји зато што су били овако манити? И док ово пишем врзма ми се по глави остатак пјесмице (која је требала да буде патриотско-етичка) о коју су се прије подоста деценија отимали ђаци-рецитатори: „Знаш ли мили сине народне хероје /то су све јунаци који се не боје)... а што су највише дали своје роду/ крв своју пролише за нашу слободу. „Да је крви било било је, онајвише братске. До лаката и мимо лаката, а неки су, као поманити Другови имали и „крваве кљуне до очију“. А ми, с њима као својом диком и својим поносом, кренули у своју разисторију.

Херој свих тих хероја, негде пред своју изненадну смрт, пропраћену са осамдесет осам уздаха уцвијељеног народа, изјавио је како он никада није потписао нечију смртну пресуду. Открио је Америку: као да одани народ не зна да троструки хероји не убијају својеручно, већ то чине једноструки хероји и друге продужене руке револуције. По његовом наређењу. За добро народа, дакако.

ПОМЕН

Недавно, у Црној Гори умро некад познати и друштвено признати државни чиновник — моћник: озиаш, удбаш, суповац, безбједњак, већ како су мијењали називе а остајали увијек исти. Кад умре и најнеугледнији човјек у Црној Гори га испраћају доста маковно, о угледноме да и не говоримо; овога на вјечни починак, гдје је, казује приповједач, по мишљењу многих отишао уз помоћ неких медијина, испратило свега неколико десетина људи. Но зато је сјећање на њега било редовно. Наиме, каже приповједач, овом покојнику свакога јутра од сахране уредно је на гробу свитало фрешко говно, и то заредом 39 јутара. Злосрећна породица, која се затворила у кућу, одлазила је са кантама и четкама уклањала нечист са гроба свога врлог оца и супруга. Тако свих 39 дана, четрдесетог дана, када породица, родбина и пријатељи треба да изађу на четрдесетницу, помену се драгог покојника и његов гроб залију сузама, хигијенски радови били су обимнији јер на четрдесетницу су на гробу оставану четири фрешка говна — на сваком углу гробнице по једно. „Подсјећање“ је послније тога престало, могуће да ће бити „обиљежена“ полугодишњица и годишњица.

Је ли вријеме да се у овој земљи већ једном заустави терор оваквих „сннова народа“ који имају не мали број сљедбеника?! У њиховим злочинствима и опачилима треба их заустављати чим почну да их упражњавају, па би оваквих „угледника“ којима умјесто цвијећа на гроб полажу фрешко говно било мање. Јер овакво „подсјећање“ не само што је израз немоћи већ и незаборавних и незаборављених мука, мука које су учиниле да људи чине неке поступке којих се, највјероватније, и сами дубоко стиде.

ЧЕТНИЦИ НА ПОШТАНСКИМ МАРКАМА

ЧЕКАЈУЋИ ПИСМА...

Београдски филателиста
Чедомир Фелбаб ексклузивно
за „Српску реч“ открива серију
поштанских марака
штампаних 1941. године на
Равној гори.

Дугогодишње игнорисање српске историје одвијало се на свим нивоима који су могли да буду опасни по званичну власт. Идеја колективног заборављања по којој је требало одстранити све „националистичке“ елементе из историје целог једног народа функционисала је, а без претеривања треба признати, на неким нивоима функционише и данас.

Ових дана забележили смо још један пример са дугачког списка комунистичког гено-

цида над српском историјом. Београдски филателиста Чедомир Фелбаб обелоданио нам је серију од четири поштанске марке издате 1941. године на Равној гори. На маркама су представљени мотиви Равне горе, као и лик краља Петра са позадином Равне горе. Посебно је занимљива марка из ове серије на којој два четника „разговарају“ са анђелом који се појавио.

— О овој несвакидашњој серији марака до сада се ништа не зна. Ни у једном до сада изашлом каталогу који је издала „Југомарка“ нема ни речи о овој серији. Занимљиво је да и последњи каталог марака старе Југославије који је издат 1987. године, по први пут у боји, нема ништа о овим маркама. Моје колеге филателисти до сада су избегавали сваки разговор о овим поштанским маркама страхујући за своју безбедност — каже Чедомир Фелбаб.

Лично истраживање које је овај филателиста спровео доноси занимљиве претпоставке. У односу на поштанске марке које су штампане у Лондону (по налогу југословенске избеглицке владе), марке издате на Равној гори су бољег квалитета, што говори о томе да је штампање обављено у теренским условима рата и борбе. Може се претпоставити да је на Равној гори постојала пошта и да је функционисала између Лондона и четничких јединица. Том приликом коришћене су и сопствене марке.

— Појављивање ових марака после пет деценија прави је повод да се културолошки истражи ко је налогодавац за штампање ове серије марака, колико је штампано других серија за које не знамо, чија су идејна решења за ову серију, на којој су територији коришћене, што може донети нова сазнања о четничком покрету — каже Фелбаб.

Чедомир Фелбаб позива све оне који нешто знају о овој серији марака да му се јаве на адресу: Џорџ Вашингтона 12/1.

В. Р.

Омладинска пословна задруга

Видовдан

- Пријем нових чланова
- Повремени послови — провизија 5%
- Стална радна места
- Отварање приватних радњи и предузећа

- Послодавцима бесплатне услуге

● **„ВИДОВДАН“ ПОЗИВА
ВЛАСНИКЕ ПРИВАТНИХ ПРЕДУЗЕЋА
И ОСТАЛЕ ГРАЂАНЕ КОЈИМА ЈЕ
БУДУЋНОСТ ОТАЏБИНЕ У СРЦУ ДА
НАМ СЕ ЈАВЕ РАДИ ДОГОВОРА. НА
ЈЕСЕН ЋЕМО ЗАЈЕДНО ПОДЕЛИТИ
1.000 СТИПЕНДИЈА УСПЕШНИМ
СТУДЕНТИМА.**

- 0 публицитету учесника акције брине „ВИДОВДАН“

- Пријаве студената примамо одмах

П. З. „ВИДОВДАН“, ул. Макишка
55, Жарково — Београд, тел.
518-706

ЦРВЕНИ ТЕРОР

**ПРОФ. ДР ЉУБО СИРЦ:
ПРИЧА ОСУЂЕНИКА НА
СМРТ**

УБИЈ

ДЕМОКРАТСКУ БАНДУ!

Др Љубо Сирц је професор на универзитету у Глазгову. Као светски експерт за јад зван комунистичке економије, директор је Британског института који ту беду проучава.

По народности је Југословенац.

Комунисти су га најпре осудили на смрт, потом помиловали, после робије протерали да своју памет продаје белом свету. Јер комунистима нису били потребни паметни, већ послушни и глупави.

Неки тип је рекао како је сва разлика између паметног човека и комунисте само у једноме: први увек размисли и ретко говори, други увек говори и никад не размисли.

А један је рекао како је једино комунистичка глупост довољно храбра да се представља као савршенство.

Проф. Сирц је био један од срећника — утекао је од тог савршенства. И као несавршен човек, далеко догурао.

В и сте, господине Сирц, били један од оснивача непријатељске групе „Правда“, заједно са др Чртомиром Нагодеом?

— Тачно. Моја породица и ја смо избегли из Краља, који је био под Немцима, у Љубљану, која је била под Италијанима. Чим смо дошли, ја сам тражио везу међу пријатељима студентима за пружање отпора окупатору. Дошао је др Чртомир Нагоде и формирали смо групу „Правда“, за коју ви, иронично, кажете да је била непријатељска. Словеначки комунисти су све патриотске групе (осим себе) сматрали за непријатељске.

Па ипак сте једно време били, заједно са комунистима, у Освободилној fronti...

— Ту ОФ су формирали комунисти — Кидрич и Кардељ. Али умето да то буде народни, ослободилачки фронт, узурпирани су све и радили по своме — бољшевички, стаљинис-

тички. Ми из „Правде“ смо свим срцем били присталице југословенске краљевине, а комунисти су о њој говорили као о бившој. Треба ли да вам кажем колико нам је то ишло на живце? Да не улазимо у детаље, видели смо да с њима неће бити среће. Колика је осионост тих људи била јасно је по одлуци коју су донели: ко се буде борио против окупатора, мимо Освободилне фронте, сматраће се непријатељем и петоклономашем! Па ће бити ликвидан! Рекли смо им да је то посве неморално, да се с тим не слажемо, и они су „Правду“ најурили из ОФ.

Колико сте тада били стари?

— Имао сам 22 године, али релативно доста искуства, јер сам боравио и учио у иностранству.

Словеначки комунисти су били жестоки црвени терористи и ликвидатори?

— Просто непојмљиво, господине Барјактаревићу! Они су још од децембра '41. до маја '42. почели масовне ликвидације. Само у љубљанској провинцији, која је један мали део Словеније, ликвидирали су хиљаду људи, махом сељака. Убили су и неке водеће личности — словеначке клерикалце. Убијали су зверски целе фамилије. И онда је нормално што је отпор према комунистима постао жесток и што је доста тих прогоњених, невиних људи одвео у колаборацију са Немцима и Талијанима. Ми смо то осуђивали, али и разумевали. Можете замислити: сигурније је било сарађивати са окупатором, него са комунистима из свог народа!

Шта сте ви из „Правде“ тим поводом чинили?

— Прво смо били запрепашћени. Комунисти су, чинећи злочине, натерали поштене и честите Словенце да уђу у савез са окупаторима. Ја сам добио задатак да о томе обавестим југословенску владу у Лондону, па да она упозна савезнике. Писао сам исцрпне извештаје, али они очигледно нису стигли до Лондона.

УНИШТАВАЊЕ ПОКРЕТА

Како сте успели да се повежете са командантом Краљевске војске у Отаџбини, ђенералом Дражом Михаиловићем?

— Ми смо апеловали на везу са ђенералом Михаиловићем непрестано. И најзад су из штаба на Равној Гори дошли код нас у Љубљану пуковник Јаков Авшић и мајор Новак. Први је био наименован за Дражиног команданта за Словенију, а други за шефа Штаба. Авшић нас је исцрпно обавестио о Михаиловићевим мишљењима и порукама. Рекао нам је да је Дража имао договоре са комунистима о заједничкој борби, али да има несугласица. Комунисти су били да се срља у нападе, а Дража се залагао за тактичнију стратегију, како се Срби не би изложили непотребним немачким одмаздама, које су биле сурове и погибелне. Чули смо све о немачким репресалијама у Мачви и то нас је ужаснуло. Боже мили, мислили смо, комунисти ће народ повести у пропаст.

Ми смо већ били у Освободилној fronti и Авшић је рекао да је ђенерал Дража то поздрављао, јер окупатору треба пружити отпор, али паметно и без непотребне погибелни рода. Управо то нас је понукало да се супрот-

ставимо тим амбицијама комуниста из ОФ који нису бирали средства да остваре монопол у покрету отпора. Стално су нам пребацивали да се ми из „Правде“ и још неке друге групе залажемо за Дражину војску.

Како је дошло до „провале“ у вашим редовима?

— Наше одушевљење што смо се повезали са ђенералом Михаиловићем није дуго трајало. Наједном је пуковник Авшић ишчекао. Др Нагоде ми је дао задатак да га пронађем. У исто време комунисти су појачано на нас атаковали. У име целог словеначког народа преузели су сувереност. Био је то невероватни, аморални цинизам... Тих дана, уместо пуковника Авшића, нашао сам везу са његовим колегом, мајором Радом Улепићем. Он ми је рекао да Авшића више нећу моћи да контактирам и да ће се ствари око тога разјаснити за неколико дана. Тако је и било: „Правду“ су најурили из Освободилне фронте, а пук. Авшић је отишао у партизане. Касније ћемо сазнати да нас је издао. И мајор Новак вероватно. Јер, у другој половини марта 1942. Талијани су похапсили све официре Војске Краљевине Југославије и одвели их у интернацију. Тако је, на основу комунистичке трговине, уништен покрет Драже Михаиловића у Словенији.

Шта је било са издајником Авшићем?

— Он је завршио као Титов и Кардељев генерал. Умро је осамдесете. После је објављено да је био повезан са комунистима пре него што је дошао на Равну гору. Дакле, они су већ тада, унапред, планирали да униште српски национални покрет отпора. Није тешко претпоставити каква је то игра била.

Тада се, дакле, прекидају ваше комуникације са ђенералом Дражом Михаиловићем?

— После Авшићеве издаје, дошао је из Михаиловићевог штаба као изасланик судски поручник презименом Пркошек, Словенац, да би истражио шта се у Љубљани заправо догађа. Био је, пре свега, са „Правдом“. Након истраге, одлазећи, оставио нам је шифру за везу, и рекао да ће нам јавити ко ће бити нови командант за Словенију, али су све везе попуцале.

Како сте ви на све то гледали онда, а како данас?

— Онда нам није било јасно какво становиште заправо имају савезници према нашем покрету. У неку руку су признавали владу у Лондону, а министар војске те владе је био ђенерал Дража. У другу руку, савезници су имали везу и са партизанима. Моје мишљење је да је политика владе у Лондону, уколико се о јединственој политици те владе уопште може говорити, била страшно неспретна. Губили смо нерве гледајући то кретање избегличке владе у кругу. Они никад нису изашли са једним јасним и одређеним правцем. Зато се догодила Шубашићева влада и оно што је потом, после рата уследило са Титом и Шубашићем. Међутим, влада је једно, а Дража Михаиловић друго. Било нам је тешко кад смо сазнали да је Дража ухаваћен и кад му је суђено на тај стаљинистички начин, у том монтираном процесу. Али, онда нико није могао ни прстом да макне, могли смо једино седети кућама и чудити се шта све то почиње да се догађа у Југославији.

Да се „вратимо“ опет у 1942. Ви сте добили задатак да се пробијете до Лондона и непосредно о свему што се збива у Словенији и Југославији обавестите владу? —

Пре свега је требало упознати владу, савезнике и светску јавност о тим прозоморним злочинима комуниста. Много мојих пријатеља, извршних патриота, убијено је низашта. Пријатељ из Крања Фалауш Емер, отишао је на договорени састанак са комунистима у вези сарадње његове четничке организације са ОФ, али су га мучки убили. А био је братић Јожета Вилфана, високог комунистичког словеначког функционера, који је после рата био Титов генерални секретар. И браћу и најближе, дакле, убијали су низашта. Пут комуниста ка власти пун је крви невиних и честитих људи.

КРАЈ РАТА У ПАРТИЗАНИМА

Покушао сам да се пробијем преко Италије. Прешао сам границу, али су тада талијанске окупационе власти објавиле декрет да ће бити ликвидирани сви чланови породице „нестале“ особе. Зато сам се вратио назад.

У ту мисију сте кренули поново?

— Тек сам се 1943. успио пробити преко Италије у Швајцарску. Приликом преласка швајцарске границе, разуме се илегалном, пешице, имао сам страшни пех: сломио сам ногу, па су ме неки људи пренели у болницу. Месецима сам био имобилан. После сам тражио везу са нашим посланством у Берну. Повезао сам се са адвокатом Анићем, Загречанином, који је био Дражин заступник у Швајцарској. Преко њега сам одржавао контакте са мојима у Словенији. А на пут према Лондону, због болести, кренуо сам после годину дана, преко Француске, у којој је врло као у котлу.

Код Женева, на швајцарско-француској граници, ухапсили су ме француски комунисти. Сасвим узалудно сам им објашњавао ко сам, шта сам и куда идем. Рекли су ми да им је „југословенски друг“, комуниста Андрија Патронић, вероватно утицајан у Коминтерни, наредио да не пропуште никог из Југославије, док он то не одбори! Стрпали су ме у затвор са француским колаборационистима, који су се зацењивали од смеха кад сам им рекао ко сам и шта покушавам да учиним. Али онда, на срећу, генерал де Гол је, могу тако да кажем, очистио Француску од тих комунистичких терориста, и мене су пустили из затвора...

Где сте онда отишли?

— Прво у Лион, потом у Париз. Био сам код британског конзула и покушао да га обавестим о догађањима у Југославији и Словенији, али сам приметио да их то не занима. Наиме, игра је била завршена. То ми је било јасно кад сам у Паризу срео три југословенска официра за везу: један је на капи носио кокарду, а двојица петокраке. Рекао сам себи: Љубо, то је крај, враћај се кући.

Вратили сте се и, колико знам, последње месеце рата завршили на необичан начин — као партизан...

— Вратио сам се из Марсеја бродом, са Американцима. У Напуљ. Тамо сам неколико дана провео у савезничком логору у којем су били ослобођени ратни заробљеници. Много њих није хтело да се врати у Југославију, већ

су се договарали ко ће где ићи по свету. Ја сам сматрао да се не треба извучити, да треба отићи у земљу и видети шта се може учинити. Нисам добро о тој одлуци ни промислио, а већ сам био у Сплиту. Прикључио сам се Четвртој прекоморској бригади. Били смо смештени у некој школској згради. Ја сам изашао да прошетам улицама Сплита. Ужас до ужаса. Глад, прљавштина, просјачење мрвица хлеба. Комунистичка знамења. Хтео сам да се вратим у Италију. Звао сам мог старог лекара, др Нојбауера, који је био шеф савезничке базе у Барију, да ми пошаље визу да се вратим. Али било је касно. Био сам под очигледном присмотром. Кад сам се после базања градом, вратио у школску зграду, затекао сам је празну. У општем расулу, које је свуда владало, моја јединица је отишла и после сам сазнао да су сви, до последњег, погинули испод Книна од усташа и Немаца. У Сплиту сам се нагледао комунистичких ликвидација цивила, неискористене мобилизације војнички посве неискусне младежи, која ће неколико дана потом узалудно гинути. Прикључили су ме Петој прекоморској бригади, али сам у тој хаотичној ситуацији успео да се извадим из те бригаде и на свој ризик, „ауто-стопом“, неким камионима, и пешаком, пребацим до Словеније, до Чрномеља.

ГРОЛ НИЈЕ НАСЕО

Опет сте доспели у затвор?

— Не, они су то звали „соба за госте“, у којој су држали људе који су се вратили из иностранства. Непрестано су нас испитивали, интересујући се с ким смо све били у вези. Једног дана су ме пребацили у артиљеријску бригаду, јер им је био потребан неко ко добро влада енглеским језиком. Преводио сам упутства за употребу горских топова који су добијени од савезника. Затим су ме упутили у Љубљану.

У Сплит сам дошао крајем октобра 1944, а Љубљану у мају 1945. Био сам у Седмом корпусу НОВЈ. То је сав мој партизански стаж.

Шта се тада догађало у Љубљани? Да ли сте били сведок нових масовних ликвидација?

— Још 1941. сам упознао комунисте, а 1942. их видео на делу како тамане све своје неистомисљенике. Свима нам је тада, 1945. године, било јасно шта ће се догодити са хиљадама људи за које смо чули да их, уз помоћ Енглеза враћају из Аустрије у Југославију. Као што данас знате сви у Југославији, и ишчуђавате се над тим злочинима, ми смо то знали онда: Кочевје, Блајбург, многа друга места.

Шта је било са друговима из „Правде“?

— Окупили смо се и договорили да радимо заједно са демократском опозицијом из Београда и Загреба, јер смо, мада скептични, гајили мало наде да ће проглашени слободни избори бити и спроведени. Говорили смо: бар да се зна да постоји још неко осим комуниста! Био сам одређен за везу. Ишао сам у Београд код Милана Грола и Драгољуба Јовановића, а у Загреб код Шутеја и Наничковића. Мишљење свих нас је било да од демократије неће бити ни помена ако не будемо сарађивали сви — српска, словеначка и хрватска демократска опозиција.

Грол је на мене оставио најјачи утисак. Био је на извору информација, знао је много више од нас. Кад смо се последњи пут срели, крајем 1946. Грол ме је одлучно раздрмао у надама: „Од свега неће бити ништа. Нема смисла живети у илузијама. Тито и његови држе све конце у својим рукама. Неће нам дати ни да изађемо на изборе. А ако и малчице попусте конце, то ће бити чиста фарса!“ Тако је и било.

Заправо, то је могло да се види на сваком кораку. Кад сам први пут био у Београду да разговарам са Гролом, комунисти су спаљивали „Демократију“ по улицама. Ко је видео то дивљање, ту комунистичку пироманију могао је знати шта се пише држави Југославији.

ФОТО: Мире Сабо

Грол се сретао са Титом. Шта Вам је казивао о томе?

— Он је све комунисте, и Тита, сматрао нетрпељивим људима, људима који су тражили апсолутну власт. Говорио је како је обећање слободних избора чиста лажа. Гледају вам у лице и говоре нешто, а ви видите како бескрупулозно лажу, а да притом ни не трепћу, говорио је Грол. Драгољуб Јовановић, међутим, био је невероватно оптимистичан, невероватно нереалан. Убеђивао је нас, и себе, како га сељаци подупиру, како садашња власт храмље на једну ногу, јер нема сељаке, како ће он добити сељаке, па ће онда они... Био је левичарски расположен. Чак ми је рекао да за нас нека оријентација на Запад не долази у обзир, да ми више нагињемо Толстоју, Достојевском, Гандију!

НЕТРПЕЉИВОСТ МАЛИХ ЉУДИ

Да ли сте, долазећи у Београд, чули или знали за бројне ликвидације „буржуја“, интелектуалаца, уопште грађана који нису директно „љубили“ комунисте?

— Знали смо за све злочине. Знали смо и за послератне ликвидације четника. Свуда је било исто: убијали су такозване класне непријатеље.

Имам утисак да су словеначки комунисти били најригиднији у тим злочинима: масовна убиства, бројне смртне пресуде у послератним судским процесима... Кардељ је имао дебело умешане прсте у стварање Голготова. Рибичич и Доланц су били полицијски инквизитори. О чему је реч? Зар су Словенци народ жедан крви?

— Они су били заиста страшни. Можда су то били неки лични разлози, нека лична патологија која је повезала групу истоветних људи — Кардељ, Кидрич, Крајгер, да о Митји Рибичичу не говорим! Знате ли да су у тим монтираним процесима смртне пресуде падале једино у Словенији? Убијања је, наравно било свугде. Али ови комунисти у Словенији су били шенули памећу. „Убиј демократску банду“.

Мали комунисти, људи на нижим нивоима власти, показивали су неку страшну одурност према људима који нису комунисти, одурност која је посве несхватљива у нормалним друштвеним заједницама, све нас некомунисте су теретили као тотално ђубре.

Процес др Нагодеу, Вама и осталима из групе „Правда“ је био први послератни процес који су комунисти монтирали по узору на совјетског Сатану — Стаљина...

— По др Чртомиру Нагодеу, процес је назван „Нагодеов процес“. Ухапшени и осуђени, само зато што су антикомунисти, били смо: Нагоде, проф. др Борис Фурлан, ја, предратни словеначки министар Франц Сној, Лео Кавчич, Зоран Храбар, Ангела Воде, Метод Кумељ, Павле Хочевар, Светолук Зупан, Богдан Стара, Метод Пирц, Видо Лајовић, Елизабета Хрибар и мој отац Франц Сирц. Нагоде, Фурлан и ја смо осуђени на смрт стрељањем. Нагодеа су стрељали, а нас двојицу помиловали.

Чега се посебно сећате из тог робијашког периода?

— Завео ме је, упркос осуди на смрт, ја сам, помало перверзно, био оптимиста. Иако су др Нагодеа већ стрељали, ја сам веровао да нас остале неће побити. Сећам се кад ме је једног јутра, у рану зору, у четири сата, позвао наш инквизитор, а ваш будући премијер и председник југословенске комунистичке организације Митја Рибичич. У то доба ноћи, или јутра, знате, воде људе на стрељање. Довели су ме у његову инквизиторску канцеларију. Госпон, будући шеф Ју-влдае ми је саопштио: „Стигло је помиловање. Смртна казна је замењена за двадесет година робије!“ Перверзно је, али истинито: та вест ме није „затекла“. Питао сам га за оца, рекавши му оно што он добро зна — да је мој отац ухапшен на правди БОГА, НЕВИН. А будући шеф ваших комуниста је одговорио: „Е, Сирц, ако није крив због онога због чега смо га оптужили, сигурно је крив због нечега другог, па му неће штетити ако се мало поправи у затвору!“ После ове реченице дефинитивно сам знао судбину Југославије. Људи који тако говоре, и мисле, нису могли да ураде ништа друго него да ову земљу, и ове народе, доведу до овог упропашћења које данас види цео свет.

Отац је пуштен после четири године робијања и одмах потом је умро. После седам и по година, од тога две и по у самици, пустили су мене. То је моје искуство са комунизмом.

Драган БАЈКАРЕВИЋ

ПРИКРИВАЊЕ ЗЛА

У претпрошлом броју Вашег листа (бр. 21) објавили сте реаговање господина Вуксана Церовића под насловом „Сејање мржње“. Г. Церовић реагује на чињенице које објављујете у рубрици „Црвени терор“, а које се односе на ратне пометње и комунистичке (партизанске) злочине у Дурмиторском срезу. Г. Церовић ваше писање назива Гебелсовском пропагандом, и оптужује Вас да завађате српски народ. При том гризе и дрво и камен да „докаже“ да је Милован Ђилас сам анђео Господњи, те да није имао никаквог удјела у партизанским злочинима на подручју племена ускочко-дробњачког и језеро-шаранског, већ је за све крив Моша Пијаде и да су у поменутим племенима злочине чинили само четници и то над недужним људима — члановима и руководиоцима Ком. Партије, док су комунисти — партизани устаници и ослободиоци. Као што се из његовог реагова-

У одговору на текст Вуксана Церовића, „Сејање мржње“, Будимир Алексић наглашава да подсећања не значе подстицање зле крви већ да се то зло не понови

ња види г. Церовић слиједи најбоље традиције болшевичко-титоистичке историје у интерпретацији братоубилачког рата у српском народу 1941—1945.

Пошто сам рођени Дурмиторац чији су братственици учествовали боље рећи невини

пострадали — у потоњем рату, и пошто — како се то популарно каже — имам информације „из прве руке“, од још живих људи који су били свјedoци ратних збивања у Дурмиторском срезу, а уз то сам консултовао и књиге које проблематизују тај трагични период у историји нашег племена, а које су још увијек недоступне широј јавности у Југославији нашао сам за сходно да се осврнем на реаговање г. Церовића и да укажем на неке релевантне чињенице које се односе на ту тему, подстирући вам при том адекватну документацију.

РАСПЕЋЕ НЕДУЖНИХ ЉУДИ

Најприје треба поћи од једне глобалне чињенице. Као свуда у Црној Гори тако и у Дурмиторском срезу почетком рата па све до октобра 1941. није било ни четника ни партизана. Било је само слободара и устаника. А управо су устаничке вође били официри бивше југословенске војске који су се касније укључили у четнички покрет, и наравно, не само они. Навешћу само капетана Ивана Ружића и Марка Полексића, поручнике Миљана Мандића, браћу Радојевић из Ускока, председника шавничке општине Митра Карађића. Сви су они наравно учествовали у пљеваљској бици 1941. Раскол међу устаницима и почетак братоубилачког рата на Дурмитору настао је онда када су комунисти почели да спроводе одлуке својих вођа — Тита, Ђиласа и Пијаде, о ликвидацији потенцијалних противника, прије свега угледних и честитих људи — интелектуалаца, свештеника, официра и виђенијих домаћина. Тако су једне вечери октобра 1941. под вођством Вука Кнежевића, адвокатског приправника из Шаранаца, комунисти ушли у кућу попа Богдана Церовића на Жабљаку и убили њега и сина му јединца Драга. Потом су наредили попадији да им доноси јело и пиће, а они су се до зоре гостили и притом пјевали: „Устај попе, устај Драго!“ У овом злочину је учествовао и попов блиски рођак Војислав Церовић, који је тада код попа бесплатно становао и хранио се. Лазара Караџића, хотелијера са Жабљака, комунисте су прво ранили, а затим су га убили у постељи, гдје је рањен лежао. Тих дана су убили и Илију Симићевића са Алуге, послјије тешког мучења.

А Велики петак — дан Христовог распећа, обиљежен је на Буану распећем недужних људи од стране комуниста. Тог дана су послје неколико дана тешког мучења побијени: учитељ Симеун Параушић, проф. Вељко Церовић, трговац Зеко Требјешанин, Видак Алексић и Вељко Радојевић. Смртна „пресуда“ је била изречена и другим ускочким првацима, али су се они на вријеме склонили испред комунистичког ножа. Ријеч је о свештенику Митру Лопушини (који је и данас жив и који би све ово могао и требало да потврди), новинару и публицисти Раду Алексићу, бившем председнику народне скупштине Краљевине Југославије — доктору правних наука Владимиру Владу Требјешанину, финансијском чиновнику Милисаву Лопушини и Војину Требјешанину.

Исту су крваву праксу комунисти спроводили и у Дробњаку. Тако су једне ноћи довели у Шавник 19 интелектуалаца са адвокатом Јауковићем, затворили их у једну шталу, и у току ноћи изводили, стријелићали и бацали у

шавнички бунар. Једини је из те групе преживио капетан 1 класе Лазар Полексић, који данас живи у Торонту, и који је о овој трагедији писао прошле године у „Погледима“. Број „становника“ шавничке јаме није познат, а ја знам да су у њу бачена следећа лица: Мујо Ружић, Милева Шкулетић, Јашо Пекић, Момо Пекић, Секуле Јауковић, Исаило Јауковић, Борђе Јауковић, Василије Милашиновић, Недјељко Јауковић, Мијат Јауковић, Радомир Јауковић. Осим ових које сам набројао, и који су бачени у бунар, комунисти су у Дробњаку побили и ове своје потенцијалне политичке противнике — углавном угледне и поштене људе који нијесу окрвавили руке: Вељка Јауковића, Бранка Караџића, Милицу Караџић, Марка Ружића, Милуна Чворовића, Гаја Пекића, Новицу Пекића, Јовића Лазаревића, Стева Пушељу, Веселина Вуловића, Вељка Дурковића, Обрена Чворовића, Милисаву Пекића, Миливоја Јауковића, Божа Караџића, Жарка Вилотијевића, Шћепана Дринчића, Раша Караџића и сина му Бошка, Велимира Петковића, Светозара Ђућиловића, Јована Милашиновића, Миладина Томића, Марка и Радивоја Јањића, Радивоја Јанковића, Гојка, Милана Вука, Рада и Живка Вуковића, Митра Караџића, Ђорђија Милића, Душана Дурутовића, Милију Мандића, Божану Томић, Милицу Стјеповић, Томку Грбовић и Мирјану Делић.

РАЊЕНУ ИЗРЕШЕТАЛИ ПЛОТУНИМА

У „Српској ријечи“ бр. 20, у којој је објављено и реаговање г. Церовића, објавили сте имена 95 лица из ускочке општине која су побијена од стране комуниста па их овом приликом нећу набрајати, а и простор ми не дозвољава. Навешћу само још три примјера комунистичког насиља који би могли ући у сваку антологију насиља и безумља и који иду у исти ред са усташким злочинима, тим прије што су почињени над старцима и женама. Крајем 1941. комунисти су на Жабљаку убили Миња Караџића, старца у дубоким годинама, док је лежао болестан у постељи. У убиству је учествовао и његов рођак Милија Јоко Караџић. Послије поменутог злочина на Велики петак у Буану, 25 Ускока је одбјегло у Морачу код четника. Са њима су одбјегли Војислав Радојевић, брат убијеног Вељка Радојевића и њихова сестра Зорка. Њихова удата сестра Даринка Бијелић је отишла у Морачу да јави њиховом трећем брату Павлу — који се налазио као мобилисани борац у комунистичкој војсци — да бјежи, јер су га комунисти осудили на смрт. Кад је дошла до њега и обавијестила га о томе он је успио да побјегне. Међутим, Даринку су комунисти ухватили и одвели на Сињајевину, гдје ју је познати комунистички крволок Велимир Кнежевић, члан мјесног комитета КП из Шаранаца, осудио на смрт, а Богдан Војиновић, криминалац са Жабљака, стријељао у потиљак, тако да јој је метак избио на уста. Али, није била осмрћена тако да се преко ноћи освјестила, прешла преко цијеле Сињајевине која је тада била под ледом и снијегом и дошла својој кући у Баре Тушинске. Ту је лежала 10 дана док нијесу дошли партизани — Богдан Војиновић, Лазар Гашовић, Саво Церовић и Стеван Зековић, извели је између дјецe и тако рањену изрешетали плотунима.

Децембра мјесеца 1941. комунисти су изрекли смртну пресуду угледним Ускоцима — капетану Миљану Мандићу и Мирку Жугићу. Пошто су се они склонили у планину, комунисти су ухватили Миркову супругу Зорку, угледну домаћицу, а потом је познати џелат Спасоје Пајо Пижурца из Доњег Липова, три пута силовао, па онда јој је прорезао дојке и кроз њих јој протурео руке, па кад је на тим мукама издахнула комунисти су је привезали коњу за реп и тако је одвукли на злостамени то „Пасје гробље“, чији је задужбинар управо Милован Билас, толико хваљен и брањен од г. Вуксана Церовића. Све је ово поменути Спасоје Пајо Пижурца доцније и сам признао пред четничким судом у Колашину. Такође је признао да је извршио 74 убиства. Четници су га стријељали за почињене злочине.

Г. Вуксан Церовић наводи имена ускочких комуниста — партизана које су на Буану стријељали васојевитки четници, али не каже зашто су их стријељали. Ријеч је, наиме, о окорјелим зликовцима који су палили и жару по Ускоцима у првом комунистичком налету на угледне људе, па им је зато судио четнички суд и пошто је установио да сваки од њих дугује крв изречена им је смртна казна. Навешћу конкретно зашто је сваки од њих стријељан. Браћа Божо и Милош Жижич и Недјељко Мештер, стријељани су зато што су покушали да убију Рада Алексића испред његове куће. Пошто им то није пошло за руком свирепо су убили његовог брата од стрица Гаврила Алексића. Божо Жижич је уз то директно учествовао у убиству Мића Требјешанина. Милорад Ашанин је стријељан зато што је убио Сава Зејака. Петар Јоцковић и Блажо Шећковић су стријељани јер су убили Николу Церовића. У убиству Николу Церовића учествовао је и Стеван Церовић — Муса. Лазар Гашовић је стријељан зато што је убио на звјерски начин Даринку Бијелић. Драгиша Церовић је стријељан због убиства Мића Требјешанина. Зелен Ковачевић је осуђен и погубљен јер је убио Секулу Јауковића, Мирјану Делић и Драга Дурковића, а Богдан Котлица зато што је убио судског приправника Стева Пушељу.

Наравно, ове чињенице г. Вуксан Церовић прећуткује јер оне не иду у прилог његовој тези да су поменути комунисти били прави — здрави. Напротив. Ријеч је, заправо о дрском мијешању узрока и посљедица од стране г. Вуксана Церовића, чији је циљ да се жртве прогласе за џелате, а џелати за жртве. Изгледа да је узалуд говорити г. Церовићу и осталим апологетима партизанштине да о овим догађајима треба да пишу са нешто више етичности. Г. Церовић Вам приговара да објелодањивањем партизанских злочина изазивате нове подјеле у српском народу, и подстичете на освету. Превиђа притом чињеницу да подсећање не значи подстицање эле крви. Ријеч је само о упозорењу да пренебрегавања недавних зала могу охрабрити нова зла, која никад не мирују, и којима заборава само погодују. Не чини ли се, онда, да олаке приче о заборављању зла, превиђају зло заборављања.

**Будимир АЛЕКСИЋ
Никшић**

ТРАЖИМ БРАТА

Поштовани господине Богољубе Пејчићу, Читајући редовно слободне новине „Српска реч“ у коме сте Ви главни уредник, појавила се нада у мени, да ми можете помоћи, да сазнам истину о мом несталом брату. До дана данашњег о њему ништа не знам, чула нисам да ли је жив или је убијен и где му се налази гроб.

Како имам пуно година (ушла сам у 81. год. живота) сваки даном све теже ми пада неизвесност да ли је жив или не?

Мој брат Вукашин Петковић рођен је 4. децембра 1919 године у Свилајци, од мајке Александре и оца Милорада Петковића трговца. Основну школу и Гимназију завршио је у Свилајци а Војну академију у Београду. Био је у ваздухопловној јединици као поручник, радио је у Панчеву и Загребу, где је доживео априлски слом Југославије. Код Подгорице данашњег Титограда оборен је авион, он је контузован а други пилот је погинуо. Нашли су га сељаци из околине и скривали га док није ојачао и у сељачком оделу пешнице коју се кретао а дању скривао док није стигао до родитељске куће у Свилајци.

Да ли је жив:
Вукашин
Петковић

Колико је мени познато у лето 1941. год. скупљао се добровољни прилог за избеглице, међутим пронео се глас да се исти скупља за покрет Драже Михаиловића и тада наступа хапшење виђенијих људи од стране Немаца. Чујући ту вест о хапшењима, а да је и он на том списку, рекао је госпођи Миљени Амон ко пита за њега да каже да је на свадби у Азањи. Тако је отишао из куће и у Хољској планинама приступио покрету отпора Драже Михаиловића јер је био заклет Краљу и Отаџбини.

Мој брат Вукашин био је командант прве ресавске четничке бригаде у којој је постојала фабрика оружја коју је брат конструисао уз помоћ инжењера Таушановића и Вељковића. Фабрика се налазила у неприступачном планинском ланцу хољских брда под земљом на потезу села Гладна. У фабрици се производиле бомбе, машингевери, меци који су испоручивани четницима Драже Михаиловића. Последњи пут Вукашин Петковић виђен је 6. октобра 1944 год. у Свилајци.

Молим ко нешто зна о њему да јави на адресу Српске речи.

Захвална,

Викторија СТОЈАДИНОВИЋ
Београд

ЖРТВЕ ЦРВЕНОГ ТЕРОРА

Волотијевић Ђ. Ђурко, земљорадник, стар 22 год. из општина дробњачке, среза шавничког, убијен на свиреп начин, мучен 48 сати од стране партизана: Пекић Павла из Шавника, Дринчић Миливоја из Рудог Поља, Шћепановић Милисави из Бијеле, Ђурђић Косте из Комарнице, Требјешанин Милана, Тебјешанин Шћепана из Струга, Церовић М. Драга, Јоцовић Радосава, Ђуришић Сава, Церовић М. Јована, Церовић М. Мусе и Јоцовић Петра из Тушине, општина боанска. Требјешанин Милан био је командант мјеста на Боану, а остали су били целати у овом убиству. Љеш пронађен у врло под Боаном.

Јауковић Миливоје, благајник општине дурмиторске, рођен 1897 год.; општина дробњачка, срез шавнички. Стријељан за вријеме ноћи, у магацину — силосу у Шавнику, од стране партизана: Јагоша Срдановића, Мијовића Павла, Шћепановића Милисави и Кољевића Илије. Љеш пронађен и сахрањен.

Делић Л. Милан, школски надзорник,

УБИЈЕНИ ИЗ ЗАСЕДЕ

Горчин Н. Стојановић предузимач рођен 1908. год. у Мартинићима срез даниловградски.

Као син сиромашних родитеља, вјечито у послу, у 15-ој години већ је био дипломирани каменорезац, а у 20-ој години предузимач државних радова. Посљедњих неколико година радио је у руднику Треча као стручњак за бетонске конструкције.

Није се слагао са нерадницима и партизанским крвољцима; зато су вребали на сваком кораку да му одузму живот. Прилика им се указала 23. септембра 1941. године, када је пошао да обиђе своју сестру, у манастиру Ђелији. Партизани су му припремили засједу у селу Стањевића Рупа и тамо га убили и опљачкали му 25.000 динара готовине.

Његов љеш није пронађен.

стар 58 год.; општина планинопивска, срез шавнички. Стријељан од стране партизана: Жарковић Пера, Радовић Јанка, Тасовац Милорада, Мумин Ивана, Вјелаковић Војина, Трипковић Зека, Цицић Милутина, Шипчић Љуба. Љеш пронађен на Безујачком Бријегу — „Велешеву“.

Балевић Ђ. Мирко, општина Доња Зета, срез подгорички. Одвели га и убили партизани: Дракић Спасо, Карадаглић Јовин, Мијовић Миленко, Крстовић Жарко, Божовић Драгутин, Вуковић Душан. Изведен из куће, извадили су му очи и одсекли уши. Љеш пронађен.

Тодоровић П. Саво, предсједник општине пивске, стар 48 год.; општина пивска, срез шавнички. Стријељан од стране партизана: Благојевић С. Миленка, Дринчић С. Радивоја и Јововић Л. Живка. Љеш пронађен и сахрањен.

Макочевећ Митар, земљорадник, стар 38 год.; општина спушка, срез даниловградски. Убили су га партизани: Матић Милован, Шћепановић Ђорђе и Никола Вукшиновић. Љеш пронађен на Радовчу.

Јововић Ђ. Никола, чиновник финансијске дирекције, стар 50 год.; општина јеленачка, срез даниловградски и

Јововић Н. Видосава, домаћица, стара 40 год.; општина јеленачка, срез даниловградски. Убијен од стране партизана: Павличића Данила из села Корице са још непознатим друштвом, мучки на спавању. Љеш пронађен у кући, на постељи.

Вујовић М. Вида, домаћица, стара 30 год.; општина петрушинска, срез даниловградски. Бачена у јаму на Радовчу, од стране партизана: Радуловића Божа из Комана, Јовановића Коста и Јовановића Радула из Комана. Љеш није пронађен.

Бошковић П. Љубомир, наредник морнарице, стар 22 год.; општина петрушинска, срез даниловградски. Јединац син у родитеља. Убијен мучки из засједе код своје куће, на предлог партизана: Бошковић Р. Рада, Бошковић М. Љуба, Бошковић М. Радосава и Вујовић Б. Миње. Љеш пронађен на вратима куће.

Хаџић Авдо, земљорадник, стар 19 година општина буковичка, срез пљеваљски. Пронађен убијен на Ифавру, срез фочански.

Бавчић Суљо, земљорадник, стар 35 година, општина буковичка, срез пљеваљски. Нађен убијен у Крћама, срез пљеваљски.

Батотић Мустафа, индустријалац, стар 80 година, општина буковичка, срез пљеваљски. Пронађен убијен на мосту на Дрини.

Рого Осман, земљорадник, стар 50 год. и **Рого Фата**, домаћица, стара 45 год., општина буковичка, срез пљеваљски. Убијен из пушка код своје куће.

Стовраг Осман, земљорадник, стар 20 год, општина буковичка, срез пљеваљски. Пронађен убијен из пушке у Пељући, срез фочански.

Фочић Мелија, земљорадник, стар 20 год., општина буковичка, срез пљеваљски. Одвели га и убили партизани: Ковачевић Во-

јин са друштвом из општине буковичке.

Перишић Иво, земљорадник, стар 60 год., општина шаховићка, срез бјелополски. Убили га партизани: Ракочевић Батрић, Жижич Новак, Ђетковић Рајко. Био је националиста. Љеш пронађен код Мојковца.

Булатовић Милија, црногорски наредник, рођен 1890 год., општина шаховићка, срез бјелополски. Одвели га партизани: Булатовић Вуко, Ракочевић Батрић, Ђуричковић Никола. Убијен на зликовачки начин. Љеш пронађен у потоку, крај Мојковца.

Шошкић Крсто, земљорадник, стар 50 год., општина полимска, срез андријевички. Убијен из засједе, у часу када је претресао шуму. Вјероватни убица је Шошкић Р. Љубомир, партизан.

Шошкић М. Алекса, земљорадник, стар 50 год., општина полимска, срез андријевички. Убијен на путу Андријевица — Мурина, на мјесту званом „Ласци“, када се враћао кући. Убио га је непознати партизан, с леђа, из засједе.

Екало Н. Амид, земљорадник, стар 30 год., општина Мељаг, срез пљеваљски. Убијен од непознатих лица, код своје куће.

Прчетић Д. Иван, земљорадник, стар 28 година, општина прибојска, срез прибојски. Одведен од своје куће и убијен. Љеш пронађен више куће Несторовића Милуна.

НИЈЕ СЕ СЛАГАО СА КОМУНИСТИМА

Саво М. Ивановић из Грабана пресељено 1919. са породицом у Београд, гдје је учио основну школу а затим четири разреда гимназије и нижу пољопривредну школу.

На војни позив дошао је у своје родно мјесто Грабана, гдје су га затекли познати догађаји.

Није се слагао са разбојничким радом комуниста, зато су га ухватили, одвели у злогласно Куново Пристоје и убили.

ШТА ЈЕ ПИШТОЉ

„Имам 28 година, по струци сам, на жалост, професор историје, али се веома интересујем за психологију, а посебно за психоанализу. Читајући Фројда, на неколико места сам пронашла да, по њему, пиштољ има фалусно значење. Полазећи од тога, хтела бих да вас питам да ли је, показујући свој пиштољ у једној ТВ-емисији, др Шешељ истовремено хтео и да нам докаже своју мушкост (има пиштољ, а има и...). Пошто верујем „Српској речи“, дајте ми реч да ћете искрено одговорити претерујем ли у овом тумачењу.

Снежана из Београда“

Искрено говорећи, заиста мало претерујете. Наиме, др Фројд је до ингензионих идеја долазио на основу посматрања и проучавања репрезентативних примерака људске врсте. За Шешеља је права мера др Стриковић. Лечење ћете моћи посматрати уколико др Шешељ уђе у Скупштину Србије. Бесплатно, наравно. Дајемо реч.

„МОЛИМ ЛЕПО“

Радо читам „Српску реч“ и са занимањем пратим рубрику „Пета колона“, али ни у њој до сада нисам успео да пронађем одговор на једно питање. Ја већ двадесет година радим као конобар и умем да препознам људе који су се тим послом успешно бавили. Интересује ме, да ли је мој колега, бивши председавајући Народне скупштине, Слободан Ункович, имао као професионалну деформацију оно своје: „Молим лепо... Изволите!“ Имао сам пуно разумевања за њега, јер знам колико је тешко бити љубазан са свим муштеријама, а с друге стране, плашим се да због речника на послу не постанем смешан у приватном животу.

Здравко из Параћина

Пошто се бавите само оним за шта сте и професионално оспособљени, нема бојазни да ваш речник и ван посла постане тако оскудан. С обзиром да сте сами уочили неке сличности између вас и вашег (бившег) колеге, саветујемо вам да обратите пажњу на своје гестове. Ако се често хватате за главу или неко звонце, узмите краћи одмор, јер вам се због заборављања наруџбине оних за столом број један, може догодити да будете приморани да се повучете. Молим лепо!

ЗАЉУБЉЕНА У ЋИЊИЋА

„Девојка сма од својих 18 година, веома сам друштвена и згодна, бар тако други кажу. Од како сам у децембру на ТВ-у угледала оног згодног посланика Зорана Ћинђића, ја просто немам мира. Много ми се свидео како изгледа и прича, па сам желела да га некако упознам. Али, када сам у новинама видела да је ожењен, нисам имала храбрости чак ни да више о њему размишљам. Но, пре две недеље сам чула да је сам рекао како је слободан, па више нисам паметна шта да по том

питању урадим. Да ли да приђем или не?

„Споменка из Крагујевца“

Хамлетовска дилема. Бити или не бити са дражесном особом. Према нашим информацијама, господин Ћинђић је у срећном браку. Али, ако Вас је до те мере понео, нека вас не збуњује раскорак између његових тврдњи о властитој слободи: човек је филозоф, тако да у једном контексту под слободом подразумева емотивно-сексуалну, а у другом економско-политичку еманципацију. Уосталом, чак и ако се удружите, не морате ништа да потпишете. Он ће за то имати разумевања!

ШИНДИВИЛА

„Пишем вам у нади да ћете успети да ми решите једну дилему. Човек сам старог кова и не разумем многа од ових модерних збивања. Људи су се променили, мушкарци носе дуге, а жене кратке косе, и једни и други облаче неке гаће, тако да је стварно тешко раз-

ликовати ко је сека-Перса, а ко бата. С тим у вези, никако не могу да схватим зашто се за важне функције бирају погрешни људи. Ето, на пример, уместо да се за министра полиције сада изабере нека мушкарчина као што је Бата Живојиновић, они одлучише да поверење дају Соколовићу, који говори као нека шиндивила. Не знам зашто је то тако, а вас молим да ми помогнете да схватим ово ново доба.

Чика — Живко“

Потшовани господине, ново доба заиста доноси и нове вредности, па је сада много важније како ко слуша, управља воденим топовима и хемијским оружјима, него колико падежа зна и поштује ли Вукову азбуку. Моджа је баш због очекиване строгости коју доноси функција министра полиције, важно да утисак буде ублажен меким „ТЈ“ (у преводу „Ћ“) и умилним „Б“ (иначе познатим као „Б“). Што се господин Бате тиче, он за министра полиције нема времена. А Соколовић има. У томе је ствар.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“

1. Звонимир Вучковић: ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА

Ово је други део књиге „Сећања из рата“ у коме Звонимир Вучковић говори о догађајима у којима је учествовао од 1942. до 1944. године, када га је генерал Михаиловић упутно на последњи задатак у Италију. Нека од поглавља су: „Прави Равногорски корпус“, „Бугари у Драгачеву“, „Отпор кроз саботажу“, „Војна мисија Сједињених Држава“, „Омладински конгрес“, „Ба“, „Летећа бригада“, „Шумски веродром“, „Борба за Србију“, „Савезници напуштају Драгу“...
Страна: 230. Тирлица. Цена: 180 динара.

2. Звонимир Вучковић: СЕЋАЊА ИЗ РАТА

Књига мемоара Звонимира Вучковића, правоорца покрета генерала Драгољуба Драже Михаиловића, команданта Првог Равногорског корпуса. Ово је први пут да се у Југославији објављује целовити ратни прича припадника четничке војске. Делови књиге „Сећања из рата“ објављују се у фелтону „Погледа“ под називом „Мемоари једног четника“.
Страна: 230. Тирлица. Цена: 180 динара.

Оглашава предају књига са попустом од 40%

3. Документи Хуверовог института: РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЃЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА

Док је 1946. године у Југославији одржано инсценирано суђење генералу Драгољу-

бу Дражи Михаиловићу, у САД-у су најбољи амерички адвокати, о свом трошку, одржавали паралелно суђење. Необјективни комунистички суд у Југославији није узео у обзир потпуно супротан исход америчког суђења. Међутим, научници Хуверовог института при Станфорд универзитету у Калифорнији, прикупили су документа са америчког суђења, синтетизовали их, и уз критички есеј Дејвида Мартина, објавили у овој књизи. У књизи „Случај Ѓенерала Драже Михаиловића“ дат је један од најобјективнијих приказа догађаја у другом светском рату у Србији и Југославији, а посебну специфичну тежину има чињеница да су њени аутори страни држављани.

Проф. В. Хендерсон, бивши амбасадор Сједињених Држава и познатики земљина државног секретара: „Дејвид Мартин до танчина описује неуспешну борбу Ѓенерал Михаиловића да своју земљу спасе и од нацистичке и од комунистичке власти“. Ову веома обилно документовану књигу треба сматрати као последњу реч о тој предмету и свим онај који се интересује за савремену историју Европе, треба да је има у својој библиотеци“.

Страна: 500. Тирлица. Цена: 280 динара.

Све три књиге су илустроване фотографијама из доба рата.

Издавачко предузеће „ЧИЧА“
11000 Београд, Сретна Младеновића 1/5,
Телефон 011/507-454, 425-124

Поручујем књигу:

1. „ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА“, по цени од 180 динара
2. „СЕЋАЊА ИЗ РАТА“, по цени од 180 динара
3. „РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЃЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА“ по цени од 280 динара.

Закружити број књига која се поручује. Књиге шаљемо поузећем. Плаћање поштару.

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

(презиве, име оца, име и презимена)

(број поште и место станa)

(улица и број)

(диференцијални потпис)

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датог телефона.

„СРПСКА РЕЧ“
деоничарско друштво
БЕОГРАД, Народниог фронта 43
тел. 011/642 233
објављује и издаје књигу.

RADIO I
B92
FM - STEREO
92.5 MHz

СНИМИЛИ СМО СВЕ ШТО СУ РЕКЛИ
И ШТО СУ ПОРЕКЛИ !!!

ТРИ САТА емитованог и забрањиваног материјала
ДВОСТРУКА аудио-касета Радија Б 92

Десет дана марта

ПИСМА ВУКУ

Књига садржи факсимиле и делове бројних писама које је СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ и ВУК ДРАШКОВИЋ примио после завршених избора.

Писма су потресно сведочанство о реаговању народа у Србији, а нарочито младих, на неочекиване резултате избора.

Цена књиге је 200 динара.

Сав приход од продатих књига припада СРПСКОМ ПОКРЕТУ ОБНОВЕ.

Позивамо чланство СПО и симпатизере да се претплате на ово јединствено издање које је документ овог времена. Својом претплатом уједино учествујете у потпору СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ.

Књигу можете поручити и издатили на телефоне: 663-952, 642-233 или 149, 600-222, или 9779, 507-454.

ПОРУЧБЕНИЦА

(презиве и име, поручиоца)

_____ број _____ (број)

(улица) _____ (улица)

(пош. број) _____ (улица поште)

Уплату протуредности од динара _____ уплаћен је на жиро рачун број 60801-603-27562 ДД „Српска реч“, Београд

У _____ 1991. Потпис поручиоца.

ИСТИНА ЈЕ И ОНО ШТО КРИЈУ

Ово је наруџбеница

Желим да сазидам истину! Пошљите ми _____ примерака касете "Десет дана марта".
Што је име је _____
а адреса _____
Касету ћу платити поштару поузећем.
Знам да ће се цео тираж брзо распродати, зато обиле обезбедите свој примерак.
Радио Б 92, Македонска 22, Београд.
Сетно сам се!
Касету могу наруџити и телефоном 622-233 или факсом 330-946

САМО
290 ДИН.

НАСТАВАК СА СТР. 6

Њам самом нити у приватном животу нити у Србији. Генерације које ми се јављају су различита од 14—годишњег Давида Бокића из Немачке, до госпође Матић чији је старији син мој вршњак. Такође морам да нагласим да су ми писма из Загребa, Бихаћа. Оточца, Кистања (код Книна), Никшића, Пожаревца, Игала, Мељина...

У мојој кући и у срцима мојих најближих дешава се нешто величанствено. Осећамо се као избеглице враћене у радну кућу коју само треба очистити, преуредити и повезати са светом.

Једна госпођа из Швајцарске (Београђанка пореклом и рођењем) назвала ме и рекла: „ХВАЛА ВАМ У ИМЕ СВИХ НАС“. Мислим да на ове речи коментар није потребан.

Мој супруг Мирослав и ја се трудимо да одговоримо на сва писма и на све поруке. Никог нећемо занемарити и свако јављање нама је подједнако драго и значајно. Уједно молимо да нам нико не замери ако то буде нешто касније од очекиваног. Предлажем онима који имају сличних проблема да се јавно огласе, јер Срби још нису нестали са ове земље и њихово велико срце пружиће топлине свима којима то треба.

Још једном хвала „Српској речи“ и свима онима који је читају и разумеју онако како Православље и бог желе.

С љубављу и поштовањем,

Рајка ВЛАШКОВИЋ Бујановић
Нови Сад, Крекова 5

СИЛЕЦИЈЕ У УНИФОРМАМА

Дана 5.1.1991. године, негде око 08 — 08,30 ч, ујутру, радници СУП су ухватили мене Војиновић Данила, Томов Валентина, Димитров Игора и још неке наше другове. Сви ми смо чланови СПО. Мене, Игора и Валентина су задржали, а остале пустили. Почели су да нас уводе у канцеларију једног по једног. Како кога су уводили, излазио је са модрицама, или са траговима шамарања по лицу. Одводили су нас у подруме да пишемо изјаве под притиском, тобоже као да смо превртали контејнере за смеће по граду 01.01.1991. ујутру. Терали су нас да певамо песму „Краљу Петре, пиши из Лондона“, а касније су причали, како они немају ништа против наше странке, што се тиче њих рекли су — можете да се учланите и у Албанску странку, ако хоћете, јер сте исти као и они!

Кад су нас пустили око 16 ч рекли су, да било ко, и било шта да уради по граду, нас ће тући ми ћемо бити привођени и затварани. Ти исти милиционари свако вече нас прогањају, и не само нас већ и остале чланове СПО, називајући нас бандитима, разбојницима, кољачима итд. Нисмо могли ово писмо да напишемо одмах, јер нисмо смели да останемо у нашем родном граду Димитровграду. Ја Војиновић Данило отишао сам у Бор код пријатеља, Томов Валентино у Врање код тетке, а Димитров Игор у Ниш. Ми смо се обратили за помоћ руководству месног одбора СПО Димитровграда, по повратку са „турнеје“, али и даље нас је страх, јер се овдашњи милицио-

нари понашају као да је град њихов и незнамо шта нас сутра чека. Молимо вас да ово наше писмо објавите у вашем и нашем листу, како би и остали увидели шта се све овде догађа, и како се понашају чланови владајуће странке СПС. Ми се осећамо као да смо у Аушвицу. Молимо вас још једном за помоћ.

Данило ВОЈИНОВИЋ
Димитров Игор
Томов Валентино

ЈУНАК НАШИХ ДАНА

Господин Јевто Јевтовић могао би послужити као образац успешног човека у нашем времену. Он је споро учио школу живота али сада, када би неко оцењивао шта је све учинио, могло би се са сигурношћу рећи да су такви јунаци типични за наше време. Он је, као и многи људи који су се показали као успешни, од самог почетка свога живота и каријере био против једнакости међу људима, против слободе. Зато се и није прикључио овом друштву онда када су многи, наивни, веровали да се управо изграђује друштво слободе и комунистичке једнакости. Он је, како се то касније испоставило као тачно, оценио да је то друштво хохштаплера и мангула. Због оваквог свог става после такозваног ослобођења био је на мети скојевских мафијаша и силеција који су га вребали да му преброје кости, у честим ноћним батињањима каквих је у Чачку било. Разуме се да је зато и морао да буде послушан и снисходљив пред скојевским разбојницима који нису подлегали закону. Но убрзо је и отишао у Београд на студије и тако приметно траг онима који су га меркали и тражили zgodну прилику да га пошљају на трауматолошку клинику.

У Београду је доживео велики препород. Он је тада схватио да комунизам није оно што се о њему говорило. Уочио је заправо, много раније него многи други, разлику између онога што се сматрало комунистичком правдом и онога у шта се он временом извргао. Тек тада је Јевто имао разлога да прихвати комунизам ТИТОИСТИЧКОГ МОДЕЛА. Тај му је модел потпуно одговарао. Мало по мало иако са великим закашњењем он почиње политички да се активира. Када се већ у зрелим годинама обазрео око себе, многи његови другови су већ били направили велику каријеру само на тај начин што су на време ушли у партију и тако постали људи којима се може поверити сваки задатак без обзира да ли имају знања и људских вредности да би их успешно обављали. Са једне стране нужа а с друге све дубље сазнавање титоистичког модела комунизма уверило га је да се у владајућу партију која је сада променила име у СКЈ може и треба ући. Разуме се томе је Јевто Јевтовић опрезно приступао. Знао је да се са историјом уметности коју је завршио на филозофском факултету у Београду не може наћи служба без приближавања режиму који може да запосли и без знања а и да истера из службе оне који су много знали. Тај исти режим могао је да додели стан онима који су били кратки и послушни, да им затим тај исти замене за бољи, да га поставе на високи положај на коме се много прима а по правилу

не ради или ништа или скоро ништа. Уосталом сад господин Јевто Јевтовић већ има децу на чију будућност мора да мисли. Ето тако у зрелим годинама господин Јевтовић почиње да мења свој однос према новом титовском комунизму који му се све више чини као оно право. Тада је у господину Јевтовићу сазрела мисао да треба да уђе у партију по сваку цену. Од тада, почиње његов други живот, и његов излет у небо. Као што то увек бива није се могло одмах све исправити. Пошто је тек у четрдесетим годинама узео књижицу СКЈ почиње често да се виђа у општинском комитету и да „јавно брине о народним бригама“. Такав његов промењени однос није остао незапажен људима који су се о свему питали и којима се без проверавања веровало. Убрзо је постао директор народног универзитета „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША“ на коме никада нико није одржао ни једно предавање из области историје уметности али то никада није сметало када се ради о људима који све могу и којима се безгранично верује. Сада када је већ био примећен као перспективни кадар у општини Савски венац његово даље напредовање било је лако осигурано.

Убрзо је сада друг Јевто Јевтовић постао председник социјалистичког савеза радног народа Београда. Они који макар и на кратко памте знају шта је овакав један положај значајно. Али Јевто ни ово није било доста. Често се у осамљености вајкао како ту просту животну загонетку није раније одгонетнуо и пошао путевима успона него је толико закаснио. Зато је ваљда и журно да све пропуштено надокнади. Амбиције, и поверење које је пред партијом стекао, за кратко време, омогућиле су му да буде изабран за директора Народног музеја. Тако се ето друг Јевто Јевтовић убрзо обрео на месту на коме су у прошлости били: Стерија, Вељко Петровић, Лазар Трифуновић и други људи који су нашу културу делима задужили. Никада се Јевто није запитао да ли он и по чему заслужује да се нађе на једном таквом месту. Уместо да гледа на те људе своје претходнике он је обично мислио на то како су и неки удбаши седели на том истом положају на коме он седи у тим истим фотељама у БИДЕРМАЈЕР стилу и за истим писаћим столом у дуборезу. И не само да није имао разговора са самим собом и да му се никада није учинило да му је незаслужено дата превелика почаст и положај него је сматрао да је због свога несхватања стварности на време много изгубио, јер да је неким случајем на време почео он би од живота заграбио више.

Данас, са овом памећу, сада поново господин, Јевто Јевтовић не пада у грешке које је у младости чинио. Он сада добро зна да за сваку важну одлуку, треба погледати не шта о томе каже закон и право него треба потрчати код одговорне господе и питати шта у оваквим случајевима треба предузети. Тако је сигурније. Доста је он грешио у животу нека сада други греше. Дакле треба питати оне који су га као послушног на тај положај и довели или њихове наследнике на тим местима. Данас се радна места у музеју попуњавају искључиво преко везе и на мућку. Лице које треба да буде примљено доведе се увек по некој моћној препоруци или преко приватних веза, људи који ту већ раде, али преко људи

са моћних положаја у граду. Затим се „лукаво заборави“ када је то лице дошло на пробни рад и чека се све до оног времена када је већ касно да му се да отказ јер је по закону већ стекло право на сталну службу. Тако пролазе они преко везе без обзира што много бољи од њих годинама чекају на шалтерима бироа рада. Било би бесмислено да набрајам који су то људи. Неће то Јевто нити ма ко други из музеја ни демантовати јер то би значило, за њих, потерати зеца истерати вука. Рачуноводство је препуно људи са неким сумњивим вечерњим школама а многи други су на основу сумњивог образовања добили не само службу него и станове.

Међу кустосима има средњошколаца и извесних који су се о трошку музеја дошколовали у политичкој школи „ЈОСИП БРОЗ ТИТО“ у Кумровцу. Око господина Јефта се на руководећим местима окупало неколико који имају неке сумњиве управне школе из Пећи или су завршили неки занат. Такав случај је са шефом за опште послове, са руководиоцем за безбедност. Ако сте добро са господином Јефтом или са неким другим који је у том музеју заузео неке командне позиције они ће наћи начина да вас некако на споредна врата уведу у музеј и региструју вашу сталну службу, па да вам дају и неко руководеће место. Потрудите се дакле да неште некога у самом музеју или да вас нека моћна рука препоручи изван музеја и све ће бити у реду. Можете ако ухватите згодну прилику бити и венчани кум господину Јевтовићу ако дође до његовог трећег брака. И Јевто је овако лакше. Сви они који су примљени на мућку морају бити послушни и ни на памет не сме да им падне да ставе неку критичку примедбу на рад у музеју.

На другој страни господину Јевтовићу и његовим полушколованим руководиоцима не смета што на портирници као чувар седи Драган Векић успешно завршени студент Филозофског факултета у Београду. Што је ту као чувар на галерији инжењер Горан Гавриловић. Што је такође ноћни чувар најобразованија глава у музеју Лепир Младен. Не смета им ни то што је такође ноћни чувар, већ старац пред пензијом, магистар Божидар Тодоровић који је недавно написао и запажен роман „ДЕДЕЊСКИ СИНДРОМ“. Било је ту још школованих људи али су се некако снашли и отишли на неку другу службу.

Када је Тодоровић једном приликом покушао да конкурише за библиотекара речено му је да је правилником предвиђено да библиотекар може бити само неко ко је завршио ИСТОРИЈУ УМЕТНОСТИ ИЛИ АРХЕОЛОГИЈУ. Испоставило се да је касније примљена нека правница и да тада није засметало то што нема горе поменуте факултете.

Ту је и кум Лазар Цветковић недовршени правник из Пећи који је увек спреман да за прети државном безбедношћу па мрдни ако смеш уколико пре што си ту у музеј дошао као МОРАЛНО ПОЛИТИЧКИ НЕПОДОБАН.

Недавно је једна млада радница са телевизије била рада да сними један филм о том доста необичном ноћном чувару, магистру, писцу романа итд итд. Сматрала је да ће тако помоћи да се бар сад, пред пензију, поправи плата и живот тога старца. Али господин Јевто Јевтовић се одлучно супротивио. „Безбед-

ност музеја је забога у питању. Заборављао је да се често поводом најбезначајнијих догађаја и изложби које су пре у домену антикултуре него културе приређују бештијалне баханалије у Народном музеју и да при томе нико не мисли о безбедности музеја. Још, већ годину дана, стоји у сутерену једна стара олупана хауба од аутомобила и једна врата од шупе или пољског клозета и којекакви други експонати који су били изложени на галеријама Народне музеја и поводом тога приређени бештијални коктели.

А и што би господин Јевтовић рескирао да се чује како је на портирници магистар, писац. Можда би му се у гневу омакло да каже све ово што се у музеју ради под фирмом законитости и културе.

Ту недавно је господину Јевтовићу истекао други мандат од по четири године како је директор у музеју. По слову закона он би морао да иде са тог места али господин Јевтовић који је, заиста, добро савладао школу живота нашао је и ту решење. Примео је две важне особе мимо реда, закона и без икакве потребе на посао у Народном музеју. То су биле Гордана Црнобрња жена Михаила Црнобрње и Вера Булаић жена неког дипломате Булаића. Тако су оне на дивље радиле. Ова задња још увек ради а Јевто је од другова који све могу и све одређују добио тиху, опет незакониту визу да може остати још један мандат на положају директора Народне музеја. То што је то мимо закона зар је то важно када другови мисле да то није рђаво. Разуме се после му остаје још која година службе до пензије. Где да човека крећу пред пензију са тога положаја кад је то тако заслужна личност. Средиће он то све са друговима.

Јевто је добро савладао школу живота. Она би се укратко могла сажети у неколико речи. Према малим ситним слабим МОРАЛНО ПОЛИТИЧКИ НЕПОДОБНИМ не треба имати срца ни милости. Према њима ваља бити бруталан и немилосрдан као што према моћнима треба бити благ попустљив пун разумевања и предусретљивости.

У Народном музеју влада савршен мир и хармонија. Једни ћуте у страху да им се не пребаци како су неке мимо закона примили у службу. Други, зато што на време или уопште не долазе на посао. Трећи да се не примети њихово духовно сиромаштво и беда. Портире са високом школском спремом ћуте јер се, са страхом, сећају кад су годинама чекали на СИЗ—у запошљавања. На таквој равнотежи снага и мисли почива мир и хармонија у Народном музеју.

Име и адреса познати Редакцији

О, ЉУДИ, ДА ЛИ ЈЕ ТО МОГУЋЕ!

Могуће је само у Прокупљу и само код председника СПС у Прокупљу, судије Општинског суда у Прокупљу, Зечевић Ратко.

Наиме њему је потребно 2 године и 4 месеца да уради једну кривичну пресуду у предмету К. број 21/88. окривљеног Спасић Мило-

мира из Крушевца, смртна последица-саобраћај члан 201. став 5. КЗ Србије, где је суђење-претрес завршен 23.12.1988. године, а пресуда урађена 18.04.1991. године, што значи да је ову пресуду радио 2 године и 4 месеца, а законски рок му је био 15 дана. Но он све може, јер је председник СПС у Прокупљу, а СПС је владајућа партија.

Но председник Општинског његовог суда све то зна, али и он је члан исте партије, па неће ваљда да прогања члана исте партије, а још председника исте партије. То зна и председник вишег суда Окружног суда у Прокупљу, али забога и он је члан исте партије, пак и ИО, па свакако треба да штити председника своје партије. Народ пати, чека и ћути. Замислите кад оштећени у овом предмету чекају 2. године и 4 месеци да сазнају правду, а правду Зечевић нема кад да одреди, јер се забога бави политичким радом: смењује људе, води истраге, води хајке, пије и за радно време, прети, посебно неистомишљеницима. Наравно има подршку посланика Србије који су на његовој листи изабрани и тако даље, а докле видећемо.

Пошто председник партије ради у суду, чланови те партије формирају у правосудју партијску организацију, што је противно Закону, али ништа зато па председник СПС је чувени судија Зечевић Ратко.

Како је понашање и владање именовани имао раније, то је за једну друштвену и дужу хронику.

Љубисав В. Савић 18400-Прокупље
Општински јавни правобранилац
стан: К. Михајлова 44.

5. 06. 1991. год.
Прокупље

ОТВОРЕНО ПИСМО ТВ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Драги ТВ претплатници, дајем Вам предлог за размисљање.

Благо нама, ми смо заиста срећни људи, можемо да улажемо и последњи динар за школовање своје деце, а она за узврат могу да дипломирају на нај признатијим факултетима, када опет ми можемо да им понудимо, берзу рада и неизвесност.

Али има једно место, у које ми сваког месеца улажемо свој новац и помажемо чувеној „Мами“ — Дуњи Фигенвалд — Пулетић, да свом незбринутом женском детету Срни, МАМА дозволи да бира, да ли хоће да буде, НАЈАВЉИВАЧИЦА, ПЕВАЧИЦА („Месам-91“), ово последње смо, богу хвала брзо заборавили, или ТВ водитељ у емисији „Млади лавови“, како срећно изабран назив емисије,?, коју ћемо ипак, надам се брзо заборавити.

Уосталом, наша деца су крива што немају праве маме; Дивно је то када за народне, да не кажем туђе паре, можеш све то да приуштиш свом чеду. А, тако ће и бутик, боље да послује. Сви они који плаћају претплату, а нису стигли да стану на зелени тепих испред бутика, и да буду гости коктела, који је „Ла мама“ приредила за отварање „СРНА“ бутика у Косовској, могу бар да уживају гледајући, ка-

ко би да су у животу имали мало више среће (?) могли да помогну својој деци, да бирају начин како да постану звезде, чак и ако немају ни школе ни памети.

Да цинизам буде већи, (нећу да се сетим оног чувеног писца који је после извођења свог комада, плакао, док су се позоришни гледаоци — дивно забавили и смејали) „Ла мама“ се глатко потпише, великим словима, као ГЛАВНИ УРЕДНИК ПРОГРАМА, који води, њена свестрана и јединствена кћи.

Јадне наше кћери, које су траћиле године, учећи, на Глумачкој академији — када нису изабрале праву маму, „Ла мамму“. А тек оне које заиста умеју да певају, најављују или воде програм на ТВ, ко им је заиста крив што им, и њихове маме нису свемоћне, на ТВ Београд.

Али у страху да не будем и сувише личан, логично сам се запитао, ко су родитељи она два помагача Срње Ланго, у поменутој емисији, са толико перспективним и обећавајућим називом, да можда и они нису неки уредници на ТВ Београд. На моје разочарење или радост, не знам, установио сам да је „ствар“ изгубљена... наиме, заиста, и родитељи СУ-ВОДИТЕЉА, Срње Ланго, су уредници на ТВ Београд. (Сами се можете у ово уверити, ако на шпици прочитате њихова презимена).

И зато, уредно плаћајте ТВ претплату, да би помогли људима да што боље пласирају своју децу, КАДА ВИ ВЕЋ НИСТЕ У ТАКВОЈ ПРИЛИЦИ.

На овај мали додатак, овом писму, навела ме је вечерашња емисија НТВ-Студија Б: „Од трача до истине — натраг“, која појашњава, проблем о коме у претходном тексту, размишљама...”

Наиме, мама Дуња Фигенвалд, је само рефлексивна онаго што смо чули о деци посланика, НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ СРБИЈЕ. Ако сте гледали поменуто емисију, дана 3. V 1991 год. могли сте видети, као на длану, колико се наљутила кћи, потпредседника Скупштине, Боре Петровића, што се неко усудио да пита, за начин како се она запослила у ТВ Београд, у стални радни однос, у време када је њен отац, постао посланик, и био изабран за под-председника скупштине. Ова реакција, ми дозвољава да се и ја запитам, да није можда дете љуто, што и она није у НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ?... већ само у ТВ Београд, у коју свако може да се запосли, кад хоће?!!!!! Али ради поштења, да поменемо и имена и других народних посланика, чија деца (укључујући и зетове) имају сада ухлебље, на ТВ Београд,... (а не у Скупштини Србије, за утеху, кћери Петровића.) и то: Антоније Исаковић, Бата, Велимир Живојиновић.

Да ли треба, чудити се „ЧУДУ“ да су случајно, поменути посланици и чланови одбора Скупштине, која усваја и одобрава рад и планове, и будући Закон о Радио-телевизији, овде читај ТВ Београд??

Остаје ми да се питам, да Вас питам, шта би са моралом, чашћу, овог народа, када његови изабрани посланици, на овај, овакав, или сличан начин треба да нас поведу у бољу будућност. (или можда је она за њих већ дошла?)

Имамо ли ми још НАДЕ?

У жељи да овако реално, крајње песимистички, не завршим ово писмо, сигуран сам у

ону народну, да на младима свет остаје, па за себе и Вас призивам младе, студенте, Теразијски парламент... и кажем, БИЋЕ БОЉЕ. У Београду 4. V. 1991 год. С' поштовањем Борислав ОГЊАНОВИЋ, из Раковице.

ПОРТРЕТ ЈЕДНЕ ИНДИВИДУЕ МИЛИСАВ МИЛЕНКОВИЋ — ДЕЛЕГАТ САВЕЗНОГ ВЕЋА

Јавност га, последњих неколико месеци, упознаје као неуспешног председника Културно-просветне заједнице Србије и „успешног“ браниоца, у савезном парламенту, политике Осме седнице. Његова иступања у Савезној скупштини су, то најшира јавност зна, на линији Милошевићеве „тврде“ линије и уверавања да је све оно што се, за заједнички живот у оквирима садашње државе чини, ван одлука „историјске“ Осме седнице, антисрпско...

А не тако давно, још пре неку годину, (Наравно, пре „Историјске“ Осме седнице) тај исти Милисав Миленковић је, а то зна већина житеља браничевског краја, био ватрени поборник политике Ивана Стамболића.

И то није све.

Овај конвертит је богато уновчавао своје политичке пребеге још у времену српског либерализма. У време српског либерализма Милисав Миленковић је био секретар Скупштине општине у Малом Црнићу. Био је одушевљен заговорник либерализма и протагонист успешне сарадње војвођанских културних институција са овдашњим тек формираним институцијама културе (Из тих се времена задржали, у Малом Црнићу, књижевни часопис „Стиг“ и Фестивал драмских аматера села — ФЕДРАС.).

Ова општина је у та времена, а са њом и Милисав Миленковић, код српског руководства уживала специјалан третман. То је, дужан сам то да истакнем, и Милисаву Миленковићу лично донело несагледиве користи...

Онда је дошло време Драгослава Марковића — Драже и, бар мени знано, прво конвертитство извршено у овом делу Србије. Милисав Миленковић је најружније, у то време, казивао о српским либералима а то је чинио и према свима који су, тада, радије прихватили статус дисидената и робијаша него третман конвертита...

То је време метеорског успона Милисаве Миленковића. Наравно, у Пожаревцу. Сви његови политички и професионални успеси, наравно пре „историјске“ Осме седнице, везују се за Драгослава Марковића — Дражу лично.

Конвертит наравно остаје конвертит. И Милисав Миленковић после Осме седнице мења газду. Прикљачања се победничкој фракцији са Слободаном Милошевићем на челу. То је време његовог успона у политичком миљеу Србије. Постаје делегат Савезног већа и

председник Културно-просветне заједнице Србије.

Велики је, данас, поборник политике Осме седнице и у радикализму се изједначава са „познатим“ радикалом др Војиславом Шешелом...

Ипак, за анализу портрета једне индивидуе, Милисав Миленковић остаје „најсветлији“ пример. И више од тога. Конвертит који је, на најелегантнији начин, уновчио своје конвертитство и опстајао у политичком миљеу Србије без обзира што се најшира јавност браничевског краја при помињању његове личности — згражава.

Јавност већ сасвим извесно зна за „историјска преобраћања“ Милисаве Миленковића а његови сарадници у различитим периодима његове активности упућенима казују о „доследности“ овог „афирмисаног“ борца на линији Осме седнице и стварања „праведног и поштеног“ друштва на тлу Републике Србије...

Јован ДЕБЕЉАЧКИ

ВУЧЕ, ХВАЛА ТИ ШТО СЕ БОРИШ ЗА СЛОБОДУ, ДЕМОКРАТИЈУ И РАДОСТ

Као обичан грађанин ове моје Босне, прочитам и чујем колико малих „самозваних“ опозиција, преко ваше честите странке остварује своје ситне рачунице. Ваше програме приписују себи, ваше идеје присвајају. Цијене вас док не повјерујете да су вам пријатељи и вјерни слушаоци, а кад стекну ваше повјерење, остављају вас и иду својим путем, који им обично ви трасирате. Господин Драгољуб Мићуновић „заледео“ је одnose са јединим пријатељем, из својих тешких дана, Вуком Драшковићем.

Пошто сам грађанин из радничких редова, није ми ни мало чудно што та наша „интелигенција“, заборавља пријатеље, познанике и рођаке.

Кумови нису ништа до отворених непријатеља, непознати писци постају лидери СДС, а господа која је ушла у српски „парламент“, перфидно и очигледно нападају ваше посланике, још очигледније од чланова СПС Србије.

Господо моја, шта се промјенило послје 9. марта? Вјерне чланове СПО-а халсе, отпуштају са посла, шаљу на робију, без и једног гласа против од стране господо посланика Демократске странке. Сјећам се добро, једног разговора са братом Вука Драшковића, који тако лијепо одговори на питање новинара „Мој Вук је пјевац, који раније од свих пропјева“.

Све пјесме које је Вук пјевао, док су други чували фотеље, све слогане које је изговорио на својим предизборним говорима, сада гласно пјевају самозвани књижевници, лидери СДС, без имало стида, чак шта више присвајају све идеје из редова СПО-а.

Програм телевизије Београд није промјењен, министар МУП-а није отишао, СПС за-

једно са Бабићем, Шешелјем, Караџићем, убјеђује српски народ о својим великим жртвама за добробит нападеног народа, а све ЛАЖ.

У овим тешким временима теже је у овој Босни бити члан СПО-а, него члан СДА-а. Радовану Караџићу треба само показати симпатизера ваше странке, мислим да би прије селио преко Дрине, него да је највећи присталица „црног ђавола“. Морате хтјети, морате доћи у Сарајево, провјерити ваше чланство, јер губите највјерније присталице. Вратите се обичним људима, младости која је пошла за вама, јер док ви пробате са свима играти поштено, људи се повлаче. Нашу дјецу хоће да воде на барикаде, голороке, својима купују блиндирана аута, тјелохранитеље, Вожд им за послушност поклања станове и ми сви ћутимо. Шешелј би убио сваког Србина, који неслучи његовим суманутиим идејама, сва „објективна“ штампа даје им простор да своју мржњу сију, а младост пати.

Вуче Драшковићу, хвала ти што голоруку младост не водиш на барикаде, али те молим да 9. јуна са том младости, без привјесака лажних демократа, кажеш да хоћеш слободу, радост и демократију. Вјерујем у СПО.

Стана ПАНИЋ

СВЕТИ НИКОЛАЈ ВЕЛИМИРОВИЋ И ЗАБЛУДЕ МИЛОВАНА ЂИЛАСА

Уске људске душе претешко схватају вечне вредности. Ограђене временом и простором, подозриве су према свему што је надвремено, надпросторно и вечно да се до њих дотакне. Сурово се буне против вечности јер су сувише сићушне према њој. Заробљене у царству гњилости, уплашене смрћу, обитавају у провалији која се налази између времена и вечности, потпуно немоћне желе и вечност у сопствени суноврат повући.

Повратак моштију Светог Николаја Велимировића најбољи су доказ да је борба против вечних вредности увек била бестијална и узалудна, злосмрадијем се оглашавала. Свети Николај је дошао у свој родни Лелић, у своју Србију, да својим васељенским духом, философском дубином и моралном снагом помогне грешницима, својим прогонитељима и васколиком роду. Сазвезђе НЕБЕСКЕ СРБИЈЕ постало је вечно станиште Светог Николаја.

Желим да укажем како је Милован Ђилас био (нада постоји да данас није) барјактар и инспиратор прогонитеља Светог Николаја. Реч је о књизи „Легенда о Његошу“, издате 1952. г. „Култура“, Београд. Због чега данас наша интелектуална елита хвалећи књижевно дело Ђиласа заобилази ову његову књигу? Ваљан одговор могу дати само они и само онда ако су им морални квалитети изнад њихових стваралачких могућности.

На 95. страни Ђилас пише: „На челу те треће епохе у испитивању Његоша стоји језива, фанатична, распућивовска фигура тада охридског, касније жичког владике а љотићев-

ског идеолога и сада недићевског краљевског емигранта Николаја Велимировића, с његовом књигом „Религија Његошева“, објављеном 1911. године. Све што је послје њега рекао о Његошу српски идеализам — од Бране Петронијевића до Исидоре Секулић — било је у основи само понављање основних теза Николајевих и наслањање на њих. Послије Николаја ништа ново, послје њега — потоп“. Тешко је наћи на тако малом простору толико произвољности, бахатости, неукуса, ниподаштавања, лажи и непознавања стваралаштва оних на које се баца анатема. Да ли је Ђилас произносио своје убеђење или је оно било наручено и наређено, није битно: језиво је и једно и друго да језивије не може бити.

Пустимо Ђиласа да и даље сам збори: „И тако се побратимише филозоф (идеалиста) и мистични поп. Јасно је ко је ту учитељ, а ко ученик. Дружба није нимало неприродна по самој природи ствари (да филозофски идеализам неизбјежно води у поповштину)... „Опет, хула, олет бахатости, опет мач онага који мишљаше да ведри и облачи на умном и културном плану свог малоумног и бестијалног времена. На 106. страни Ђилас наставља своје прогонитељство: „... да се покаже како послје Николаја Велимировића идеализам није кадар, и не може бити кадар, да каже ништа битно ново, не само о Његошу него ни о основним питањима филозофије, и да је све оно што је он чинио — нарочито у вези са Његошем, а углавном и с гносеолошким проблемима — било послје охридско-љотићевског владике само млађење празне сламе; а сам владика је — сем мистифицирања Његоша — скроз-наскроз неоригиналан и плитак и без икаквог значаја. „Више је него јасно да Ђилас слика себе. Још једном нам показује своју тадашњу и садашњу немоћ поимања основних карактеристика СВЕТИХ ЉУДИ, који остављају вечне поруке подвига вере, подвига молитве и поста, подвига љубави, подвига кроткости и смирености, подвига трпљења и свемилости, и подвига сопствене жртве као мере људског достојанства.

У „Легенди о Његошу“ Ђилас завршава мрачним колом: „Његош у тој легенди није више свој, историјски, народни. Мрачно коло око њега повео је први Николај Велимировић. Али то коло је већ затворено. „Све је мрак и тама, само нас „друг Ђидо“ обасјава, он свемогући, врховни послушник Стаљиновог послушника, заробљеник заробљеника, слугиног слуге слуга.

Прогоњени Свети Николај је у Лелићу. А где је прогонитељ? Не јавља се. Показује је прилика. Пасја Гробља, мртви са тих страшних места прозивају. Ђиласу је било важније хулити на тумаче Његоша него окајавати невинне жртве. Није био задовољан физичким уништавањем, латио се најмрачнијег посла: убијања људских душа. Не бој се оних што убијају тело већ оних што убијају душу. Увек је друге жртвовао за своја убеђења. Као да никада није схватио да мрак светлост не доноси, да безумност умност не садржи, да слобода врлину рађа, да послушници и кад слободу осете робови остају („Не дирајте ми Броза“. Поручује Ђилас), да заточење сопственом заблудом нове заблуде рађа. Власт му је заклањала светлост а када је остао без

власти није знао шта је светлост. Младост своју мрак је поклатио. Свако свој жиг носи, стид му вели да ли се жигом поноси или свом роду зло доноси.

Постоји преумљење, постоји нада, постоји уточиште, постоји заштита. Треба сабрати ум и срце, да ум разуме речи, да срце осети речи, иначе нема спаса. Ако су раздвојени ум и срце, тада једном руком зидамо а другом рушимо. Не могу ни кола написаних књига ни хиљаде празних речи у тим књигама сакрити духовно и физичко страдање невиних људи. Када се буде написала једна библиотека о невиним страдалима и када се подигну СЕТИЛИШТА на њиховим страстиштима, можемо се тек тада надати нашем напретку ка духовним и моралним висинама.

Да ли ће се Ђилас поклонити пред моштима Светог Николаја зависимо само од њега. Свети Николај му је опростио. Ако Ђилас помишља да је то довољно чини нови неопростиви грех. Последњи је час да себе принесе на олтар истине. Преумљење у срцу и уму, радост доноси, душа престаје бити уска, све је тада широко, високо и дубоко.

Вероватно је Ђилас мислио да ће бити наумнији ако уклони онага који то јесте. Историја га није учинила мудрим, поезија духовитим, математика оштроумним, филозофија дубоким, морал озбиљним. Мудрост је користити се поменути дисциплинама, мерити и расуђивати а не противсловити и оповргавати.

Мудри Соломон је говорио: „Слава припада ономе који пређе преко увреде“. Свети Николај је после толико година сјајно сведочио сопственим примером премудрог Соломона. Красни су вечни људи: нема препрека у времену и простору за њихове сусрете. То је наша нада, уточиште, заштита и спасење.

Ратко ЈОКАНОВИЋ
Тихомира Вишњевца 9
Београд

ВИШЕ ОД ИГРЕ

У први сумрак 11. априла ове године, у дворишту зграде у Улици Проте Матеје бр. 36, играла се деца „девог марта“. Познато је да је кућа настањена претежно „удбашима“. Како је било време тог вечерњег дневника, родитељи су „пустили“ децу, да би могли неометано да се напајају истим. А деца су скандирали пуним гласовима и загушно: „Црве-на — бандо, црве-на-бан-до“, „Сло-бо — Са-да-ме, Сло-бо — Са-да-ме“, па затим још гласније и раздраганије „Ву-че, Ву-че“. Игра је трајала. Пролазници су се увеселавали, а највише опозициона странка која је заседала у месној заједници. И деца су схватила, да ли ће родитељи и, да ли је ово више од игре?!

П. С. Да их је којим случајем чуо „Субнор“ не би могао да их назове „увежбаним хором плаћеника“. Тако се наиме изразио анонимни „храбри борац“ („Борба“ 17. мај 1991.) а поводом вербалног напада на „марш мира“ 9. маја ове године. Морам да додам, члан сам СПО-а, МО Обилић.

арх. Љубица ЂУРИЋ
Београд

О БУДУЋНОСТИ ОВЕ ЗЕМЉЕ ОДЛУЧИВАЋЕ ЊЕНА МЛАДОСТ

(Поводом писма „Тито и Слоба су
два најбоља изданка“)

Поштовани члане СУБНОР-а из Прокупља, господине Ј. Б.

Дуго сам размишљала да ли је потребно или не реаговати на оно Ваше писмо упућено „Српској речи“. На крају сам одлучила да то учиним, јер не би било добро да такво писмо остане без одговора.

1. Нисам сигурна колико сте имали година 1941. ако сте сада 60-годишњак, како сте се тако млади борили у рату и да ли сте били заведени.

2. Што се тиче Карађорђевића и Светог Саве показали сте врло сиромашно знање из историје што ми је разумљиво јер за Вас историја почиње 41.

3. Занима ме како су то Броз и Милошевић помогли и духовно и обогатили српски народ.

4. Кажете да ћете за њих двојицу поново дати милионе жртава ако затреба. Сигурна сам да ви нећете бити међу тим жртавама, а нама младима не пада на памет да гинемо за господина Милошевића и покојног господина Броза.

5. Немате право да господина Драшковића називате наказом. Тако можете звати само нашег вођу, а наш не само што није наказ, него је чак врло леп човек. Ви судите о бабама а ми жене ћемо о мушкарцима.

6. Подршку господи Кадиевићу, Милошевићу и Јовићу изражавајте само у име своје организације а не у име целог српског народа.

7. Признајете да су вам пензије прилично високе и да живите у 109 м². Све сте то заслужили у рату? Да ли сте се борили због идеала или због пензија и стана?

8. Доста нам је било ваших претњи. Ми вас се не бојимо. Трошите своју огромну пензију и ширите се у 109 м², а о будућности ове земље пустите да размишљамо и одлучујемо ми који смо део будућности и од којих већина нема посао, плату, а камоли 109 м².

Ваша читатељка из Зрењанина
Татјана ЂОСОВИЋ

ПОВОДОМ ПИСМА

„ТИТО И СЛОБА СУ ДВА НАЈБОЉА ИЗДАНКА“

Са осећањем неке посебне туге и сажаљења према аутору, прочитао сам у „Српској речи“ од 27. 5. т. г. под горњим насловом „умни“ одговор Ј. В., члана „СУБ-

НОР-а“, из Прокупља, на објављени напис у том листу „Шта хоће генерали“.

За жаљење је што још увек постоје људи који ништа нису схватили од промена насталих у Европи и свету, нити од драматичних збивања у нашој земљи већ и даље резонују као некад. И, морам да кажем да давно у мањем тексту нисам прочитао више необјективности, неистине, незнања и мржње него што је речено у овом напису.

Аутор тврди „да је у Србији победила истина (мисли на протекле изборе) зато што је СПО гарант пуне безбедности, равноправности и богатства целог друштва“.

Истину о победи СПС сви знамо, а какав је гарант наше безбедности, то свакодневно проживљавамо. А што се тиче равноправности и богатства целог друштва, нека Ј. В. упита десетине хиљада младих и школованих незапослених људи без дохода и без перспективе за боље сутра. Затим нека послушне глас стотине хиљада полугладних фабричких радника на нередовном минималцу, велики број пензионера и инвалида рада са ниским примањима и многобројну категорију социјално незбринутих и животну угрожених људи. Може ли овај члан „СУБНОР-а“ да замисли како изгледа њихова трпеса у условима свестраног дивљања цена и свакодневног пада стандарда.

Овај првоборац се ишчуђава што Вук Драшковић „протестује против националних пензија“, па и поред признања да су велике, каже да су „потпуно зарађене и заслужене“. А за пензије носиоца споменице сматра да су „признање од стране народа и људи који знају истину“. Јадни тај народ! Све у његово име и све преко његових леђа. Он, уз то, упозорава СПО да ће борци „свим силама бранити своје пензије“, које су, вели, њихове и само њихове. А сила подразумева и употребу оружја! Али, ваља рећи да нико није тражио њихово укидање. Поменуто је само усклађивање војних пензија са пензијама у грађанству, а то би било у складу са „равноправношћу“, коју Ј. В. у свом причању поздравља. А није ни право да, на пример, пензионисани водник има пензију већу од пензионисаног лекара са пуним радним стажом.

Првоборац из Прокупља још рече да су они „борци те пензије зарађивали ратујући док су други покушали продати земљу Немцима и окупатору за очување крајевине која је основана као облик диктаторског и тоталитарног режима од стране Карађорђевића којима се мора забранити сваки повратак у земљу“. А какав је облик владавине завео његов Врховни командант и до чега је довела та крута идеолошка једноумност. А што се Карађорђевића тиче мора се рећи да су били патриоти и јунаци „без мане и страха“ и да су са својим саборцима у дугом ратовању и тешким биткама на Брегалници, у Београду, на Церу, Колубари, Добром пољу и Кајмакчалану овековечили српско јунаштво и створили ову земљу. Њихови ратници нису тражили нити добили ни пензије, ни конфорне станове, ни високе положаје, нити било какве посебне бенефиције. Њихова борба била је њихова дужност када је отаџбина нападнута. Одликовања су била једина њихова награда. А случај хероине Милунке Лазид, пред којом су и у њену част у знак признања за њено витештво

стајале постројене савезничке армије, довољан су доказ за то. А чини ми се да ниједан првоборац из овога рата није остао „кратких рукава“. Да није тако ни овај члан „СУБНОРА“ не би се „башкарисао“ у трособном стану од 109 м², а да не помињем оне друге који се шире на отетој туђој муци у дедињским виллама.

Кад истиче да је свој стан „зарадио борели се за отаџбину“ и да му је „савест мирна“ овај првоборац констатује да су други своје станове добили будзашто и, узгред, пита одакле Вуку Драшковићу новац за живот кад нигде није запослен. Можда хоће да каже да му неко са стране плаћа животне трошкове. А да ли му је познато колико је књига Вук написао, колики им је тираж и колико је преводен на стране језике.

Он од „лудака“ брани Тита и Слобу, „два најбоља изданка југословенства“. А где нас је њихова величина и њихово Југословенство довело најбоље говоре нагомилани црни облаци над овом земљом... За овакву Југославију каква је устројена и овакву каква је данас младе генерације не би се бориле. Братство и јединство са набраћом била је само обмана, као што је заблуда и идеолошка заслепљеност овог Прокупчанина кад каже да „искрено верујемо и надамо се“ да ће Србија „за коју годину“ опет бити комунистичка. Никад више! Доста је Србији било аутобиографија, карактеристика, подобности, полицијских досијеа, праћења, шпијунирања, неслободе, злостављања и убијања.

Пред изреченим клеветима Драгољуба Мићуновића и Вука Драшковића, клеветима најниже врсте, човек може само да занеми и да се сажали над аутором овог написа. А врхунац безумља је дати савет Вуку да се при одговору на његов изазов не осврће „на Светог Саву и које какве свеце који су овај народ осиромашили и побили!“ И какве ли само самоуверености кад одговор тражи „у име народа Србије и целе Југославије“.

У свом једноумљу Ј. В. поручује још да „помирења између четника, њихове деце и унука и (њих) часних комуниста неће бити“. Нека се, значи, и недужни потомци међусобно убијају и требе и тако остани верни хорском комунистичком певању: „Друже Тито, ми ти се кунемо...“, коме је мрско било све што је српско и који је његову младост сатро и Србију у црно завио...

Др Владислав БОШКОВИЋ
Ниш

ДРУГ СЛОБОДАН НОВАКОВИЋ ЈЕ НЕВАЖАН

Са великим задовољством читам „Српску реч“, која сваки даном привлачи све већу пажњу, по мом мишљењу, трезвене и објективне Јавности, жељне и „другачијег“ мишљења и става.

Зато мислим, да је испод нивоа, стеченог упорним радом и доказивањем читаве редакције, тог листа, да придајете важност, тако маргиналим и проказаним личностима, систе-

ма кога се сада сви одричу (више нема ни комуниста, нити познатих подрепаша, разних видова...), као што је Друг Слободан Новаковић. Јер, и он је како се то лепо из објављеног његовог писма у Вашем листу види, нашао за потребно, да се одрекне свега, чиме се још до јуче АРГУМЕНТОВАНО ДИЧИО, и на основу чега је стекао право да руши и кажњава све око себе и да преко најјачег медијума пласира, своју, читај Српску културу — и осмишљену забаву.

Лично мислим да су такви и та врста људи, много више криви за све што нас је снашло, од оних нај-извиканијих. Њима се макар увек знало и име и презиме, „и делотворни рад“, па смо могли макар да их мрзимо, јавно или тајно, за разлику од ових других — анонимних, који су у име и за рачун оних првих, или у име виших циљева — како су то лепо смислили, постајали недодирљиви и имали сва права МАЛИХ БОГОВА, или како рече пок. Душко Радовић, ИДИ АМИН ДАДА...

Зато, је било испод нивоа Вашег листа, и недозвољено, да се простор у листу уступи С. Новаковићу, да се са својим несувислим хвалоспевима, хвали, брани и покушава да докаже да оно раније није био он већ неко други, њему страни С. Новаковић. Ваљда је проценио да је његово време минуло, па сада покушава да ухвати макар последњи вагон воза у неко ново време и људске односе?

Притом, он заборавља, а не би смео, да људи памте и знају...

Не бих хтео да анализирам његову политику са Вашим новинаром али морам да се осврнем само на један детаљ, и то где он каже: са студентима комуницирам преко својих књига“. Наиме такву изјаву нисам прочитао ни од једног правог писца, а сигуран сам ни Ви.

Ова „скромност“ писца С. Новаковића ме је натерала да обиђем неколико књижара у Београду, где сам од продаваца тражио да ми препоруче или продају неко дело Г. Новаковића. Био бих неискрен када бих рекао да сам био изненађен реакцијом продаваца, који су ме пре свега са чуђењем погледали, као да тражим да купим лава-афричког, затим објаснили да они нису ни чули ни видели неко од књижевних дела аутора Слободана Новаковића. Према томе, да закључим, ако је са студентима, Г. Новаковић комуницирао преко својих књига, онда му је та комуникација била слаба или никаква.

Са друге стране, велики Душко Радовић, је сваког јутра, поручивао са свог двадесет-трећег спрата, и говорио многе горке истине, у које смо се сви, на овај или онај начин уверили, па је сада и Г. Новаковић вероватно схватио ко је Иди Амин Дада, па ову чињеницу једино у свом писму Вама не пориче. Није ли то макар утешно?
С поштовањем

Драган МОЈСИЛОВИЋ, проф. књижевности у пензији, Београд, Риге од Фере бр. 10

В. ШЕШЕЉ — НАЈБОЉИ КАДРОВСКИ ПОТЕЗ СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА

Надам се да ћете ово моје писмо, упућено свим Србима — који читају Ваш лист објавити.

Можда ми неки неће поверовати али верујем да ће бар интелектуалци и они које још није потпуно слудео др Шешељ схватити колика је он опасност за ово и онако ојађено српство.

Тај човек је једини прави кадровски потез који је направио Слободан Милошевић, да би овај народ завадио и на миру владао. Како је могуће да онолики број људи који верује у др Шешеља не види шта се дешава? На опозицију је 9. марта насрнула сва могућа милиција а затим и војска а Шешељ говори са степеница Народне скупштине (додуше пар степеница ниже него што је стајао Милошевић кад је обећавао народу га да нико не сме тући) а шачица милиционера форме ради обезбеђује.

Зар ником није сумњиво како Шешељ улази у Телевизију Политика а да му обезбеђење не одузима оружје. Поготову њему који је кобајаги екстремна десница. Тај човек данима не силази са екрана државних телевизија, док друге лидере пуштају на кашичицу. А чак и да то није тако коме треба човек који нам нуди вађење очију кашиком и ужива док прича о одсеченим људским главама. Он треба да се лечи то је посао за психијатра.

Мислим да Срби који га слушају треба да размисле о његовој изјави на ТВ „Политика“ да је као већ зрео човек инсистирао да остане у комунистичкој партији да би што боље могао да је разара. Не чини ли то исто сада са Србијом за рачун владајуће странке.

Рече да су му оба деда побегла из Херцеговине у Америку (где су остали 20 година) што не побегосе у Србију да се у српској војсци боре против Аустроугарске.

Он који толико маше својом љубави према Србима шета, црвен и добро подгојен по местима где специјалци у цивилу могу да га штите, што не оде у родни крај да помогне свом народу тамо где Милошевићеве специјалци не могу да буду уз њега.

И на крају може ли се веровати човеку који гази и пљује кумство оно што је за право Србина најсветлија ствар. Ко уби Карађорђа? Кум! Не дај Србији историји да се понавља!

Да ово све није тачно, он би могао бити лидер своје странке а да не блати друге, једино нисмо чули да је рекао нешто ружно за владајућу. Боји се ваљда да му народ не поверује! То са Титом је јефтина камуфлажа он је мртав већ једанаест година. А Срби никад нису скрнавили гробове, то раде неки други.

Ја сам мајка имам два сина који су стасали за војску, једим се од кукавица који имају сина од 7 година а туђе хушкају на крв и гну-

собе. Има ли тај човек савести и образа? Не дајмо му да нас превари!!!

**С поштовањем др Марија ПЕТРОВИЋ
Нови Београд**

САМО СЕ ОТАЏБИНИ НА ВЕРНОСТ КУНЕ

Поштована редакцијо!
Јављам вам се први пут иако сам читалац од првог броја. И као таква мислим да заслужујем да објавите мој одговор на писмо друга Милана Спасојевића званог Цуне из Ваљева.

Рођена сам у поштеној (пореклом сељачкој) породици у Ваљеву, у Србији пре 21 годину. У Србији коју ни њени краљеви нису својатили тако како је друг Спасојевић својта Титу. Она није Титова већ Српска јер је грађена костима и крвљу Срба. Не сећам се да на када сам примила пионирску капу и мараму и до сада се ниједном човеку нисам заклела на верност а поготово не са седам година.

Сећам се 4. 05 1980. године, можда сам и плакала на вест о смрти машинбравара који је преко лешева поштенити комуниста (углавном Срба) изградио политичку каријеру, али ја сам тада имала 10 година и нисам ни знала зашто плачем.

Ишла сам кроз живот својим путем праћена оцем који пред спавање рецитије Његоша и српске јуначке песме и мајком која ме учи да су породица и отаџбина светиња.

Како сам женско у војску нисам ишла, али мислим да тамо не би требало ни поједине мушке слати јер је очигледно да им исперу и оно мало мозга — што имају.

У мом родном Ваљеву које јесте престоница СПО-а има омладине која држи до „тековина ваше револуције“ али се она може на прсте набројати. Ја међу таквима немам пријатеље.

О историјском 9. марту '91 не желим много да пишем. Он и људи изникли из њега су ново поглавље српске историје. А историја и истина су нешто о чему се нећу преплуцавати са Титовим пиониром.

Што се тиче ТВ претплате од 215 динара (која је за друга Спасојевића симболична), мислим да је легална пљачка, и да другу Митивићу не дугујемо никакву захвалност што гледамо 3-канал. Сами смо то платили.

Ја додуше нисам студент тако значајне ВТМШ у Земуну већ само студент 150 година старог Правног факултета у Београду, и са поносом кажем да сам учесник плишане револуције већ еволуције.

Повици вашем председнику (Слобо—Садаме!) упућени су му од стране српске младежи која своје српство не продаје тренутку.

Што се тиче оптужбе да су људи који се потписују иницијалима кукавице и бескичмењаки само ћу подсетити на погану нарав комуниста и њихову склоност да сатру све што својом главом мисли. Ја лично, ако ће то другу Спасојевићу представљати задовољство,

потписаћу се пуним именом и презименом. Моралну и материјалну одговорност за истину не сносим.

С поштовањем
г-њица Славица ВУКОВИЋ

ШТА НАС ЈЕ УДАЉИЛО ОД НАШИХ СТАРИХ САВЕЗНИКА

Желео бих да вам изнесем мој суд о неким стварима а пошто се она разликује од уобичајених писама које објављујете, ја вас преклињем да ово објавите.

Нико од људи се не сети да пише о невиђеној анти—америчкој („демократској“) кампањи која се бесомучно води у Србији. Ја сам члан СПО, и жеља ми је да Србија коју ће моја партија повести буде демократска и капиталистичка са пријатељима свуда у свету. Што је то што нас је удаљило од Америке, Канаде, Француске наших старих савезника који се стиде данас Србије. То је овај режим који већ 50 година трује народ како сви желе да нас нападну или се мешају у наше ствари а ми тобоже инације па ударимо контру. Од кога то контру ударају „црвени“, уколико немамо добре односе са Америком (услов за то је демократија, читај опозиција) свуда у свету ће нам се врата затварати. Албанија је једина земља која је била довољна сама себи па где је сад. Ја желим да Србија буде привлачна за запад, да се ниским порезима и концесијама привуче њихов капитал, па да Србија буде преплављена хотелима „Хилтон“, „Шератон“; да Београд ноћу светли од западних реклама а не да се наша влада хвали (Зеленовићева влада) пословима са Русијом и Чехословачком. Србију нико у свету не мрзи, већ мрзе њену политику као и већина младих.

Б.Б. Панчево

КАКВО НАМ ЈЕ ЗДРАВСТВО У ПРОКУПЉУ

Јављам вам се из Прокупља јаког комунистичког језгра. Сада смо постали још популарнији захваљујући посланику Драгољубу Мирковићу који је са колегом доктором наоружан ножем и пиштољем киднаповао човека у Нишу при чему је користио службени ауто (санитетска кола).

Ово сте сигурно прочитали у дневној штампи, „Политике“.

Разлог за моје јављање је следећи: Радим у једној малој фирми као КВ радник. Посао ми је такве врсте да цело радио време престојим. Од напорног рада добила сам обострану хернију препонску. Када сам морала да се одлучим за хируршки захват добила сам отворено боловање и упут за болницу. У

болницу сам примљена 8.04.1991. год. а оперисана 12.04.1991. Из болнице сам отпуштена 16.04.1991. год. са концима на обе ране. Хирург који ме је оперисао (др Славо Миладиновић) казао је да могу да идем кући у таквом стању јер сам из града. Конце могу да ми скину и у амбуланти.

И поред тога што сам се осећала врло лоше прихватила сам да идем кући.

Мислим да ратни заробљеници имају бољи третман од болесника прокупачке болнице. Храну коју сам добијала после операције је равна смртној пресуди. У лименом тањиру у коме сервирају супу ставе и кашику пиреа. Тако измешан садржај тањира морамо јести зарђалим кашикама и виљушкама.

Осамнаест сати после операције тј. 13.04.1991. год. ујутру рано ушла је медицинска сестра и повишеним тоном ми је наредила да устанем из кревета и да се уједно умимем, јер је то наводно потребно због циркулације, наводно је доктор тако рекао. И поред свих болова морала сам да послушам и без ичије помоћи устала и извршила добијено „наређење“. Пошто су радничке плате мале и немам неку јачу везу имала сам такав третман.

Да сам била у стању да их дарујем поклонима сигурно бих боље прошла. После четири дана сам отишла у амбуланту да ми скину конце. Конце је скинула мед. сестра. После седам дана од скидања конца била сам код хирурга на контроли. И после моје примедбе да имам болове и да се не осећам добро он је рекао да ће ме то дуго болети и не погледавши рану. Само је уписао да је рана сува и да могу да се купам. Поред тога што ми је рекао да ћу имати болове дуго казао је да имам боловање месец дана по изласку из болнице.

9.05.1991. год. сам морала да одем на комисију. Иста ме је прогласила способном за рад од 1.06.1991. год.

1.06.1991. год. нисам могла да идем на посао већ сам морала да искористим три дана од прошлогодишњег одмора. Ране су ми по дужини отекле и доста ме боле. 3.05.1991. сам отишла код докторке Радмиле Живковић медицине рада да узнем дозволе јер ме је она водила на боловању.

Уједно сам је хтела и питати за савет због сталних болова. Питала сам да ли могу добити промену радног места јер по њеном одговору болест може да ми се врати. Она је била дрска и прозвала следећег болесника, а ја сам морала да изађем из ординације.

Пишем ово новинама којима верујем да и шира јавност зна какво нам је здравство у Прокупљу и како га социјалисти—комунисти унапређују у корист нас радника, Брига њих и за раднике и за наше муке, њима је најважније да задрже власт.

С.Р. Прокупље

УСПЕЛО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ

Никада у нашем граду на једној књижевној вечери није било толико људи! Ово је моје прво књижевно вече. Желим већерас да будем срећан и зато ме немојте пи-

тати ништа о политици“, рекао је књижевник Вук Драшковић на промоцији својих изабраних дела пред новосадском публиком.

Седам књига у издању Нове Европе приказали су млади критичари Александар Петровић, Александар Ного и Фрањо Петриновић. Они су надахнуто говорили о романима: „Нож“, „Молитва“ и „Руски конзул“ слажући мозаик догађаја који су хроника патње једног народа и сведочанство против заборавља.

Драшковић сматра да народи који опраштају својим непријатељима и заборављају своје несреће доживљавају их поново.

Представљање Вукових дела организовала је књижара „Светови“ на Радничком универзитету. Публика је била шаролика: интелектуалци (гро публике) дошли су због књижевности, млади због Вукове харизме, а било је и радозналаца.

Сусрет је трајао два и по сата. Могао је трајати и до самог јутра да љубитељи Вукове литературе имају шта да питају писца. Драшковић је страшно и надахнуто одговарао причајући попут Шехерезаде, нове и нове приче.

Треба ли на крају рећи да је књижевно вече успело?

Ми, љубитељи добре књиге, желимо да господин Драшковић доврши свој започети роман и да нам опет дође.

Добрила АТЕЉЕВИЋ
Нови Сад

О БОБАНУ КОСТИЋУ И КОМПАНИЈИ

Као Ваши редовни читаоци ми се надамо да ћете бар нешто објавити о нашем генералном директору у ЗАВОДУ ЗА ИЗГРАДЊУ ГРАДА БЕОГРАДА — Слободану КОСТИЋУ познатом као Боба Костић. Ми смо радници Завода 20 и више година али не можемо више да гледамо како се тај човек понаша и прави марифетлуке јер је члан СПС-а и овај закон му то омогућује. Не смемо да се потпишемо јер има свуда везе и плашимо се па се једино уздамо у Вас!

Код нас га је за генералног директора довео Вишић, његов кум који је тада био на положају у Скупштини града. То сви знају. Сви знамо ко је био и какав Зоран Тодоровић бивши ваљда председник ГК ССРН Београда. Е тај Зоран је средно да његови пријатељи буду избрани у ГК и то: наш директор Боба Костић, Костићев зет Воја Брајовић глумац, па директор „Дуге“ Рапајић и други. Шта су они радили тј. Костић са њима даћемо примере који се могу проверити. Наш директор је становао у стану Завода на Новом Београду. Од ГК ССРН односно од Зорана Тодоровића добија велики стан на најбољој локацији у ул. Интернационалних бригада 20, иако није радник у ССРН већ у Заводу. Како је могао да тамо добије стан кад није радник њихов. По договору, у Костићев стан на Новом Београду уселио се Илија Рапајић. Пошто су сви повезани Костић још запошљава у Завод и Рапајићеву сестру. Даље сређује да Костић буде делегат у Скупштини града што такође успевају. Затим праве план да Костићев зет глумац Воја Брајовић буде ваљда

председник града. Колико знамо био је кандидат али је после отпао. Е, то им није успело да преко Брајовића узму власт у граду, јер је изгубио на изборима. Позната је ствар да је Тодоровић сада радник у Југопетролу и да је тамо неки директор. За услуге које је Костић учинио Тодоровићу овај му је сада у Југопетролу на добро место /помиње се велика плата/ из Сава центра запослио жену.

Бобан Костић је велики пријатељ са многим људима о којима наш народ нема најбоље мишљење. Нпр. кућни пријатељ је са Душаном Митевићем /он и његова жена имају у Игалу стан до Митевића/ и да не набрајамо.

Господине уреднице — да бисте схватили о каквом човеку је реч рећи ћемо још неке ствари:

Бобан Костић је Завод за изградњу узурпирао и понаша се само да себи и граду набие поене и искористи за личну корист. Чим неко има друго мишљење или било шта каже он креће у прогањање и малтретирање. Његов посао је коме ће само да среди за стан од чланова СПС-а, руководиоца у граду или Републици.

Да би себе приказао као великог и успешног човека он је у овој тешкој ситуацији када и ми имамо превише радника који немају посла примио веровали или не 50 приправника. Ми се крстимо и чудимо а нико не сме ништа да каже док се он тиме рекламира у Граду/. Затим стално, неконтролисано запошљава нове људе и то само своје пријатеље/.

Поштовани господине уреднице, нисмо група нерадника већ група вредних и поштенних радника која се ето обраћа Вама са молбом да то објавите.

Група радника Завода за изградњу града
Београда

ВАМА ВЕРУЈЕМ

Ја, Борић Спасоје, обраћам се вама јер сам читајући „Српску реч“ видео у њој доста искрености.

Рођен сам на Косову 1940. Од рата и наоувамо, све до дан данас над нашом породицом је вршен политички терор. Прво 1950. године убили су ми оца. Друго убиство се десило 1956. у акцији за скупљање оружја, убијен ми је стриц, од стране комуниста. Убице се знају, али нико није хтео да предузме ништа и некажњени су до данас. Мене су такође стрпали у затвор 10 година. Пуштен сам 1981. У мом селу Срба има само 8 кућа а шиптара има око 120 кућа, и то мало Срба је у свађи. Нема дана да не избије свађа међу Србима. Имамо неких комуниста у селу који само оговарају и праве свађе међу нама. Имам осморо деце, 7 синова и једну ћерку али ниједно није запослено. Обраћао сам се СО Витини, председнику Скупштине Мићи Ђорђевићу и секретару комитета Драгану Пуцару али без резултата. Они ми пребацују — ви сте кулачка породица. Скоро свако дете ми је одлежало у затвору по месец или два и сад више не знам коме да се обратим. Вас молим да ово је писмо не буде бачено у кош, него да га

објавите јер вам верујем. Живим у селу Житиње СО Витина, Јужна Србија. Члан сам СПО и редован читалац „Српске речи“

Спасоје ЂОРЂИЋ
Житине ЗП Клокот Бања
Косово

ПОШТОВАНА РЕДАКЦИЈО!

Јављам се из села Чечава код Теслића у Босни и Херцеговини. Иако сам у СДС странци, то ми не смета да будем редовни читалац вашег листа „Српска реч“, па сам одлучио нешто и ја да напишем, с надом да ће ово писмо бити објављено.

Прошле године на Преображење, имали смо оснивачку скупштину „СДС“ за општину Теслић у нашем селу као највећем на овом простору, које ми с поносом због Солунских добровољаца зовемо „Мала Србија“. Ми смо се масовно одазвали јер смо мислили да ће коначно комунистичкој тиранији доћи крај, а кад смо чули говор Караџића и осталих челника плакали смо од среће. Ми тада нисмо размишљали ко су ти људи и ко је тај Караџић. Важно је да се ослободимо комуниста. Касније смо основали одбор за село у које сам и ја ушао. После тога наступила је предизборна кампања и ми смо добро обавили посао добивши 90% гласова у селу, а Теслић је добио око 48%. (национална структура: 64% Срби, 18% Хрвати и 18% муслимани) Тек послје побједи ми смо се увјерили да смо у ствари поражени, и тада смо видјели ко су ти наши челници, како у селу тако и даље. Прво што су учинили ставили су тад свој протекторат над културно умјетничким друштвом, омладином, школом и све остало што су и комунисти радили. Јавни натписи и остало све је остало на латиници иако су се наши челници заклињали да ће то промијенити. Српска застава се више не вијори чак ни на православној цркви, а остале су само оне две комунистичке које су нама донели окупатори 1945 године починивши невиђени геноцид над нашом краљевском војском и цивилним становништвом. Најбољи наши синови су тада изгубили животе, а онда су нас још 40 година казнили да се не можемо развијати само зато што су наши очеви вољели краља и жељели да буду Срби, своји на своје.

Сада када СДС има апсолутну власт у селу а већинску у граду, она ништа не чини да српски народ поведе путем напретка и боље будућности, већ само организује свечане ручкове и пијанке за виђеније госте као што су писци Матија Бећковић и Брана Црнчевић и други ситнији људи а који су иначе беда и срамота за српски народ. Ако неко случајно спомене челнике СПО и господина Вука настаје тишина. Вук је дакако и званично послје 9. марта издајник, и непријатељ, или га се боје.

Поштована редакцијо ми млади људи смо срцем ако још не чланством у СПО.

Зато желимо да се СПО и господин Вук више ангажују на нашем простору јер би имали много присталица.

Чак половина нас из иницијативног одбора одмах би постали чланови СПО-а.

Ђ. Ј.

ШТА НАС ЈЕ УДАЉИЛО ОД НАШИХ СТАРИХ САВЕЗНИКА

Желео бих да вам изнесем мој суд о неким стварима а пошто се она разликује од уобичајених писама које објављујете, ја вас преклињем да ово објавите.

Нико од људи се не сети да пише о невиђеној анти—америчкој („демократској“) кампањи која се бесомучно води у Србији. Ја сам члан СПО, и жеља ми је да Србија коју ће моја партија повести буде демократска и капиталистичка са пријатељима свуда у свету. Што је то што нас је удаљило од Америке, Канаде, Француске наших старих савезника који се стиде данас Србије. То је овај режим који већ 50 година трује народ како сви желе да нас нападну или се мешају у наше ствари а ми тобоже инације па ударимо контру. Од кога то контру ударају „црвени“, уколико немамо добре односе са Америком (услов за то је демократија, читај опозиција) свуда у свету ће нам се врата затварати. Албанија је једина земља која је била довољна сама себи па где је сад. Ја желим да Србија буде привлачна за запад, да се ниским порезима и концесијама привуче њихов капитал, па да Србија буде преплављена хотелима „Хилтон“, „Шератон“; да Београд ноћу светли од западних реклама а не да се наша влада хвали (Зеленовићева влада) пословима са Русијом и Чехословачком. Србију нико у свету не мрзи, већ мрзе њену политику као и већина младих.

Б.Б. Панчево

КАКВО НАМ ЈЕ ЗДРАВСТВО У ПРОКУПЉУ

Јављам вам се из Прокупља јаког комунистичког језгра. Сада смо постали још популарнији захваљујући посланику Драгољубу Мирковићу који је са колегом доктором наоружан ножем и пиштољем киднаповао човека у Нишу при чему је користио службени ауто (санитетска кола).

Ово сте сигурно прочитали у дневној штампи, „Политике“.

Разлог за моје јављање је следећи: Радим у једној малој фирми као КВ радник. Посао ми је такве врсте да цело радио време престојим. Од напорног рада добила сам обострану хернију препонску. Када сам морала да се одлучим за хируршки захват добила сам отворено боловање и упут за болницу. У болницу сам примљена 8.04.1991. год. а оперисана 12.04.1991. Из болнице сам отпуштена

16.04.1991. год. са концима на обе ране. Хирург који ме је оперисао (др Славко Миладиновић) казао је да могу да идем кући у таквом стању јер сам из града. Конце могу да ми скину и у амбуланту.

И поред тога што сам се осећала врло лоше прихватила сам да идем кући.

Мислим да ратни заробљеници имају бољи третман од болесника прокувачке болнице. Храну коју сам добијала после операције је равна смртној пресуди. У лименом тањиру у коме сервирају супу ставе и кашику пиреа. Тако измешан садржај тањира морамо јести зарђалим кашикама и виљушкама.

Осамнаест сати после операције тј. 13.04.1991. год. ујутру рано ушла је медицинска сестра и повишеним тоном ми је наредила да устанем из кревета и да се уједно умимем, јер је то наводно потребно због циркулације, наводно је доктор тако рекао. И поред свих болова морала сам да послушам и без ичије помоћи устала и извршила добијено „наређење“. Пошто су радничке плате мале и немам неку јачу везу имала сам такав третман.

Да сам била у стању да их дарујем поклонима сигурно бих боље прошла. После четири дана сам отишла у амбуланту да ми скину конце. Конце је скинула мед. сестра. После седам дана од скидања конца била сам код хирурга на контроли. И после моје примедбе да имам болове и да се не осећам добро он је рекао да ће ме то дуго болети и не погледавши рану. Само је уписао да је рана сува и да могу да се купам. Поред тога што ми је рекао да ћу имати болове дуго казао је да имам боловање месец дана по изласку из болнице.

9.05.1991. год. сам морала да одем на комисију. Иста ме је прогласила способном за рад од 1.06.1991. год.

1.06.1991. год. нисам могла да идем на посао већ сам морала да искористим три дана од прошлогодишњег одмора. Ране су ми по дужини отекле и доста ме боле. 3.05.1991. сам отишла код докторке Радмиле Живковић медицинске рада да узмем дознаке јер ме је она водила на боловању.

Уједно сам је хтела и питати за савет због сталних болова. Питала сам да ли могу добити промену радног места јер по њеном одговору болест може да ми се врати. Она је била дрска и прозвала следећег болесника, а ја сам морала да изађем из ординације.

Пишем ово новинама којима верујем да и шира јавност зна какво нам је здравство у Прокупљу и како га социјалисти—комунисти унапређују у корист нас радника. Брига њих и за раднике и за наше муке, њима је најважније да задрже власт.

С.Р. Прокупље

РЕАГОВАЊА

СЕБИЧНИ СТАНАРИ

(„СРПСКА РЕЧ“ БРОЈ 19)

У „Српској речи“ од 13. 05. 1991. на странама 34. и 35. прочитали смо текст провокативног наслова „Шупа за љубавно гнездо“ потписан од С. Дукића.

Пошто се у негативном и увредљивом смислу помињу извођач радова и инвеститор Ракић Љиљана милимо Вас да у циљу истине објавите одговор истих.

Конкурс за доделу права на адаптацију тавана у ул. Буре Јакшића број 7. обављен је пре доласка садашњег председника СО Стари Град на ту функцију тако да ни тада а ни после тога он није имао никакве везе са тим.

Таван се претвара у 2 стана: један од 54 м², други од 29 м² и сушионица од 12,20 м².

Ракић Љиљана никада није упознала председника општине и врло је мучно да из „Српске речи“ сазнаје да је његова љубавница.

Самохрана је мајка једног детета и без стана је.

Овим не желимо да узимамо у заштиту председника општине већ само да са својих имена скинемо сваку везу са њим или са било ким осим оних органа у општини Стари Град који су учествовали у јавном и законском конкурсном доделе таванског простора.

Таван је додељен за адаптацију двома породицама које ће исту извршити својим средствима и стећи ће право не на власништво већ на коришћење а такво право имају и остали станари у згради.

Зграда је власништво општине, а ни један од садашњих станара није био предратни власник зграде већ су сви добили станове на коришћење.

Очигледно да садашњи станари зграде који живе иначе у веома великим и комфорним становима не желе у својој згради станаре нижег статуса који ето морају сами, својим средствима да финансирају кров над главом.

Потезање и некоректно коришћење старе и оболеле принцезе Радмиле Карађорђевић је у најмању руку нехумано.

Принцеза Карађорђевић станује на првом спрату од три постојећа и једино је једна шупа коју има у том поткровљу везује за таван. Пошто се остали станари веома брину за драгоцености и реликвије које као драге успомене чува принцеза у таванској шупи 2 × 2 метра чуди нас да се до сада нису сетили да јој заједно као добре комшије уреде ту врло прашњаву и неуређену шупу.

Љиљана Ракић и Зоран Илић, извођач радова, се слажу да у оквиру сушионице саграде један одговарајући кутак где ће принцеза моћи да сачува све оно што јој је преостало и што је везује за прошлост.

Поред тога што су шупе у поткровљу све подигнуте бесправно, ми ћемо принцези Карађорђевић помоћи као што бисмо учинили и било којој другој страни особи.

Још једна неистина се појавила у том тексту од 13. маја у „Српској речи“.

Извођач радова Зоран Илић из Београда је почетком априла не знајући за отпор станара дотерао материјал и почео да га уноси, али су станари реаговали и истерали раднике, закључали врата уз увреде и псовке. Без поговора смо сви моментално напустили зграду.

После тражења интервенције у општини, а пошто постоје све дозволе, изашао је општински извршитељ са налогом да уђе у општински посед тј. таван. Станари су били претходно обавештени и забиракирани су са-

чекали општинског службеника.

Када је исти уз присуство патроле ОУП покушао да насилно уђе у посед, извођач радова је инсистирао да се све реши без икакве силе и захтева да се улазак одложи до коначног решења.

Напоменућемо само да су станари стално говорили како је један од њих инспектор у ОУП „Стари Град“ и да неће дозволити улазак ни милиционерима.

Све ово износимо у циљу истине и у циљу избегавања било какве политичке а још мање „швалерске“ везе у овом случају.

Ради се искључиво о испољавању нељудских и себичних страсти неких станари у улици Буре Јакшића 7.

Вероватно многи од њих нису никада осетили подстанарски хлеб или су тај и такав живот брзо заборавили.

Љиљана Ракић је симпатизер династије Карађорђевић, а извођач радова Зоран Илић члан је општинског одбора СПО Звездара у Београду. Редовни читалац „Српске речи“.

**Зоран ИЛИЋ
Љиљана РАКИЋ**

НИСМО АУТОРИ ПИСМА

Текст под насловом „ГДЕ СТЕ ГРАЂЕВИНСКИ ИНЖИЊЕРИ“, објављен у вашем листу од 10. јуна 1991. године није сачињен и упућен од стране асистената чланова Катедре за површинску експлоатацију, Рударско-геолошког факултета у Београду, како се то наводи у чланку.

Молимо да се сагласно Закону о јавном информисању, објављивањем нашег писма демантују наводи текста од 10. јуна 1991. год.

**Асистенти Катедре за површинску експлоатацију
Мр Илић Саша
Мр Лазин Андрија
Мр Кричак Лазар**

СКРОМАН ДОПРИНОС ЗА БОЉЕ СУТРА

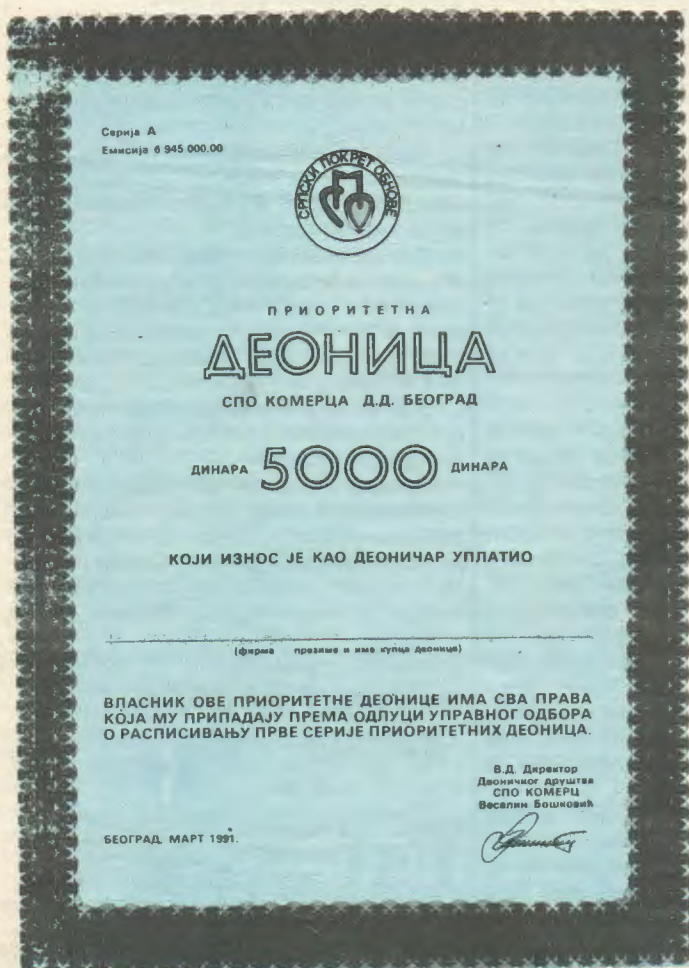
Пошто сам, искрено речено, тек у последњем броју (нашег) листа дознао на који начин се новац из буџета „дели“ и с’обзиром да се велики део тог новца „хара“ из пореза на цигарете и алкохолна пића, даћу свој скромни допринос смањењу буџета и у том циљу свечано и јавно изјављујем:

„Ја, доле потписан, од данас не конзумирам ни алкохол ни цигарете“. Свечана изјава важи све дотле док новац од ових артикала, у рукама државе, не буде паметније и сврсисходније намењен.

ПС „Српску реч“ ћу и даље куповати, и ако јој је одрезан порез од 3%.

Многочисли раб божији

**Милан Ивковић
Нови Београд**

ПРЕДСЕДНИШТВО СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ И СПО КОМЕРЦ, деоничарско друштво

издали су прву серију од 1389 деоница по
номиналној цени од 5000 динара по једној деоници

Продаја деоница у просторијама
СПО КОМЕРЦА — Хотел Југославија соба
879, тел. 011/600-222 локал 9979 и
648-223 и 648-372

ПРЕТПЛАТА НА „СРПСКУ РЕЧ“

Овим се претплаћујем на „Српску реч“, чија
полугодишња претплата износи 325 динара, а
годишња 650 динара (урачунат је попуст од 10%).
Годишња претплата за иностранство је 120 ДЕМ, 72
УСД, или одговарајућа противвредност у другим
конвертибилним валутама.

Уплате вршити на динарски жиро рачун
60801—603—27562 СДК Београд или девизни
60811—620—128—25731—7495633 Кредитна
банка Београд, с назнаком за „Српску реч“. Уплате
из иностранства могу се вршити и чековима и
међународним уплатницама. По један примерак
уплатнице, или других доказа о уплати, заједно са
овом наруџбеницом послати на адресу: ЗА „СРПСКУ
РЕЧ“, Народнoг фронта 43 соба 23, 11000 БЕОГРАД,
тел. 683—952, 642—233 лок. 149.

/име и презиме/

/улица и број/

/место и поштански број/

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске
речи“ обавештава читаоце комплетом бројева.
Комплети или појединачни бројеви могу се
наручити уплатом на жиро рачун број
60801-603-27562 СДК Београд или девизни
60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка
Београд или поузећем на телефон 683-952,
642-233 локал 149, или на адресу: ПЕДАГОШКА
АКАДЕМИЈА За „СРПСКУ РЕЧ“, соба 23, 11000
БЕОГРАД, Народнoг фронта бр. 43.

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од бр. 1. до бр. 22
Напишите који број наручујете.

(име и презиме)

(улица и број)

(место и поштански број)

У КОМ ГРМУ ЛЕЖИ НАЈВЕЋИ БУЗДОВАН?

Испоставило се да Вас је последња наградна игра веома инспирисала, па је у редакцију „Српске речи“ стигло неуобичајено много духовитих одговора. Пре него што Вас обрадујемо наградама, напомињемо да је највише наградних питања гласило: КУДА ИДУ ДИВЉЕ СВИЊЕ, БИТИ ИЛИ НЕ БИТИ, као и многобројне асоцијације на КОРЕЊЕ... Ипак, ценећи пре свега оригиналност и доследност, жири „Српске речи“ опеделио се за следеће добитнике:

Прву награду — ДЕСЕТ ХИЉАДА ДИНАРА добио је МИЛАН ЂОРЂЕВИЋ, Матице српске 57/7, 11000 БЕОГРАД чије питање гласи: „У КОМ ГРМУ ЛЕЖИ НАЈВЕЋИ БУЗДОВАН“?

Другу награду, шестомесечну претплату на „Српску реч“ добила је ЈАСМИНА ЛОВИЋ, Јурија Гагарина 265/14, 11000 БЕОГРАД, са питањем: „ЧИЈИ ЈЕ ОВО КАПИТЕН? 1) ЗУЛУ ВОРИОРСА 2) БЕД БЛУ БОЈСА 3) КРАПИНЕ БЕЗБОЛ ТИМА 4) ЧИКАГО БУЛСА 5) ПРЕДСЕДНИШТВА СФРЈ“. Трећа награда, књига „Писма Вуку“ припала је ДУШКУ МОЈОВИЋУ из Чачка, Љубић Поље 815 који је поставио питање: „СЕЈДО, МОЖЕШ ЛИ ДА ДОЂЕШ, ОСТАО САМ БЕЗ ЖЕНКЕ?“

За утеху осталим читаоцима, објављујемо још неколико духовитих одговора. Са надом да сте задовољни нашим избором, укључите се у нашу нову награду игру на следећој страни.

1. ДА ЛИ ЈЕ МЕСИЋЕВА ТОЉАГА МАРКЕ „КАЛАШЊИКОВ“ (Мишовић Бранка, Ужице).

2. ЈОВО, КАКО БИ БИЛО ДА ГА ТИ УПЛАШИШ, А ЈА ДА МУ МАЗНЕМ КЕСУ? (Аксо Кочовић, Книн)

3. БОК СТАРИ! БУШ МИ РЕКЕЛ ГДЈЕ ЈЕ ТАЈ РАШТИМОВАНИ ОРКЕСТАР ШТО ТРАЖИ ДИРИГЕНТА? (Стеван Јовановић, Каћ)

4. ЊОФРА! ШТА АК' ЈА ЊИХ УБИЈЕМ, МОЖЕ БИТ НАС У ТОЈ ШУМИЦИ ВУК ПОЈЕДЕ? (Зоран Јочић, Београд)

5. ДА ЛИ СУ ОВИ ЉУДИ ЖИВЕЛИ У КАМЕНО ДОБА? (Владан Срећковић, Мало Крчмарје)

6. ГДЕ СИ, ЛЕСИ? (Србислав Стојићевић, Шабац)

7. КАМО ЈЕ КАНИО СТИЋИ ПОСЛЕДЊИ ПРЕДСЕДИК ЈУГОСЛАВИЈЕ СА ЖЕЉОМ ДА ПРОНАЂЕ БАЛВАНЕ? (Снежана Лакушић, Медвеђа)

8. ДА ЛИ СУ У ЗАСЕДИ ДВА ПРОТИВНИЧКА ТАБОРА, ИЛИ БРАЋА ПО ТИРАНИЈИ? (Душан Мијајловић, Ниш)

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ СА РАВНЕ ГОРЕ

После педесет година, „Српска реч“ први пут објављује серију од четири поштанске марке за које београдски филателиста Чедомир Фелбаб тврди да су издате у ратној штампарији на Равној гори 1941. године.

Опширније о равногорским маркама и њиховом власнику, филателисти Чедомиру Фелбабу, можете прочитати на 66. страни овог броја „Српске речи“.

ЛАЛЕ ИЗ КАБРАМАТА (АУСТРАЛИЈА)

МИТИНГ БЕЗ КРВИ

9. ЈУН 1991.

ФОТО: ЂОРЂО ВУКОЈЕ
ВЕРОЉУБ МИЛОШЕВИЋ
ДУШАН МИТИЋ

НАГРАДНА ИГРА

КУД ПЛОВИ ОВАЈ Б Р О Д ?

Као што видите, ово нахерено пловило креће се у непознатом правцу. Ваш задатак није нимало лак: одговорити куда. Уколико сматрате да Вам је одговор на видик, пошаљите купон на адресу: СРПСКА РЕЧ, Народног фронта 43, соба 23, 11000 Београд са назнаком „за награду игру“, најкасније до 27. јуна 1991. године. Као и обично, најдуховитије прогнозере награђујемо са **ДЕСЕТ ХИЉАДА ДИНАРА**, шестомесечном претплатом на „Српску реч“ и — ексклузивно — монографијом „9. март 1991“.

КУД ПЛОВИ ОВАЈ БРОД?
